A csödrendszer. Tekintettel a nevezetesebb külföldi csödtörvényekre, s különösen a magyar csöd és csödeljárás részletes ismertetése. Irománypéldákkal ellátva. Elméleti s gyakorlati használatra irta Óvári Kelemen ...

Óvári, Kelemen, 1844-1925.

Pesten, Eggenberger féle akad. könyvkereskedés, 1871.

Find this Book Online: https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096

Digitized by Google

Original from HARVARD UNIVERSITY

Public Domain

We have determined this work to be in the public domain, meaning that it is not subject to copyright. Users are free to copy, use, and redistribute the work in part or in whole. It is possible that current copyright holders, heirs or the estate of the authors of individual portions of the work, such as illustrations or photographs, assert copyrights over these portions. Depending on the nature of subsequent use that is made, additional rights may need to be obtained independently of anything we can address.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

ARD LAW LIBRARY
057 046 096

OVARI

A csodrendszer

1871

HUN
942.1
OVA
HARVARD
LAW
LIBRARY

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google
Original from
HARVARD UNIVERSITY

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from
HARVARD UNIVERSITY

492 (755) Hungary

A

CSŐDRENDSZER

TEKINTETTEL

A NEVEZETESEBB KÜLFÖLDI CSŐDTÖRVÉNYEKRE

S KÜLÖNÖSEN

A MAGYAR CSŐD ÉS CSŐDELJÁRÁS

RÉSZLETES ISMERTETÉSE.

IRODALMÁNYPÉLDÁKKAL ELLÁTVA

ELMÉLETI S GYAKORLATI HASZNÁLATRA

IRTA

VÁRI KELEMEN,

JOGTUDOR S EGYETEMI MAGÁNTANÁR

PEST, 1871.

EGGENBERGER-féle AKAD. KÖNYVKERESKEDÉS.

(HOFFMANN ÉS MOLNÁR).

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from HARVARD UNIVERSITY

Kovács Gyulának

barátsága jeléül

a

szerző.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from
HARVARD UNIVERSITY

A

CSŐDRENDSZER.

TEKINTETTEL

A NEVEZETESEBB KÜLFÖLDI CSŐDTÖRVÉNYEKRE,

S KÜLÖNÖSEN

A MAGYAR CSŐD ÉS CSŐDELJÁRÁS

RÉSZLETES ISMERTETÉSE.

IRODALMI PÉLDÁKKAL ELLÁTVA

ELMÉLETI S GYAKORLATI HASZNÁLATRA

IRTA

ÓVÁRI KELEMEN,

JOGTUDOR S EGYETEMI MAGÁNTANÁR.

PESTEN, 1871.

EGGENBERGER FÉLE AKAD. KÖNYVKERESKEDÉS.

(HOFFMANN ÉS MOLNÁR.)

HUN
942.1
CVA

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from
HARVARD UNIVERSITY

FOR TX
0

Melius est..... pauca dividere,
quam totum perdere.
Straccha, de decoctoribus VII. 25.

JAN 4 1933

Pest, 1871. Nyomatott az „Athenaeum" könyvnyomdájában.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ELŐSZÓ.

Hol, mint épen nálunk, a jogélet általános átalakulás alatt áll: ott nem annyira általános jogelméleti, mint inkább az egyes jogintézmények természetét részletesen kifejtő különös szakmunkálatok vannak arra hivatva, hogy befolyásukat a jog további fejlesztésére érvényesitsék. Nem a jog általános alapelvének megállapitása, hanem a megállapitott általános jogelvnek minél hivebb valósitása a határain belül épült jogintézményekben, képezi nálunk a jogfejlesztés egyik főfeladatát. Mintegy két ezer évnek jogtörténete tanuskodik a mellett, hogy minden időben, minden nemzetnél a jognak általános alapelve lényegében csaknem ugyanaz volt; de egy évszázad történetének ismerete elegendő bizonyitéka annak, hogy az egyes jogintézmények: a személy-, vagyon-, család- s örö-

Óvári. Csőd- és csődeljárást.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ködési jog az idők és nemzetek különféleségéhez képest a legkülömbözőbb alakban jelentkeztek. S igy a különféle nemzetek ez egyes jogintézményeinek összehasonlitó tanulmányozása nélkül teljes lehetetlen megállapitani azok valódi természetét, czélját s az ezekből folyó specialis jogelveket, melyeket mint egyuttal amaz általános jogelvnek külön ágait, hason jogintézményeiben saját viszonyai tekintetbevétele mellett más nemzetnek is érvényesitenie kell s érvényesitenie lehet.

Ily összehasonlitó tanulmánynak gyümölcse jelen munkálat, melynek tárgya a csődrendszer, annál inkább megérdemli minden jogásznak különös figyelmét, a mennyiben mindennemü vagyonjogi s ezzel együtt nem egy tekintetben a családjogi viszonyokra is kihat, tehát a legfontosabb jogintézmények egyike. Természetét, jelentőségét nem csak jogi szempontból vizsgálhatjuk, mint azt jelen munkámban tevém, a mennyiben t. i. csak a közadós és a csődhitelezők mint a vagyonjogi viszonyoknak ellentétes érdekü alanyai helyeztettek egymással szemközt; hanem vizsgálhatjuk azt gazdászati szempontból is, a mennyiben t. i. a közadós egyénisége az állam közgazdászati érdekeivel hozatik szoros

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

összefüggésbe. Ez utóbbi szempont igen érdekes fejtegetésre igen bő anyagot szolgáltathat, melyet földolgozni azomban föladatomon kivül esik s azért csak egy hatását emelem ki e viszonynak, mely egyuttal a jogi szempontot is érinti. Az állam ugyanis mint a közös érdekek kifolyása, nem mellőzheti a közadósnak azon jótékony befolyását, melyet gyakran igen nagy értékü vagyonával a közgazdászati viszonyok ép fejlődésére gyakorlott, mely körülmény többé kevésbé csaknem minden államot, hol öntudatlanul, hol öntudatosan a csődbe esett adós sorsának kellő méltatására vezetett. Eltekintek ez uttal a zsidónemzettől, melynél az adósnak eladott személyisége a hét évenkinti jubilaeum alkalmával ismét szabaddá lett; nem szólok a rómaiakról, kiknél az adós a lex Julia óta a cessio bonorum jótéteményében részesült; úgy szintén hallgatok a középkori olasz s a modern államokról, melyek hol a saját, hol az egész családjának föntartására szolgáló tárgyakat hagyják meg a bukottnak s utalok specialiter a régibb magyar jogra, mely szerint a csődeljárás az ősi javakra nézve a családok föntartására irányzott, hitbizományt helyettesitő eljárás volt. —

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

Hogy az összehasonlitó jog szempontjából tárgyalt csődmunkálatot eddigi jogirodalmunk még föl nem mutatott, az köztudomásu; ily munkának hiányát ugy az elméleti mint a gyakorlati jogélet terén minden gondolkozó jogász mélyen érezte. E hézag betöltésére, e hiány pótlására az első szerény kisérletet képezi jelen értekezésem, s ha ez, mint ilyen a kezdetnek gyenge erőim által le nem győzhetett nehézségeit talán igen nagy mérvbentükrözteti is vissza, épen e körülmény s az elnézésnek ebből meritett reménye bátoritott annak közzétételére.

Pest, 1870. decz. 1.

A szerző.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

Betürendes tárgymutató.

(A számok az illető lapot jelentik.)

Lap.

A.

Activ csődtömeg . . . 16
Activ követelések behajtása 167
Activ követelések illetősége 82
Administrativ eljárás . . 150
Administrativ illetőség . 108
Adós. 19. 73. 78
Adós levelek 72
Ágai a csődeljárásnak. . 120
Ajándékozás 29
Alaki csőd 20
Alanya a csődnek . . 14. 19
Alanyi csőd. 10
Állandó tömeg gondnok . 168
Alperes társak 130
Anyagi csőd 20
Árverés 169
Általános tömeg . . . 60
„ illetőség . . . 106
Attractiv erő 131

B.

Bányacsődper illetősége . 111
Bányajavak 60
Bányászati keresetek . . 84
Becsár 169
Becslés 98
Becsü 153
Bejegyzett kereskedő . . 190
Bejelentési határnap 121. 136
Bérlet 55. 65
Beszámitás 76
Betáblázási könyvek . . 140
Betáblázott hozomány. . 71
Bevezetés 1
Bezárás 181
Birói illetőség . . . 79. 83
Bíróság föllépése . . . 97
Birói parancs 141
Biztositás 132
Biztositék 149
Bukásokai 178
Bukott 19
Bukott adósai . . . 73. 78.
Büntetés 181

C.

Communio incidens . . 36
Compensatio 76
Csalárdság 176
Cselédek 69
Csőd. 7
„ bíróság 80 105 112 119
„ czélja 9. 13
„ cselekvények . . 15
„ eljárás 85

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from HARVARD UNIVERSITY

Lap.

Csödeljárás befejezése. . 172
„ czélja . . . 91
Csöd felügyelő. . . 102 113
„ „ vezénylete 131
Csődgondnok . . . 99 104
Csödhitelezők 33
„ összesége 34 35 37
„ jogai . . 37 41
„ kötelessége . 39 43
Csöd kimondása . . 99 103
Csöd megszüntetése . 173 175
Csődnyitási határozat . . 17
Csődtömeg 16. 19
„ tárgya . . . 26
„ utóhatásai . . 176
Csődválasztmány . . . 114
„ észrevetelei . . 170
„ választása . . 168
Cumulatio 123
Curia 139

D.

Decretum 17
Dija a gondoknak. . 162 168
„ „ perügyelőnek 61 138 150
Dologi hitelezők . . . 33
„ joga 48 63
„ jelentkezése . . . 122

E.

Edictalis citatio 101 104 167
Egyes hitelezők . . . 45
„ kötelessége . . . 52
Egyesség 173 175
Egyetemes csöd . . . 20
Egyidejülegesség . . . 132
Eladás 169
Életjáradék. . . . 50 53
Elévülés 86
Eljárás 85
Elkülönités. 140
Ellenőrzés 131

Lap.

Ellentét. 94
Elmozditás . . . 150. 155
Előkeszitő eljárás . . . 96
Elrejtett vagyon . . . 173
Elsőbbség 57. 59
Elsőbbségi vita . . . 131
Eltérő nézet 129
Érdekösszeütközés 17. 18. 92
Értesités 121
Eskü 149

F.

Felebbvzés . . . 138. 181
Felebbviteli biróság . 82, 84
. . . . . 109. 111
Feleség hitbére. . . . 70
„ „ javai 165
Felhatalmazás 154
Felügyelet 151
Fenyitő eljárás . . 177. 180
Fizetési tehetetlenség 9. 16. 18
Foglaltató 87
Főelvek. 23
Földesuri tartozás . . 67. 69
Fölfedezési eskü . . . 111
Fölmentés 176
Fölosztás 5
Föltételek 14
Fölülvizsgálat 133
Fölperes 129

G.

Gondnok 140
Gyanujelek. 104
Gyámi számadás . . 59. 69
Gyógyszerész . . . 68. 70
Gyümölcsöztetés . . . 151

H.

Halasztás 136. 149
Hamisság 178. 179

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from
HARVARD UNIVERSITY

	Lap.
Haszonbérlet	55
Határidő	130
Határnap	121
Határozatlanság	123
Hatása a csődnek	24
Helyettes	149
Hitbér	70
Hitelezők	33
„ „ cselekvősége	93. 115
„ „ összecsődítése	167
Hivatalos fölterjesztés	139
Hozomány	59. 70

J.

Javaslat	164
Ideiglenes gondnok	119
Jegyajándék	59. 70
Igényhitelezők	33
„ „ jelenkezése	121. 144
„ „ joga	45
Igényperek	144. 146
„ „ illetősége	81
Illetőség	79. 83
„ „ elleni kifogás	118
„ „ megállapitása	107. 110
Ingatlan tömeg	65
Ingók fekvése	107
Ingótömeg	64
Interusurium	52. 78
Jogerő	170
Jogorvoslat	131
Irásbeli eljárás	136
Iromány példák	182
Itélet	138. 181

K.

Kamatok	68. 72
Kapuraszegzés	167
Kártérités	155. 162
Kellékei a csődnek	14. 96
Kéményseprő	67
Kényszeregyesség	176
Kereskedő bukása	179
Keroskedői csőd	21
Késő bejelentés	124
Kezelés	152
Kezelési jog	38
Kezesség	147
Kézi zálog	63
Kiegyezés	172. 175
Kifizetés	159
„ terve	159. 171
Kifogás-k	137
Kihallgatás	98
Kinevezési okmány	149
Kincstár joga	66
Királyi tábla	139. 181
Kivonati adósságok	72
Kölcsönös követelés	77
Költségek	133. 141
Köröztetés	167
Közadós	14. 19
Közadótartozás	67. 69
Közkereseti társaság	165
Közletétemény	58
Közpénztár	164
Közzététel	100. 174. 175
Külön idejüség	143
Külön illetőség	106
„ liquidatio	140
„ zálogjog	86

L.

Laktárs	147
Leköszönés	155
Leltár	153. 164
Le nem járt követelés	40 41. 51
Liquidatio	126

M.

Magánjogi csőd	21
Magánletétemény	59
Meghatalmazás	149
Megjelenés	136

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

Lap

Megszoritás 27
Méltányosság 177
Mesterember 166
Mulasztás 124

N.

Napszámos 166
Nemei a csődnek 19
Nemesi javak . . . 84. 165
Nyugtatvány . 161. 164. 171

O. Ö.

Okos kezelés 152
Orvos 68. 70
Osztályozás. . . 57. 59. 126
Osztályozási itélet . . . 170
Osztatlan állapot . . . 165
Ősi adósság. 64
Összecsöditès 167
Összefüggés 115
Összeirás 51
Összejövetel . 156 168

P.

Passiv követelések. . 82
Pénzzététel . . . 159. 169
Per 40. 43. 57. 74
Peráttétel 149
Percsomó 136
Pereseljárás 136
Perreutasitás 125
Perujitás . . . 141. 145
Perügyelő . . . 104. 106
„ „ alperessége . . . 149
„ „ dija . . 61. 138. 150
Perügyelő észrevételei 125 128
. . . . . 137 179
Perügyelő jogai . . . 148
Pótleltár 166
Principium eventualitatis. 123

R.

Realhitelezők 33
Régibb kamat 72

Lap.

Rendelkezés . . 24. 30
Részletezés 96
Részleges csőd . . 20. 22
Rotulus 136
Ruhanemű 165

S. Sz.

Separatistae 34
Sommásper . . . 1 1. 146
Sorozás 66. 68. 139
Szakértők . . . 160. 180
Számadás . . 155. 162. 168
Számítás 160
Szándékosság 177
Szavazás . . . 157. 168
Szavazat többség . . . 129
Személye a közadósnak . 29
Személyes szolgálatok. . 51
Szerzemények . . . 26. 30
Szerződések . . . 41. 53
Szoros vizsgálat . . . 180
Szóváltás 179
Szükségessége a csődnek . 9

T.

Tabellaris kimutatás . . 148
Tárgyilagos csőd . . 10
Tartási dij 105
Tarthatatlan tárgyak . . 166
Telekkönyv 61. 64. 68. 140. 150
Temetés. 68. 70
Terhes szerződés . . 41. 53
Többség 156
Tömeg 16. 19. 26
„ átadása 151
Tömeg gondnok . . 114. 168
„ jutalma. . . 162. 168
Tömeg hitelezők . . . 33
„ jelenkezése . . 121
„ joga . . . 46. 58. 59
„ perei 147
Tömlöcz 181

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from
HARVARD UNIVERSITY

Lap.

Tulajdonjog 25
Tulajdonképi csődeljárás 112. 120
Tulajdonképi hitelezők 34. . . . . 50. 64. 122

U. V.

Utóhatások. 176
Üzletfolytatás 151
Vagyonállapot 104
Vagyonbukott 14. 19. 73. . . . . 78. 94
Vagyonkezelés 114
Választás 156
Valódiság 131. 137
Váltóadósság 71
Váltótörvényszék . . 84. 112
Váltóperek 84
Végleges gondnok . . 156
Végrehajtás 162
Véletlen 13
Veszélyeztetés 11
Vétkesség . 177. 180
Vis attractiva 79
Viszony. 36
Viszonkövetelés . . . 77
Viss-autasitás 123
Vitalitium . . . 71

Z.

Zálog 60
Záloghitelezők 33. 48. 59. 63
Záralá vétel . . . 99. 163
Zárgondnok 154

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from
HARVARD UNIVERSITY

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from
HARVARD UNIVERSITY

BEVEZETÉS.

I. A magánjogok fogalmával észjogilag egybekapcsolt s a tételes államintézkedések által is elismert tulajdonok között a jogalanyra nézve legnagyobb jelentőségü azoknak a kötelezett elleni *érvényithetése*, mely minden jogalanyt kivétel nélkül jogának egész terjelmére nézve megillet, s szükség esetében a közhatalom segélyével kényszer utján is eszközölhető. Ez azonban a jognak bizonyos, szorosan meghatározott kellékeit föltételezi, melyek létele nélkül az csakis a kőtelezettnek beleegyezése folytán érvényesithető, mig annak kényszer utjáni érvényesitése mások jogkörét sértő jogtalan cselekvénynyé fajulna, s ép ezért az államhatalom ily esetben e jog érvényesitésére nemcsak segédkezet nem nyujt, hanem az azt érvényesiteni szándékozó ellen tekintélyének egész súlyával a jogaiban veszélyezettnek védelmére kel; mert a békés jogállapotnak föntartása, minden jogtalanságnak megelőzése s eltávolitása az állam egyik főfeladata, melynek sikeres megoldásában a fentebbi kellékeket meghatározó jogszabályokon magát túl nem teheti.

A jog érvényesitésére vonatkozó szabályok rideg alkalmazása azonban némely, sajátszerü körülmények

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

közt, sokszor igen fontos közérdekek koczkáztatása nélkül alig lehetséges; s ilyenkor az e merev jogszabályoktól való eltérést nemcsak czélszerüségi és méltányossági okok lehetővé teszik, hanem a társas együttlét érdekei azt szükségképen követelik is; ha mindjárt az egyesek, őket különben megillető jogkörükben rövidséget szenvednének is: mert a magán érdek a közérdek előtt mindig háttérbe szorul. Salus publica suprema lex esto.

Ez eltérésnek határát azonban a szükséghez képest a legszorosabban kell kijelölni, nehogy általa az egyesek kelletinél nagyobb s igy mivel sem igazolható rövidséget szenvedjenek.

Ily sajátszerű, rendkivüli körülmények okozzák azt, hogy egyrészt az érvényesitésökre elészabott minden kellékkel még nem biró jogok — legalább részben — érvényesithetők; másrészt pedig, hogy némely jogok valamennyi kellékek léte mellett is egészterjedelmökben nem valósithatók; sőt némely jogok leglényegesb hatásaikban meg is szorithatók, mi rendes viszonyok közt az általános jogelvvel ellenkezvén, a törvényesség jellegét magán nem hordhatná.

S e szükségképeni jogváltozások annyival kevésbé támadhatók meg, ha a törvényhozó hatalom, ily körülmények gyakori bekövetkezésének lehetőségét belátva, azoknak hatását a jogviszonyokra előlegesen alkotott törvények által szentesitette: mert ebben egyuttal az összességnek érzülete szólóan nyilvánul, a melylyel szemközt az egyesnek tán épen ellenkező érdeke s érzülete tekintetbe nem jöhet.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

De ez eltérést tulajdonkép jogi szempontból is lehet igazolni. Ugyanis, általánosan elfogadott jogi elv az, hogy: „casus nocet domino“ és „commodum eius esse debet cuius periculum est.“ Ámde a szóban forgó körülmények mind azokra nézve, kiknek jogai ezek által illetvék s kik ezeket sem szándékosan sem vétkesen elő nem idézték, valóságos véletlennek — casusnak — tekinthetők; mindezek tehát a véletlen által jogaik tekintetében előidézett rövidséget elviselni tartoznak; de másrészt, az általa nyujtott előnyt is élvezhetik. Miután azonban a jognak több egyes momentuma van s a véletlen csak ezek egyikét vagy másikát egyedül is érheti: minden többi momentum régi miségében megmarad, s a véletlen csak az általa illetett momentumokra nézve szolgál egyesek előnyére vagy hátrányára; ez által pedig az érdeklettek jogviszonyai sajátszerü átalakulást szenvednek, melynek szabályozására az ezen átalakulás sajátszerü természetéből meritett külön törvények szükségeltetnek. S a mint egyrészt e különös törvények csak ugy igazolhatók, ha az általános szabályok elégségeseknek nem mutatkoznak, ugy másrészt mindaddig alkalmazandók, a mig e rendkivüli körülmények okozta kivételes helyzet tart; alkalmazandók mindazokra nézve, kik e körülmények közt s ezek folytán kivánják létező jogaikat érvényesiteni. Mihelyt azonban a kivételes állapot megszünik, ez érdekletteknek még fennlevő vagy ujabban alkotandó jogviszonyai ismét az általános jogszabályokban találandják mérvadójukat.

II. Valamint az ily körülmények folytán felmerülő

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

jogviszonyokat külön, kivételes törvények szabályozzák, ugy az azok szerint módosult jogok érvényesitésére is mind az érdeklett felek, mind a bíróság részéről — melynek közvetitésével egyedül érvényesithetők rendezett államban a vitásjogok — külön, kivételes cselekvények igényeltetnek; azaz a jogok érvényesitésére elészabott általános eljárás is akként módositandó, hogy mindaz, a minek érvényesitését e kivételes törvények lehetővé teszik, a leggyorsabban, legbiztosabban és legtökéletesebben valósittathassék, mert épen ebben áll minden eljárásnak végczélja[1]).

Ily kivételes állapot jelen fejtegetésünk tárgya, a csőd, mely a beállta előtt keletkezett s vele egyidejüleg még fenlevő jogviszonyokat s az ezeken alapuló jogokat nagy mérvben illeti. Az ezen állapotnak megfelelő kivételes eljárás a csődeljárás, melyhez a csőd oly viszonyban áll, mint az alap az épitéshez, mert csőd nélkül csődeljárás sem létezhet, ellenben maga a csőd létele még nem vonja maga után szükségképen a csődeljárást. S igy igen természetes, hogy mig magának a csődnek természete megállapitva nincs, az általa feltételezett csődeljarást természetének kifejtéséről sem lehet szó.

A csőd és csődeljárás közt létező eme szoros összefüggés jelöli ki a rendszert, melyet elmélkedésünk folyamában követnünk kell. Ennek ugyanis két részre kell oszolnia: az első szól a csődről, a második a csődeljárásról. S mindegyiknek egyes részleteit oly logikai

[1]) Schuster Ferd. Civilprozessordnung I. kötet. 10. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

rendben kell kifejtenünk, hogy egymásból folyva, s egymást kiegészitve, amaz egységes egészbe olvadjanak össze, melynek szétfutó szálait képezik. Ezek szerint az

ELSŐ RÉSZBEN

ki kell fejtenünk:

1. a csőd fogalmát, szükségességét
2. annak kellékeit, feltételeit,
3. annak különféle nemeit,
4. annak főelveit s
5. hatásait a jogviszonyokra.

A MÁSODIK RÉSZBEN

tüzetesen kell szólnunk:

1. A csődeljárás fogalma s czéljáról;
2. az annak előkészitésére szolgáló cselekvényekről;
3. magának a csődeljárásnak folyamáról;
4. annak megszünéséről; s befejezésül
5. a csődnek a csődeljárás megszünte utánra is kiterjedő hatásáról.

A csőd- és csődeljárás ez általános elméletével párhuzamosan a minket különösen érdeklő magyar csődtörvény intézkedéseit is részletesen fogjuk fejtegetni, hogy lássuk, mennyire felelnek meg ezek a csőd-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

s csődeljárás természetének vagy mennyire térnek el ettől; egyúttal bővebb átnézet s könnyebb tájékozhatás végett utalni fogunk a legfontosabb csődtörvények közül némelyeknek, nevezetesen az átalános német, az osztrák, a franczia, s az amerikaiaknak hason vagy elütő intézkedéseire is.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from
HARVARD UNIVERSITY

ELSŐ RÉSZ.

A

CSŐD.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from
HARVARD UNIVERSITY

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from
HARVARD UNIVERSITY

1. §.

A csőd fogalma, czélja s szükségessége.

A csőd jogi fogalmának megállapithatása végett szükséges egy más, vele rokon fogalommal megismerkednünk, mely bár a csőd fogalmától jogilag lényegesen különbözik, a közéletben mégis igen gyakran azzal egyértelmünek vétetik. Ez a fizetési tehetetlenség (Zahlungsunfähigkeit, insolvency) fogalma.

Fizetésre képtelen (insolvens) azon jogalany, mely minden tartozásának kielégitésére ezek lejárata idején elegendő vagyonnal nem bir, ámbár jövőben azokat ki is elégithetné; a jogalanynak emez állapota a fizetési tehetetlenség[1]), mely a hitelezők megnyugvása folytán, vagy ha erről annak idején tudomásuk nincs[2]), ezek rövidsége nélkül ismét megszünhetik. Ha azonban a jogalany emez állapota, valamely cselekvénye folytán, — melyből rendes körülmények közt a hitelezők röviditése előre alaposan gyanitható, — az arra hivatott közhatalmi közeg által közzététetik, s egyúttal kimondatik, hogy az adósnak végrehajtás alá vonható összes vagyona öszszes hitelezőinek javára fordittatik, s ennek

---

[1]) Hilliard „a treatise on the law of bankruptcyand insolvency. 2. kiadás. Philadelphia. 1867. 2. §.

[2]) Sokféleképen következtethetni a fizetési tehetetlenséget pl. ha az adós önkényt átengedi valamely hitelezőjének vagyonát; ha végrehajtásokkal üldöztetik stb.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

eszközlése végett ellene a szükséges törvényszerü intézkedések folyamatba tétetnek, akkor azt mondjuk az adósról, hogy vagyonbukott; ezen állapota pedig csődnek neveztetik alanyi értelemben.

Az ezen értelemben vett csődöt azonban nem az adós ellen folyamatba tett törvényszerü eljárás létesiti, hanem azt magának az adósnak bizonyos, a tételes jog által meghatározott cselekvénye (ugynevezett csődcselekvény, act of bankruptcy) alkotja; mig a közhatalom csak kimondja azt, valljon a csődnek bizonyos időpontban volt e helye vagy sem[1]).

Tárgyilag véve pedig a csőd azon, tételes törvényben gyökerező jogczim, melynek alapján az adós fizetési tehetetlenségének beálltakor már létező hitelezők bizonyos sajátszerü körülmények közt követelhetik, hogy az adós vagyona egészben véve a magok javára fordittassék[2]).

E szerint a csőd szembetünően különbözik a többi jogczimektől; mig ugyanis ezek alapján az egyesek egymástól egészen függetlenül, különváltan szerezhetnek bizonyos jogokat[3]), a csőd jogczime csakis a hitelezőknek egyetemleg véve szolgál szerzési alapul, ámbár ezek érdekei, — mind később látni fogjuk, — némely tekintetben egyenes collisioban állanak[4]).

A csőd jogczimének alapján szerzett jogok érvényesitési módja a csődeljárás. S igy igen természetes,

---

[1]) Hilliard id. munk. 2. §.

[2]) MR. Serjeant Steffens new commentaries on the Laws of England. London, 1868. 3. kiadás. VI. fejezet. 147. l.

[3]) Azok is, kiknek joga valamely érdekközösség folytán közös jogczimre támaszkodik, (pl. kártéritésre), mégis másoknak jogczimétől egészen különválva szerzik azt meg.

[4]) Dr. Wilhelm Endemann: „Das deutsche Civilprocessrecht," 282. §. 2. Jegyzet: „Dass man auf die Gemeinsamkeit des Interesses mindestens mit demselben, wo nicht mit besserem Fug den Ton legen kann, als auf die Collision der Interessen, erhellt von selbst."

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

hogy, — mint fentebb a 4. lapon emlitettük — a csődnek a csődeljárást okvetetlenül meg kell előznie, mert amaz feltétele ennek, s mert mindaddig jogot érvényesiteni nem lehet, mig maga a jog nem létezik, ez pedig nem létezhetik, mig nincs szerzési alap. Azon eljárás, melynek folytán a közhatóság valamely jogalanynak bizonyos cselekvényét csődöt alkotó cselekvénynek nyilvánitja, még nem csődeljárás, hanem ennek csak előkészitése; épen úgy, mint pl. váltótörvényeink szerint a sommás eljárásra alapul szolgáló váltó hitelesitése sem maga a sommás eljárás, hanem csak annak előkészitése. Sőt, ha mindjárt azon előkészitő cselekvényeket a tulajdonképeni csödeljárás első stadiumának vennők is, ez mégis későbbi volna, semmint maga a csőd, mert az csakis akkor veheti kezdetét, a midőn már az adósnak a csődöt alkotó cselekvénye létesült.

A csőd s csődeljárásnak és az ezeket szabályozó csődtörvényeknek szükségessége kétségbe nem vonható, ha tekintjük a czélt, melyet ezek segitségével a tételes törvény elérni ohajt. E czél t. i. az, hogy a hitelezőknek a véletlen által vezélyeztetett jogi érdekeik megóvására lehetség nyujtassék s concret esetekben ez érdekeik valóban meg is óvassanak.

Ha valamely adósnak több hitelezője van s ezek egyikét követelésének lejártakor készpénzben, vagy javai egy részének átengedésével kielégiti, ez által rendes körülmények közt a többi hitelezők joga még röviditést nem szenved; joguk érvényesithetése végett az annak szerzésére alapul szolgáló jogczimen kivül külön jogczimre szükségök nincs. De ha valamely jogalanynak vagyona adósságainál jóval csekélyebb értékü, s ő ennek tudatában hitelezői egyikével vagy másikával egyezkedést kisért meg, s miután ez neki nem sikerült, ezen hitelezőjét, a nélkül hogy ennek követelése specialis biztositékkal lett volna ellátva, t e l j e s e n kielégiti: ez által már a többi hitelezők érdekei veszélyez-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

tetve vannak; mert azon alap, melyből ő nekik is ki kellene elégittetniök, az első hitelező teljes kielégitése által megcsökkent; pedig meglehet, hogy nekik ép oly hatályos, vagy tán még hatályosabb jogczimök van, mint az első hitelezőnek. Ily esetben a tételes törvények által közönségesen megengedett biztositási intézkedések veszélyeztetett érdekeik megóvására nem elegendők; mert ezeknél szintén a megelőzés elve döntő, s az eredmény csak az, hogy a veszélyeztetett hitelezők száma egygyel vagy néhánynyal kisebb, t. i. azokkal, kik ez által követeléseikre nézve teljes elégtételt nyertek. Ezeknek teljes kielégitése magában véve ugyan nem jogtalanság, mert csak azt kapták meg, mihez a törvény szerint joguk van; de hogy a többiek csak azért, mivel követelésük lejárata vagy tán keletkezése is amazokénál későbbi, csak részben vagy épen ki ne elégittessenek azon vagyonból, melyre ők ép úgy, mint a teljes kielégitést nyert hitelezők majdani kielégittetésüket alapiták, s melynek terheit — épen annak természeténél fogva — egyikök sem ismerhette[1]) — ez valóban jogtalanság volna; mert az adósnak fizetési tehetetlensége mindegyikökre nézve véletlen körülmény, mely mindegyiköket egyaránt kell hogy sújtsa, egyiknek sem szabad abból a másiknak hátrányára előnyt huzni[2]). Ezen hátrány megelőzésére lehetőséget nyujtani a tételes törvénynek föladata, melyet a csőd jogczimének és csőd eljárásnak szentesitése által eszközöl[3]). E szerint a csődtörvények tulajdonképi czélja:

---

[1]) Más az, ha a hitelező az adós vagyonán fekvő terheket ismerhette, pl. az ingatlanokra történt betáblázásokból.

[2]) Annyival kevesebbé, mert a későbbi hitelező a legtöbb esetben saját vagyonával járul azon érték növeléséhez, melyből az előzők követelései is fognak kielégittetni.

[3]) S hogy ennek helyes kivitele által mily lendületet nyer a hitel, ép gazdasági viszonyainknak ez egyik éltető eleme, — az első pillanatra is szembetünik.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

1. Az adós vagyonának szétosztása.

2. E nagyon elégtelensége[1]) esetében annak a hitelezők közti egyenlő felosztása.

S ha a csőd oka a közadósra nézve is merően a véletlen volt, a midőn becsületessége ellen legkisebb gyanuok sem forog főnn, nem ugyan a szigoru jog, hanem inkább a méltányosság kivánalma az, hogy fölmentessék azon adósságai alól, melyekre nézve a hitelezők a csődtömegből keresték kielégittetésöket, de ezt teljesen meg nem nyerhették. Miért is a csődtörvények további czélja méltányossági szempontból:

3. A becsületes adósnak eddigi tartozásai alóli feloldozása.

E czélnak valósitása a különböző államok csődtörvényei szerint igen külömböző mérvben történik. Az angol s az azzal igen rokon amerikai, nevezetesen a massachusettsi csődtörvény, mely sok jogtudós által a legjobbak egyikének tartatik[2]), a föntebbi czélt egész terjedelmében szemelőtt tartja[3]), a legujabb osztrák csődtörvény a 3. pont alattit csak a kereskedői csődben rendeli el[4]), mig a franczia code de commerce

---

[1]) Mert ámbár — mint később látandjuk — csődnek csak az adós vagyonának elégtelensége esetében van helye, a csődeljárás folyama alatt, helyes kezelés folytán, mégis gyarapodhatik annyira, hogy valamennyi hitelező követelése egészen kikerüljön belőle.

[2]) Hilliard id. m. I. fej. 22 §. igy nyilatkozik e törvényről: „One of the most elaborated and approved State insolvency Systems is that of Massachussets."

[3]) Nevezetesen az amerikai Bankrupt Act of 1867. a 29. szakaszban megengedi, hogy a mennyiben az adós az ezen szakaszban elősorolt, s rosz szándékot tanusitó cselekvényeket el nem követte, minden adósságai alól fölmentessék; ha (30. szak.) ujra csődbe jut, csak ugy mentetik föl, ha az ujabb csődhitelezők követeléseinek legalább 70%-át kifizette, vagy ha mielőtt ujra csődbe esett, a régi csődhitelezőket egészen kifizette, avagy ezek önkényt engedték el követeléseiket. — Egyébiránt az amerikai csőd czélját l. Hilliard id. m. I. fej. 4. §.

[4]) Uj osztr. csődrendt. 233. s köv. §§.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

csak úgy engedi meg az adós rehabilitatióját, ha valamennyi hitelező egészen kielégittetik[1]), végre a magyar csődtörvény szerint sem mentetik fel az adós a csőd befejezése után a csődben ki nem fizetett tartozásai alól[2]).

2. §.

A csőd feltételei.

Megismerkedvén ekként a csőd fogalmával és céljával, egyúttal ama kellékek is meghatározhatók, melyek annak alapföltételeit képezik; a melyek közől hacsak egy is hiányzik, csődnek helye nem lehet, mert mind együtt véve egészitik ki a tárgyilagosan vett csőd fogalmi körét. E föltételek :

1. Jogalany, mely ellen a csődnek helye lehet;
2. e jogalanynak bizonyos, csődöt alkotó cselekvényei (csődcselekvények);
3. annak fizetési tehetetlensége;
4. több hitelezőnek létele;
5. vagyonérték, mely e hitelezők javára fordítható,
6. a hitelezők érdekeinek az adós fizetési tehetetlenségében gyökerező collisiója.

1. A jogalany, mely ellen csődnek helye lehet, vagyonbukottnak, közadósnak, csődadósnak (bankrupt) neveztetik. Hogy ennek létele a csőd egyik mulhatatlan feltétele, az kétségtelen, mert minden jogviszony

---

[1]) Code de commerce, liv. III. tit. V. 604. §.

[2]) A gyakorlat ezen ugy segít, hogy a hitelezők önkényt elállanak követeléseik egy részétől. — Az általános német csőd s csődtörvény czélja az általunk fent emlitettel megegyez; de az adósnak tartozásai alóli felmentését csak a gyakorlat honositá, és pedig csak azon esetre k é n y s z e r i t h e t ő k a hitelezők mindnyájan követelésök ki nem elégitett részleteinek elengedésére, ha azok többsége beleegyezett. Lásd Dr. Hieronymus von Bayer „Theorie des Concursprozesses nach Gemeinem Rechte." 4. kiadás. München, 1868. 1. és 39. §§.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

legalább két jogalanyt tételez föl: a jogositottat és a kötelezettet. — Közadós lehet minden jogalany, melyet vagyoni jogok illetnek, tehát ép úgy természeti mint jogi személyek, egyesek úgy mint társaságok, kiskoruak úgy mint nagykoruak; mert a csőd jogczime által egyedül csak a vagyoni jogok szenvednek változást, a merően személyes szolgáltatások érintetlenül maradnak. Az állam ellen azonban, ha mindjárt ez tényleg ily állapotba juthat is, de jogilag, tárgyilagos értelemben vett csőd nem képzelhető[1]). Arra, hogy vagyonbukottnak egyedül csak kereskedő nyilvánittathassék, miként az régente Angolországban történt[2]), s miként a code de commerce is rendeli[3]), semmi ok sem forog fönn, mert annak föltételei nem kereskedőre nézve is csakúgy beállhatnak, mint kereskedőre nézve.

2. Azon cselekvények, melyek a csőd lételének szintén egyik nélkülözhetlen kellékét képezik, következő általános osztályok szerint sorozhatók: a) a bukott személyét illetők; ide tartozik az adósnak megszökése az országból vagy hazulról, elrejtőzése a hitelezők elől, az adós bezáratása stb; b) az adós vagyona fölötti rendelkezésre vonatkozók, a mennyiben vagyonának a hitelezők elvonására látszanak czélzani, pl a vagyonnak elrejtése, csalárd átruházása; a vagyon ellen intézett

---

1) Bayer id. munk. 1. §. 5. jegyzet.

2) Hilliard id. munk. III. fej. 2. §. — Legujabban azonban Angliában is helye van a csődnek ugy a kereskedők mint nem kereskedők ellen. Lásd Steffens i. m, II. kötet, 154. lap. Weightman, the new bankruptcy law, London, 7. l.

3) A code de comm. III. könyv. art. 437. Tout commerçant qui cesse ses paymens, est en état de faillite. — Art. 586. Tout commerçant failli, qui se trouvera etc. . . . . est en état de banqueroute. — Itt helyén látjuk, egyszer mindenkorra megjegyezni, hogy az eredeti franczia kereskedelmi törvénykönyvnek a csődről szóló III. könyve az 1838. évi maj. 28-diki törvény által lőn helyettesitve, s hogy idézeteink mindenütt ezen törvény szakaira (art.) vonatkoznak.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

zárlat vagy biztositás, stb.; c) az adós hitelére vagy egyéb körülményeire vonatkozók, a mennyiben roszhiszemü vagy e nélküli fizetési tehetetlenségét gyanittatják; pl. a fizetési határidők meghosszabbitásának kérelme; azon kérelme az adósnak, hogy egyik másik hitelezője követelésénél kisebb összeggel elégedjék meg stb.[1]).

3. A fizetési tehetetlenséget illetőleg, e helyütt nem a közadósnak teljes vagyontalanságát, hanem azt jelenti, hogy adósságai az ezek fedezésére szolgáló vagyonának értékét felülmulják. Miként derithető ki a csődadósnak ez állapota, arról a csődeljárásban lesz szó.

4. Több hitelezőnek létele szintén mulhatatlanul megkivántatik, mert egy hitelező a rendes jogérvényesitési intézmények által is megnyerheti azon eszközöket, melyek segitségével érdekeit a körülményekhez képest lehetőleg megóvhatja; s a csőd természeténél fogva csakis a hitelezők összeségének szolgál külön jogczimül, ily összeséget pedig egy hitelező maga nem képez.

5. A közadósnak a hitelezők javára forditandó vagyonértéke csődtömegnek vagy röviden tömegnek is neveztetik, s áll két részből: a cselekvő- s szenvedőből. — Amaz magában foglalja a közadósnak minden saját vagy harmadik személy birtokában levő vagyonát, mások elleni követelési jogát; hozzá tartozik minden, mit a közadós a csőd ideje alatt bármily jogos uton megszerez. Emehhez pedig tartoznak a csőd által kielégitésre jogositottaknak vagyonbeli követelései a közadós ellen. — Hogy csődtömeg nélkül csőd sem lehetséges alig vonható kétségbe, ha meggondoljuk, hogy tömeg nélkül a csőd czélja egyáltalán el nem érhető; s mihelyt bizonyos az, hogy a kitüzött czél egyáltalán nem valósulhat, a merően e czél

---

[1]) Hilliard i. m. II fej 2. §. — Steffens i. m. II. köt. 158. lapján hosszu sorát adja az olyan cselekvényeknek, a melyek az angol csődtörvény szerint a csődkieszközlésére alkalmasak.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

kedveért megengedett eszköz czélszerüsége s ezzel szükségessége is megszünt[1]).

6. A hitelezők érdekeinek collisiója abban áll, hogy az egyik hitelezőnek, bár magában véve jogos kielégitése, a másikkal szemközt jogtalannak tünik föl; igy, ha többen letéti, haszonkölcsön, vagy zálogszerződési stb. czimen az ugyanazon személy birtokában levő tárgyaikat követelik, ellenben az ennek tulajdonát képező tárgyakból csak egyetlen hitelező kivánja követelésének kielégitését, ezen több rendbeli hitelezők közt collisio nem létezik, és igy a csődnek ezen kelléke hiányozván, csődnek sem lehet helye, mert ez esetben az adósnak vagyona ellen csak egy hitelező lép fel követelésével, ki jogát csődön kivül is érvényesitheti, ép ugy mint a többiek is rendes — szükség esetén igény — per utján a tulajdonukul bizonyult tárgyakat ismét birtokukba vehetik[2]).

Az itt elősorolt kellékek a tárgyilagos értelemben vett csőd fogalmi létét in abstracto állapitják meg, azaz ezen kellékek létele mellett a csőd már szolgálhat jogczimül s lehetnek hatásai; hogy azonban valamely egyes, concret esetben valóban, tényleg jogczimül szolgáljon, s hatásait tényleg gyakorolja, arra további kellékül még:

7. A közhatalomnak ez iránti specialis nyilatkozata, határozat kivántatik meg, mely csőd megnyitó határozatnak, (decretum de aperiundo concursu) neveztetik, azonban ezt csak a csődeljárásban fogjuk egész terjedelme és jelentőségében figyelemre méltatni. (L. II. rész, 2. §.).

[1]) Az 1868. decz, 25. kelt, 1869. jan. 1. kihirdetett s ez év apr. 1. életbelépett uj osztr. csődrendtartás 66. §-e szintén nem ad helyet a csődnek, ha legalább a költségek fedezésére szolgáló elegendő vagyon nem létezik.

[2]) A hitelezők collisiójáról szól Bayer, i. m. 1. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

3. §.

Folytatás.

A magyar csődtörvény [1]), nevezetesen az 1840. évi XXII. t. cz. 5., 6. és 9. §§. — szintén határozottan megkivánja a csőd feltételeiként: 1. az adósnak fizetési tehetetlenségét, mert csak ennek bebizonyitása, illetőleg a közadós részéről történt bevallása után rendeli el a a csődöt; 2. az ugynevezett csődcselekvényeket, ámbár ezeket nem mint a csődöt képező, hanem csak a fizetési tehetetlenséget alaposan gyanittató cselekvényeket tekinti (l. II. rész, 21. §.) s a csőd kezdetét is nem e cselekvények elkövetésének idejére teszi, minek a csőd hatásai tekintetében lényeges jelentősége van (l. 6. §. 23. l. s 7. §.) [2]); 3. azt, hogy több hitelező létezzék, külön határozott szabály által ki nem mondja ugyan, de a törvény több helyéből okvetlenül következik e kellék megkivántatósága, pl. az 1840. XXII. t. cz. 5. §. b) pontja ezen szavai „midőn a hitelezők közül egy vagy többen“ stb,; a 6. §. e szavai „midőn ellenben a hitelezők kérnek csődületet“ — ezt kétségen kivül helyezik, valamint az eljárásra vonatkozó számos §-ai is mindig a hitelezők többségét emlitik; továbbá a váltó fel törvényszék, mint felebbviteli csődbiróság is kimondá elvül, hogy „ha az adósnak a csődöt kérő hitelezőn kivül más hitelezői nincsenek, a csőd megnyitásának helye nem lehet.“ (1865. évi 116., 4135. stb. számok alatt) [3]). De 4. a hitelezők érdekeinek összeütközéséről az egész csődtörvényben emlités sem tétetik, noha kétségtelen, hogy a törvény szellemé-

[1]) A magyar csőd- és csődeljárásra vonatkozó s még jelenleg is érvényben levő törvényeink: az 1840. XXII. t. cz.: az 1844. VII.; 1861. (orsz. ért.) IV.; és az 1868. LIV. t. cz. 45. §.

[2]) E csődcselekvények alább a II. R. 3. §-ban bővebben adatnak elő.

[3]) Szeniczey Gusztáv a magyar csődtörvény- és csődeljárás. 1869. 7. lap, 1 jegyzet.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ből kiindulva, a csőd kimondásához ezen kellék létele is megkivántatik[1]). Névszerint, az 1840. XXII. 38. §. megengedvén, hogy a hitelezők összejövetele előtt is érvényesittethessék az igény kereset, könnyen megtörténhetik, hogy az igény megnyerése után a tulajdonképi csődhitelező egymaga marad, minek folytán a csőd további tartama is szükségtelenné válik; ha pedig már a csődkérelem alkalmával kitünik, hogy az igényt támasztó hitelezőkön kivül más hitelezők többsége nem létezik, ugyancsak az előbbi eset fordul elő, s a csőd elrendelése nem szükséges, mert ez egy hitelező kielégitése a többiek sérelmével annál kevésbé fog járni, mivel ezek, a tárgyaikra vezetett végrehajtás esetében a végrehajtató ellenében is érvényesithetik tulajdoni igényüket. 5. A jogalany, mely ellen csődnek helye lehet, természetesen megkivántatik, s ez a törvényben hol egyszerüen mint adós, hol mint közadós, hol meg mint bukott fordul elő. 6. Csődtömegnek létele azonban a csőd megnyitására nem szükséges; ezt ugyan a törvény szintén nem rendeli világosan, de annak szellemében sem magyarázható ki, mert kezdettől végig föltételezi a vagyon létezését; csakis a hétszemélyes tábla mondá ki határozatilag, hogy „a csődöt meg kell nyitni, ha mindjárt a bukottnak semmi vagyona sem volna is[2]). Végre arra, hogy a csőd concret esetben tényleg beállottnak tekintethessék, a magyar csődtörvény szerint is csődnyitási birói határozat szükséges.

4. §.

A csőd nemei.

A régi, s különösen a német jogtudósok soká sajátszerü nemeit különböztették meg a csődnek, sőt

[1]) S valóban, határozatilag is ki lett mondva, hogy „csődnek csak több hitelezők s t ö b b f é l e egymásközt sorozandó követelések létezése mellett van helye. Ftk. 1845. 116. sz. (Szeniczey, rendeletek gyüjt. 1863. 17. lap.) [2]) Szeniczey i. m. 7. lap. 2. jegyzet.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

Dancz (Grundsätze der summarischen Prozesse) a csőd minden egyes nemének hatásait is bőven fejtegette: mig végre von Gönner (Handbuch des gem. Prozesses czimü művében) ezen osztályozás alaposságát erősen megczáfolta s kimutatta, hogy a mit addig a csőd külön nemének tartottak, az tulajdonkép nem egyéb mint a csődnek külön külön alkatrésze. E felosztás t. i. ez volt: concursus imminens (fenyegető), c. materialis (anyagi) és c. formalis (alaki csőd). Az első beállott az adós fizetési tehetetlenségével; a második a törvényhatóság előtti jelentkezésével, végre a harmadik a tulajdonképi csődeljárásnak megindításával[1]). V. Görner azonban kimutatta, hogy ezek egyike sem képezhet önmagában csődöt, hanem hogy azt mind a három együttesen alkotja[2]).

Sokkal nagyobb elismerésre talált, s gyakorlatilag is sokkal fontosabbnak ismertetett el a csődnek egy másik osztályozása, t. i. tekintve a csődtömeget: concursus universalis, (egyetemes) és c. particularis (részleges), melyről Dabelow és v. Gönner bővebben értekeznek. Amaz ugyanis kihat az adósnak összes — csőd alá vonható — vagyonára[3]); mig emez csak annak egy részére mint különvált egészre vonatkozik, a mennyiben némely hitelezők az u. n. jus separationis alapján magukat az adós vagyonának egy bizonyos részéből, mint csődtömegből kivánják az erre kieszközlött csőd utján kielégittetni, a nélkül, hogy vagyonának többi része szintén a csőd hatásainak ki volna téve.

Ez osztályozás a csődfogalmán és kellékein mitsem változtat; hatása csak abban nyilvánul, hogy a

---

[1]) Bayer i. m. 20. §-ban e felosztásokról részletesen értekezik.

[2]) Dr. Kaserer József „Commentar zur öst. Concursordnung 1869. Wien. a 11. lapon a csődöt anyagi- és alakira osztja.— Szintigy Endemann 284. §.

[3]) Mely vagyon tartozik a csődtömeghez, arról bővebben lesz szó alább 7. §. 29. l.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

részleges csődnek terjelmét szükebb határok közé szoritja; gyakorlati fontossággal különösen az általános német jog szempontjából bir, hol többféle ugynevezett separatisták vannak[1]).

Másik, szintén fontos osztályozása a csődnek, tekintve hatásait, az alanyi és tárgyilagos értelemben vett csőd, mely osztályozásról azonban már fentebb az 1. §-ban bővebben szólottunk.

Végre tekintve a közadósnak polgári állapotát, a csőd feloszlik közönséges (magánjogi) csődre s kereskedelmi csődre; amannak a jogalanyok ellen általában, emennek pedig csakis kereskedők ellen van helye; s ez utóbbi, — a kereskedelem némely sajátszerü viszonyainál fogva, — sajátszerü eltérésekre nyujt alkalmat[2]).

5. §.

Folytatás.

A magyar csődtörvény részleges csődöt — a fentebb kifejtett értelemben — sehol sem emlit; azonban

---

[1]) Bayer i. m. 21. §. s ennek nyomán Endemann i. m. 285. §. e separatistákat négy osztályba sorozza: 1. az adóssággal tulterhelt örökséget illetőleg, 2. a filiusfamiliasnak peculium castrensejét, 3. valamely külön kereskedelmi ág tárgyát képző vagyont s végre 4. a hübérbirtokot illetőleg. — Az angol, amerikai és franczia csődtörvények ily részleges csődről említést nem tesznek.

[2]) A franczia code de commerce, mint fentebb emlitők, csak kereskedelmi csődöt i mer, a nem kereskedőkre nézve ugynevezett „déconfiture“nek (bukásnak) van helye, mely a code civilben szétszórva foglalt szabályok szerint intéztetik el. Lásd Revue de législation comparée 1869. Nr. IV. a XXXIV. czikkelyben „de la faillite des non commerçants“ par M. de Montluc.

Az uj osztr. csődrendt, a kereskedelmi csődöt a 191—253. §§-ban szabályozza. A mire pedig különös intézkedés előirva nincs, arra a közönséges csőd szabályai (1—190. és 254—257. §§.) alkalmazandók.

Az amerikai csődtörvény külön kereskedelmi csődöt nem ismer, csak a társaságok és testületek csődjére nézve tartalmaz néhány specialis szabályt (36. és 37. szakasz, 1867.)

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

előfordulhat s a törvénynyel sem áll ellentétben ily részleges csőd: 1. öröklés esetében. Ha ugyanis valaki ellen a csőd elhunyta után mondatik ki, vagy ha valaki az ellene folyamatban levő csődeljárás alatt hal meg,— miután hátramaradt vagyonának tulajdonjoga az örökösre száll s „heres cum onere vadit“ — az örökség az örökös egyéb vagyonától elválasztatik; mert az örökös csakis az örökség erejéig levén felelős a terhekért, ennek alapján a csőd most már az ő tulajdonát képező összes vagyonnak egy része ellen lesz folyamatban, a nélkül, hogy hatásait a vagyon többi részeire is nyilvánitaná. De 2. részleges csőd előfordulhat azon esetben is, ha a közadós külföldön lakik, s ott vagy itt benn az országban ütvén ki ellene a csőd, az egyik állam a területén levő javakat viszonyossághiányában a másik államban levő csődtömegnek kiszolgáltatni vonakodnék; ekkor is a két különböző állambeli hitelezők ugyanazon közadósuknak külömböző vagyonrészei ellen nyerhetik a részleges csődnek jogczimét. Ezen kivül tulajdonképeni részleges csődnek a magyar csődtörvény szerint helye nincs; és egyedül azt rendeli a törvény, hogy a csődeljárás az összes csődtömeg némely alkatrészeire (telekkönyvezett ingatlanok, zálogjoggal terhelt ingók, s egyéb vagyon) külön folytattassék, a nélkül azonban, hogy ezekre külön, részleges csődöt (a fentebbi értelemben) lehetne kieszközölni [1]).

Külön kereskedelmi csődtörvényünk sincs, csak a mennyiben a csőd vétkességgel vagy gonosz szándokkal párosul, tartalmaz a törvény nehány szabályt, melyek egyedül a kereskedők csődbe jutása esetén alkalmazandók [2]).

---

[1]) Id. törv. szab. IV. 6. §. Alább erről bővebben lesz szó, II. Rész. 10. §.

[2]) 1841. VII. t. cz. 5. §. — Alább II. Rész 18. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

6. §.

A csődnek főelvei.

Hogy a csődnek, — fogalmából és természetéből szükségkép folyó — hatásait a jogviszonyokra helyesen megbirálhassuk, szükséges mindenek előtt azon főelveket kifejtenünk, melyeket hatásainak megbirálásában irányadókul kell követnünk. Ez elvek a következők:

1. A csőd csakis a megnyitása alkalmával már fönnálló jogok érvényesitésére szolgál jogczimül.

2. A csőd jogczimén érvényesitendő jogoknak csak azon jogi minősége vétethetik a csőd tartama alatt figyelembe, melylyel már ennek megnyiltakor birtak.

3. A csődhitelezők mindegyike a tömeg elleni követelési jogának érvényesitését ugyanazon mérvben veheti igénybe, mint a cődhitelezők összesége; nagyobb tekintetbe vételt követelnie nem szabad, kisebbet eltürni nem tartozik. (Kik értetnek a csődhitelezők, kik azok összessége alatt, l. alább a 9. §.)

Ezen elvek észszerüleg folynak a csődnek fennebb (1. §.) kifejtett természete s czéljából. Ugyanis, minthogy a csőd csakis azon hitelezők számára törvényesen engedett segéd eszköz, kik a közös adós fizetési tehetetlensége által követelésük kielégitésére nézve veszélyeztetve vannak s kik a csődtömegből a k a r j á k[1]) kielégitésüket nyerni: igen természetes, hogy a hitelezők eme jogának egyrészt már a csőd megnyiltának perczében fönn kell állnia, mert a mi nem létezik, az nem is érvényesithető; másrészt pedig magának a fönálló jognak minőségét a csőd meg nem változtathatja, mert a jognak egész jelentősége szorosan összefüggvén

[1]) Kényszeriteni erre nem lehet, mert nem kell, hogy jogukkal éljenek, ha azzal élni nem akarnak.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

annak minőségével, e minőség megváltoztatása magának a jognak megváltoztatásával jár, ez által pedig a csőd egy megnyitásakor nem létező, tehát annak folyamában e jogczimen nem is érvényesithető jogot helyettesitene a valóban fennállott és érvényesithető helyébe; ez azonban az előbbi elvvel megegyeztethető nem volna[1]). De a mely hitelezőnek joga a csőd folyamában érvényesithető, az épen oly mérvben érvényesithető, mint a hitelezők összeségének jogai; hiszen a csőd az összes hitelezők érdekeinek megovására egyaránt nyujtott törvényes eszköz, melyet mindannyian, joguk minőségéhez képest igénybe vehetnek, s igy a netán egyiknek, vagy a vele szemközt álló többieknek nyujtott bármely kedvezmény homlokegyenest ellenkeznék a csőd természete s czéljával[2]).

7. §.

A csőd hatásai a jogviszonyokra.

És ugyan: A) A közadóst illetőleg.

Kifejtvén ekként a csődnek főelveit, lássuk már most annak hatásait a jogviszonyokra egyenkint, és pedig először tekintve a közadóst.

A csőd első hatása, tekintve a közadóst, az, hogy a csőd kiütése által végrehajtás alá vonható vagyona fölötti szabad rendelkezési jogát a hitelezők javára teljesen elveszti[3]).

---

[1]) Kitetszik ebből is, mily fontos azon kérdés, vajjon mely időpont tekintendő a csőd kezdetének, melyről fönt a 2. és 3. §§-ban volt szó.

[2]) Ez elvek minden állam csődtörvényeiben kisebb nagyobb szigorral elismerésre találnak.

[3]) Bayer, i. m. 23. §. — Endemann i. m. 290. §. 1124. lap. — Code de comm. 443. art.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

A közadós tulajdonjogának e roppant megszorítása a csőd természete s czéljában leli igazolását. Hiszen már egyszerü végrehajtás utján is elveszti az adós azon vagyonrésze fölötti rendelkezési jogát, mely a hitelező követelésének fedezéseül szolgál; annál inkább kell tehát a tulajdonjog e megszoritásának bekövetkeznie a csőd folytán, mely egyúttal foglalatja a közadós elleni összes végrehajtásoknak, mivelhogy a tulajdon mások értékét, még pedig igen gyakran ez érték igen csekély töredékét képezi.

De értelmezzük a csődnek ezen egész átalánosságban kifejezett hatását kissé körülményesebben.

1. A közadós vagyona fölött csakis szabad r e n d e l k e z é s i jogát veszti el a csőd által, ebből következik, hogy a fölötti t u l a j d o n j o g á t megtartja, mi gyakorlatilag igen fontos lehet; mert amaz általános jogelvnél fogva: „accessorium sequitur rem principalem," — és „casus nocet domino," — minden a közadós vagyonával járó haszonnak tulajdona is őt illeti, de a veszély is őt éri; s igy, ha a csőd alatt a közadós vagyonának értéke annyira növekednék, hogy a hitelezők teljesen kielégittethetnek, a többlet a közadós részére marad; s viszont, ha a vagyon, vagy annak valamely része a hitelezőknek be nem számitható veszély folytán tönkre megy, ez nem tekinthető a hitelezők kielégitésére forditottnak. S igy vajmi helytelen s jogtalan volna azon következtetés, hogy a csőd folytán a közadós vagyona fölötti tulajdonjogát is elveszti, miként azt a massachusetsi csődtörvény rendeli, bár ez sem ad helyet az ebből folyó szigoru következéseknek[1]).

[1]) Hilliard i. m. VI. fej. 10. §. azt mondja: „Általános szabály az, hogy a bukott egész tulajdona átháramlik (a hitelezőkre illetőleg ezek megbizottjára); vagy az, a mi áthárom olhatik. De semmi más — kivéve a csalás esetét — mint a bukottnak saját jogai. M á s s z a v a k k a l a z u t a l v á n y o z o t t a k (h i t e l e z ő k) t ö k é l e t e s e n m a g á n a k a b u k o t t n a k h e l y é t f o g l a l j á k e l.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

De 2. E szabad rendelkezési jogát csakis a csőd alá vonható, tehát a csődtömeghez tartozó vagyona fölött veszti el a közadós; mert mi a csődtömeghez nem tartozhatik, az a csődhitelezők kielégitésére sem fordítható; s igy a közadós e fölötti rendelkezési jogának megszoritása jogos alappal nem birna.

De hát mi tartozik a csődtömeghez?

Minden érték, mi a végrehajtás tárgyát képezheti s a közadósnak kétségtelen tulajdona; akár a csőd megnyiltakor volt már az övé, akár pedig csak ennek tartama alatt jutott az ő tulajdonába. Mert a hitelezők törvény utján való kielégitése birói végrehajtás utján történik; s igy: a mire végrehajtás nem vezethető, az a hitelezők kielégitésére sem szolgálhat. — Nem tartoznak tehát a csődtömeghez a közadós személyével szorosan egybekötött elidegenithetlen jogok pl. annak tiszteletbeli jogai, valamint a végrehajtás alól kivett tárgyak, melyek a külömbözö államok tételes törvényei szerint különfélék lehetnek [1]). (pl. nálunk az 1868.

---

[1]) Az általános németjog szerint szintén az általunk emlitett tárgyak tartoznak a csődtömeghez; kivétetnek az idegen dolgok, személyes- és tiszteletjogok, az asszony „dos"-a, a hivatalnok fizetésének egyrésze, a közadós és családjának szükséges ruhája. — Lásd: Bayer i. m. 25. §. — Endemann i. m. 292. §.

Az uj osztrák csödtörvény szerint szintén az adós fentebb emlitett vagyona tartozik a csödtömeghez, csak a csőd alatt ujonnan keletkezettre nézve van eltérés (1. és 5. §.); mert az 1. §. szerint oda tartozik az is „welche ihm (a közadósnak) während der Dauer des Concurses zufällt"; az 5. §. szerint pedig a közadósnak marad a mit szerez saját szorgalmával, a mennyiben neki, és azon személyeknek, kikről gondoskodni tartozik, tartására szükséges; és e két §. egybevetéséből Zugschwerdt (Praktisches Handbuch zur Concursordnung für die im österreichischen Reichsrathe vertretenen Länder und Königreiche 1869.) a 11. lapon azt következteti, hogy a csőd alatt bármi módon szerzett vagyon — levonván ebből a közadós tartását — a csödtömeghez tartozik; mig Dr. Kaserer József (Commentar zur österr. Concursord. 1869.) a 31. lapon azt mondja, hogy a mennyiben a közadósnak csőd alatt szerzett va-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

54. t. cz. 395—399, §§.; a code de procédure civile szerint a III. könyv. 592. art. foglaltak. az osztr. perrendtartás szerint annak 340. §-ban s több udvari rendelvényben foglaltak stb), ugyszinte másoknak kétségtelen tulajdonát képező tárgyak sem tartoznak oda.

Minthogy pedig a csőd által a közadós nem szünt meg jogalany lenni, a csődtömeghez nem tartozó javakra nézve tetszése szerint rendelkezhetik, azokat zálogba adhatja, elidegenitheti, irántuk pereket folytathat, terhes szerződéseket köthet stb.

3. A közadós szabad rendelkezési jogának megszoritása azomban csak a csődhitelezők javára történik; s igy, a menyiben a közadós a törvény e tilalma ellenére rendelkeznék a csődtömeg fölött, e rendelkezése nem általában, hanem csak a csődhitelezőkkel szemközt érvénytelen. E szerint tehát köthet terhes szerződést, rendelhet zálogot, bekebeleztetheti ezt nyilvánkönyvekbe is; de a csődhitelezők ellenében ez intézkedései semmisek, mig ő maga azok által kötelezve marad, s a csődhitelezők teljes kielégitése után fönnmaradó vagyonból a csőd tartama alatt támadt hitelezők jogosan érvenyesithetik ez iránti követeléseiket.

Hasonlókép, ha a csődtömegből valamely csődhitelezőnek bizonyos értéket kifizetett, ezen actus megtartja érvényét azon érték erejéig, mely ezen hitelezőnek a csődtömegből törvény szerint egyébként is ki-

---

gyonából elegendő érték marad, miután a tartási összeg levonatott, uj csődnek lehetősége e fölött kizárva nincsen.

A code de commerce III. könyv. 469. art. szerint a csődtömeg, hez nem tartoznak a közadós és családa használatára való ruhákdolgok, és ingók stb. a 474. §. szerint tartási költség is járhat neki.

A bankrupt act of 1867. 14. szak. szerint a csődtömegbe nem tartozik a közadós szükséges háztartása, konyhaszerei és tekintettel családjának nagyságára körülményeire s állására, egyéb nélkülözhetlen eszközök, de mindössze 500 dollárt fölül nem mulhatnak; ugy szintén a végrehajtás tárgyát nem képező egyéb dolgok. stb.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

járt volna; ha tehát a közadós oly csődhitelezőnek fizetett volna, ki követelésére nézve betáblázás által biztositva levén a betáblázott vagyonból nyert volna kielégitést, ezen fizetés megáll, de a betáblázással terhelt jószág vételárából e kifizetett összeg nem a további betáblázott követelések fedezésére szolgál, hanem azon hitelezők követeléseinek kielégitésére forditandó, kikre az esetben, ha ez összeg másnak ki nem fizettetett volna, ez érték a törvényesen megállapitott sorrend szerint jutott volna; ha pedig a kifizetett összeg a vételárból egészen ki nem kerülne, a hiányzó részletre nézve a fizetés csak ugy marad érvényes, ha az illető hitelezőre a törvényes sorrend szerint is jutna e részlet[1]).

4. A szabadrendelkezési jogtól azonban csakis a csőd lételének perczétől, vagyis azon pillanattól kezdve fosztatik meg a közadós, melyben a csődbeli cselekvényt elkövette; s épen ezért, a közadósnak ez idő előtti vagyonrendelkezése teljes épségben megmarad. — Miután azomban a csődcselekvény (act of bankruptcy) elkövetéséről nem lehet mindenkinek tudomása, de mihelyt a csőd közhirré tétetik, arról mindenki tudomást szerezhet, a csődnek e szóban forgó hatása a jóhiszemüleg kötött jogügyzetekre nézve csakis ez utóbbi időtől t. i. a csődnek közhirré tételétől kezdve vétethetik tekintetbe, a korábban végbezvitt vagyonintézkedések egyedül azok irányában levén megdönthetők, kik roszhiszemüleg cselekedtek[2]). De a csőd tényleges létesülése és kihirdetése közti időben,

[1]) Ez gyakorlatilag igen sok nehézséget okozna, kivált ha a korábbi fizetés folytán leszámitandó kamatok is tekintetbe vétetnek; azért, hacsak nem bizonyos, hogy a kifizetett összeg utóbb egészen kikerül az illető vagyonrészből, legczélszerübb az előre történt fizetést érvénytelennek nyilvánitani. — Erről bővebben l. Zugschwerdt i. m. 14—18. ll. — Osztr. csődrt. 3. §.

[2]) A csőd megnyiltának időpontja, melyről föntebb (2. és 3. §§.) volt szó, e tekintetben is főfontosságu. = A tételes törvé-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

sőt már a csőd létesülése előtt is a közadós részéről történt ajándékozások, habár ezek jóhiszemüleg is fogadtattak el, a még meglevő ajándékok erejeig mindenesetre érvénytelenithetők, a mennyiben kétségtelen, hogy beállott vagy közellevő fizetési tehetetlenségéről az ajándékozónak tudomása volt, tehát az ajándékozás az ő részéről roszhiszemünek tekintendő[1]), mert másnak kárával senki sem gazdagodhatik.

5. A mi a közadós személyét illeti, arra magának a csődnek soha semmi kihatása sincs; mert a csőd jogczimén érvényesitendő követelések kielégitésének tárgya csakis a közadós vagyona, nem pedig személye lehet; személyével egyedül csak a csőd kiütése előtt vagy annak tartama alatt elkövetett s ellene bebizonyult vétség vagy büntett miatt válhatik felelössé[2].)

---

i

nyek szerint s a csőd kezdetének időpontja rendszerint a csődnyitási határozat kihirdetésének időpontjával esik egybe.

A code de commerce a csőd megnyitását megelőző tiz naptól számitja már annak hatásait, és ugyan a 446. art szerint ez idő alatt tett minden ajándékozása az adósnak a hitelezőkkel szemközt semmis; a 447. art. szerint a roszhiszemüeknek mutatkozó terhes szerződések megsemmisithetők.

A bankrupt act of 1867. a csődeljárást megelőző négy hónap alatt kieszközlött zálogjogot a tömeggondnok által feloldatni engedi, a roszhiszemü intézkedések érvénytelenitéséről a 14. szakaszban egészen terjedelmesen intézkedik.

[1]) A német csődrendtartás a roszhiszemü elidegenités érvénytelenitését a római jogból ismeretes actio Pauliana segitségével eszközölteti. Bayer, i. m. 24. §. II.

[2]) Ugyanigy a német csődrendtartás szerint. Bayer, 22. §. Az osztr. csődt. 98—102. az adós személyének letartóztatását megengedi vétség vagy büntény elkövetése nélkül is, a mennyiben annak elszökésétől alaposan tartani lehetne.

A code de commerce 455. art. azt rendeli, hogy a csőd elrendelésével a kereskedelmi törvényszék (mint illetékes csődbiróság) egyuttal az adós személyét is tartóztassa le az adósok börtönében, vagy őriztesse rendőrség vagy törvényszéki szolga által. Szabadon bocsátásáról a 472. és 473. art. gondoskodik. A vétkes és gonosz bukás (banqueroute simple et frauduleuse) következményeiről alább II. Rész, 38. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

8. §.

Folytatás.

A magyar csődtörvény, mely legnagyobb részében a csődeljárást szabályozza, a csőd általános elveiről s hatásairól a jogviszonyokra nehány szakaszban mintegy csak elvétve emlékezik meg.

Az adósnak rendelkezési jogát illetőleg igy szól: A csődület megrendelése után a bukott a csődület teljes befejezéseig s e m m i n e m ü vagyonáról nem rendelkezhetik[1]). Tehát csak a csődületnek megrendelése után, — mi (az 1840. XXII. 6. és 9. §§. szerint) itélet által történik — szünik meg rendelkezési joga a közadósnak; ezen idő előtt rendelkezései közöl a törvény világos szavai szerint csak azok támadhatók meg, melyeket a csődület megrendelése előtt 15 nappal házastársával, harmadik izigleni rokonával vagy sógorával kötött [2]), holott kétséget sem szenvedhet, hogy másokkal roszhiszemüleg kötött szerződései is érvényteleníthetők; s csakugyan már tágitott is a gyakorlat a törvénynek e hiányos rendeletén, mert elfogadta elvül, hogy addig is „mig a csődmegnyitás iránti kérelem a felsőbb bíróságoktól függ“ — tehát a csőd

Az amerikai bankrupt act. of 1867. akkor rendeli el az önkénytesen bejelentett csődnél a közadós letartóztatását, ha az vagyonállapota fölött adandó nyilatkozat végett megjelenni vonakodik (section 26.); a kényszerü csődnél pedig, ha gyanu van, hogy a csődtörvényszék területét elhagyni szándékozik (sect. 40.); s ha csalás bizonyul be ellene, három évig terjedhető fogsággal büntettethetik (sect. 44.).

[1]) 1840. XXII. §. 32.

[2]) E terhes szerződések ugyanis az 1840. XXII. 32. §. szerint csak akkor tartják meg erejüket, ha az illetők bebizonyithatják, hogy az, mi e szerződésekben tett dologként foglaltatik, valóban megtörtént.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

jogérvényes elrendelése előtt is — az adósnak vagyonával érvényesen rendelkeznie nem szabad. (Váltófv. 1845-évi, 1487. sz., Hétsz. tábl. 1846. 134. sz.) valamint nem egy felsöbb birósági határozatunk van, melyek tekintet nélkül a bukott és egy harmadik közti viszonyra, a közadósnak a csödöt közvetlenül megelőző vagyonrerdelkezéseit érvényteleneknek nyilvánitották[1]).

Az adósnak törvénytiltotta rendelkezése absolute érvénytelen. Igy, a törvény határozottan azt rendeli, hogy azon javak, melyeket valaki a bukottól, a csődület megrendelését tudva, megvett, a tömegnek viszszaadandók, s a vevő ily esetben azokért adott pénzét elveszti[2]). A törvény e rendelete szerint tehát, ha a közadós a vételárt a csödtömegbe szolgáltatta volna is, a vevő ezt sem a tömegen nem követelhetné, sem a közadóstól nem nyerhetné vissza, mert a törvény általában azt mondja, hogy e vevő „pénzét elveszti" — ez által pedig a tömeg amannak kárával gazdagodnék; miért is ezen, az általános jogelvvel ellenkező, tehát igazságtalan intézkedésnek gyakorlati kivitele lehetetlen[3]).

A magyar csödtörvény továbbá elvben elismeri azt, hogy a csőd, a hitelezők kielégitése szempontjából

---

[1]) A sok közül felemlitjük a ftk. 1844. évi 873. sz. alattit: „Az átadás, mely közvetlen a csöd előtt habár biró által történt is, érvénytelen. Továbbá ftk. 1844. 1067. sz. a.: „Szerződés, mely már akkor köttetett, midőn a bukott vagyonbeli fogyatkozását tudta, érvénytelen (absolute.). — S ftk. 1845. 631. sz. a. „Csödelötti zálogátadás érvénytelennek jelentetett. (l. Szeniczey felsőbb rendeletek, 1863. 5. 175. és 204. lapokon).

[2]) 1840. XXII. 34 §.

[3]) Hasonló szigorusággal járt el a váltófeltörvényszék, midőn 1842. 589. sz. a. azon határozatot hozta, hogy a végrehajtó biró, ki némely hitelezőket a csőd befejezése előtt kielégitett, a kifizetett összegeket megtériteni tartozik. Ez egészen helyes határozat, ha a kielégitett hitelezőknek utóbb nem jutna a vagyon felosztásnál annyi, a mennyit előre kaptak, a többletre nézve, de különben kelletinél szigorubb, mit csak azon körülmény enyhit, hogy a birónak fenmarad viszkereseti joga az általa kielégitett hitelezők ellen.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

tekintve, a végrehajtások öszfoglalatja (minek folytán az ingatlanok kivétel nélkül, az ingók rendszerint biró árverés utján adandók el), s mind a mellett a csöd hatásai alól egyedül „a bukottnak hivatalbeli fizetését[1]," „a mesterember vagy napszámos eszközeit vagy szerszámait" veszi ki, s ez utóbbiakat, ha netán a csődtömeg részére lefoglaltattak volna, csakis a bukott kérelmére (s nem hivatalból) véteti ki a leltárból[2]); végre csak a tehetetlen közadós tartására hagy fön napi 10—35. xr nyi dijat, mely fölött szabadon rendelkezhetik[3]), holot a végrehajtás alól mind a régi, mind az ujabb perrend tartási törvényeink méltányosság szempontjából sokka több tárgyat hagynak mentesen az adós részére. (1868. 54. t. cz. 395—398. §§.; 1840. XV. t. cz. II. R 154. §. — Ujabb miniszteri rendelet a váltóvégrehajtások tárgyában 1869. apr. 7-ik 28—32. §§).

Ugyancsak a csődtömeghez tartoznak a bukottnak csődület alatti szerzeményei is; oda a csődület megrendelése után a bukottra szállt örökség s a csődület befejezte után talált azon vagyona, mely a csődület alá tartozott volna, mert e két esetet a csődtörvény külön kimondja[4]); de oda tartozik minden egyéb szerzett vagyona is a törvény azon általános rendeleténé fogva, hogy a bukott a csődület teljes befejezéseig s e m **m i n e m ü** vagyonáról szabadon nem rendelkezhetik[5]).

Végre tekintve a bukott személyét, erre csakis a csöddel párosult vétkes vagy bünös cselekvény bir hatással, melynél fogva ellene fenyitő eljárásnak s kisebb nagyobb büntetésnek lehet helye[6]).

---

[1]) 1840. XXII. 18. §. Most azonban a hivatalnoknak 300 o. é. ft. meghaladó fizetése lefoglaltatván, ennyi kétségkivül csöd esetben is befoglalható leszen.

[2]) Erről alább a II. Részben. — 1840. XXII. 42. §.

[3]) 1840. XXII. 12. §. [4]) U. o. 36. és 117. §§. [5]) U. o. 32. §.

[6]) 1840. XXII. 128., 130., 131. §§. — 1844. VII. 5. §. Miről részletesen alább II. rész. 38. §-ban lesz szó.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

9. §.

B) A hitelezőket illetőleg.

Kik értetnek a csődhitelezők neve alatt s mily viszonyban állanak egymáshoz valamint a közadóshoz?

Hogy a csődnek azon hatásait, melyeket, tekintve a hitelezőket, a jogviszonyokra gyakorol, kellő figyelemre méltathassuk, szükséges mindenek előtt tudnunk, kik a csődhitelezők, milyen ezek viszonya egymásközt és szemben a közadóssal.

Csődhitelezők általában, legtágabb értelemben szólva, azok, kik a csődtömeghez tartozó javakból kívánják követeléseik kielégittetését, akár fönállott már követelésök a csőd létesülésekor, akár csak később keletkezett légyen az. E szerint:

1. Csődhitelezők azok, kik a tömegből valamely specialis tárgyat tulajdonukként akarnak vindicálni, a kiket igényhitelezőknek, igénylőknek (Anspruchsgläubiger, vindicantes, revendicans) szokás nevezni[1]).

2. Kiknek követelése csak a csőd kiütése után, nem a közadós, hanem egyenesen a tömeg, illetőleg azok ellen keletkezett, kikre a tömeg fölötti rendelkezési jog átszármazott a tömegnek ezek megbizásából tett szolgálat vagy a tömegnek nyujtott érték folytán. Ezek az u. n. tömeghitelezők (Massegläubiger).

3. Kiknek követelése valamely specialis, akár ingó, akár ingatlan zálog által már a csőd kiütése előtt biztositva levén, a tömegnek ezen részéből kivánják kielégittetésöket. Ezek az u. n. dologi hitelezők (Realgläubiger).

---

[1]) Hogy a letétemény, haszonkölcsön tárgyait visszakövetelők stb. szintén e categoriába tartoznak az természetes.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

4. Azok, kiknek követelése a csőd kiütése előtt a közadós ellen keletkezett s kik csak az általános tömegből, vagyis abból, mely a fenebbi hitelezők kielégitésére kizárólag nem fordittathatik, nyerhetik követelésök mennyiségéhez mért arányban s annak minőségéhez képest megállapitandó sorrendben kielégittetésöket. Ugyan ide tartoznak az 1. alatt emlitett hitelezők is, a mennyiben az általuk tulajdonukként igényelt tárgy a tömegben természetben nem találtatik; ide a 3. alattiak is, azon összegre nézve, mely a biztositásukra lekötött specialis zálogból ki nem kerül. Az e pont alatt emlitett háromrendbeli hitelezők a tulajdonképi csődhitelezők, a csődhitelezők szorosabb értelemben, mig a három előbbi pont alatt emlitetteket különvált hitelezőknek (separatistae jure crediti, iure dominii) [1]) nevezhetni. Legszorosabb értelemben azonban csak azok volnának valósággal csődhitelezők, kiknek követelései a csődperben valóban megitéltetnek [2]).

A most érintett négy osztályba sorolt hitelezők együttvéve képezik a csődhitlezők összességét szemközt az egész (activ) csődtömeggel, mert ez valamennyiöknek kielégitési alapul szolgálván e tekintetben valamennyit ugyanazon közös érdek összesiti. A tömeg (mindig az activ tömeget értve) egyes részeire nézve pedig mindazok képezik a hitelezők összességét, kiknek e tömegrészlet kizárólag szolgál kielégitési alapul; előfordulhat ez pl. a specialis záloggal terhelt javaknál, bár igen ritkán, mert ezek a legtöbb esetben a

[1]) Bayer i. m. 40. §.

[2]) A hitelezők e négy neme előfordul az átalános német, ugy az osztrák, a franczia s az amerikai csődtörvényben is. Lásd Bayer i. m. 40. §. — Endemann 295. §. — Zuschwerdt i. m. 54—56. ll. — Kaserer i. m. 64. l. — Code de com. III. könyv. 574., 575. és 576. 565.. 546., 552., 546, 555. és 556 art. — Hilliard i. m. VII. fejezet 1—32. §§. — Bankrupt act of 1867. 19—23. és 47. sect. — 1840. XXII. 38. §. 63. §.; — 35. §. id. törv. sz. IV. 6. §.; és 15. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

dologi hitelezőkön kivül más hitelezők részéről is kielégitési alapul igénybe vétetnek.

Szemben a közadóssal a csődhitelezők összességét csak az 1. 3 és 4. alatti hitelezők képezik, mert a 2. alattiak iránt a közadós magát nem kötelezte, ő ellene nem is érvényesithetik jogaikat.

Végre tekintve az egyes hitelezőket, a velök szemközt álló csődhitelezők összessége folytonosan változó személyekből áll; mert e szempontból a hitelezők összességét képezik mindig azon többi hitelezők együttvéve, kiknek kielégittetésére a kérdéses egyes hitelező ki- vagy ki nem elégitése hátrányos vagy előnyös befolyást gyakorolhat vagy valóban gyakorol is. Igy pl. szemközt valamely igényhitelezővel, ki meghatározott tárgynak tulajdonát igényli a csődtömegből, a hitelezők összességét képezendik mindazon hitelezők, kik e tárgyat saját követeléseik kielégitésére kivánják fordittatni, mig egy másik igényhitelező, ki csakis egy másik tárgynak tulajdonát igényli, nem tartozik ezen hitelezők összességébe, valamint az sem, ki tisztán valamely különös, az ő részére specialiter lekötött zálogból akar kielégittetni, mert ez utóbbiak mit sem nyernek vagy vesztenek az által, ha amaz elesik igényétől vagy azt valóban megnyeri. Ellenben, ha ez utóbbiak egyuttal a 4. pont alatt emlitett tulajdonképi csődhitelezőkhez is tartoznának, ők is mindenesetre a csődhitelezők összességében benfoglaltathatnának, mert befolyással birhat kielégittetésökre azon körülmény, hogy az igényelt tárgy a tömegben marad vagy az alól elvonatik. Igy, a 2. pont alatti tömeghitelezők — mint később látni fogjuk[1]) — a hitelezők összességébe nem tartoznak sohasem, mert ezek tulajdonképen nem a közadósnak, hanem a többi hitelezők összességének hitelezői, kikkel szemközt a hitelezők összessége eszerént közös

[1]) Lásd alább a 12. §. 2. pontját.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

adósként tünik föl, s kiknek tökéletesen mindegy, valljon a többi hitelezők nyerendnek- e a csődtömegből kielégitést vagy sem[1]).

Azomban, bármily értelemben vétessék is tekintetbe a hitelezők összessége, ez soha sem képez jogi személyt, sem társaságot (societas), mert az azt alkotó egyesek közt mindig csak azon neme a közösségnek forog fönn, mely egyes perekben is előfordul több felperes közt azon esetben, midőn egy közös alperesük van. E közösség egészen a véletlenen alapul, tehát nem egyéb, mint ugynevezett communio incidens[2]).

Már most tekintvén azt, hogy mily viszonyban állanak egymásközt a közadós, az egyes csődhitelezők és ezek összessége a csőd tartama alatt, a következő eredményre jutunk:

a) Tekintve a tömeget terhelő összes passivákat vagyis a tömeg ellen képezett valamennyi követelések összegét, a közadós ellentétben áll a hitelezők összességével (tehát minden egyes hitelezővel is, mert a tömeggel szemközt valamennyi hitelező együttvéve képezi a hitelezők összességét); — amannak érdeke azt kivánja, hogy mentül kisebb mérvben, emezé pedig, hogy mentül nagyobb terjedelemben ismertessenek el a követelések valódiaknak.

b) Tekintetve külön-külön minden egyes követelést, a közadós és a mindenkori csődhitelezőösszesség együttesen képezik ellenfelét azon egyeshitelezőnek, kinek követelése épen szóban forog; hiszen a tömeg annál nagyobb része jut a többi hitelező kielégitésére, illetőleg annál kisebb teher marad a közadóson, minél kevesebb itéltetik meg az egyes hitelezőnek, ki köve-

---

[1]) Lásd alább a 12. §. 2. pontját.

[2]) Bayer i. m. 29. §. — Endemann i. m. 290. §. 1128. l. l.— Kaserer i. m. 34. l.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

telését a lehető legnagyobb mérvben óhajtaná érvényesiteni[1]).

c) Tekintve végre a tömeg activáit, tehát magát a tömegvagyont s a tömeg adósait, a közadós és a hitelezők összesége s igy az ebben foglalt minden egyes hitelező is közös érdekkel bir a tömeg javára kötelezett adósokkal s magával az activ massával szemközt, mert mindnyájoknak közös érdekök az, hogy a csődtömeg activ értéke mentül nagyobb mérvben fedezze az ezt terhelő adósságokat.

Miután igy az egyes fogalmak külömböző jelentésével tisztába jöttünk s a csődben érdekletteknek egymásközötti viszonyait kifejtettük: tekintsük a csődnek hatásait a jogviszonyokra még pedig:

10. §.

a) Tekintve a hitelezők összességét.

Első és főhatása a csődnek tekintve a hitelezők összességét az, hogy a csőd megnyiltával ezt illeti azon jog, miszerint a közadósnak végrehajtás alá vonható minden vagyonát követeléseinek kielégitésére fordithatja, s e czélhoz képest affölött intézkedhetik s azt kezelheti[1]). S miután ezen intézkedési jognak csakis a kitüzött czél valósitására kell s csakis erre szabad eszközül szolgálnia, világos, hogy a csődhiteleződség minden, e czél elérésére nem vezető intézkedéseért felelős; felelős pedig a közadósnak, mert az ezen intézkedés folytán eredhető hátrány in ultima analysi csak ezt éri.

---

[1]) Ez nemcsak a csöd hatásainak pontosabb megbirálhatása tekintetéből, hanem azért is fontos, mert ehhez képest lehet csak helyesen meghatározni, hogy ki kit képviseljen a csődperben. Erről azonban bővebben lesz szó a csődeljárásban.

[2]) Bayer i. m. 30. §. — Endemann i. m. 290. §. B.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

A közadós a hitelezők összességét annyival is inkább kérdőre vonhatja, mert a csöd által nem szünt meg jogalanynak, — nem szünt meg különösen javai tulajdonosának lenni, s igy nem tartozik eltürni a mások vétkes vagy netán épen szándékos cselekvényei által okozott jogtalan hátrányt.

E kezelési jogot illetőleg a csődhitelezők összessége tulajdonképen a közadóst helyettesiti[1]), mely tekintetben ugyanoly jogokkal és kötelezettségekkel bir — a csöd természetéből eredő módositásokkal, — mint a minőkkel különben a közadós birna. E jogok azomban csak annyiban illetik a hitelezőséget, a mennyiben azok a tömeg értékének fentartása és gyarapitására szolgálnak s e mellett a tömeg mindenkori tulajdonosát megillethetik; de másrészt a kötelezettségek is csak annyiban terhelik, a mennyiben azoknak magának a tömegnek értékéből eleget tehetni. A közadós személyétől el nem választható jogokra pl. ususra, a hitelezőség rendelkezési joga ki nem terjed, valamint viszont ő sem késztethető a közadós által vállalt személyes szolgálatok teljesitésére[2]). A hitelezők együttvéve e szerint:

1. Tekintve az activ massát (fentebb 2. §. 5. pont) jogositvák:

a) a tömeg adósaitól a tömeghez tartozó követeléseket behajtani;

b) a közadós által folytatott perekbe (a mennyi-

---

[1]) Bayer i. m. 30. §. — Endemann i. m. 290. B. „Die Gesammtheit der Gläubiger tritt in diejenigen Befugnisse, welche nach den Obigen der Kridar verliert.“ — Zugschwerdt i. m. 10 l. — Kaserer i. 34. l. 2. — Ugyanez áll a franczia csődtörvény szerint is; a bankrupt act of 1867. sect. 14. szerint pedig a hitelezők meghatalmazottja a közadóst általában tulajdonánál fogva illető jogok gyakorlatára van utasitva.

[2]) Hogyan gyakorolja jogát s teljesiti kötelezettségét a csődhitelezőség arrról a csődeljárásban fogunk szólni.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ben ezek tárgya a csődtömegbe vonható vagyonérték) felperesként belépni;

c) a közadós által megkezdett üzletet tovább folytatni, vagy, a mennyiben ez üzlet a forgalom tárgyát képezi, eladni;

d) a közadós számára netán csőd alatt megnyiló örökséget elfogadni;

e) a specialis zálogul lekötött vagyonból, az ezt terhelő követelések kielégitése után fönmaradt értéket az átalános csődtömeghez csatolni;

f) a tömeghez tartozó vagyont eladni[1]), s szóval mindent, miáltal a közadós a maga tulajdonát beszerezhetné, fönntarthatná és gyarapithatná, megtenni[2]).

Mindez az összes hitelezőknek *joga* levén, ennek gyakorlására nem kényszerithetők; ha tehát jogukat gyakorolni nem akarják, gyakorolhatják ezt az egyes hitelezők önmaguk, mert a tömeget illetőleg az ő érdekök a hitelezők összeségének érdekével azonos (l. 37. lap. 9. §. c.) pont); csak hogy e joggyakorlás eredménye, valamint az azzal egybefüggő kötelezettségek is az e jogot érvényesitő egyes hitelezőket illetik. Ha pedig ezek sem élnének e törvényadta jogukkal, az átszáll arra, kit ennek gyakorlása csőd esetén kivül illetne, tehát rendszerint a közadósra[3]). Ily esetben azon-

---

[1]) Persze a törvényszabta feltételek és formák megtartása mellett.

[2]) Az osztr. csődt. az 1. és 4. és 10. §§-ban szól specialiter a csődhitelezőség jogáról tekintve a csődtömeg activ részét; lásd Zugschwerdt: 10., 18., és 28. ll.

A franczia code de com. III. könyv, 462. art. a kinevezett syndicusokra bizza a vagyonkezelést; a 470 és 486. az ingók eladását, a 485. a követelések behajtását stb.

Az amerikai csődtörvény a 14—47. sectiókban részletezi terjedelmesen a csődhitelezőségnek meghatalmazottja által gyakorolható jogait. Lásd Hilliard i. m. VI. fejezet. 1—112. §§.

[3]) Az osztr. csődt. 10. §-ból Zugschwerdt (i. m, 28. l.) azt következti, hogy a mennyiben a hitelezők összesége a neki engedett joggal élni nem akar, annak gyakorlása azonnal a közadósra száll

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ban szükséges azoknak, kik jogukkal élni akarnak, jókor nyilatkozniok, nehogy hanyagságuk miatt másoknak rövidséget okozzanak. Ha pedig jogukkal valóban élnek, az ezzel járó kötelezettségeket is tartoznak teljesiteni; nevezetesen a befolyt értéket mindaddig hasznositani, mig a maguk kielégitésére tettleg nem fordithatják; a közadós helyett felperesként folytatott perekben a követelések érvényesitésére szükséges kifogásokat s bizonyitékokat a maguk helyén használni, a törvényes határidőket (kivéve a mennyiben az ügyek átvételével mulhatlan halasztás szüksége igazolva lenne) megtartani, az üzlettel járó közadóbeli s egyéb tartozásokat leróni stb[1]), kötelezettségük elmulasztásaért pedig felelősségre vonhatók.

2. Tekintve a tömeget terhelő passivákat, a hitelezők összessége tartozik:

a) a közadós ellen a csőd kiütése előtt keletkezett vagyonbeli követelések iránt folyamatban levő vagy csak ez után inditandó perekbe alperesként belépni;

b) a tömeg ellen támasztott minden egyes követelés megerőtlenitésére fönnlevő s törvényesen megengedett eszközöket pontosan fölhasználni.

E kötelezettségek mellett meg másrészt a) jogositva van az egyes hitelezők kétségtelen követeléseit a külömbeni lejárat ideje előtt is kielégiteni; mert mint a csődtömegnek kezelői nem kötelezhetők arra, hogy a másoknak odaitélt, tehát kétségtelenül azokat illető értéket is kezeljék, midőn annak átszolgáltatása a tömegnek s az illető hitelezőknek röviditése nélkül lehetségessé vált;

---

vissza, s ha a közadós ennek folytán valamely értékhez jutna, ezt nem tartozik a csődbe adni; ellenben Kaserer (i. m. 42. l.) ezt is a tömegbe csatolandónak véli. Különben az általunk emlitett csődtörvények határozott intézkedést e tekintetben nem tartalmaznak.

[1]) E kötelezettségeket a külömböző államok csődtörvényei, szintén meghagyják, és különösen s kimeritőleg haugsulyozza azokat az amerikai bankrupt act of 1867. a 13—19. sect.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

b) jogositva van a közadós által megkötött, de mindakét fél által vagy épen nem, vagy csak részben teljesitett szerződéseket egészen teljesiteni, vagy azok teljesitésétől elállani[1]);

c) jogositva van a csődtömeg czélszerü kezelése tekintetéből szükséges szolgálatok iránt terhes szerződéseket kötni, s egy szóval mindent megtenni, mi által a csődtömeget terhelő kötelezettségek enyhittetnek a nélkül, hogy mások szerzett jogai ez által sérelmet szenvednének (l. fentebb 7. §. 4) pont)[2]).

11. §.

Folytatás.

A magyar csődtörvény szintén kimondván az általános szabályt „hogy az adós vagyona fölötti szabad rendelkezési jogát elveszti“[3]) — ezt a hitelezők összességére ruházza át. S ámbár a vagyonrendelkezési jognak ez átruházását sem mondja ki oly egyenesen, mint pl. az uj osztr. csődrt. 1. §-a; mindazáltal e vagyonrendelkezési jog kétségtelenül megilleti a hitelezők összességét; meg, még mielőtt e hitelezők összessége ismeretes volna, midőn a csődbiróságnak föladatává teszi, hogy a helyben levő hitelezők meghallgatásával a hitelezők összességének képviselésére ideiglenes gondnokot nevez-

---

[1]) Erről bövebben alább a 12. §-nál. E jogait a csődhitelezők összességének az osztr. csődt. 14. 22. §§-aiban nyiltan kimondja.

[2]) A csődhitelezők összességének egyéb, itt nem említett jogai s kötelezettségei oly annyira függnek össze az egyes hitelezők kötelezettségeivel s jogaival, hogy azokat ezek nélkül előadni nem lehet; azonban önkényt következnek azok az egyes hitelezők jogai s kötelezetségeinek megfelelőleg.

[3]) 1840. XXII, 32. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

zen ki[1]), kinek a bukott lefoglalt javai átadandók[2]). Ez ideglenes gondnok s a bíróság által kinevezendő perügyelő[3]) gyakorolja azután a vagyonrendelkezéssel járó minden jogokat s teljesiti a kötelezettségeket a hitelezők összejöveteleig[4]). S miután mind az ideiglenes tömeggondnok, mind a perügyelő csak birói meghatalmazottjai a hitelezők összességének, a vagyonrendelkezéssel járó jogok gyakorlása is kötelezettség ő reájuk nézve; e jogokról érvényesen le nem mondhatnak, mert arra a csődhitelezőség különös megbizása kivántatnék, ez pedig nekik meg nem adatott, mert maga a hitelezőség még érintkezésbe sem jöhetett velök[5]). De mihelyt a csődhitelezők ismeretesek, vagy törvény szerint ismeretteknek vélelmezhetők, jogaikat és kötelezettségeiket azok összessége, illetőleg összességük választmánya gyakorolja, s a tömeggondnok csakis ennek közvetlen fölügyelete, illetőleg jóváhagyása mellett intézkedhetik a tömeg fölött.

A törvény a hitelezők összességét megillető jogok közöl csak azt emliti, hogy bármely eladásokat és szerződéseket tehet: hogy a bejött pénzekről rendelkezhetik[6]); hogy a tömeghez tartozó ingatlan javaknak miképen leendő kezelését, ugyszintén ezeknek s az ingóknak mely részben és mely időben leendő elárvereztetését meghatározhatja, végre hogy a

---

[1]) U. o. 11. §. Az ideiglenes gondnokot az osztr. cs. rt. 73. §. szerint a csődbiróság a hitelezők meghallgatása nélkül rendeli el. Ugyanigy neveztetik ki egy vagy több ügynök, (un ou plusieurs syndics provisoires) a code de com. 462.. art. szerint. Az 1867. évi amerikai csődtv. pedig ideiglenes tömeggondnokot egyáltalán nem nevez ki.

[2]) 1840. XXII. 17., 21. és 23. §.

[3]) U. o. 11. §.

[4]) U. o. 15., 23., 24., 33. §§.

[5]) A gondnok és perügyelő e kötelezettségeiről az eljárásba bővebben lesz szó.

[6]) 1840. XXII. 56., 57. §§. id. törv. sz. 5. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

tömegek rendbeszedésére, biztositására és kezelésére szükséges kiadásokat tehet[1]). S az 1840. évi XVI. t. cz. 59. §. szerint a bukott kereskedését is szabad folytatnia minden áruk eladásaig. Azomban tagadhatatlan, hogy a felsoroltakon s a törvényben specialiter nem emlitetteken kivül sok más, a vagyonrendelkezési jog fogalmától el nem választható jogok is megilletik a hitelezők összességét; s mindezekről épen azért mert jogai, szabadon le is mondhat, bár lemondása esetében a törvény arról nem szól, hogy az egyes hitelező, vagy pedig a közadós maga volna e jogositva azok gyakorlatára[2]).

De e jogai mellett köteleztetik másrészt a hitelezők összessége: a bejött pénzeket hasznositani, még pedig oly helyeken, hol mind a tőkére, mind a kamatra nézve teljes biztosság létezik[3]); tartozik a bukott ellen folyó vagy meginditandó, s ennek vagyonát érintő perekben az alperességet elfogadni, mert az egyes követelők mint felperesek a tömegből csak ugy nyerhetnek kielégitést, ha kereseteiket a tömeg ellen inditják meg[4]); végre köteleztetik a tömeghitelezőknek

---

[1]) U. o. 63. §.

[2]) A hitelezők összessége az őt megillető jogokat, az általa alkotott csődválasztmány, mint teljes meghatalmazottja által gyakoroltatván, ez mint ilyen szintén érvényesen lemondhat eme jogokról, csakhogy minden tette vagy mulasztásáért a hitelezők összességének felelős. Ki van mondva az elv nemcsak az 1840. XXII. t. cz. 62. §-ban; hanem felsőbb birósági itéletek is ily értelemben határoztak; ftk. 1814. 397.; Htb. 1848. 49. sz. a. itéleletek szerint a választmány kártéritésben lett marasztalva.

[3]) 1840. XXII. 62. §. Hogy a csődválasztmány egyuttal arra is köteles ügyelni, miszerint a tőke s a kamat könnyen felmondható s a követelések kielégitésére könnyen forditható legyen, ezzel csakis a hitelezők összességének tartozik; a bukottra ennek elmulasztása által semmi kár sem háromolhatván, e tekintetben a hitelezőséget felelősségre sem vonhatná.

[4]) U. o. 48. §. A csődületi keresetek mindig a tömeg ellen inditandók.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

követeléseiket a bejött kézpénzből egész mennyiségökben kifizetni[1]).

A mi a le nem járt követeléseket illeti, a magyar csődtörvény ezeknek kifizetését is a hitelezők összességének nem jogává, hanem kötelességévé teszi, ha mindjárt a pénznek kamatoztatása vagy egyéb gyümölcsöztetése által a csődhitelezőség nagyob hasznot is nyerhetne; ugyanis, az 1840. XXII. t. cz. 114. §-a világosan azt rendeli; „a gondnok a hitelezők megitélt követeléseit a biróiképen megállapitott mód szerint kifizeti;“ „ha pedig valamely hitelező követelését 30 nap alatt által nem venné, a tömeggondnoka annak járandóságát birói kézbe teszi le. Kitünik ebből egy részt, hogy a tömeg gondnoka a tömeg szétosztásakor még le nem járt követelés kifizetését meg nem tagadhatja, másrészt pedig az, hogy, ha ezen vagy bárminő más követelés valodisága kétségtelen volna is, azt a hitelezőségnek előlegesen kifizetni nem áll jogában, mert a kifizetésnek valamennyi csődhitelező számára együttesen kell történnie[2]).

Végre a bukott által kötött, de még nem egészen teljesitett terhes szerződéseket illetőleg csődtörvényünk a hitelezők összességére nézve mit sem határoz; miért is az előbbi §. 2. pont. b) alatt (41. lapon) emlitett, a szerződés és csőd combinált természetéből folyó elvek volnának általában követendők.

---

[1]) U. o. 63. §.

[2]) Következtetésünket megerősitik némely ily irányu felsőbb határozatok. A ftk. 1842. 334. sz. a. Csődben végitélet előtt bármely hitelezőt kifizetni nem lehet. — Ftk. 1844. 516. sz. a. „A csődtömeggondnoknak azon tette, hogy követeléseket, mielőtt irántuk jogerejü határozat hozatott volna, kifizetett, nem helyeseltetett. (Lásd Szeniczey rendeletek gyüjteménye 1843. 30. 129. és 184. ll.)

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

12. §.

A csöd hatásai tekintve b) az egyes hitelezőket.

Minthogy az activ massát illetőleg minden egyes hitelezőnek érdeke a hitelezők összességének érdekével azonos (lásd. 9. §. 37. lap c) pont): természetes, hogy az egyes hitelezőket is ugyanazon jogok és kötelezettségek illetik e massára nézve, mint a hitelezők összességét. E jogok és kötelezettségekről a 10. és 11. §§-ban kimeritőleg szólottunk, s igy e helyütt elegendőnek látszik az ott mondottakra utalnunk.

Azomban saját követeléseikre nézve az egyes hitelezők érdeke a mindenkori hitelezőösszesség érdekével ellentétben állván (l. 36. l.) jogaik és kötelezettségeik is ellentétesek ezéivel. Nevezetesen:

1. Az igénylők (l. 9. §. 1. pont) jogositvák az általuk tulajdonul igényelt speciális tárgyat szemközt a csődhitelezők összességével — tulajdonuk bebizonyitása és megitélhetése esetében — azonnal, tekintet nélkül a többi hitelezőkre, a tömegből maguk számára kiszakithatni; a mennyiben pedig az a csődhitelezőség által elidegenittetett volna, az érte befolyt egész vételárt maguknak kiadatni; mert e tárgy az ő kizárólagos tulajdonukat képezvén, sem maga, sem az érte befolyt érték mások adósságaért kielégitési eszközül jogosan nem használtathatik. De másrészt kötelesek az e tárgyakra tett kiadásokat — az általános jogszabályok értelmében — megtériteni. Ez által kilépnek a hitelezők közösségéből, s reájuk nézve a csőd többé hatással nem bir. Ha azomban sem az általuk igényelt tárgy, sem az érte befolyt érték a csődkiütéskor a tömegben nem volt meg, csakis kártéritést igényelhetnek, melyre nézve a tulajdonképi csődhitelezők sorába tartoznak kikről alább a 4. pontban fogunk szólani[1]).

[1]) Ugyanily értelemben intézkedik az általános német csődrendt. Lásd. Bayer i. m. 51. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

2. A tömeghitelezők (lásd 9. §. 2. pont) — szintén tekintet nélkül a többi hitelezők követeléseire — összes követeléseiket jogositvák megtérittetni azon tömegből, melynek javára a hitelezők összességének megbizásából vagy beleegyezésével sajátjokból valamely értéket szolgáltattak, vagy egyéb szolgálatokat tettek: mert az általok szolgáltatott érték magának az illető tömegnek értékéből lett volna előlegezendő, miáltal a hitelezők összességére nézve annak értéke a kiadások erejeig csökkent volna; az egyéb szolgálatokra nézve adott megbizás és beleegyezés által pedig a csődhitelezők összessége mint szerződő fél önként alávetette ma-

---

Egészen így intézkedik az uj oszt. csődt. 26. és 27. §§-aiban. l. Zugschwerdt 24—55. ll. Kaserer e tekintetben szépen mondja: „Es ist gewiss angemessen, dass diejenigen, welche aus dem Complexe von Vermögensobjecten, welcher als Concursvermögen bezeichnet wird, das eine oder das andere zurückfordern, nicht als Concursgläubiger behandelt werden, sondern eine abgesonderte Stellung einnehmen. Sie machen ja keinen Anspruch an die Masse in ihrer Gesammtheit, sie wollen nur das ausgeschieden haben, was mit Unrecht als Concursmasse bezeichnet wurde. i. m. 67. lap.

A franczia code de commerce szerint az eladók a még utonlevő és a bukott által még kézhez nem vett tárgyakat követelhetik, a mennyiben azok árát még meg nem kapták s még ujolag el nem adattak: de az azonosságot kikell mutatni s a szállitási s egyéb költségeket egészen kárpótolni. Szinte igényelhetők a bukottnak, letétbe vagy megbizás szerinti eladás végett adott tárgyak, mely utóbbi esetben a már eladott tárgyak után bevett pénz is igényeltethetik, ha ez még a vevő által le nem tétetett vagy a bukottal vezetett kölcsönös számadásba nem vitetett. A rimessek is igényelhetők, ha még a bukott tárczájában természetben megvannak és csak megbizásból adattak neki át vagy azzal az igénylőnek váltóit kellett volna fizetnie stb. 574—578. art.

A bankrupt act. of 1867. 25. sect. azt mondja, hogy a tömegvitás része a gondnok kérelmére az igénylő értesitése mellett adandó el s a bejött pénz lép annak helyére, mely a vitatkozók közt az eladott, és vita tárgyává lett jószág értékének mérvadóját képezi. De ha az eladásnak birói elrendelése előtt már az igénykereset megindittatott, a jószágot természetben visszakövetelheti az igénylő.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

zát az e szolgálatokért járó ellenszolgálatok teljesitésének. Hogy a tömeghitelezők e követelései a közadós vagyonából elégitendők ki, az egészen igazságos; mert az e követeléseket szülő vagyonértékek és egyéb szolgálatok annak javára tétettek s az ő ellene kiütött csőd által váltak szükségessé. Ha ezen kétrendbeli követelések teljes kielégitésére a tömeg elégtelen volna, a tömeg javára tett positiv kiadások az egyéb szolgálatokból eredő követelések előtt volnának kielégitendők; mert, ha azok közvetlenül a csödtömegből vétettek volna — a mint kellett volna is venni — emezek lerovására csakis a fönmaradó tömegrész értéke lett volna forditandó. S miután e tömeghitelezők követelései a köztök s a hitelezők összessége között létesült szerződési viszonyból származtak, tehát személyes követelések, azok kielégitését egész terjedelemben egyenesen s közvetlenül a hitelezők összeségén követelhetik[1]), fönmaradván természetesen ennek netáni viszkereseti joga a közadós ellenében, a mint viszont ez is követelheti a netán szükségtelenül vagy épen pazarul tett kiadások visszatérítését a csődhitelezők összessége ellen, miro nézve a kártérités iránt fönnálló általános elvek jönek alkalmazásba[2]).

---

[1]) Kitünik ezekből, hogy, mint föntebb a 9. §-ban) emlitettük, a csődhitelezőség a tömeghitelezőknek az adósa, nem maga a közadós, s ép ezért a lömeghiteiezők, bár a tömegből nyerhetik s legtöbbnyire nyerik is kielégitésöket, a hitelezők összeségébe nem tartoznak.

[2]) Bayer i. m. 50. §. 1. p. alatt azt mondja a tömeghitelezőkről: „ihr Schuldner ist nicht der Cridar, sondern das Corps der Concursgläubiger," s e §. végén „wenn die Concursmasse zu ihrer Befriedigung nicht hinreicht, so müssen die Concurscreditoren ihr eigenes Vermögen daransetzen." — Ez elvek tehát az általános német csődrt.-ban is elfogadvák. — Endemann i. m. 1144. l. B. (295. §.).

Az oszt. csődt. a 28. és 29. §§-ban szól a tömeghitelezőkről; kiknek követelései szintén tekintet nélkül a többi hitelezők követeléseire előlegesen fizetendők a tömegből. Tömegbeli adósságok pe-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

3. A dologi hitelezők jogositvák joguknak azo rendben s azon mérvben leendő érvényesitésére, a mel rendben a biztositékul szolgáló zálog leköttetett s mely mérvben követelésük e zálogból kitelik: mert é ebben áll a specialis zálogjog hatálya, a mely, mint szer zett jog a csőd által meg nem ingattathatik.

Magának a zálogjog érvényének s terjedelmének meghatározása az általános jogszabályok szerint törté nik; a zálog minősége: kézi- vagy jelzálog, birói, tör vényi vagy szerződési zálog annak hatályára nézve kü lömbséget nem képez, a hitelező követelése az egyik esetben ugy mint a másikban azon terjedelemben elégítendő ki a zálogból, a mely terjedelemben az álta biztositva van. Ha pedig a zálog értékéből az általa biztositott követelések egészen ki nem kerülnének, a fenmaradt követelésekre nézve e dologi hitelezők is csak a tulajdonképeni csődhitelezők sorába tartoznak feltéve azomban, hogy a közadós ellen személyes ke

---

dig: a tömegkezelésére, biztositására, fölfedezésére, becslésére, tisz tába hozatalára tett költségek, közadóbeli tartozások; — ezek mindenekelőtt s együttesen fizetendők; — aztán magok a csődhite lezők által a csődkiütése után vállalt kötelezettségek, a mennyben a tömeget vagy annak administratióját illetik, ismét együttesen fizetendők. — Ha nem kerülne mind ki, Zugschwerdt (61· lap) sze rint, a hitelezők összesége könyelmü kezeléscért felelősségre le vonható.

A franczia code de commerce szerint is mindenek előtt a tömeghitelezők követelései eliégitendők ki a csődtömegből, III. könyv 565. art.; ezekhez számittatik a syndicusoknak a 462. art. által meg állapitott kártalanitása is.

Az amerikai csődtörvény 28. sect. is rendeli, hogy a perköltségek, kiadások és a tömeg őrzésére tett költségek (fees, costs, and expenses of suits etc.) minden más követelések előtt egész mennyiségökben kifizetendők. A 47. sect. pedig a Register (csődjegyző) és messenger (birói kiküldött) költségeit megállapitván, kimondja, hogy az elsők fedezésére a csődöt kérők 50 dollárt előre tartoznak letenni, s ha ebből a Register követelései ki nem kerülnének, a csődöt kieszközlő tartozik azokat végrehajtás terhe mellett megfizetni.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

esetök is van[1]); e tekintetben a zálogból ki nem került övetelésükre nézve a tulajdonképeni csődhitelezőkéél erősebb joggal nem birhatnak, s hogy ezt is érvéyesithessék, szükséges, hogy az erre megkivánt feltéeleknek is eleget tegyenek.

Ellemben, ha követelésük kielégitése után a zálog rtékéből valami még fönmaradna, az is az átalános töneghez csatolandó; mert a zálogjog a zálogtárgy tulajonát nem ruházza át a záloghitelezőre, s ekként a záog is, épen ugy mint a közadósnak egyéb vagyona, a sődtömeghez tartozik; tehát ennek kezelése is a csődhitelezőséget illeti[2]). A mit a zálog által biztositott hielezőkről mondottunk, ugyanez áll egyszersmind azokól is, kiknek a csődadós ellenében ennek valamely vagyonára nézve megtartási joguk van[3]).

---

[1]) Hogy e személyes keresetük hiányozhatik, az kétségtelen például Zugschwedt i. m. 63. lapján ezen esetet hozza fel: valaki egy harmadik számára jelzálog- vagy letett állampapirokban álló biztositékot adott (Cautionsleistung); ha az, a ki e cautiot letette, csődbe esik, a cautióra jogositott a tömeg ellen csak e zálogból kérheti igényének kielégitését, más vagyonához a csődadósnak nem nyulhat.

[2]) Hogy a kézi zálogot a csődhitelezőség csakis a rajta fekvő terhektől megváltásával keritheti rendelkezési hatalmába, azt felemliteni is alig szükséges.

[3]) Bayer i. m. 28. §. azt mondja, hogy a megtartási- vagy kézizálogjoggal biró hitelező a csőd kiütése által e szerzett jogát elveszti s a birt tárgyat azonnal a csődtömegbe tartozik adni; mig a jelzálogos hitelezőknek követeléseiket be sem kell jelenteni. — A dologi hitelezők közé számitja egyébként az államot az adók és illetékekre nézve, az emphytheusis és superficies tulajdonosát stb.

Az osztrák csődtörvény a dologihitelezők (Realgläubiger) közé számitja az ingatlan vagyonból s bánya vagyonból, mint jelzálogból, s az ingókból szintén zálogjog alapján külön kielégitésre jogositott hitelezőket; kikre nézve a 31—41. §§. lényegileg ugyanazt határozzák, mit föntebb, különben is jobbára e törvény nyomán kifejtettünk. Lásd. Zugschwerdt i. m. 61—74. ll. és 79. l. — Kaseer i. m 74—84. ll.

A code de com. 546—548 art. az ingózáloggal biztositott hitelezőkre nézve a fentebbiekkel egészen megegyez; ugyszinte az

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

4. A tulajdonképeni csődhitelezők (lásd fentebb 9. §. 4. pont), kiknek már eredetileg csak személyi keresetök van, vagy csak ez maradt fel a közadós ellen I. jogositvák a követelésök minősége szerint törvényesen meghatározandó sorrend szerinti osztályban az általnos vagyis a fenti követelések kielégitésére nem fordittatott, illetőleg nem fordittathatott csődtömegből kielégittetésöket kivánni, s oly arányban, mint az követelősök nagyságához képest a tömegből, — tekintve az ugyanegy osztályba tartozó összes csődhitelezők követelésére — történhetik.

a) Egyszerü lejárattal biró közönséges követelseknél ez arány kiszámitása könnyü; a legegyszerübb számitási müveletek által meg lesz az állapitható;

b) életjáradékoknál és egyéb időszakonkint visszatérő fizetéseknél ez sokszor lehetetlen, ugy hogy a leg több esetben az ilyféle követelésekre jogositottak egyelőre csakis jogaik biztositását követelhetik a csődhitelezők összességével szemközt. Pl. *A* jogositva van élte hosszáig B től 100 fl. évi életjáradékot követelni; B-csőbe esik, s igy A. is csak oly mérvben kivánhatja követelésének kielégitését, mint a többi, vele egy osztályba sorozott hitelezők; igen, de A. időnkinti lejáró követelése csak föltételes; ha az illető évet meg nem éri, nem kap semmit sem; azért nem marad más hátra, mint a évi 100 ftnak mint kamatnak, megfelelő tőkét megállapitani, a csődtömeg értékéből ezen tőkére aránylag jut

552 art. az ingózáloggal biztositott hitelezőkre nézve az esetre, h az ingatlanok az ingóknál előbb, vagy ezekkel egyidejüleg adatta el; különben pedig az 552. art. szerint az ingókból befolyt pén felosztásánál ezek a chirographarius hitelezőkkel együtt concurrálnak, csakhogy (552. art.) ez ingatlanok vételárából később a tulajdonképi csődhitelezők részére levonatik az, mit a je zálogos hitelezők az ingókból nyertek; ha pedig az ingókból tö bet kaptak volna, mint a minekik az ingatlanakból járna, a többl tet a tulajd. csődhitelezőknek visszaadni tartoznak s az ingatlanokb nem fedezett követeléseikre nézve a tulajd. csődhitelezőkkel con currálnak. 554. art.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

részletet kiszámitani s azt A-nak biztositékul lekötni, melynek kamatjai, mint az életjáradék aránylagos része, neki évenkint kiszolgáltatandók volnának; többet ennél az illető hitelező a hitelezők összessége ellenében nem követelhet[1]). Halálával pedig, a mennyiben örökösei e jogába nem léphetnek, a biztositásul lekötött összeg azokra szállana, kik arra különben jogositva lettek volna. Ugyanily módon követelhetné követelésének kielégitését, illetőleg biztositását valamely jogi személy, mely mint persona immortalis örök időkre lehet időnkint lejáró követelésekre jogositva.

c) Követelheti az egyes hitelező oly követelésének tekintetbe vételét is, a mely még valóban le nem járt; mert a csőd valamennyi hitelezőnek szolgál jogczimül; hitelezőjévé pedig válik másnak valaki azonnal, mihelyt követelése ez ellen létre jött (ubi dies cessit), habár érvényesitésének időpontja még be sem következett (dies venit).

d) Tisztán személyes szolgálatok iránti jogaikat azomban az egyes hitelezők a csőd alatt is csak a közadós ellen érvényesithetik, kivéve a mennyiben ezek megbecsültethetnének, mert ez esetben a becsértéket a tömegből a csődhitelezők összessége ellenében is követelhetnék, szem előtt tartva mindig azon elvet, hogy az egyes hitelező csak oly mérvben érvényesitheti a maga követelését, mint a hitelezők összessége a magáéit. (Lásd fentebb 6. §. 3. pont.)[2]).

---

[1]) E példát a Zugschwerdt által (i. m. 35. l.) fölhozott példa mintája szerint emlitők fel.

[2]) Mily feltételeknek kell eleget tenniök, hogy e jogaikat érvényesithessék, arról a csődeljárásban lesz szó.

Bayer i. m. 30. §. 1. pont; 68. és 70. §§-ban ugyancsak a föntebbieket emliti; de az életjáradékokról emlitést nem tesz.

Az osztrák csödtörv. 9., 14., 15. §§-ban szintén a fentebbiekkel egyezőleg intézkedik.

A franczia code de commerce hasonlókép ez elveket követi, de az életjáradékokra nézve semmit sem rendel.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

II. De másrészt köteleztetnek a csődhitelezők követelésök kielégitését annak lejárata előtt is elfogadni[1], s a mennyiben attól kamat nem járt, ennek fejében a követelés nagyságával arányosan a hitelezőnek még lejárat előtt fizetendő tőkerészletből annyi vonandó le, hogy sem a hitelező sem a hitelezők összessége a másiknak kárával ne gazdagodjék[2]; ugyanez áll azokra nézve is, kik a törvényes kamatnál kisebb kamatot volnának jogositva követelni az adóson; de viszont azon hitelező, ki nagyobb kamatot kötött ki adósával, mint a mekkora a köteles fizetés elmulasztása folytán törvény szerint u. n. késedelmi kamat fejében megállapittatott, a követelésének lejárata utáni időre a tömegből a szerződési kamatot nem igényelheti. Ha pedig az ily hitelező a kikötött kamatot az adóstól előlegesen megkapta s követelésének lejárata előtt nyerné egész vagy résztőkéjének kielégitését, a neki jutó tőkeösszegből tartozik annyit a tömeghez visszaadni, a menynyi e tőkére kamat fejében a fizetés megtörténte s a követelés valódi lejárata közötti időre esik, kü-

Az 1867. bank. act. a 19. sect. részletenkint felsorolja azon tulajdonképi csődhitelezőket, kik a tömeg ellenében követeléseiket érvényesithetik: minden a csőd kiütésekor már létező s akkorra lejárt vagy lejárandó követelések, a közadós által jogtalanul birtokba vett, elidegenitett vagy visszatartott dolgok iránti követelések ezek értékének erejéig; a bukott kezességéből származó követelések, de csak akkor, ka absolut tartozássá nyilvánittattak az osztály megtétele előtt stb. Az évi járadékokra nézve csak azt engedi meg, hogy a lejárat napról-napra történőnek tekintessék, s a lejárati napok számához képest kiszámitandó része az egész követelésnek perelhető be.

[1]) Megfelelőleg a csődhitelezők összeségét megillető ezen jognak. (lásd 10. §. 2. a.)

[2]) Ez az ugynevezett interusuriumnak kiszámitása által történik, melyen a római jogászok is soká törték fejöket. Három neme van a kiszámitásnak: 1. Carpzov Benedeké (a hitelezőnek röviditésével); 2. Hoffmann G. A-é, (az adós rovására) s 3. a legpontosabb, logarithmicai számitás alapján Leibnitzé, mely kamatok kamatjával mindkét félre igazságosan üt ki. Kaserer mindhármat ismerteti i. m. 54. lapján.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ömben a tömeg kárával nyerészkednék, mert e visszakapott tőkéjét vagy részlettőkéjét ismét kamatoztathatja s kétszeres kamatot húzna azon összegtől, mely után törvény szerint csak egyszer járna kamat.

Életjáradékoknál és egyéb időnkint befolyó jövedelmeknél azomban a lejárat előtti kielégitésnek csak ugy lehetne helye, ha e jog feltétlenül és bizonyos meghatározott időre van megállapitva, különben nincs helye; mert a menyiben e követelés feltételes, csakis a feltétel beálltával szereztetik meg maga a jog (bár viszszahatólag a szerződés megkötésének idejére); a menynyiben pedig örökké tartó: a kötelezettség tartama, mely szerint a hitelezőnek megtéritendő összeg mennyisége kiszámitandó volna, meg sem határoztathatik, s ily esetben — mint fennebb láttuk — különben is csak egyszer mindenkorrai biztositékadásnak van helye[1]).

Továbbá, tekintve a terhes szerződéseket, melyeket a hitelezők a közadóssal csőd kiütése előtt megkötöttek, de sem az adós, sem maguk még egészen nem teljesitettek, ezek teljesitésére köteleztetnek[2]), a mennyiben a hitelezők összessége a viszonyos teljesitésre késznek nyilatkozik; mert az illető hitelező magát szemben a közadóssal kötelezte az egésznek teljesitésére, mely kötelezettség alól

---

[1]) Az osztr. csődtörvény a 14, 15. és 17. §§-ban egészen igy intézkedik; csakhogy a nem kamatozó követeléseknek lejárat előtti kifizetése alkalmával történendő kamat levonásról nem szól semmit sem; de hogy helye van, lásd Zugschwerdt i. m. 37. l.

Az átalános német és franczia csődtörvények szerint a követeléseknek kifizetése általában rendeltetvén el, természetesen a le nem járt követelések is kielégitendők; interusurium fölemlitve nincsen, — Életjáradékokról nincs szó.

Az amerikai törvény is a fentebbiek szerint intézkedik; a nem kamatozó követelésekre nézve csak azt mondja „kamat levonás történik;“ hogyan, arról nem szól. Az életjáradékokról fentebb volt szó. Bankrupt act of 1867. 19. sect.

[2]) Terhes szerződésekben mindegyik fél ugy a hitelező mint adós szerepét viselvén, legczélszerübb volt — mint fentebb emlitők (41. l. 2. jegyzet) — ezekről itt szólni részletesen.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

tiszt án csak a csőd kiütése által magát egyoldalulag ki nem vonhatja; ellemben a közadós, ámbár szintén az egész nek teljesitésére kötelezte magát mint amaz, a csőd kiütése altal vagyona fölötti rendelkezési jogát elvesztvén, e vagyonából kötelezettségét sem a már lejárt sem a mégcsak jövendő időre nézve nem teljesitheti; de teljesitheti azt a hitelezők összessége, melyre a közadós vagyonrendelkezési joga átháromlott, ha czélszerünek találja; s ez esetben az ellenfél a további teljesitésre szoritható, mert az által csak az követeltetik tőle, mire magát jogilag s önkényt kötelezte. Másrészt azomban a hitelezők összessége a további teljesitést jogosan meg is tagadhatja, mert nem kötheti ezt a közadósnak oly kötelezettsége, melynek teljesitését — a szóban forgó szerződések természeténél fogva — az ellenfél a csőd előtt nem követelhette (lásd. 6. §. 1.)[1]).

Ha a hitelezőség a további teljesitésbe beleegyezett, az egyes hitelezők a (fentebb 2. alatt emlitett) tömeghitelezők közé fognak tartozni, s a mit a hitelezők összességének beleegyezésével teljesitettek, arra nézve egész terjedelemben követelhetik a szerződésileg kikötött értéket; de a mit e szerződés értelmében még csőd előtt teljesitettek, a minek ellenértékét tehát már a csőd előtt is jogosan követelhették volna a közadóstól, arra nézve csakis a tálajdonképi csődhitelezők sorába tartoznak; ha pedig a szerződés további teljesitését a hitelezők összessége megtagadja, csak kártéritési joguk marad fönn ez egyes hitelezőknek, melyre nézve, a menyiben dologi hitelezőknek nem tekinthetők, szintén a tulajdonképi csődhitelezők közé tartoznak.

A terhes szerződések számos fajai közől különö-

---

[1]) A csődhitelezőségnek e jogát az amerikai jogtudósok azzal is igazolják, hogy a csődhitelezőség ugyan több tekintetben a közadósnak helyére lép; mégis a csőd természetéből kifolyólag, a tömeg iránti jogositványai magasabb fokuak, külterjesebbek, de azért nem terjesztetnek ki. — Hilliard i. m. VI fej. 10. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

en a bérleti s haszonbérleti szerződés az, melyet sajátágos természeténél fogva a különböző államok csődtörényei specialiter szabályozni szoktak. Hogy a csődnek rre gyakorolt hatását k fejthessük, mindenek előtt kömbséget kell tennünk, valljon a bérbe (illetőleg haszonbérbe) adó vagy a (haszon) bérlő jut- e csőd alá.

Ha a (haszon) bérbe adó esik csőd alá, ez által a zerződési viszonyban semmiféle változásnak sem kell zükségkép beállania, mert az általános jogelvek szeint a (haszon) bérleti szerződéssel terhelt vagyon szintúgy eladathatik, mint az ilyennel nem terhelt, tehát a csőd czélja e szerződés létele mellett is valósitható[1]).

Ha azomban a (haszon) bérlő esik csőd alá, a terues szerződésekre nézve előbb kifejtett elvek szerint az, nit a közadós szerződés szerinti kötelezettségéből a csőd kiütéseig a szerződés értelmében teljesitett, megtartja továbbra is érvényét; a minek teljesitésével pedig ez időről hátramaradt, annak értékét a (haszon) bérbeadó hitelező — ha csak specialis zálogjoga nem volna — mint tulajdonképi csődhitelező a törvénynyujtotta sorrendben és mérvben követelheti a csődtömegből; de a hitelezők összességét a szerződés további teljesitésére nem kényszeritheti, mig ennek kellő időben nyilvánitott akaratához képest a (haszon) bérbeadó maga köteleztethetik a (haszon) bérlet fönntartására, s ez esetben a hitelezőség volna a (haszon) bérlő; vagy pedig a (haszon) bérleti viszony megszüntetésére[2]), mely esetben csakis kártérítési jogával léphetne föl a tulajdonképi csődhitelezők között.

Ez volna a csődnek hatása e szerződésre, mely hatás a szigorú jognak teljesen megfelelne; de a méltányosság, — mely különösen a csődben van kitünő sze-

[1]) Az elaflás folytán netán rövidséget szenvedő (haszon) bérlőknek kártérítési joga a tömeg ellen természetesen fönmarad.

[2]) Hogy ennek daczára a közadóst a bérleményben továbbra is megtarthatná, az kétséget sem szenved; de az is világos, hogy ennek alapján a csődtömeg ellenében mit sem követelhet.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046996 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

repre hivatva, — kívánja, hogy magát a (haszon) bérbeadót is megillesse a szerződés felbontásának joga, mire elegendő alapul szolgál azon körülmény, hogy e jognak megtagadása által akarata elleni novatio történnék a bérleti szerződésben, oly személyek válván ez által kötelezettjeivé, kiket joga fölötti szabad rendelkezésénél fogva kötelezettekül talán el sem akarna fogadni[1]). S ha ily esetben feloldási jogával bármelyik fél egyoldalulag élne (természetesen a netán szerződésileg v. törvényesen megállapitott felmondási idő tekintetbe vétele mellett) a másiknak ez által okozott kár megtérítésével tartozik[2]).

---

[1]) Bayer i. m. 31. és 32. ban a német csödrt. szempontjából csak a bérleti és eladási szerződéseket emliti föl a terhes szerződések közül; a bérleti szerződésre nézve a szigoru jogszabályait tartja követendőknek. — Ugyanigy Endemann i. m. 290. §. III. 1130 és 1131. l.

Az osztr. csödt. a 22. és 23. §§. mind a terhes szerződésekre nézve általában, mind a (haszon) bérleti szerződésekre nézve a feutebb kifejlettek szerint intézkedik; a bérletnél a méltányossági szempontból. Kaserer i. m. 56. l.

A code de com. 447 art. szerint a hitelezők a csalárdul kötött terhes szerződések felbontását kérhetik: a bérleti szerződésről a csödtörvény nem intézkedik; csak az 550. art. szerint a bérbeadó nem érvényesitheti a code civil 2102 art. 4. pontjában engedett elsöbbségi jogát.

Az amerikai csödtörvény a (haszon)bérleti szerződésekre nézve szintén a szigoru jogot követi, l. Hilliard VI. fej. 50. §.

[2]) A közadós, mint kezes ellen közvetlen a hitelező által, s ellene mint föadós ellen szintén a közvetlen hitelező, vagy viszkeresetutján a kezes által támasztott igenyekre nézve mind a közvetlen hitelezők, mind a viszkeresetre jogositott kezesek, ugy szintén a viszkeresetre jogositott solidaris adósok ugyanazon jogok és kötelezettségekkel birnak, mint a közönséges adósok. csakhogy a kezesek érdeke azt kivánja, hogy a bukottat mint föadóst a közvetlen hitelező vagy maga támadja meg ideje korán keresetével, vagy a mennyiben a kezesek által lön kielégitve, jogait ezekre ruházza át. Egyuttal a követelés arányának megállapitása is különös figyelmet érdemel, nehogy ugyanazon követelés kétszer — az első hitelező s utóbb a kezes által — vonassék az aránylagos kielégités alá. Erről terjedelmesen szól Zugschwerdt i. m. 38—43. ll.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

Végre, tekintve a közadós ellen egyes hitelezők által csőd elött inditott pereket, nemcsak joga, de a mennyiben e jogával élni akar, kötelessége is minden egyes hitelezőnek, perét a csődhitelezők összessége, mint alperes ellen folytatni, a mint ez viszont köteleztetik e perben az alperesi szerepet saját felelősségének terhe mellett átvállalni. Ez oly világos, hogy bövebb indokolás, szüksége fön nem forog.

A mi a hitelezők követeléseivel járó elsőbbséget illeti, e szakasz folytán láttuk, hogy az igény-, tömeg- és dologi hitelezők az illető specialis tömegre nézve tekintet nélkül minden más hitelezőkre elégittetnek ki; itt tulajdonképi osztályozásról csak annyiban lehet szó, hogy az igény- vagy dologi hitelező a maga tulajdonát illetőleg követelését a tömegből ki nem kaphatja, mig a megfelelő tömegrészek fentartása s kezelésére tett költségek s kiadások megtéritve, kétség esetében pedig biztositva nincsenek, tehát a tömeghitelezők minden más hitelezőt feltétlenül megelőznek. A tulajdonképi csődhitelezőkre nézve pedig általában csak azt emlithetni, hogy a követelések osztályozása ezek alanyainak egymásközti viszonyához, tárgyuk minőségéhez s keletkezésök módjához képest külömböző államokban külömbözőkép történhetik, a mint egyébiránt már csőd esetén kivül is nem egy követelés fog előfordulni, mely többek együttes kielégitése alkalmával a fentebbi szempontok tekintetbevétele mellett mások előtti kielégitésének igénylésére van jogositva[1]).

---

[1]) Bayer i. m. 68. §. szerint a német csődtörvény az elkülönitve, illetőleg elölegesen kielégitendő igénylők és tömeghitelezők mellett 5 osztályba sorozza a csődhitelezőket; 1. absolut privilegiált, 2. jelzáloggal privilegiált, 3. egyszerüen zálogjoggal biró, 4. személyes privilegiummal ellátott chirografarius és 5. egyszerüen chirografarius hitelezők.

Az osztr. csődrt. 26—48. §§. szerint az igény, tömeg- s dologi hitelezőkön kivül a többi tulajdonképeni csődhitelezők követelései szintén 5. osztályba soroztatnak: 1 privilegiált köve-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

13. §.

Folytatás.

A magyar csődtörvények szerint a csőd esetében *A*) az igénylőknek joguk van természetben meglevő tárgyaikat,— ha pedig ezek a csődhitelezők által eladattak volna, az értők befolyt értéket követelni[1]); ha azomban a csőd megnyitásakor sem voltak már meg e tárgyak természetben, az igénylők a tulajdonképeni csődhitelezők közé tartoznak. Ez utóbbi intézkedést a törvény (1840. XXII. 17. §.) az igénylők közől csakis a közhatóságokra, mint letéteményezőkre nézve mondja ki egyenesen, a midőn t. i. megengedi, hogy ezek azon sommát, melyben a közadós a nála letett pénzek fölötti hivatalos számadások szerint elmaraszta ltatott, a tömegen követelhetik s erre nézve a tulajdonképi csődhitelezők I. osztályának 4. tétele alatt elégitendők ki[2]). De, hogy a többi igénylők is követelhetik kielégitésöket, az az

telések 4 pont alatt; 2. gyámoltak és kiskoruak kártéritési s ál. lamszolgálat alapján igényelt követelések, 3. egyéb tőkekövetelések (ajándékok és birságok kivételével) 4. a követelések rangjával nem biró kamatok és 5. ajándékok s büntetések.

A franczia code de com. 546—570. art. csődhitelezői osztályokat nem ismer, csak nehány privilegiált követelések kielégitésének van helye a többi hitelezők előtt: igy a fiscus, a bukott neje stb.

Az amerikai csödtörvény 27. sect. kimondja, hogy a hitelezők egymásközt semmi elsöbbséggel sem birnak, hanem követeléseik egymásközt aránylagosan elégitendők ki; csak 1. a tömegőrzetére forditott költségek, 2. az egyesült államoknak, járó taxák 3. azon államnak, hol a csőd foly, járó taxák és tartozások, 4. a munkásoknak, szolgáknak és házi cselédeknek hat hónapra járó dijak 50 dollár erejéig, és 5. a törvény által kivételkép netán elsöbbséggel felruházott követelések előlegesen elégitendők ki.

[1]) 1810. XXII. 18., 19., 38. §. — 42., 44., 45. §§. 63., 89. §§. id. törv. szab. IV. 9. §. 1. és 3.

[2]) 1840. XXII. 81. §. d. és id. törv. IV. 16. §. 4.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ltalános jogelvnek folyománya; s e joguk érvényesi-ésére alkalmuk is nyilik az által, hogy erre a csőd-negnyitó végzésben valamennyi hitelező bíróilag elszólittatik; de kielégittetésük nem egyenlő rangsoro-atban történik; mert:

1. a gyámsági számadásokból eredt elmarasztalá-ok[1]) a . . . . . II. osztályba,

2. a bukott feleségének bejelentett letőleg betáblázott s természetben meg em levő hozománya és jegyajándéka[2]) a III. „

3. ugyanannak be nem jelentett v. e nem táblázott hozománya és jegy-jándéka a . . . . . IV. „

4. ugyszintén a magánletétemé-yek s az 1. alá nem tartozó számádások is[3]) a . . . . . IV. „

5. végre a többi igénylők, miután pecialiter e csődtörvényben sehol sem mlittetnek az utolsó[4]), vagyis a . . . VI. osztály-an elégittetnek ki.

B) A tömeghitelezőkre nézve kik közé a tömeg-ondnok, a perügyelő, nemkülönben magok a csődbiró-ágok is tartoznak, az előbbi §. 2. pont alatt kifejtett lvek állanak (lásd 47. lap.)[5]).

Hogy azomban ezen, s a többi hitelezők kielégitési orozatát is rendszeresen előadhassuk, szükséges rövide-en megismerkednünk azon tömegrészekkel, melyek sődtörvényeink szerint előfordulhatnak.

Az id. törv. szab. IV. 6. §. szerint ugyanis a csőd-

---

[1]) 1840. XXII. 83. §. 1. id. törv. IV. 18. §. 1.

[2]) 1840. XXII. 85. §. c) id. törv. IV. 20. §. 2. A bejelentés lejét az 1840. XVI. 9. §-a szabályozza.

[3]) 1840. XXII. 89. §. a) b) és f).

[4]) 1840. XXII. 93. §.

[5]) 1840. XXII. 63, 81. §§. a—c és id. törv. szab. IV. 16. §. 1—3.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

tömeg három, egymástól egészen különálló tömegrészre oszlik:

1. betáblázással terhelt ingatlan,

2. törvényes vagy szerződési zálogjoggal terhelt ingó és

3. általános tömegrészre, mely utóbbi t. i. abból áll, mi az előbbi kettő alá nem esik, s abból a mi esetleg azokból az általok biztositott követelések kielégitése után a többi követelések számára fönmarad.

Ez osztályozásnak azomban csak ott van helya, hol már telekkönyvek valósággal léteznek. Hol telekkönyvek nincsenek, ott csak egy, eshetőleg két tömegrész lehetséges, t. i. vagy csak általános csődtömeg vagy pedig 1. zálogjoggal terhelt ingó tömeg és 2. általános tömeg, mely utóbbiba még azon javak is tartoznak, a melyekre az 1840. XXI. t. cz. szerinti betáblázások történtek[1]).

Végre külön tömegként jelenkeznek a bánya törvényhatoságok alá tartozó bányajavak is. S minthogy e tömegrészek mindegyikére külön osztályozási sorozat van megállapitva, összesen öt- féle sorozatot kell megkülönböztetnünk[2]). Három sorozat a háromféle specialis tömegekre vonatkozik, névszerint:

az 1-ső betáblázásokkal terhelt ingatlanokra (telekkönyvi jószágtestekre)

a 2-ik záloggal terhelt ingókra és

a 3-ik bányajavakra;

két sorozat pedig a kétféle általános csődtömegre vonatkozik; t. i.:

---

[1]) 1840. XXII. 85. §. d)

[2]) Ötféle, mert a zálogjoggal terhelt ingókra nézve ugyanazon sorozat követendő ott, hol telekkönyvek nem léteznek, mint ott, a hol léteznek.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

a) az egyik sorozat ott alkalmaztatik, hol telekkönyvek nincsenek,

b) a másik ott, hol telekkönyvek vannak[1]).

Az 1., 2. és 3. alatti sorozatok az id. törv. szab. V. 9—22. §§-ai által, az a) alatti hasonlag ezek által; b) alatti pedig az 1840. XXII. 81—93 §§. és az 1844. VII. t. cz. 3. §. által vannak szabályozva.

Ezek előrebocsátása után lássuk már most, hogyan, mily rendben nyerik kielégittetésöket a hitelezők a különböző tömegrészekből, és pedig mindenek előtt az épen szóban forgó tömeghitelezők[2]).

I.

Az illető külön (fönt 1—3. alatti) specialis tömegekből kielégittetnek:

1. Az illető specialis tömegrésznek csőd alatti fönartására s kezelésére, összeirására, becslésére s eladására ett kiadások (mindhárom külön tömegre nézve): továbbá (de csak a telekkönyvezett speciális ingatlanra nézve) a csődperben eljáró megyei törvényszék tartására szükséges és aránylag az ingatlan tömegrészre eső költségek, ha az egész csődtömeg 1000 ftot meghalad.

2. A perügyelőnek az illető specialis tömegre vonatkozó munkadijai, valamint az ingatlan vagyon elalási árából egészen vagy részleg kifizetett s betáblázott követelések tekintetében felmerült dijai s költségei[3]).

Az 1. pont alatt emlitett követelések után és a 2. alatt emlitettek előtt azonban még nehány, a törvény által elsőbbséggel fölruházott tulajdonképi hitelező

---

[1]) Hol léteznek telekkönyvek, rendszeresen összeállitva látnak „Dauscher Handbuch des gerichtlichen Verfahrens“ czimü munkájának 45—49. ll.

[2]) E sorozat egyáltalán minden tömegre nézve áll, hol valamely eltérésnek van helye, az külön fog fölemlittetni.

[3]) Id. törv. szab. IV. 9. §. 1. 2. és 7. pont. — 11. §. 1. és 3. pontok.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046996 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

következik (lásd 66. l. a. és b. 1—4. alatti sorozatot kivéve a záloggal terhelt ingó tömeget, melyben a fő kétrendbeli követelések egymásután közvetlenül sor koznak.

II.

Az általános csődtömegből (fent 61. l. a] és b]) ki elégitendő hitelezők általában **h a t** osztályba soroztat nak, s ezek között a tömeg hitelezők a legelsőben nye rik kielégittetésöket, hanem eltérőleg a specialis tömegekre nézve megállapitott sorrendtől. Ugyanis a tör vény annak kimondása után, hogy *α*) a tömeggondnok és perügyelő dija s a bukott tartására forditott költségek is a tömeg rendbeszedésére, biztositására s kezelésére szükséges költségek közé tartoznak, mindezeket az első osztály első helyére; *β*) a törvényszék tartására szükséges költségeket annak második s végre *γ*) a végrehajtási (becslési, összeirási, eladási, tömegfölosztási) költségeket annak harmadik helyére sorozza[1]).

Az I. és II. alatt felsorolt követelések szorosan oly rendben elégitendők ki **e g y m á s u t á n**, a mint itt előadvák, habár valamely tételnek korábbi pontjában levő hitelező kielégitése után a következőre semmi sem maradna is[2]). S e követelések, helyesebben költségek, magának a tömegnek rovására fizetendők ki előlegesen, a nélkül, hogy a kielégitést nyert csődhitelezők követeléseiből aránylag levonatnának[3]).

Mindezekből tehát látjuk, hogy a tömeghitelezők követelései a magyar csődtörvények szerint is kellő mértatásban részesülnek, a perügyelő kivételével, ki a spe

---

[1]) Id. törv. szab. 16. §. 1—3. p. — 1840. XXII. 81. §. a—c pont. 1844. VII. 3. §.

[2]) 1840. XXII. 82. §.

[3]) 1844. VII. 4. §. — Holott az 1840. XXII. 112. §. épen ellenkezőt határozta.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

cialis tömegekre vonatkozó sorozatban több nem tömeghitelezőnek kénytelen helyt adni, a mi azomban nem sujtó reá nézve, mert hiszen az általános jogelv szerint szabad neki fáradtsága díját s költségeit a tömeg elégtelensége esetében azok ellenében követelnie, kiknek érdekében fáradozott s költekezett. A csődtörvény ezt sehol sem tiltja, nem is tilthatja.

C) A kézi zálog által biztositott hitelezőre nézve a magyar csődtörvény azt mondja, hogy a záloghitelező tartozik a zálogot a tömegnek kiadni, de a tömeg a zálogon fekvő követelést a zálog átvételekor tüstént lefizetni köteles; ha pedig a zálogot érdeklő bármi körülmények miatt a zálogtartó és a tömeggondnok vagy perügyelő közt valamely kétség támad, ezt a csődbiróság sommás uton fogja elintézni. — Ha tehát pl. a zálogértéke az általa biztositott követelés értékével föl nem ér, a csődhitelezők ez esetben csakis a zálogérték erejeig köteleztetnek a követelés kifizetésére, hogy a zálogot a tömeghez csatolhassák[1]); ez annyival is inkább áll, mert az id. törv. szab. IV. 6. §. a törvényes vagy szerződési (de nem kézi) zálogjoggal terhelt ingókat külön tömegrésznek nyilvánitván, s e részekből a 11. és 12-§. által a záloghitelezőknek a többi hitelezőkre való tekintet nélküli kielégittetését szabván elő: a zálogból ki nem elégitett hitelezőket a 15. §.-ban az átalános tömeghez utalja; s igy a kézi záloggal biró hitelező is jogosan utaltathatik a zálog értéket meghaladó követelésrészlettel az átalános tömeghez; ez iránti kétség esetében a csődbiroság sommás uton határoz.

A bánya vagy egyéb ingatlan vagyonra betáblázott követelések szintén közvetlenül az őket illető specialis tömegekből elégitendők ki[2]); csak a mennyiben on-

[1]) 1840. XXII. 25., 35. 48. §§.
[2]) Egy évi s a csőd alatt is folyó kamataikkal együtt.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

nan teljesen ki nem elégittetnek, az id. törv. szab. IV. 9. és 13. §§. szintén az általános tömegbe utasitják őket.

Az ingó és ingatlan külön tömegrészekből kielégitendő hitelezők közt a kielégitési sorrendre nézve nevezetes külömbség létezik; mert, míg amazokat csakis a fentebb I. 1. és 2. alatt emlitett tömeghitelezők előzik meg, az utóbbiak ezeken felül csak (a fentebbi 1) és 2). pontok közé sorozott) több rendü tulajdonképi hitelezők után nyerhetik kielégitésöket[1]) Sőt azon hitelezők, kik egyedül az 1840. XXI. t. cz. szerint történt betáblázásra támaszkodhatnak, a betáblázással terhelt ingatlant külön csődtömegként igénybe sem vehetik, hanem abból csak mint az általános tömeg egy részéből az általános csődtömegbe utalt hitelezők harmadik osztályában elégittethetnek ki; a történt betáblázás csakis az ingatlanokra nézve bir elsöbbségi hatálylyal[2]), s a betáblázott követelések e harmadik osztályban a betáblázás ideje szerint jutnak kielégitéshez. Egyedüli kivételnek a bukottnak ősi adósságaira nézve van helye, melyek, ha az örökség átvétele után hat hónap alatt már be lettek táblázva, az ősi örökség erejeig még a korábban betáblázott egyéb adósságokat is megelőzik; s a harmadik osztály legelső helyén kerülnek kielégitésre; mig a többi betáblázott követeléseket ugyancsak a harmadik osztályban még a nő törvényes hitbére is megelőzi[3]). Melyek azon követelések, a melyek a betáblázás illetőleg bekeblezés által biztositottakat megelőzik, részben föntebb I. és II. alatt már emlitők, részben a tulajdonképi csődhitelezők osztályozásának megállapitásánál fogjuk kitüntetni.

D.— A tulajdonképi csődhitelezőkre nézve az előbbi §. 4. p. alatt (50. l.) kifejtettek, tekintve azok követelési- s ama jogát, hogy a hitelezők összessége ellen mint alperes ellen felperesként léphetnek föl, a ma-

[1]) Id. törv. szab IV. 9. §. 10. p. — 11 §. és 13 §. 7. pont.
[2]) 1840. XXI. 7 §.
[3]) 1840. XXII. 85. §. 86. 87. és 88. §§.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

gyar csődtörvények szerint is állanak[1]); de az életjáradékokra és a közadóssal jogérvényesen kötött s nem egészen teljesitett terhes szerződésekre nézve specialiter nem intézkednek, sem nem kötelezik arra, hogy a tömeg elleni követelésöket lejárat előtt is elfogadják, a mennyiben a hitelezők összessége jónak látná őket kétségbe nem vont követelésökkel a többi, kétségbe vont követelések előtt, ezektől elkülönitve kielégiteni; hanem, miként látni fogjuk, (alább az eljárásban) csakis a többi hitelezőkkel egyidejüleg történhetik ezeknek is kielégitése[2]).

A mi különösen a (haszon) béri szerződéseket illeti[3]), ezek azon esetben, ha a haszonbérbe adó esik csődbe, teljes erejöket megtartják: a mennyiben a csődtörvény érvénybeléptekor már jólélekkel megköttettek, ez után pedig törvényes bizonyság előtt köttetnek, törvényes átadással megerősittetnek s az illető törvényhatóságoknak bemutattatnak[4]); holott, a haszonbérbe vevő csődje esetében megszünnek érvényesek lenni.

A törvénynek e tekintetbeni hiányossága első pillanatra szembeötlik; mert az által, hogy a csődhitelezőséget az utóbbi esetben a szerződés további teljesitésére föl nem jogositja, azt oly jogtól fosztja meg, melynek gyakorlása a körülményekhez képest az egész tömegnek sokszor igen nagy s egészen jogos előnyt nyujthatna. Másrészt pedig a bérleti szerződést nem is emliti, miért is erre nézve a terhes szerződések iránt fentebb kifejtett elv (12. §. 4. 53. lap) a legczélszerübben volna követhető, annyival is inkább, mert az magának a bér-

[1]) 1840. XXII. 25. és 48. §§.
[2]) U. o. 114. §.
[3]) U. o. 37. §.
[4]) Ámbár egy 1846. évi 125. sz. a. kelt ftk. egy haszonbéri szerződést érvényesnek mondott, daczára annak, hogy az illető törvényhatóságnak be nem lett mutatva. (Szeniczey i. m. 75. lap.)

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

leti szerződés- és a csőd természetének sokkal inkáb
megfelel, semmintha arra per analogiam a haszonbé
illető hiányos csődszabály alkalmaztatnék [1]).

A mi már most a tulajdonképi csődhitelezők k
elégitési sorozatát illeti, nem szabad felednünk, mit fe
tebb (B] és C] alatt) is emlitettünk, hogy t. i. nemcsa
az általános csődtömegből, hanem a külön tömeg
képző bánya vagyonból s a szintén külön tömegkér
jelentkező, jelzáloggal terhelt ingatlan vagyonból i
nyerhetik némely tulajdonképi hitelezők, (mint kivált
ságosak) kielégittetésöket [2]). Tekintsük mindenek elő
a jelzáloggal terhelt bánya s egyéb ingatlan vagyon
Ezekből az e §. B. részének I. 1. pontja alatt emlite
tömeghitelezők után a következő kiváltságos hitelező
elégitendők ki:

a) A betáblázással terhelt ingatlan javakra nézve.

1. Az ingatlan vagyonbani közvetlen gazdálkodás folytatására s illetőleg kezelésére tett szolgálatokért a csőd megnyitása előtt egy évre hátramaradt bér; nem különben azon cselédeknek, kik kirekesztőleg ezen ingatlan vagyonon szolgáltak, ugyanazon időre hátramaradt bérük.

b) A bányatörvényhatósá alá tartozó vagyonra nézve

1. A kirá|yi kincstár bányabéri (urburai) s műtől fizetendő egyéb köz adóbeli követeléseivel, mennyiben azok a csőd megnyitása előtt egy év nél nem régebben van nak hátramaradásban.

---

[1]) S a praxis egy legujabb, köztudomásu csődben igy is se gitett magán.

[2]) Az ingózálogtömegből a tulajdonképi csődhitelezők min fentebb emlitettük, a dologi hitelezőket nem előzik meg.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

a) A betáblázással terhelt ingatlan javakra nézve.

2. Az ingatlan vagyonból fizetendő folyó s a csőd megnyitása előtt egy évre hátramaradt közadóbeli tartozások.

3. A folyó évi földesuri tartozások hátraléka, a mennyiben azok az egykori földesurasság számára á fenálló törvények szerint még fizetendők.

4. A kéményseprőnek bére a csődületet megelőzött egy évre.

b) A bányatörvényhatóság alá tartozó vagyonra nézve.

2. A bánya, huta s egyéb művek és bányagyárak munkásai munkabérökkel, a mennyiben ez a csőd megnyitása előtt egy évnél nem régebben van hátramaradásban.

3. A bányalegénységi pénztárak vagy társládák követelései, a munkabérből lehuzott de a pénztárban hiányzó járulékokra nézve.

4. Az örök vagy segédalagilletékek- vagy segédintézetekhezi egyéb járulékok; a viz-, akna-, járadók, s a megengedett bányamivelési szolgalmakért egyéb évenkinti tartozások, a mennyiben ezen követelések a csőd megnyitása előtti egy évre vannak hátramaradásban.

(Ezután következnek mindkét tömegrészre nézve a fentebb B. I. 2. pont alatt 61. lapon emlitett tömegköltségek; ezek után pedig):

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

a) A betáblázással terhelt ingatlan javakra nézve.

5. Az orvosnak dija s a gyógyszerárusnak orvosi szerekért felszámitott követelései a csődület megnyitását megelőzött egy évre.

6. A temetési költségek, és pedig ha a bukott a csődület megnyitása előtt halt meg: egészen, ha pedig a csődület alatt halt meg: akkor csak a mulhatlanul szükségesek[1]).

b) A bányatörvényhatóság alá tartozó vagyonra nézve.

Ezek után azonnal a betáblázott követelések, a betáblázás által nyert elsőbbség szerint elégittetnek ki; megjegyeztetvén, hogy ugy itt, mint a többi ingatlan javakra nézve a csőd megnyitásátmegelőzőegy évi sa csőd alatt folyó kamatjai a betáblázott tőkéknek a tőkéik elsőbb ségét élvezik[2]).

(Ez után jőnek az ingatlanokra betáblázott követelések a betáblázás elsőbbsége szerint. lásd 64. 65. ll).

c) Az általános csődtömegre nézve.

Minthogy a fentebbiek szerint kétféle általános csődtömeg lehetséges, t. i. α) az 1840. XXII. t. cz. szerinti ott, hol valódi telekkönyvek nem léteznek; s β) az id. törv. szab. IV. 8. és 15. §§-ai szerinti ott, hol ilyenek valóban (az 1855. decz. 15-ki telekkönyvi rendelet értelmében) léteznek: ehhez képest mindegyik általános tömegre nézve külön kell a sorozatot megállapitanunk. Ezek szerint a föntebb B) II. α) β) és γ) alatt 62. l. emlitett tömeghitelezőkön s a C) alatt (63. lap) emlitett betáblázott (tehát dologi) hitelezőkön kivül minden tulajdonképeni csődhitelező az általános tömegből nyerheti kielégitését[3]); mire nézve a törvény az általános

[1]) Id. törv. szab. IV. 9., 10., 13. §§.

[2]) Ugyanott.

[3]) Hogy ezek közé mindazon igénylők is tartoznak kik természetben ki nem kaphatják igényelt tárgyaikat, valamint azon

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

tömegre utasitott hitelezőknek hat osztályát állitja föl, s ezekbe némely követeléseknek adott különös kiváltság és azoknak jogi minősége szerint sorozza a hitelezőket.

Nevezetesen a föntemlitett tömeghitelezők előleges kielégitése után az egyes osztályokban következő követelések fordulnak elő:

α) *Általános csődtömegre nézve az 1840. XXII. t. cz. szerint.*	β) *Általános csődtömegre nézve az id. törv. szab. IV. D. 15—22. §§-ai szerint.*
Első osztály.	**Első osztály.**

1. A tisztviselőknek hivatalos számadásaiból eredett elmarasztalások mindkét tömegre nézve[1]).

2. Minden közadóbeli tartozások és hátramaradások egy évre; szintén áll mindkét tömegre nézve[2]).

3. bányászati királyi urburai tartozások egy évre.
4. A folyó esztendei földesuri hátramaradások.

(lásd föntebb 66. l. b) 1. és 67. l. a] 3).

Ezek szorosan ily rendben elégitendők ki mindkét tömegre nézve, aránylagos felosztásnak helye nincs[3]).

Második osztály.	**Második osztály.**

A fentebb 59. l. 1. alatt emlitett gyámi számadásokból eredett elmarasztalásokon kivül mindkét tömegre nézve ez osztályba tartoznak, s a vagyon elégtelensége esetében aránylag elégitendők ki: a bukott cselédeinek bérei a csődület előtti egy évig; a kereskedői segédeknek fizetése a csődület napjától számitandó felmondási időre

dologi hitelezők is, kik a specialis tömegből teljesen ki nem elégittettek, azt föntebb kifejtettük.

[1]) A letéteményből származottak ezekkel együtt soroztatnak (l. fentebb 13. §. 59. lap.)

[2]) Az 1840. XXII. t. cz. 81. §. e) pontjánál az „egy évre“ korlátozás kimaradt.

[3]) 1840. XXII. 81. és 82. §§ ; id. törv. szab. IV. D) 16. és 17. §§.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

(2—4 hónap) [1]) az orvosnak dija s a gyógyszerésznek gyógyszerárui után felszámitott követelései a csődület előtti egy évre; a temetési költségek a fentebb 68. l. a 6. pont alatt emlitettkorlátozással [2]); a csődület előtti félévre járó lakbéritartozás; végre az 1840. XXII. t. cz. szerint a kéményseprő bére csődelőtti egy évre (az id. t. sz. szerint lásd fentebb 67. l. a) 4. pont alatt) [3]).

Harmadik osztály [4]). (1840.)	**Harmadik osztály.** (1861.)
1. A bukott feleségének törvényes hitbére; és pedig mindenek előtt az ingatlanokból elégitendő ki; az ingókból csak akkor, ha az ingatlanokból ki nem elégittetett; áll ez mindakét általános csődtömegre nézve.	
2. A bátáblázott vagy (kereskedőkre nézve) bejelentett hozománya és jegyajándéka a nőnek, ha valósága, a férj kezére lett jutása s nemeseknél a férj ingatlanaiba lett beruházása bizonyittatik; a betáblázott vagy bejegyzett vitalitiumok és az adós ellen egyéb, az 1840. XXI. t. cz. értelmében betáblázott adósságok; mind e követelések a betáblázás sorrendje szerint elégitendők ki.	2. A bukott kereskedőnek az 1840. XVI. t. cz. 9. §. értelmében bejelentett hozománya és jegyajándéka, ha annak valódisága s a férj kezére lett jutása bebizonyittatik [5]). A betáblázott hozomány s egyéb betáblázott adósságok a fentebb b) alatt emlitett specialis tömegből elégitendők ki; (lásd 64. 65. 68. ll.)

[1]) 1840. XVI. 29. §. és 31. §.

[2]) A törvény egyuttal kimondja, hogy a bukott mint szegény leszen eltemetendő.

[3]) 1840. XXII. 83., 84. §§. Id. törv. szab. IV. 18., 19. §§.

[4]) Hogy a bukottnak ősi adósságai ez osztály első helyén, tehát még a törvényes hitbér előtt elégitendő ki, fönnebb a 64. lapon emlitettük.

[5]) Hogy e hozomány, ha természetben meg van, igénytárgyát is képezheti, már emlitettük.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

3. A bukott által elvállalt vagy kiadott váltóbeli ötelezések, melyek ha a betáblázott illetőleg bejegyett hozomány előtt keletkeztek az 1840. XXII. szerint hozomány előtt, — ha később keletkeztek, e hozomány után elégitendők ki; de mindenkor az általános ömegnek harmadik osztályában jutnak kielégitéshez. Es itt különösen megjegyzendő, hogy az 1840. XXII. . cz. szerint a betáblázot thozomány, vitalitiuok s egyéb betáblázott adósságok csakis az ingatlaokra nézve tartják meg a betáblázás szerinti rangsorozatot s ezekből — tekintet nélkül valamely korábban keletkezett váltóadósságra, vagy korábban bejelentett vitalitiumra s bejelentett hozományra — nyerik kielégitésöket; de viszont a bejelentett hozomány, vitalitium s a váltóbeli adósság tekintet nélkül valamely korábban betáblázott ilynemü vagy egyéb tartozásra, közvetlenül az ingókból nyerik kielégitésöket. Ha nem elegendő az ingatlan, a betáblázott hozomány és vitalitiumok az ingókból csak valamennyi váltóadósság és az egész bejelentett hozomány kielégitése után nyerhetnek kielégitést, valamint az ingókkal teljesen nem fedezett váltóadósságok, bejelentett hozomány és vitalitiumok csak valamennyi betáblázott követelés után elégithetők ki a netán még fönnlevő ingatlanokból[1]). A váltótartozások az ingóságokra nézve a bejelentett hozománynyal és vitalitiumokkal szemben saját keletkezésöknek és ez utóbbiak bejelentésének ideje szerint ezeket majd megelőzik, majd csak utánuk jőnek. S a hitelesitett váltók a nem hitelesitetteket megelőzik, egymásközött pedig a hitelesités aláirásának kelte szerint következnek, mig a nem hitelesitettek, tekintet nélkül keltökre, aránylagosan elégitendők ki egymásközt. Az id. törv.

---

[1]) Ha a betáblázott követelések azonban, ki nem elégittethetnek az illető ingatlanból, e betáblázás más ingatlanra ki nem terjesztethetik. 1840. XXII. 87. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

szab. szerint azonban a kereskedő nejének az 1840. XVI. 9. §. értelmében bejelentett hozománya feltétlenül megelőzi a váltóadósságokat; a váltóadósságok pedig egymásközt mindenkor aránylagos kielégitést nyernek[1]).

α) Negyedik osztály. (1840.)	β) Negyedik osztály. (1861.)

A negyedik osztályba a fentebb (59) lapon emlitett magánletétemény utáni tartozásokon s be nem táblázott, illetőleg be nem jelentett hozományon kivül tartoznak s vagyonelégtelenség esetében aránylag felosztatnak:

1. A bukottnak közönséges adóslevelei, mindkét tömegre nézve[2]).

2. Minden terhes szerződésből eredő tartozások mindkét tömegre nézve.

3. Minden kivonati (auszugalis) adósságok mindkét tömegre nézve.

(Végre az 59. l. emlitett 4. p. alatti magánszámadások utáni tartozások; (mindkét tömegre nézve.)

Az eddig emlitett négy osztályba tartozó követelésekkel együtt elégitendők ki a csőd alatt folyó s csődelőtti egy évről hátra levő kamatok is[3]).

Ötödik osztály.

Ide tartoznak ugy valamennyi specialis, mint a két átalános tömeg négy első osztályába tartozó követeléseknek egy évnél régibb kamatai[4]).

---

[1]) 1840. XXII. 85—88. §§. — Id. törv. szab. IV. 20. §.

[2]) Hova a be nem jelentett vagy be nem táblázott vitalitiumok is tartoznak. 1840. XXII. 85. §. b) id. törv. IV. 21. §

[3]) 1840. XXII. 89, 90., 91. §§. Id. törv. szab. IV. 7. és 21. §§.

[4]) U. o. 92. §, Id. törv. szab. IV. 7 és 22. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

Hatodik osztály.

Itt elégittetnek ki az eddigi sorozatban nem emtett követelések. Ha a tömeg elégtelen, e két utolsó ıztály mindegyikében aránylagos kielégitésnek lesz elye [1]).

14. §.

A csőd hatásai C) a bukott adósait illetőleg.

A csőd hatása, tekintve a tömegjavára kötelezett dósokat, összefüggésben áll azon jogokkal s kötelezettégekkel, melyek a csődhitelezőket egyenkint s összeségükben illetik: a mi ezekre nézve jog, az a tömeg dósaira nézve kötelezettség s viszont, mi az adósokra ıézve jog, az amazokra nézve kötelezettség. Nevezeesen:

1. A csődhitelezők vagyonrendelkezési jogának negfelelőleg a bukott adósainak kötelezettsége az, hogy artozásaikat, — a mennyiben vagyonértékkel birnak — ı csőd menyilta után csakis a hitelezők összességének eljesithetik [2]); tehát sem magának a bukottnak, sem a csődhitelezőség valamely egyes tagjának nem fizethetnek; s ha mégis tennék, a hitelezők összességének azon nértékben, a melyben ez rövidséget szenvedett, ujabban tartoznak fizetni. Igy, ha valamely adós, a közadós iránti tartozását, mely épen akkora volt mint valamelyik csődhitelezőnek a tömeg elleni követelése, ennek egészen kifizette, holott a liquidatio s felosztás szerint ennek csak 50% jutna, a csődhitelezőség a másik 50%

---

[1]) 1840. XXII. 93. §. Id. törv. szab. IV. 7. §.

[2]) Honnan számittatik a csőd megnyiltának ideje, az föntebb a 7, §. 4. pontjában volt emlitve. — A hitelezőség képviseléséről pedig alább az eljárásban lesz szó.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

erejeig történt fizetést érvénytelenitheti s az adóst jogilag kényszerithetné, hogy e második 50%-t a csődtömeg részére ujra lefizesse, sőt az egész lefizetett tartozást is ujra követelhetné; mert az adós a bukottnak lévén kötelezettje, a bukottat pedig e tekintetben a hitelezők összessége helyettesitvén, ez jogosan követelheti, hogy magának s nem egy tőle jogilag egészen különböző személynek fizessen az adós minden meghatalmazás nélkül. Ugyanez áll, ha az adós közvetlenül a bukottnak fizette adósságát s ettől nem került a lefizetett összeg a csődtömegbe; de ha akár a csődadós, akár az egyes hitelező a bevett összeget a tömegnek átszolgáltatta, a csődhitelezőség joga ez összegre nézve a tömeg adósa ellenében megszünt, mert mindenkor szabad ennek a maga adósságát meghatalmazott által is rendeltetése helyére juttatni. Még egyszeri fizetés esetében természetesen fönmarad az adósnak kereseti joga az átalános jogelvekhez képest mind a bukott ellen, ennek csőd után megmaradt vagy akkor szerzendő vagyonára nézve, mind az egyes hitelező ellen[1]),

2. Szintigy nem szabad az adósnak a csődkiütés után a közadós által a tömeghez tartozó vagyon iránt még csőd előtt ellene inditott vagy csak ezután inditandó perét a közadósnak, hanem csakis a csődhitelezőségnek felperessége mellett folytatni; a mennyiben pedig mégis ez ellen cselekednék, a közadós által tett

[1]) E tilalom létezik az átalános német csődtörrény szerint is. l. Bayer i. m. 33. §.

Az osztr. csődt. 3. §. szerint a csőd alatt a közadósnak fizetett adósság egészen, az egyes hitelezőnek fizetett pedig azon értékben követelhető ujra, melylyel a kifizetett adósság az illető hitelezőnek jutó részt felülmulja. Szépen értelmezi ezt Zugschwerdt i. m. 14—17. ll. — Kaserer i. m. 35—36. ll.

A code de commerce 443. art. szerint elvesztvén a bukott a vagyona fölötti rendelkezési jogot, a 462. art. a syndicusokat ruházza fel a követelések behajtásával.

Az amerikai csődtörvény 14. sect. az assignee-t (gondnokot) ruházza fel e joggal).

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

t vagy hallgatag szóváltások a hitelezők tetszése int helyben, vagy tekinteten kivül hagyathatnak; azomban a hitelezők összessége, vagy az egyes hite- a perbe állani nem akarna (fentebb 10. §. 40. l.) zadós allegatióit is tartoznék az adós elfogadni. S kkor a közadós pervesztessé lenne, s valamely kö- lés vagy költség az ő ellenfelének biróilag megitél- ék, ez, ahhoz képest a mint a per 1. az adós ellen a adós által már a csőd kiütése előtt vagy pedig 2. a lezőség s egyes hitelezők lemondása folytán csak a l alatt indittatott, a pernyertes adós által vagy fel- mitható a tömeg ellen, vagy sem; felszámitható amott, t a hitelezők önkényt letevén a pert, ennek folytán lmarasztalandók lettek volna a költségben, s a meny- ben az alperes adós beleegyezése nélkültették azt le, az tala perbe vont viszonkövetelésben is elmarasztaltat- volna; a közadós pedig az ő allegatiói által hátrá- ikra semmikép sem, sőt inkább még előnyükre le- ett, s igy egészen jogosan felszámithatná a nyertes s, mint csődhitelező, a neki megitélt követelést s költ- et a tömeg ellen, legfölebb annak mellőzését követel- né a hitelezők összesége, a mivel a nyertes adós köve- se a közadós további perlekedése folytán a költsé- tekintetében gyarapodott, mert erre nézve az utóbb rtessé lett adósnak a per kimenetelétől feltételezett etelési joga szemben a közadóssal csakis a csőd kiü- e után keletkezett, ily jog pedig a tömeg ellenében nérvényesithető (l. 6. §. 1.pont). A második esetben pe- sem a viszontkövetelés, sem a költség föl nem szá- ható a tömeg ellenében; mert a tömeget illetőleg a peresség egyedül a csődhitelezőség joga, s ha ezzel i nem akarna, nem is köteleztethetik olyasmire, a tisztán e felperességi jog gyakorlásának eredményét pezi.[1]) A mely követelését azonban bármelyik esetben

[1]) De a csőd előtt már létezett ellenkövetelésével a többi

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

az adós, a bukottal folytatott perben nyert jogérvény itélet alapján a tömeg ellen nem érvényesitheti, érvény sitheti azt a bukottnak a tömeghez nem tartozó vag csőd befejezte után fönmaradó vagyonára nézve [1]).

Ha ellemben a bukott lesz nyertessé, az általa fo tatott perben hozott jogérvényes itélet által részére m állapitott követelés és költségek egyik esetben sem t toznak a tömegbe, mert ez értékről a hitelezők a p től való határozott tartózkodásuk által önként lem dottak; e lemondás folytán amaz értékre nézve a vagy rendelkezési jog ujra megnyilt a közadós számára, n lyet ő el is fogadott, s igy a lemondók egyoldalú ki natára minden más ok hiányában attól meg nem fo tathatik [2]).

Ugyanaz, a mit itt az adós, közadós és csődhi lezők összessége közt fönforgó viszonyokra nézve kif tettünk, hasonlag áll az adós, az egyes hitelező és a h telezők összesége közti viszonyt illetőleg, ha a csődl telezők összesége által visszautasitott jogot az egyes h telezők kivánják gyakorolni.

3. A bukott adósa jogositva van a tömeg lenében a csőd megnyitásakor már fönnállott s m akkor compensalható ellenkövetelésének beszámitá (compensatióját) kivánni: mert adóssága azon perczb a mikor ez az ő viszonkövetelésével compensalható vált, e követelés erejéig lehajlott; tehát csak annyi

---

hetelezők közt a tömeg ellenében az ezek által megtartandó felté lek alatt fölléphet.

[1]) Hogy azonban a közadós önkényének az adós kitéve legyen, szükséges védszerekről gondoskodni; pl. csak ugy folyt hatja a pert a közadós, ha az általa okozandós ellene itéleti leg m állapitandó költségekre biztositékot képes nyujtani; mert vagyo ról nem rendelkezhetvén, a nyertes adós röviditésnek lenne kité

[2]) Az oszt. csőd. 10. §. ugyanezen értelemben intézkedik. A franczia code de commerce és az amerikai csődtörvé azomban nem tartalmaznak intézkedést azon esetre, ha a csődhi lezők összessége az őt megillető jogaival élni nem akarna.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

tozik, s a közadós is a csőd be nem álltával csak annyit vetelhetett volna jogosan ez adósától, a mennyi követeléseik kölcsönös beszámitása után az adósságból fönaradt; miután pedig a csőd kiütése által e követelési g a hitelezők összességére szállott át: ez sem követelt többet, mint a mennyi követelni való jogilag fönnáll.

Mily kölcsönös követelések compensálhatók, az alános jogszabályok határozzák meg, melyek a kötelések minőségére nézve, mint fentebb (6 §. 2. pont) ttuk, a csődben is megtartandók. Lényeges azomban, gy a közadós elleni követelés már a csőd előtt fönnlott legyen, mert a követelések azon minősége dönt, elylyel már a csőd megnyilása perczében birtak. Hogy beszámitandó követelések egyike, vagy másika, vagy gyike sem járt még le a csőd kiütésekor, az mitsem t; mert egyrészt az adós viszonkövetelési joga megvén, azt a csőd folytán lejárat előtt is érvényesitheti, szen a csődnek, a kiütésekor fönnálló minden követes kielégitésére kell lehetséget nyujtania, ez pedig csak gy lehetséges, ha a csőd perczétől fogva minden követelés lejártnak nyilvánittatik; másrészt azomban a közsnak viszonkövetelése is, kell hogy jogilag lernaktekintessék ez egy esetben, a midőn t. i. beszáitás eszközöltethetik; különben egyik hitelező a bbinek rövidségével jogtalan hasznot húzna; mert illető hitelező bejelentett követelésének aránylagos szét a többiekkel együtt megnyervén, s utóbb saját lóssága iránt ennek lejártakor bepereltetvén, kötelése ki nem fizetett részének beszámitására nyilk alkalma, mi mások jogos érdekeit sértené[1]). Igen

[1]) Pl. A.-nak van 1000 ft. követelése vagyonbukott B. ellen, nek viszont 500 ft. követelése A ellen; a bukottnak A elleni kötelése csak julius utolsó napján jár le; mig a tömegben levő nzkészlet junius elsején jö felosztás alá. Feltéve, hogy a hitelekre 50% esik, A. a maga bejelentett követeléséből 500 ftot fog pni. Később tartozásának lejártával bepereltetik s ekkor előáll zal, hogy 500 ft ellenkövetelése van, ezt beszámitva, az egész

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

természetes azonban, hogy a mely fél követelését valódi lejárat előtt beszámitja, nem kamatozó v törvényesnek elfogadott kamatlábnál kevesebb matozó követeléséből a megfelelő kamat levonás ellenezheti. Ez interusuriumra nézve külömben az áll, mit föntebb a 12 §. II. részében (52. l.) ré sen kifejtettünk. Ha az adós a tömeg iránti tart nak beszámitása által, viszontkövetelésére nézve sen ki nem elégittetnék, követelésének fenmaradó a (tulajdonképeni) csődhitelezők sorában érvé heti; viszont, ha a kölcsönös beszámitás után a t nek marad fönn követelése, ez lejárat előtt a adósa ellenében jogosan nem lesz érvényesithető.

Végre megjegyezendő, hogy, az u. n. töme lezők még a csőd kiütése után is, s csakis szerezhetvén a tömeg elleni követelési jogot, ép a tömeg iránt netánfönnlevő tartozásaikat szabad számithatják, a mennyiben a viszonyos követelé beszámitásra alkalmasak[1]).

15. §.

Folytatás.

A bukottnak adósait illetőleg a magyar cső vények közvetlen, részletes intézkedéseket nem t

ügynek vége van. Holott, ha az első felosztás alkalmával tört beszámitás, az 500 ft egészen kifizettetvén, a be nem számi 500 ft. követelésből csak 250 ftot nyerhet, a többivel az felosztásra utaltatik vagy csőd után követelheti kielégitte volt bukott ellenében.

[1]) Bayer i. m. 35. §. szerint a német jogban is helye compensatiónak, az itt érintett halálylyal.

Az osztr. csődt. 20., 21. §§. részletesen intézkednek Zugschwerdt i. m. 43—47. ll. böven értelmezi e §§-okat.

A code de com. a compensatióról mit sem szól; ' te általános elveket követi, összeegyeztetve a csőd természetév

Az amerikai csődtörvény a 20. sect. egyenesen kim hogy a kölcsönös követelések egymást kiegyenlitik s csak szontköveteléssel nem fedezett követelésrészlet igényelhet meg ellenében.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

maznak; de közvetve a hitelezőkre nézve megállapitott jogok és kötelezettségekből azok kötelességei és jogai is következtethetők; tehát nem teljesithetnek a közadósnak a csődkiütése után semminemü fizetéseket, s nem folytathatnak vele a tömeget érdeklő pereket, az előbbi §-ban kifejtett következmények terhe mellet; a compensatióról a magyar csődtörvény sehol sem szólván, az előbbi szakaszban kifejtettek annyival is inkább lelhetik alkalmaztatásukat, mert ezek kifolyásai az általános jogelveknek a csőd természetével egybekötött hatányok által módositva[1]).

16. §.

A csöd hatásai D) a birói illetőség tekintetéből.

Az eddigiekből világosan kitünt, hogy a csődhitelezők közt szoros érdekközösség forog fön, mely abban nyilvánul, hogy mindenikök ugyanazon tömegből együttesen, egyenlő mérvben van jogositva kielégittetését kivánni; e jogát mindannyi ugyanazon egy jogczimre: a csőd jogczimére alapitja, mely az egyetemlegesség elvén nyugszik[2]); mert a bukottnak minden egyes különálló vagyonrészét egy tömeggé összesiti, s a csődhitelezők összes követeléseit is maga körül mint központ körül csoportositja. Ez a csődnek ugynevezett vonzereje (vis attractiva)[3]), mely tekintve a csődtömeget terhelő passiv követeléseket, annyira kihat, hogy azok birói érvényesitését is ugyanazon egy közös birói

[1]) A hitelezőkre vonatkozó azon törvényszakaszok, melyekből a tömeg adósainak jogára s kötelességére okszerüen következtethetni, a következők: 1840. XXII. 5, 23, 24, 32, 33, 34. §§.

[2]) Endemann i. m. 1110. lapán e tekintetben igy szól: „Das Concursverfahren, sei es nun dem objektiven Umfange nach ein totaler, oder sei es nur ein partikularer Concurs, beruht auf dem Prinzip der Universalität."

[3]) Endemann i. m. 1134. l. — Bayer i. m. 34. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

illetőség, — az u. n. csődbiróság illetősége — alá v
ja, mert azok önhatalmu érvényesitésének rendezett
lamban helye nem lehet, azoknak különböző bíróság
előtti érvenyesitését pedig az ennek alapjául szolgá
ugyanazon tényből származtatott jogczim nem engedi

E vis attractiva azomban a követelések minő
gére és természetére ki nem hat, mint azt már fente
(a 6. §. 2. p. alatt) kifejtettük; ezt tehát a csődeljár
ban is tekintetbe kell venni.

De nemcsak a csőd megnyilta után beperlen
hanem azon követelésekre is kihat a csődnek vonzere
melyek érvényesitése már a csőd kiütése előtt foly
matba tétetett, de a melyek még végleg nem érvény
sittettek. Ezek is a most érintett közös birói illetős
alá vonatnak érvényesitésük azon további stadiumai
nézve, melyeken még keresztül kell menniök, hogy az
kielégitése törvényes módon bekövetkezhessék.

Ugyanis a követelések birói érvényesitése, minc
követelők, mind a kötelezettek részéről, szabad vagyo
rendelkezési jogukat feltételező s többféle stadiumot
kotó cselekvények egész sorából áll, melyek mint tö
vényes cselekvények teljes érvénynyel birnak s a
róság alaki jogképzésének alapjául szolgálnak. Mihel
azomban a kötelezett fél ellen a csőd megnyilt, ez sz
bad rendelkezési jogát elveszti, tehát merően ettől fü
gő jogi cselekvényeket sem létesithet, hanem e joga á
száll a hitelezők összességére; a követelőt illetőleg pedi
a csőd kiütése által megszünt ama joga, hogy a közad
vagyonából magát k ü l ö n kielégithesse; de szabads
gában áll a csőd közös jogczimén a többi csődhitel
zőkkel e g y ü t t e s e n történendő kielégitését kivánni

---

[1]) Az erre hivatott bíróságokról az eljárásban lesz szó.

[2]) Ez együttes kielégités csak annyiban értendő, hogy
többi hitelezők követelése is tekintetbe veendő az egyes hitele
ki elégitésénél. s az egyes hitelező követelése csakis az összes kö
telések és a tömeg arányához képest elégithető ki.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

E közös jogczimnél fogva pedig csakis a csődbiróság előtt folytathatja jogának további érvényesitését.

Ellenben, ha a per folyama alatt, hanem mindenesetre a csőd kiütése előtt szerzett valamely dologra specialis zálogjogot, melynek jogcziménél fogva, tekintet nélkül mások követeléseire, külön nyerheti a lezálogolt tárgyból kielégitését, követelésének további érvényesitésére nézve a csődbiróság illetőségéhez kötve nincs, mert e zálog az ő követelésének erejéig a csődtömeghez nem tartozik, s követelése e zálog értékéből nem a többi hitelezőkkel közös jogczim alapján elégitendő ki; de mindemellett jogának további érvényesitését csakis a hitelezők összessége ellenében folytathatja[1]), mert e zálogérték legalább feltételesen, és ugyan, ha követelése meg nem itéltetik, egészen, ha megitéltetik, a kielégitése után fönmaradt részben — szintén a csődtömeghez csatoltatik; a közadós pedig minden, bármi módon és czimen a tömeghez tartozó vagyona fölött rendelkezési jogát elvesztette.

Ugyanezen oknál fogva nem tartoznék a csődbiróság illetősége alá azon követelések birói érvényesitése, melyek már az érvényesités megkezdése előtt ingó vagy ingatlan záloggal biztosittattak, tehát az u. n. dologi hitelezők követeléseinek érvényesitése; de mivel egyrészt e hitelezők is követeléseikkel egyenesen csak a hitelezők összessége ellen léphetnek föl, ez pedig a a többi, zálogjoggal nem biztositott, hitelezőkkel közös jogczim folytán perelhető be mint alperes; s másrészt a közös birói illetőség által maga a csődeljárás igen előnyösen egyszerüsittetik — az egyszerüség pedig általában minden eljárásnak egyik főkelléke: a most érintett követelések is igen czélszerüen a csődbiróság ille-

[1]) Az egyes hitelezők, illetőleg a közadós ellen csak a föntebb 10. §. 1. pont (39. l.) alatt emlitett föltételek beállása esetében.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

tősége elé vonhatók, annyival inkább, mert magának a zálogjognak hatása még nem terjed annyira, hogy a zálogjog tárgya szerinti illetékes bíróság illetőségétől eltérésnek helye ne lehessen.

Szintugy a csődbiróság elé tartoznak az igénylők követelései is; mert ezek, mint ilyenek, csakis azon esetben léphetnek föl igénykeresettel a csődhitelezők összessége ellen, ha igényöknek a csőd kiütésekor még természetben létezett tárgya a csődhitelezők követeléseinek biztositására lefoglaltatott, s a csődtömeghez csatoltatott, tehát az ő keresetökre is a csőd jogczimével legszorosabban összefüggő cselekvény adott okot [1]).

A mi a felebbviteli bíróságot illeti, kétséget sem szenvedhet, az leszen az illetékes, mely alá a törvényileg megállapitott birói szervezethez képest azon első bíróság tartozik, mely az egyik vagy másik fél által sérelmesnek tartott határozatot hozta.

Hogy a tömeget illető activ követelések birói érvényesitésére a csődbiróság illetősége ki nem terjed, az világos; de a mennyiben követelési joguk is van az egyes adósoknak, s ők ezt előbb akarnák a tömeg ellen ér-

---

[1]) Bayer i. m. 34. §. szerint a csőd attractiv ereje a közadós ellen csőd előtt inditott perekre nézve nem terjed ki annyira, hogy ezek is a csődbiróság elé tartozzanak; csak a csőd alatt inditandó keresetek esnek a csődbiróság illetősége alá. Az igénylők ő szerinte nem tartoznak a csődbiróság előtt perlekedni.

Az osztrák csődt. 137. és 138. §§. szerint is minden követelés rendszerint a csődbiróság illetősége alá tartozik; csak a dologi hitelezők vagy igénylők azon keresetei, melyek nyiltan más dologi,— telekkönyvi vagy bányabirósághoz tartoznak, vagy már a csőd előtt megindittattak, a csőd esetén kivül illetékes biróság előtt folynak.

A franczia code de commerce IV. k. 635. §. a csődben érvényesitendő követelések fölötti biráskodást a kereskedelmi tvszékek elé utasitja kivétel nélkül. Ugyszinte az 501—513. art.

Az amerikai bank. a. 1. sect. a district törvényszéket ruházza föl a csődtörvény szerint támadható minden kérdésre nézve, mely a bukott és a csődhitelezők közt támadhat.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

vényesiteni, semmint a tömeg a maga viszonkövetelését ezen adós ellen érvényesithetné, a hitelezők összessége a connexitás elve szerint, mely épen a csődben lép előtérbe, a compensatióval a csődbiróság előtt is élhet; valamint viszont, ha a tömeg adósa előbb pereltetnék be a hitelezők összessége által, ő a maga ellenkövetelését adóssága erejeig saját illetékes birósága előtt is érvényesitheti compensatio utján. Ez volna tehát a fentebb emlitettek mellett a passiv követelések birói illetékességére vonatkozó lehetséges eltérés.

17. §.

Folytatás.

A magyar csődtörvény szerint a csődnek a tömeget terhelő passiv követelések birói illetőségére gyakorolt hatása a főnnebbiektől némelyekben eltér.

Ugyanis, a csődbiróság illetősége alá tartoznak, illetőleg oda átteendők a csőd kiütése után a közadós ellen inditandó, illetőleg az ellene még folyamatban levő perek egyáltalán, mindazon stadiumokra nézve, melyeken a pernek még át kell esnie, mig az abban érdeklett hitelező végkielégitését nem nyerheti; sőt a megjelenésnek vagy védelemnek elmulasztása miatt hozott makacsági, — ugy szinte a váltótörvényszék által hozott sommás marasztalással elintézett perekben a csődhitelezőség még a kereset érdemét illető kifogásait is megteheti[1]). A csődbiróság elé tartoznak továbba az igényl keresetek is[2]); oda az ingó vagy jelzáloggal biztositott követelések iránt kezdett vagy folyamatban levő perek[3]).

---

[1]) 1840. XXII. t. cz. 2. 67. és 68. §§.
[2]) Ugyanott 38. §.
[3]) U. o. 35. §. és id. tör. IV. 2. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

De nem tartoznak, s illetve nem tétetnek át a csődbirósághoz a következő perek:

1. melyek más bíróság előtt már lefolytak, se mellett végrehajtással is befejeztettek, azaz ha bennök már birói foglalás történt[1]).

2. oly váltókövetelések iránt inditott vagy már folyamatban levő perek, melyekre nézve a váltó hitelező a csőd előtt ingó zálogot nyert, vagy megtartási jogánál fogva a nála levő ingókból nyerheti kielégitését.

3. a bányászati keresetek iránti perek[3]).

4. Az 1840. XXII. 3. §. a) pontja szerint az ingatlan nemesi javakat tárgyazó perek nem tartoznának a csődbiróság illetősége alá; de mivel az 1868. LIV. t. cz. 15. §. világosan azt rendeli, hogy „személyek vagy javak nemesi és nem nemesi minősége se a birói hatáskörre és illetőségre, se az eljárásra nézve különbséget nem tesz," bizton véljük azt állithatni, hogy a csődbiróság illetősége a nemesi ingatlanok iránti perekre is kiterjed.

Az 1—3. pontok alatt emlitett perek tehát a csőd kiütése után is ott folytatandók, vagy ott inditandók a hol csőd esetén kivül megindittattak vagy indithatók lettek volna.

A felebbvitelt illetőleg, a felebbviteli biróság az 1840. XXII. értelmében rendszerint a váltófeltörvényszék ugy a csőd biróság, mint egyéb biróság előtt lefolyt perekre nézve; mert a föntebb 1. pont alattiak az itélet jogérvényre emelkedése előtt ugysem hajthatók végre, jogérvényre pedig csak akkor emelkedik a bennök hozott itélet rendszerint, midőn a

[1]) U. o. 25. §. id. törv. szab. IV. 2. és 6. §§. — 1840. XXII. 2. 68. §§. Hétszt. t. rend. 192. sz. 1866.

[2]) 1840. XV. I. R. 193. §. — II. R. 24. §. — I. R. 198. §. 140. XXII. 4. §.

[3]) Ezek csakis a követelések osztályozása végett tétetnek át a csődbirósághoz; a végrehajtás a bányabirósághoz tartozik. 1840. XXII. 3. §. Id. törv, IV. 14. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

további fölebbvitelnek helye nincs; a 2. alatti perekre nézve különben is mindig a váltófeltörvényszék az illetékes s igy egyedül a 3. alatt emlitett perek felülvizsgálása nem tartozik annak, hanem a tek. kir. itélőtáblának illetősége alá[1]). Mivel azomban az 1870. XVI. t. cz. által a váltótörvényszék feloszlatott s hatásköre a pesti kir. itélőtáblára ruháztatott át: jelenleg csődperekben egyátalán a kir. itélő tábla a másod, s a legfőbb itélőszék a harmadbiróság.

18. §.

A csődnek hatása E) az eljárást illetőleg.

Már föntebb (12. §. 51. ll.) emlitők, hogy azon követelések, melyek merően a közadós által teljesitendő személyes szolgálatokat tárgyazzák, a csőd által nem érintetnek; ezek tehát a csőd kiütése után is ép ott és ép oly módon érvényesithetők a bukott ellen közvetlenül, a hol s a mint azok csőd esetén kivül érvényesittethettek volna; az eljárás általános elvei ezekre nézve a csőd által semmi módositást sem szenvednek.

Ugyanez áll a csődbiróság illetősége alól kivett vagyonjogi követelések érvényesitésére nézve, a menynyiben a tulajdonképeni csődtömeg ez által nem érintetik. Ellemben a többi vagyonjogi követelések érvényesitésére nézve a csőd esetén kivül követendő eljárás csőd esetében ennek természete s lényeges kihatásai folytán szükségképi eltéréseknek van alávetve, mi által a közönséges eljárás egészen uj eljárásnak enged helyet. Ez a csődeljárás.

Mivel azonban az egész csődeljárást elmélkedésünk második részében van szándokunk kifejteni: e helyen csakis a csődnek azon főhatását kivánjuk kiemelni, melyet ez a bármely követelés érvényesitése végett inditott vagy csőd alatt inditandó eljárásra általában gyakorol, a nélkül, hogy ez által amaz eljárás már a

[1]) 1840. XXII. 32. és 99. §§.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046996 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

csödeljárás természetét osztaná. E hatás abban áll, hogy a csőd megnyiltának perczétől fogva a tömeghez tartozó vagyonra nézve a csődhitelezőkkel szemközt senki külön-külön birói zálogot nem nyerhet: tehát az ugynevezett biztositási végrehajtásnak, mely a közönséges eljárásban több esetben alkalmaztathatik, szintén nincs helye; mert ez is a foglaltató részére specialis kielégitési alapot nyujtana, pedig a csőd megnyiltának perczétől a bukottnak végrehajtás alá vonható összes vagyona valamennyi hitelezőnek közös kielégitési alapul szolgál, s ily specialis biztositásnak kieszközlése által oly jogot érvényesitene az illető hitelező, melylyel a csőd létele perczében még nem birt, melynek tehát a csőd folyama alatt sem szabadna tekintetbe vétetnie (6. §. 1. pont). A többire nézve folytathatja a csődeljárástól elkülönitve maga a közadós ellen, mint közvetlen alperes ellen, saját követelése iránti perét, ha ez által biztosabban s gyorsabban (pl. az adós személyes szolgálattétele által) véli kielégittetését megnyerni, a nélkül, hogy a többi hitelezőknek jogait megröviditené.

Végre a csődnek még egy, szintén az eljárásra vonatkozó hatása nyilvánul, t: i. tekintve a kereseti jog elévülését.

1. Mivel a csőd folyama alatt tett minden törvényes cselekvény a fennálló jogok érvényesitésére csakoly hatályos, mint a csődön kivüliek, igen világos, hogy a csődbirósághoz vagy — a mennyiben helye lehet — az egyéb illetékes birósághoz benyujtott kereset által az elévülési idő megszakasztatik s a kereset előtt lefolyt idő az elévülésbe be nem számittathatik.

2. Mivel továbbá a csőd jogczimén jogát csak azon hitelező érvényesiti, ki ezt tenni akarja, a nélkül hogy erre kényszerittethetnék; másrészt pedig a közadós ellen a csődeljárástól külön eszközlendő jogérvényesités, a mennyiben ennek helye van, a közadós merő vagyonhiányánál fogva czélra alig vezethetne, sőt a legtöbb

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

esetben a hitelezőnek még, ha nem is véglegesen, de hosszabb időre viselendő terheket, költségeket okozna: a csőd alatt föl nem lépő hitelezőre nézve az elévülés félbe ugyan nem szakad, oly értelemben, hogy a megkezdett elévülési idő számításon kivül maradjon, de az elévülés nyugszik, azaz a csődfolyamának ideje a megkezdett elévülési időhöz nem számittatik.

Az 1. alatti esetben az elévülés a csőd befejezte után tehát egészen ujra kezdődik, a 2. esetben pedig a csőd által folyamában föltartóztatott elévülési idő a csődbefejezte után tovább folytattatik[1]).

A birói zálogra nézve mondottak a magyar csődtörvény szerint nem csak szemben a csődhitelezőkkel hanem absolute, állanak[2]). Sőt az 1868. LIV. t. cz. 377. §-a tekintet nélkül valamely hitelező jó- vagy roszlelküségére határozottan azt mondja, hogy a csődnyitás napján vagy később foganatositott végrehajtás a foglaltatónak nem ad zálogjogot; tehát a foglalás ezen

---

[1]) A birói végrehajtásra nézve a németjog is a föntebbiekhez hasonlóan intézkedik; — Bayer i. m. 27. §. II. III. Az elévülésre nézve pedig csak a közadósnak neián engedett moratorium (litterae quinquennales által öt évre) folytán akad meg (dormit) — Bayer 36. §.

Az osztrák csődrendt a 11. §. 6. §. és 8. §. szerint a birói zálogra nézve a fentebbiekhez képest intézkedik, de az elévülést csak akkor szakasztja meg a követelés bejelentése, ha ez liquidáltatik is; ha megtámadtatván külön perre utasittatik, csak nyugszik az elévülés, oly értelemben, hogy a kereset bejelentésétől a per valósagos megindítására illetőleg folytatására megnyiló alkalomig terjedő idő az elévülési időbe be nem számittatik.

A franczia code de com. 446. §. szerint a csőd megnyilta előtti 10 nap alatt senki sem szerezhet a bukott vagyonára nézve elsőbbséget vagy jelzálogot. Az elévülésről nem szól semmit.

Az amerikai csődtörvény 14. és 21. sect. a birói végrehajtásra nézve a fentebbiek szerint intézkedik; a praescriptióról nem szól. —

[2]) 1840. XXII. t. cz. 32. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

t. cz. szerint is absolute érvénytelen. Az elévülésről cs törvényeink nem szólanak, erre nézve tehát az e §. fo tán kifejtettek annál is inkább megállanak, mert a k adósnak csődalatti vagyonrendelkezési cselekvényei ga általában minden más jogalanynyal szemközt vénytelenek (8. §. 31. l.)

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from
HARVARD UNIVERSITY

MÁSODIK RÉSZ.

A

CSŐDELJÁRÁS.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from
HARVARD UNIVERSITY

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from
HARVARD UNIVERSITY

19. §.

. csődeljárás fogalma, czélja s viszonya a csődhöz.

Az ember öntudatosságának egyik kiváló tehet-ge az, hogy a létezőket az adott körülmények szám-ıvételével czéljai valósitására fordithatja, a természe-rő öntudatlan működését saját öntudatos cselekvő-gével párositathatja, hogy ezen közös együtthatással a ülömben bekövetkezendett okozat helyébe kitüzött zéljját elősegitő eredményt idézzen elő, melyet ujra föl-arol s ismét ujabb eredményre segit, mi által az okok s okozatok azon hosszú láncolatát alkothatja, melynek ső szemét a létezőknek általa felismert állapota, utolsó-it pedig saját öntudatosan kitüzött czélja képezi, e ettőt pedig a természeti erővel párositott saját cselek-öségének sorozata füzi össze.

Mindaddig, mig e cselekvőségében a vele gy társaságban levőktől abstrahal, velök tehát semi viszonyba sem lép, hanem cselekvőségét tisz-án az öntudatlan természetnek mások hatalma alá nem erült tárgyaira irányitja, csakis saját ereinek végessé-ében s a természet törvényei megsemmisithetetlen ényszerüségében leli korlátait, e cselekvőség terjedel-ıének meghatározására külön biróra szüksége nincsen.

Mihelyt azomban cselekvősége oly dolgot vagy iszonyt érint, melyre másoknak érdeke is kiterjed, a ıidőn tehát a maga javára létesitendő eredmény köny-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

nyen amazok javát veszélyeztethetné, cselekvőség csak azon terjedelemben fejtheti ki jogosan, a mi mások hasonvagy ellenkező tartalma cselekvőség jogával összeütközésbe nem kerül. E tekintetben pe dig az érdekeltek közt a legtöbb esetben kétsé merülend föl, minek eloszlatása — mivel egyik fe sem tartozik saját véleményét mint roszabbat a mi siknak mint jobbnak alávetni — csak köztekintélyi pártatlan biró segitségével történhetik. E köztekintély pártatlan birát az egyesek akarategységén nyugvó á lam nyújtja, melynek egyedül áll hivatásában, hogy a egyeseknek, kiknek javára ép létesült, biztos segély nyújtson akkor s annyiban, a mikor s a meny nyiben azoknak saját ereje, hatalma másokéva szemben, valamely jogos céluknak kivitelére elégtelen

Az egyéni és államcselekvőségnek ily viszony együtthatását tapasztaljuk a csődeljárásban is.

Az alanyi értelemben vett csőd (1. §. 6. l.) egyik azon állapotoknak, melyek az ember különös cselekvő ségit igénylik, nehogy magukra hagyatva fölötte káros helyrehozhatatlan fejleményeknek képezzék alapjá Minthogy pedig a bukottnak ez állapota által sokak nak érdekei érintvék, minden egyes érdekelt cselekvő ségének a többiek jogos érdekei szabnak korlátot.

A csőd által érintett érdekek összeütközése min denek előtt lehetséges egyrészt a bukott s másrészt csődhitelezők közt. Ezek közvetlenül arra irányozzák cselekvőségüket, hogy a bukott ellen a tárgyilag vett csődöt, mint további cselekvényeiknek alapul szolgáló jogczimet, kieszközöljék; amaz pedig ennek elhárítá sát és eddigi szabad intézkedési jogának fönntartását óhajtja kivinni. Ez érdekkülömbség folytán beállt két ség eloszlatása s a megzavart egyensúly helyreállítása a mennyiben ez az érdeklettek közt önként nem történ hetik, az állam segélyével eszközlendő. De még akkor is, ha bukott és csődhitelezők kölcsönösen elismerik

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046996 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ogy a tárgyilag vett csődnek egyes concret esetben elye van, annak elrendelése, kimondása csak az állam öztekintélyével történhetik; (l. 1 §. 7. p. 6. l.) mert csőd által olyanok is lehetnek érdekelve, kik ennek imondásába a körülményeknél fogva be nem folyhatnak, de a kik a csőd jogczime által jogaik együttes érényesitésére nyujtott lehetőséget felhasználni jogositák; hogy e joguktól saját hibájuk nélkül el ne üttessenek, az állam köztekintélyü közegeinek közbenjárása élkülözhetetlen marad.

A tárgyilagos csőd lételének kimondására vagy p az ellenkezőre irányul tehát első izben az egyesek és z államhatalom együttes cselekvősége. Ha a csőd léele ki nem mondatik, minden további intézkedések züksége e tekintetben megszünik; a jogállapotok s jogviszonyok a maguk rendes folyamát csakúgy megtartják, mintha e tekintetben egy lépés sem történt volna. Ha azomban a csőd valóban létezőnek kimondatott, az érdekeltek számára megnyilik a további cselekvőségnek ehetősége; ez érdeklettek pedig már most nemcsak az adós és a hitelezők összesen, hanem e mellett még az egyes hitelező is, kinek érdeke ugy az adóséval, mint a hitelezők összességeével összeütközésbe jöhet. Hogy ezeknek cselekvősége csakis a törvény korlátain belül engedhető meg, s csakis annyiban szükséges, a mennyiben a kitüzött czélra vezet, ez világos.

De hát miben áll e cselekvőségök?

Minthogy a hitelezőknek, mint első sorban érdekelteknek, végczélja, a csőd jogczimén, a mennyire csak lehet, követelésükkel kielégittetni, kielégitést pedig csak azon hitelező igényelhet, ki követelési jogát kétségen kivülivé tette, s azt csak ugy nyerheti meg, ha létezik vagyonérték, mely a kielégitésre forditható: minden egyes hitelezőnek cselekvősége oda fog irányulni, hogy követelési jogának megbirálására alkalom nyiljék s annak valódiságát a hitelezők összessége részéről támaszt-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ható nehézségekkel szemben kimutassa; másrészt ped
minden érdeklettnek érdekében áll, a kielégitésökre fo
ditandó vagyon biztositását, föntartását és helyes kez
lését kieszközölni.

Az egyes követelések tisztába kozatala által is
mét alkalom nyilik, hogy minden bebizonyitott s vali
dinak elismert vagy annak itélt követelés a maga mi
nőségéhez képest a kielégitési sorrendbe a törvényszabt
helyen fölvétessék. E kielégitési sorrendnek világos meg
állapitása aztán lehetővé teszi, hogy a bukottnak va
gyona a megitélt követelések közt az ezeket illető sor é
arány szerint fölosztassék (l. 13. §. 58. sk. ll.), mine
tényleges kivitelére azonban a kielégitési alapul szolgál
vagyont egynemüvé, folyóvá — pénzzé — kell tenni
Mihelyt a vagyon fölosztása megtörtént, a hitelezők ál
tal kitüzött czél el van érve, részükről tehát tovább
cselekvőségnek szüksége megszünt, mert hol czél nincs
az eszköznek alkalmazása is fölöslegessé válik.

Az imént elősoroltakat követelik a csőd által ér
dekelt hitelezők érdekei. Ámde mig ők a joguk érvé
nyesitésére vezető cselekvőséget kifejtik, magának t
vagyonbukottnak, — ki a csőd által még nem szün
meg jogalany lenni — érdekeit sem szabad szem elő
téveszteni s tőle az őt jogszerint megillető cselekvősége
megtagadni. A vagyonbukott ugyanis a csőd tartam
alatt is tulajdonosa marad vagyonának (l. 7. §. 1. pont)
mert reá nézve nem a tulajdonjog maga, hanem
csak az evvel járó szabad intézkedési jog s a tulajdon
nak csőd előtti régi rendeltetése szünt meg; s épen ezért
jogosan megilleti őt azon cselekvőség, mely által a tu
lajdonjogot fenyegető veszélyt elhárithatja, vagy érté
kének gyarapitását eszközölheti.

S mivel egyrészt az adós, s másrészt a hitelezők
érdekei közt a csőd folyama alatt az ellentét mind éle
sebb s élesebb lesz, az egyesek érdekeinek megóvására,
illetőleg az ellentét kiegyenlitésére ismét csak az állam

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

an hivatva, mely nyilvános, köztekintélyü közege — csődbiróság — által az egyesek cselekvényeit szigoian ellenőrzi s a jognak megzavart egyensúlyát viszszaállitva a kétes kedélyeket megnyugtatja.

A mondottak elég bő magyarázatát adják a csődjárás fogalmának s azon viszonynak, a melyben ez maához a csődhöz áll. Mig a csőd csak a jogi lehetőséet nyujtja a hitelezőknek, hogy kielégittessenek: a ődeljárás e lehetőséget valósitja. A csőd az eszköz; a itelezők tényleges kielégitése a czél; a csődeljárás az szköz és czélközti közvetitő, az eszköznek alkalmaztási módja, hogy a czél eléressék, más szavakkal: a ődeljárás a hitelezők és a csődbiróság együttes cselekényeinek szakadatlan sorozata a végett, hogy a hitezők követelései a csőd jogczimén kielégittessenek[1]).

E cselekvények sorozata kezdődik a csőd lételek kimondása után s tarthat a csőd megszüntéig; ert mig maga a csőd mint ilyen valóban létezőnek itelesen, jogérvényésen elismerve nincs, csődeljárás em létezhetik; s a mint a csőd megszünt, a csődeljárás em folytathatik tovább; holott maga a csőd létezhetik, ielőtt az eljárás megindul s tarthat, miután az eljárás már beállittatott (5. l. s 1. §. 7. l.)

A csődeljárást e szerint meg kell még előzniök az zt előkészitő cselekvényeknek; s maga a tulajdonkéeni csődeljárás nem csupán peres viszonyoknak tiszába hozatala- és megitélésében áll, hanem azt léptenyomon az adós érdekeinek kellő megóvására és a hi-

[1]) A bukottnak cselekvősége oly kis körben mozog, s a legbb csőd esetében az egész eljárás folyamára oly csekély befolyást yakorol, hogy ezt az eljárás lényeges alkatrészének nem tekintetjük; különben elvesztett vagyonrendelkezési jogánál fogva cselkvősége ép annyira van nehezitve, mint a gyám- vagy gondnokig alatt állókra nézve az physice van korlátozva. A hitelezők felősége s a csődbiróság felügyeleti hivatása azonban e cselekvőg szük körét ha nem is egészen, de nagy mérvben eléggé kirjeszti.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

telezők tényleges kielégitésének eszközlése végett szük ségelt, folytonos, administrativ jellegü intézkedések kisérik, melyek együttesen egészitik ki a csődeljárá körét. E kétféle jellegü (peres és administrativ) cselek vények folytán pedig a csődeljárás egyrészt mint szá mos egyes pernek összessége, másrészt ismét mint a ugyanazon személy ellen intézett végrehajtásoknak ös foglalatja jelenkezik[1]).

Mindezek alapján elmélkedésünknek e második a csődeljárásról szóló részében tárgyalandók lesznek

A. Az előkészitő, azaz azon eljárás, mely a csődmegnyilást kimondó határozatot (decretum de aperiundo concursu) megelőzi;

B. A tulajdonképeni csődeljárás, vagyis azon el járás, mely e határozatot követi; és pedig:

1. a peres eljárás, tekintve:

a) a követelések mennyisége és valódisága irán vitatkozást és itélethozást;

b) az elsőbbség iránti vitatkozást és itélethozás

2. A nem peres (administrativ) eljá rás; tekintve

a) a tömeg rendbeszedése, kezelése és föntartás iránti intézkedéseket;

b) a tömegnek egynemüvé változtatása és

c) a tömegnek a hitelezők részére leendő arány lagos szétosztása iránti intézkedéseket.

C. Végre befejezésül a csődeljárásnak megszü nési módjai és a csődnek utóhatásai.

20. §.

A. Előkészitő eljárás.

Az előkészitő eljárásnak czélja az, hogy valamel jogalany ellen a csőd jogilag létezőnek, megnyiltna

[1]) Execution und zwar generelle ist immer der Zweck de Concurses. — Der Concurs stellt dar ein Conglomerat vieler Pro zesse. Endemann, i. m 282. §. 1097. l.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

kimondassék[1]). A csőd megnyiltnak azomban csak ugy mondathatik ki, ha a fogalmát alkotó feltételek (2 §.) mind megvannak s az általa érdeklettek közől egy vagy többen, vagy mindannyian annak megnyitását valamely concret esetben kérik: kérheti maga a fizetésre tehetetlenné vált közadós, valamely hitelező, több vagy minden hitelező[2]); de hivatalból a bíróság a csőd megnyilát nem decretálhatja; mert annak kimondása által a fennálló jogviszonyokban nevezetes változások idéztetnek elő; erre pedig a jogviszonyoknak alanyai jogositvák, a nélkül, hogy e joguk gyakorlatára kényszeritethetők volnának; sőt inkább egyik vagy másik érdekeltnek kérelmére is csak az érdekelteknek kölcsönös meghallgatása után (a mennyire lehet) és csak ugy rendelheti azt el a bíróság, ha kellékeinek létéről meggyőződik. Némely kelléknek létele felől a kérelmezőnek bizonyitása vagy érvénynyel biró elismerése által, mások létele felől pedig saját észlelése alapján szerezhet magának meggyőződést. Nevezetesen: Több hitelezőnek létezését, ezek érdekeinek collisióját, nemkülömben a csődöt előidéző cselekvénynek elkövetését mindig a kérelmező tartozik bizonyitani, mig a vagyonértéknek és a fizetési tehetetlenségnek létele felőli meggyőződhetés, habár az a fentebbi kellékeknek létezéséből alaposan vélelmezhető, mégis egyéb bizonyitékok hiányában, egyszersmind a bíróságnak hivatalból eszközlendő vizsgálatát is szükségli. Ugyanis a bíróságnak föllépése csak helyettesitő; ámde az előbbi három körülménynek bizonyitására az érdeklettek szabad cselekvési köre egé-

---

[1]) Ki lehet e jogalany lásd. 2. §. 12. lapon.

[2]) Ugyanigy rendelhető el a csőd a németé az osztrák, a franczia és az amerikai csődtörvények szerint. Ha maga az adós kérelmezi, önkénytes csődnek, ha mások kérelmezik, önkénytelen csődnek neveztetik. — lásd: Bayer i. m. 45. §. osztr. csődt. 62—64, §§. Code de com. 437—440. art. — Baukrupt act. of 1867. 11. és 39. sect.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

szen elegendő; mig az utolsó helyen emlitett esetben az egyesnek hatalma elegtélennek mutatkozhatik.

Ha a közadós és a hitelezők a vagyon elégtelenségét kölcsönösen elismerik, további bizonyitásnak e tekintetben helye nincs; de ha egyik vagy a másik azt kétségbe vonja, annak létele csakis az activ és passiv vagyonállapot értékének szigorú egybevetése által tétethetik kétségtelenné. A passiv vagyonállapot a bukott valamennyi hitelezői követeléseinek összeszámitása által mutatható ki; de az activ vagyon értékének kideritésére az ingók és ingatlanok megbecslése, s ezek — valamint a készpénz és pénzbeli követelések értékének összegezése szükségeltetik; ennek eszközlésére pedig csak a közhatalom van hivatva: nemcsak azért, mert az egyik fél a másik által eszközlött önkénytes becsü hitelességét elfogadni nem tartozik, hanem azért is, mert ily szoros becslést az adós magánjogkörébe való beavatkozás nélkül elérni sem lehet; e beavatkozást azomban mint önálló, s a többiekkel is közös törvények ótalma alá helyzett jogalany senkitől sem köteles eltürni; hol ott a közhatalom, mint a jog s társadalmi rend őre, őt a hitelezőknek alaposan gyanitható veszélyeztetése alapján kétségtelenül kényszeritheti vagyonának megbecsültetésére, s a saját közbenjárásával teljesitett becslés hitelességének elismerését mindeniktől követelheti.

Ez esetben tehát a biróság az adós javait a szükséges szakértők segitségével megbecsültetheti, az adósnak vagyoni állapotára vonatkozó iratait, arról vezetett könyveit átvizsgáltathatja, s tisztább meggyőződhetés végett nemcsak a bukottat magát, hanem annak nejét, házához tartozóit, szóval mindazokat, kik az adósnak vagyonállapota felett felvilágositást adhatnak, szükség esetében hit alatt kihallgathatja, ennek teljesitése végett a törvényengedte kényszereszközöket is hasz-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

nálhatja, sőt a csődadóst jogi hátrányokkal is sujthatja[1]).

Ha ezek folytán a bíróság a csőd létéről valóban meggyőződött, vagy annak kimondásába az ellentétes érdekü felek kölcsönösen megegyeznek, a csődöt itéletileg megnyiltnak mondandja ki. Ha ez itéletet a bukottnak nyilvánitott adós sérelmesnek találja, joga van az ellen a felsőbb bíróságnál orvoslatot keresni, mely joga azomban a hitelezőket nem gátolhatja abban, hogy a követeléseik veszélyeztetésének elháritására törvényszerüleg nyujtott biztositási eszközökkel éljenek. Tehát jogukban áll az adós vagyonát zár alá vétetni, őt az effölötti szabadrendelkezési jogtól eltiltatni, s hogy a vagyon meg ne rongáltassék vagy abból semmi el ne idegenittethessék, az adós személye mellé felügyelőt rendeltetni, ki addig is, mig az elsőbiróság határozata jogérvényre emelkedik, a zár alá vett javak gondnokaként azoknak jókarban tartására felelősség terhe alatt kellő figyelmet forditani köteleztetik[2]). S ha az elsőbirósági határozat az utolsó forumon is helyben hagyatik, az adósnak netán időközben tett vagyonintézkedései (a zár alá vett vagyont illetőleg) a hitelezők-

[1]) A német jog szerint az adós maga tartozik hit alatt vagyon állapota felett nyilatkozni. Bayer i. m. 46. §. Szintigy az osztr. csödt. szerint 96. §. Ha vagyonát felfedezni vonakodik, fogsággal büntettethetik. 99, §.

Mind a code de comm. mind az amerikai bankrupt act elrendelik, hogy a vagyonállapot iránt a közadós, annak neje. gyermekei, segédei kihallgattassanak; ha a közadós ellent áll, fogsággal sujtatik. Lásd code de com. 475. 477. 478. stb. art. — Bank. a, of. 1867. sect. 26. Sőt ha a szerint az adós neje nem jelenne meg fel, világositás adás végett, az adós nem mentetik föl kötelezéttségei alól a csőd utáni időre.

[2]) Hogy a gondnok e hivatal elfogadása iránt jókor nyilatkozni tartozik, azt emlitni is alig szükséges. — Ha valahol, ugy mindenesetre itt igen óvatosan kell a gondnokságot gyakorolni, az bizonyos; mert épen ez esetben van az adós sulyos károknak, kitéve, ha a felsőbiróság a csődelrendelő határozatot feloldaná; a hitelezők felelőssége tehát ez esetben igen nagy.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

kel szemközt érvénytelenek[1]); valamint viszont a hitelezők által időközben az adós vagyona fölött tett rendelkezések szintén elvesztik érvényöket az adós ellenében, ha a csődöt elrendelő itélet utóbb jogérvényesen föloldatott; mert a bukottól elvont vagyonrendelkezési jog a csőd lételének pillanatától fogva illeti jogilag a hitelezőket[2]), mely reájuk tényleg is a csődnek bíróság utján lett kimondása által háromlik át: de maga a csőd létele és valóságos megnyilta még az ezt kimondó itélet érvényességének feltételétől függ, e feltétel be nem következése esetében pedig a reá alapitott jog sem érvényesithető.

Ha ellemben a bíróság a csődöt, a megkivántatott kellékek hiányában el nem rendelné, a hitelezők által közbevetett jogorvoslat maga nem foszthatja meg az állitólagos bukottat a vagyona fölötti rendelkezési jogtól; jóhiszemü rendelkezései tehát a hitelezők ellenében is föltétlenül megtartják érvényöket, ha mindjárt a felsőbb bíróság a csőd lételét utóbb ki is mondaná[3]).

Minthogy továbbá a csőd a bukott összes hitelezőinek nyujt jogczimet, s arról, hogy a csőd valóban megnyittatott, eo ipso minden hitelezőnek s a bukottal vagyonjogi viszonyban állóknak tudomások nem lehet, a csődbiróságnak a csőd megnyitásakor egyuttal kötelessége leend ezt a szokott módon, a körülményekhez képest még külföldi hirlapok utján is közzé tétetni, nehogy az ismeretlen tartózkodásu, vagy egyáltalán is-

---

[1]) Ha a hitelezők az adós vagyonrendelkezéseibe beleegyeztek, annak érvénye természetesen általok sem támadható meg.

[2]) A csőd lételének pillanata honnan számitandó, lásd 1. §. 7. l. — 7. §. 4. pont.

[3]) A felebbezés német jog szerint halasztó hatálylyal bir, Bayer i. m. 46. §. 136. l. ósztr. csődr. 65. §. szerint pedig nincs halasztóhatálya; a franczia code de commerce a bukottnak 8 nap alatti, a többi érdekleteknek egy hó alatti jogorvoslatot enged. hatályának kimondása nélkül; a bank. a of 1867, pedig a csődnyitó végzés elleni jogorvoslatról mit sem szól.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

meretlen hitelezők a csőd nyujtotta jogérvényesitési módtól elessenek s a bukottal érintkezésben levők a csőd folytán létesülhető hátrányokat szenvedjenek; mert a közhatalom egyik főhivatása minden jogtalanságot lehetőleg eltávolitani; az által pedig, ha a hitelezők egy részét a csőd kedvezményeiben részesitené, mig másoknak arra lehetséget nem nyujtana, egyenesen önmaga idézne elő jogtalanságot. Épen ennek kikerülése végett szükséges e köröztetés. De viszont azok, kiknek e köröztetés nélkül is tudomására jutott a csőd megnyilta, szintén jogosan követelhetik, hogy jogaiknak érvényesitése végett a kellő lépések megtételére mielőbb alkalmuk nyiljék; minthogy azonban tekintve saját követeléseiket az ő érdekeik a többi hitelezőkéivel ellentétesek vagy legalább ilyenek lehetnek, e lépéseket csak akkor tehetik meg, mikor már a többieknek is erre nézve a lehetség megnyilt, s észrevételeiket nyilvánithatják. Eszközöltetik pedig mindez akként, hogy a biróság határozatában egy közös határidőt tüz ki, melyen minden hitelező, ki a csőd jogczimén jogát érvényesiteni akarja, evvel a csődbiróság előtt jelentkezni tartozik. A hitelezőknek e nyilvános, közhirré teendő beidézése követeléseik bejelentése végett az u. n. *edictaliscitatió*, mely ugy az ismert mint a még nem ismert hitelezőknek szól, s melynek szerepe annál kisebb jelentőségü lesz, minél több hitelezője az adósnak tudatik határozottan, mert ezek jogainak megóvása sürgetőn köveli, hogy a csőd megnyiltáról specialiter is tudósittassanak s az általános beidézés mellett lehetséges mulasztás hátrányainak ki ne tétessenek[1]). Szintugy,

[1]) A hitelezők holléte egyrészt a nyilvánkönyvekből, másrészt pedig a közadósnak vagyon kimutatásából tudathatik ki körülményesen. Ugyanazért ennek felfedezésekor nem csak az adósságok teljes mennyiségét, hanem minden egyes követelésnél a hitelező nevét, foglalkozását, lakását s a követelés jogczimét is ki kell mutatnia. Igy intézkednek a legismertebb csődtörvények nagyobb-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

hogy a nyilvánkönyvek is megfelelhessenek csőd esetében fontos hivatásuknak, a csődnyitás napját azokba is följegyezni a bíróságnak hivatalos kötelessége[1]).

Végre, minthogy a csődhitelezők — illetőleg a tömeggondnok — oly vagyon fölött nyertek rendelkezési jogot, melynek tulajdona egy velök sok tekintetben ellenfélként szemközt álló egyént illet, ennek, mint birtokon kivül állónak pedig az ellenőrzés csak igen kis mérvben lehetséges, a kezelők részéről elkövethető visszaélések meggátlása hasonlag a bíróság hivatalos teendője; ugyszintén a csődeljárás törvényszabta formaságainak megtartását, a pontosság és gyorsaság előmozditását is hivatalból kell eszközölnie: minderre nézve pedig legczélszerübb egyik birói tagját különösen kirendelni, — kit csődfelügyelőnek nevezhetünk, s kinek kötelességében álland a hitelezőknek utasitásokat adni, törvényellenes intézkedéseiket megakadályoztatni s az egész eljárást vezetni; mig a tulajdonképeni csődeljárás tárgyát képező perek végeldöntése, ugy szintén maga a csődfelügyelő elleni panaszok elintézése a csődbirósághoz tartoznék[2]).

A csőd megnyitása, a bukott javainak zár alá vétele s ha szükséges összeirása; becslése, tömeggond-

---

részt. Lásd Bayer i. m. 46. §. és 49. §. 145. l. s kül. bankr. act. of 1867. 11. sect,

[3]) Franczia c0de de com. 490. art.

[1]) A német jogban ily csődfelügyelő nem fordul elő.

Az osztr, csődr. ugy nevezett Concurscomissärt (csődbiztost) nevez ki a törvényszéki tanácsosok közül s annak kötelességeit a 70. felelősségét az 71. §-ban általán szabályozza, a későbbi §-okban pedig részletenkint, de a fentebbiekkel egyezőleg.

A franczia code de com. 451. art, Juge-commisaire-t nevez ki szintén a fentebbi hatáskörrel. (art. 452)

Az amerikai bank. a. 3. sect. jegyzőt „Register" nevez ki s a 4. sect. részletenkint szabályozza teendőit, mely magára a csődmegnyitás kimondására is kiterjed s végig vonul a csődbefejeztéig; egyedül az egyik vagy másik fél által kétségbe vont, tehát vitás kérdést tartozik végelintézés végett a bíróság elé terjeszteni.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ok kinevezése (ideiglen) s a vagyonnak átadása e ondnok részére, a csődmegnyitás közzététele, az edic- aliscitatio kibocsátása, csődfelügyelőnek (s mint alább átandjuk, perügyelőnek) kinevezése töltik tehát be a ulajdonképi csődeljárást előkészitő eljárás körét[1]).

21. §.

A magyar csődtörvény az előbb kifejtettekkel obbára megegyez. Nevezetesen: a csőd megnyitása nem hivatalból történhetik, hanem ezt kérni kell[2]); kérheti az adós maga vagy jogutóda, a mikor is elegendő, ha az adós kijelenti, hogy adósságai vagyonát meghaladják, mert e nyilatkozatára a csődbiróság a csődöt elrendeli, a nélkül, hogy ez állitás valódiságáról hivatalosan meggyőződni s az érdekletteket, a mennyire lehet, a csőd szükségessége iránt meghallgatni köteles volna. De kérheti a csőd elrendelését egy vagy több hitelező is, habár követelésük még le sem járt; csakhogy ezek az adós fizetési tehetetlenségét és több hitelezőnek lételét (ez utóbbira nézve l. I. R. 4 §. 3. pont és [3]) jegyzet 16. lap) próbákkal kell igazolniok; a hitelezők eme kérelme fölött az adós is (— a többi netán ismeretes hitelező nem) meghallgattatik, ki is az ez iránt kitüzött határnapon a biróság előtt megjelenvén, a kérelem állitásait megczáfolhatja; a biróság pedig, ha szükséges-

---

[1]) Ugyan ezeket tartalmazzák az általunk annyiszor fölhozott külföldi csődtörvények is az előkészitőeljárást illetőleg. S mindezek megtörténtét az edictalis citatióban is közzéteszik.

Az amerikai a gondnok (assignee) kinevezését nem teszi közzé; de igen azon tilalmat, hogy a bukottnak vagyonáról nem szabad rendelkeznie B. A. of 1867. sect. 11. — Lásd Bayer i. m. 47. 49. §§. oszt. csődt. 67. §. Code de com. 442. 462. stb. art.

[2]) Csődnek hivatalból történt megrendelése nem helyeseltetett. Ftk. 1845. 211. sz. (lásd Szeniczey, rendeletek gyüjteménye, 1863. I. folyam II. kiadás, 16. lap.)

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

nek találja, az adós vagyonállapotát hivatalból is tartozik megvizsgálni; s ha a felek vitatkozásai s e hivatalos vizsgálat folytán, a panaszlottnak fizetési tehetetlensége alaposan gyanittatik (teljes bizonyosságot már ekkor nem lehet kivánni), ellene a csődület elrendeltetik[1]).

A fizetési tehetetlenséget gyanittatja:

1. az adós megszökése, elrejtőzése;

2. vagyonállapotának kimutatásától való vonakodása;

3. egyezkedése valamely hitelezővel annak kijelentése mellett, hogy adósságai vagyonát meghaladják;

4. könyveinek meghamisitása vagy be nem fejezése a rendes idön túl három hónap alatt[2]).

Ezen eseteket kétségkivül csak példakép hozza föl a törvény; s azoknak bebizonyitása esetében a csöd m i n d i g elrendelendő; de ezeken kivül más esetek bebizonyitása is megállapithatja az adós fizetési tehetetlenségének ha nem is bizonyosságát, legalább valószinüségét[3]).

A csöd elrendelésével egyidejüleg a biróság az adós javainak zár alá vételét s összeirását elrendeli, ideiglenes gondnokot s perügyelőt[4]) rendel; a hitelezők összejövetelére s kereseteik beadására helyet s határnapot tüz ki, mit edictalis citatio által eszközöl; az adósnak meghagyja, hogy vagyonállapotát bizonyos határnapon hit alatt fedezze föl; a csödnyitást kapuraszegzés által s hirlap utján közhirré teszi[5]), a betáblázott hitelezőket erről s a követelések bejelentésére kitüzött

---

[1]) 1840. XXII. 5. 6. 8. 9. §§.

[2]) 1840. XXII. 10. §.

[3]) Ezek az u. n. csödcselekvények, melyek osztályozását fentebb 2. §. 11. lap. 2. p. alatt adtuk.

[4]) A perügyelö törvény szerint állandó, de a gyakorlat itt-ott elsmokott ettől térni.

[5]) 1840. XXII. 11. §. 25. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

atárnapról hivatalból külön értesiti[1]); nem különben ondoskodik arról, hogy a csőd kiütése a nyilvánkönyekbe is följegyeztessék[2]). Végre azon esetre, ha az adós ora vagy testi hiány miatt élelmét meg nem kereshetné, hitelezők meghallgatásával részére 10—35 krig terjedető napi tartásdijat rendelhet, melyet a tömeggondnok lőről-időre az adósnak kifizetni tartozik[3]). Csődfelügyelő magyar csődtörvény szerint nem rendeltetik ki.

22. §.

A csődbiróság.

Fejtegetésünk első részében (16, §.) láttuk, hogy a csődeljárás vezetésére, ellenőrzésére s a csődhöz tarozó perek elitélésére, szóval az egész csődeljárásra nézve, külön bióság, az ugynevezett csődbióság, van hivatva. Már most azon kérdés merül föl, hogy a csőd természete — s czéljának megfelelőleg, mi szerént határoztassék meg annak illetékessége.

A közönséges eljárásban, mely szerént minden egyes per különböző időben, tehát successive, sőt ha egyidejüleg is, mindamellett egymástól egészen függetlenül tárgyaltatik, döntetik el s hajtatik végre, az illetőség különböző specialis szempontokból határoztathatik meg: a dolog fekvése, a szerződés kötésének vagy teljesitésének helye, az ügykezelésnek, a magánjogi sérelmek elövetésének, a lezárlásnak (forum arresti) helye s a személyek vagy dolgok összefüggése (forum connexitatis) mindannyi különön szempont, mely valamely bióság illetőségére nézve irányadó[4]); ehhez járul az

---

[1]) Ideigl. törv. szab. IV. 2. §.
[2]) Ugyanott.
[3]) 1840. XXII. 12. §.
[4]) E szempontok szerint sorolja s osztályozza az illetőséget Prof. Dr. John Richard Ed. Göttingenben (l. Encyclopedie der Rechtswissenschaft, herausgegeben von Dr. Franz Holtzendorff, Lipcse 1860. I. kötet 580—582. ll.)

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

általános szempont: az adós lakhelye, mely egyéb specialis szempont hiányában az illetőséget rendesen meghatározza (forum domicilii).

A csődeljárásra nézve az előbb emlitett specialis szempontok szerint a csődbiróság illetőségét meghatározni vagy lehetetlen, vagy, tekintve a csődeljárás természetét, czélját, czélszerütlen. Ha ugyanis a különböző csődhitelezők követeléseire nézve több, más-más szempontnak megfelelő birói illetőség van jogszerüleg megállapitva, egyiket sem lehet jogosan saját specialis illetőségétől azért elvonni, hogy egy másik, csakis vele egyenjogu specialis illetőség alá vonassék. Ha pedig — mi ritkán esik meg — valamennyi csődhitelező követelésére nézve ugyanazon egy specialis illetőség jogilag meg is áll, ezt a csődeljárás természeténél és czéljánál fogva a csődeljárásra nézve is megállapitani helyes nem volna: mert ezen eljárásban az illetékes biróság nemcsak szorosan véve birói, — hanem a mellett még igazgatói, kormányzói, administrativ szerepre is van hivatva; ez utóbbit pedig csak ugy lesz képes jól vinni, ha azon javakkal, melyekre administrativ vezénylése vonatkozik, mentül közelebb s mentül közvetlenebb érintkezésbe jőhet; ily érintkezést pedig a valamenyi csődhitelezővel netán közös specialis illetőség sem eszközölhet[1]), s igy annak jogossága mellett is az eljárás csélszerüsége tekintetéből nem volna megállapitható. S ugyanezen okból nem lehet feltétlenül illetékes amaz általános jellegü, az adós lakhelye szerinti biróság sem (forum generale domicilii), hiszen lakhelye nem okvetlen egyúttal javainak fekvési helye is. Más — a csődeljárásra nézve — általános szempontból határozandó tehát meg a csődbiróság illetősége. E szempont az adós javainak, és pedig mindenek előtt in-

[1]) Még az ugynevezett forum rei sitae sem, mert ez is nem az adósnak vagyonára általában, hanem csak egyes meghatározott tárgyakra vonatkozik: Vajmi ritka eset lehet az, hogy ez a czélnak tökéletesen megfeleljen.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

) javainak fekvési helye; mert a kereskedelmi, hitel üzleti viszonyok jelen helyzeténél fogva, ha nem is kirólag, de főleg az ingójavak természete az, melynek kintetéből a csőd közös jogczimének s az ezen alaló csődeljárásnak szüksége a népek jogi életében igalható; az ingó javak nyujtják első sorban azon anyat, melyből a csőd közös jogczimére szorult tulajdonipi csődhitelezők közös, aránylagos kielégittetésöket rhatják[1]); s végre, ebből folyólag, az ingókra vonatzik kiválólag a csődbiróságnak oly nagy fontosságu lministrativ tevékenysége mind a csődhitelezők mind a zadós érdekében. Minthogy azomban az adós ingógai külömböző helyeken feküdhetnek, mig a csődbiság — a fentebbiek szerint — csak egy és ugyanaz het, a csődbiróság illetékessége azok fekvési helye erint volna megállapitandó, melyek a többiek fölött váló értéket képviselnek; mert ez esetben a czélszeségi kivánalomnak egész mérvben elég nem tétethetén, az ahhoz legközelebb álló módot kell követni. Ha gók nem léteznének, akkor az ingatlanok fekvése lna az előbbi esetek hasonlatára az illetőség megállatásában irányadó, mig az adós személyének lakhelye erint a biróság illetősége csak ugy volna meghatározutó, ha az előbbiekhez képest az ingóknak - ezek m létében az ingatlanoknak értéke, terjedelme sem lna elegendő támpontot az illetőség megállapitásában, rmészetesen csak ugy, ha lakhelye az ingók illetőleg ingatlanok egy részének fekvési helyével egybenék.

---

[1]) Az ingatlanokból csak feltételesen nyerhetnek kielégitést, mennyiben vagy ki vannak elégitve az azok által specialiter otositott, u. n. dologi hitelezők; vagy pedig ily dologi hitelezők általán nem léteznek. Ez utóbbi eset alig képzelhető nyilvánnyvek létele mellett; az előbbi esetben pedig szintén mint ingók nak az ingatlanok a tulajd. csődhitelezők kielégitésére alapul lgálni.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

Az illetőségnek ily módon leendő megállap
mind a jogosságnak megfelel, mert egyik hitelező
vonja a másikat annak hátrányára saját követelés
illetékes birája alá, hanem mindegyiköknek a töb
közös érdeke — a közös kielégitési alap — kivánja,
ugyanazon közös bíróság illetékességét elismerje, s
kül, hogy szerzett jogától megfosztatnék; mert hát
badságában áll még mindig a csőd közös jogczin
lemondani s követelését azon bíróság előtt érvén
teni, mely a csőd esetén kivül erre nézve illetékes v
csakhogy ez esetben a csődtömeghez tartozó vag
ból kielégitést nem kivánhat (lásd fent. 18. §. 86
mind pedig a czélszerüségnek is megfelel, mert a
tosság, a gyorsaság akadályainak elháritására s a d
kezelés elmellőzésére alkalmat nyújt[1]).

A csődbiróság illetékességének a fentebbi s
pont szerinti megállapitása azomban ki nem zárj
nak lehetőségét, hogy a csődtömeg alkatrészét k
némely javak fölötti administrativ jellegü intézked
(pl. zárlat, becslés, összeirás, leltározás, árverezés
bíróságok által eszközöltessenek, melyek ily intéz
sekre csőd esetén kivül is hivatva volnának; igy ja
ezt a czélszerüség s csak igy történhetik ez, az egy
róságoknak közérdekü tekintetekből elészabott és s
ruan körülvonatkozott hatáskörnél fogva, minek h

---

[1]) A német jog szerint a csődbiróság mindenkor a bi
nak személyes bírósága: „Weil dasselbe für Klag
ler Art kompetent sein soll; eine so ausgedehnte Competen
keinem andern Forum zusteht.“ — Bayer i. m. 34. §. 97
Endemann i. m. 286. §. III. 1112. l. Ugyan ilyen szempont
adó az illetékességre az osztr. csödt. 58. §. szerint; több egy
illetékes közt a megelőzés elve dönt. — Hasonlag a code d
438. 440. art. szerint a kereskedelmi tvszékekre nézve.

Az amerikai bank. act of 1867. 11. sect. szerint azon
biróság (districtcourt) az illetékes, melynek kerületében a bi
csődmegnyitási kérvényt közvetlen megelőző hat hónapi id
legtovább lakott.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ását már a közönséges eljárásban is nem egyszer emlélhetjük. Ha tehát a csődtömeghez a csődbiróság atáskörén kivüli területen levő ingók is tartoznak, ekre nézve a birósági administrativ intézkedéseket on bizonyos tárgyak fekvési helyének birósága gyaorolandja; mert minden biróságnak meg van szabva letőségi területe, melyen kivül hatásköre nem terjedet, s a melyen belül más bíróság hatáskörét elismerni em tartozik. A most érintett tárgyakra ennélfogva a csődbiróság administrativ tevékenysége közvetlenül sak ugy terjedhetne ki, ha azok saját illetőségi területére hozatnának; de e költséges eljárás — eltekintve ttól, hogy sok esetben physicai lehetetlenség — a hol em is lehetetlen, teljesen fölösleges; mert mindez intézkedések az illető bíróság által is ép oly jogérvényeen tétethetnek meg, mint a csődbiróság által, a nélkül, ogy akár a hitelezők, akár az adós érdekei szenvedenek. Az ez által előidézett csekély időveszteséget a ülömben szükségelt költségek megkimélése sokszor öven kárpótolja. Hogy az ily javak is, ha a szükség gy kivánja; külön gondnok őrizete alá helyeztessenek, a vagyonkezelés helyessége nagyon ajánlja[1]).

A mi a felebbviteli bíróságot illeti, a csődeljárás yorsabb lefolyása s annak több sajátszerüsége ugyan zt kivánná, hogy ezekre nézve külön felebbviteli bióságok állittassanak föl; de a mennyiben ilyenek nem éteznek, semmit sem hozhatni föl az ellen, hogy a csődbiróságnak határozatát azon felebbviteli törvényszék vizsgálja felül, a mely ezen csődbiróság vagy általában csődbiróságok határozataira nézve felebbviteli bíróságként van megállapitva. Erre nézve a különböző álamok tételes törvényei különbözően intézkednek[2]).

---

[1]) Több gondnoknak kirendelését megengedi az osztr. csődt. 14. §. is.

[2]) A német jogban a felebbvitelre nézve a közönséges szabályok állanak. Bayer i. m. 67. §, 188. l. Igy az osztr. csődt. 6—10.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046996 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

23. §

A birói illetőség megállapitására nézve fentel kifejtett elvet a magyar csődtörvény el nem ismer mert az 1868. évi 54. t. cz. 45-§-a, mely a biróságok nézve általában történt változások folytán a csődbir ságokra nézve is specialiter intézkedik, — azt rende hogy kereskedők, gyárosok vagy közkeresseti tá saságokra nézve a illetékes csődbiróság azon váro vagy megyei törvényszék, melynek körében e buko taknak kereskedési telepje van: több telep létele eset ben azon telep helyének birósága, mely előbb keresi tett meg a csőd elrendelése végett (természetesen csa városi vagy megyei törvényszék). Egyéb bukottakr nézve azok rendes lakhelyének birósága az illetékes, h lakhelyök változik, az utolsónak birósága, ha utolsó laká suk, vagy lakásuk egyáltalán nem tudatik, vagy az or országban soha sem laktak, ingatlan javaik, ezek nem léte ben az ingók fekvése határoz; ha e szerint is több birósá lehetne illetékes: a legelőbb megkeresett lesz a csődbi róság. A jászkun, hajdu-, 16 szepesi város és a nagyki kindai kerületben ugyan ezen szempontok szerint a vá rosi törvszékek az illetékesek. Tehát a magyar csődtör vény szerint a kereskedőkre, gyárosokra s kereskedelmi társulatokra nézve a javak fekvésének szempontjából határoztatott meg az illetőség; a többiekre csak kivéte lesen, s ilyenkor is nem az ingók, hanem az ingatlan javak első sorban irányadók.

Végre a bányajavakra nézve az előbb idézett t cz. §.- a mit sem határoz; de ugyan e t. cz. 27. §. a kir. bányabiróságokat illetőségi körükkel fönhagyta;

---

§§-ai szerint. A code de com. 644. art. szerint szintugy. Az ameri-kai csődt. sect. 8. szerint a district courttól a circuit courtra (ke-rületi tvszékre) történik a fölebbezés.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

Tinthogy pedig az id. törv. szab. IV. 1. §. szerint azokra ézve, kik csak bányavagyonnal birnak, az ennek fekése szerinti bányaszék az illetékes csődbiróság, s ha bb bányaszék egyaránt lehetne illetékes, az előbb egkeresett fog eljárni: ezen bíróságoknak illetékesige jövendőre is fönmaradt.

Az illetékes csődbiróság teljesiti rendszerint minda eres — mind az administrativ birói intézkedéseket; de a a bukott lakása más biróság területén volna, szükig esetén e z e n biróság is kiveheti tőle a felfedezési esüt[1]); szintugy a más biróság területén fekvő vagyon ár alá vételét s összeirását, ugyszintén azok árverését ezen biróság teljesiti a csődbiróság megkereső levele lytán[2]); városban a zárlatot két tanácsbeli, az összeást egy vagy két tanácsbeli, megyében pedig mindét cselekvényt a törvényes bizonyság teljesiti[3]); az verést pedig mindig a biróság egyik kiküldött tagja ljesiti[4]). Mily módon eszközöltetnek magok e cselekvények, alább a tulajdonképi csődeljárásnál fog említtni.

Ez administrativ jellegü eljáráson kivül még a tujdonképeni peres eljárás sem tartozik kivétel nélkül, izárólag a csődbirósághoz. Eltekintünk itt a csődtöneghez tulajdonképen nem tartozó javak iránt folyt erektől s egyedül a bányajavakat hozzuk fel; mert a ennyiben vegyes vagyonu a csődtömeg, nem maga a ődbiróság, hanem a bányabiróság jár el a perek eltézésében[5]).

A felebbviteli biróság csődügyekben jelenleg

---

[1]) T. i. akövetelési és tartozási állapotának kimutatása iránti küt. 1840. XXII. 14 §. lásd 21. §. 98. lap.

[2]) 1840. XXII. 13. 15. §.

[3]) Ugyan ott.

[4]) U. o. 108. §. — Id, törv. sz IV. 23. §.

[5]) Id. törv. szab. IV. 14 §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

csakis a m. kir. itélőtábla, minthogy az 1840. XXI
többi csődtörvényeink által illetékességgel fölruház
váltófeltörvényszék az 1870. XVI. által a kir. itélőt
blába olvasztatott; a jászkun s hajduvárosok kerü
törvényszéke pedig a birói illetőséget szabályozó 18
54. t. cz.-ben a felebbviteli törvényszékek között emli
nincs, tehát a csődügyekre nézve is megszüntek
lebbviteliek lenni; szintugy harmadbiróságilag mind
nemü csődperben kivétel nélkül a nagyméltósá
curia mint legfőbb törvényszék itél.

24. §.

A csődeljárásban szereplő személyek.

B. A tulajdonképeni csődeljárás.

Az eddig emlitett eljárás csak bevezetésül szo
gál a tulajdonképi csődeljáráshoz, mely amahhoz szor
san hozzácsatlakozva, vele ugy egybeolvad, hogy a
zal együttvéve oly öszhangú egészet képez, melyne
egyes részeit egy határozott czél vonzereje füzi szor
san egymáshoz, a mely tehát csak addig folytathat
lételét, mig az összefüző vonzerő ki nem merült. E
egésznek alkatrészeit képző egyes cselekvények létei
tése öntudatos alanyokat tételez föl, s e cselekvénye
nek a kitüzött czél alá való rendelése és e felé való
relése arra alkalmas hatalmat szükségel; amaz alanyo
az adós, a hitelezők összessége s az egyes hitelező
eme hatalom: a csődbiróság.

A csőd alapján elérendő czélt amaz öntuda
alanyok önmagok tüzik ki; e czél tartalmának hat
a törvény szab; ezen túl többre jogosan nem törekedh
nek; ezen belül kevesebbel mindenkor megelégedh
nek. S ha már a törvény e czél kitüzését megengedi
kik joguk van egyúttal az annak elérésére vezető
lekvényekhez is, mint eszközökhez, a mennyiben e

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

násoknak jogtalan sérelmével nem járnak. E két irányban nyilvánuló jogaik egyúttal mérvadók a csődbíróság cselekvőségének joga- s kötelezettségére nézve. Joga s kötelessége a csődbíróságnak a csődtörvény által meg nem engedett czélnak kitüzését s a törvény határain belül kitüzött czélra épen nem vezető vagy arra ugyan vezető, de jogtalan cselekvényeket meggátolni illetőleg törvénytelekeknek nyilvánitani; ellemben ezek ellenkezőjét megengedni illetőleg jóváhagyni. Megmarad ekként az egyeseknek a jogaikkal járó teljes intézkedési szabadság, de e mellett a közérdek is biztositva van.

Miként gyakorolja egyik is, másik is e cselekvőségét, arról alább tüzetesen lesz szó; itt a későbbiek sikeres kifejthetése végett még csak az adandó elő, hogy ki által gyakoroltassék e cselekvési szabadság.

1. Minthogy a biróság csak ugy felelhet meg imént jelzett fontos hivatásának, ha a szünetlenül folyó eljárás minden phasisát szigorúan szemmel tartja: vagy a hitelezők részéről a csőd egész folyama alatt véghezviendő vagy véghezvitt minden egyes cselekvény iránt határozatilag kellene nyilatkoznia; vagy pedig egy különös, a törvényben jártas tagját kellene kirendelnie, ki az egyes érdeklettekkel közvetlen érintkezésbe helyezvén magát, ezek eljárásának törvényszerüsége fölött őrködnék. Az előbbi eset az eljárás gyorsaságának elvével ellenkeznék, s igy, mint azt fentebb (20. §. 102. l.) emlitők, csakis az utóbbi mód marad hátra, mi az u. n. csődfelügyelő kirendelése által eszközöltetik. Egyedül az igen fontos, az egész csődeljárásra nagy horderejü ügyek elintézése történhetik igen czélszerüen közvetlenül a csődbiróság által[1]).

[1]) Hogy a csődfelügyelő elleni panaszok s a tulajdonképeni vitás, peres kérdések eldöntése is a csődbirósághoz tartozik, fentebb 20. §. 102. l. emlitők; egyéb államok ebbeli intézkedéseire ugyanott hivatkoztunk. A csődfelügyelő specialis teendői majd minden alkalommal külön fognak fölemlittetni.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

2. A hitelezők összességének cselekvési joga s kötelessége részint az activ részint a passiv massára vo natkozik. Az activ massa csakis a követelések behaj tása, a vagyon kezelése, rendbeszedése, szóval az administratio tekintetében jöhet szóba; erre pedig, az egy séges, hasznos kezelés szükségességénél fogva alkalmas a körülményekhez képest egy vagy több szakértő egyén igényeltetik, kik minthogy a vagyonkezelés joga a hi telezők összességére szált át: csakis a hitelezők összes sége által rendelhetők ki; s ezeknek a vagyon hasznos kezelésére szükséges minden intézkedést az őket kirendelő hitelezők összességének érdekében — mely érdek e tekintetben az adóséval azonos (I. R. 9 §. c. pont 37. l.) — teljesiteni másokkal szemközt joguk, a hitelezők összességével szemben kötelességük.

A hitelezők összességének e képviselője, ki egyúttal a közadósnak, s minden egyes hitelezőnek is képviselője, a tömeggondnok[1]).

De a hitelezők összessége a reája szállt vagyonkezelési jog mikénti gyakorlása iránt az adósnak — ki még folyton a tömeg tulajdonosa — felelőséggel tartozik (10. §. 37. 38. ll.); miért is a tömeggondnok működése fölött a csődhitelezők részéről is különös felügyelet szükségeltetik, mit tőlük megtagadni nem lehet. Tekintve azt, hogy az egyes hitelezők érdeke az activ massára nézve ugyanaz, mint azok összességeé, e felügyelet legczélszerübben gyakoroltathatik a hitelezők összessége által saját kebeléből választott egyének által, kik az ugynevezett csődválasztmányt képezik. A tömeggondnok működését már most első sorban a hitelezők összességének felelős csődválasztmány, a csődválasztmányét pedig a csődbiróságnak felelős csődfelügyelő ellenőrzi. Mind a tömeggondnok, mind a

[1])A mi ez egyről mondatik fejtketésünk folyamában, ugyanaz áll a többiekről is, ha többen volnának kirendelve.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

csődválasztmány azomban — jogi helyzetüknél fogva — csakis a csődhitelezők összejövetelének napján, — a mikor t. i. valamennyi hitelező ismeretessé válhatik, — volna megválasztható; de addig is, mig ez megtörténhetik, a csődtömeg kezelése a legfontosabb érdekek veszélyeztetése nélkül el nem maradhat, s azért ideiglenes gondnokról kell gondoskodni; erre pedig a csődbiróság van hivatva, még pedig a mennyiben az ügy késedelmet nem szenved, a jelenlevő, ismeretes hitelezők meghallgatásával[1]): mert ez esetben olyanok érdekei is levén érintve, kik helyzetüknél fogva a biróság különös ótalmára utasitvák, mindarra nézve, mi a csődnek természete és czéljánál fogva szükséges, de a mit az arra jogositottak vagy kötelezettek elmulasztottak vagy nem teljesithettek, az illető biróság tartozik hivatalból intézkedni.

Az egyes hitelező cselekvősége az activ massára nézve ugyanazon érdek előmozditására czélozván, mint a hitelezők összességeé, ennek müködése az egyes hitelezőét fölöslegessé teszi.

A passiv massát illetőleg azomban ugy a hitelezők összességének, mint az egyes hitelezőnek cselekvősége peres természetü, ámbár, mint alább látandjuk, közös egyetértésük által maga a perre jutás elkerültethetik. Ugyanis fentebb (I R. 9. §. a) b), 36. l.) emlitettük, hogy a tömeget terhelő összes passivákra nézve az adós szemközt áll a hitelezők összességével; az egyes követeléseket külön-külön tekintve pedig az egyes hitelező áll szemközt az adóssal és a hitelezők összességével, mely utóbbi ez esetben az épen kérdéses követelésre jogositott hitelezőn kivül létező többi hitelezők összletéből áll. Már most, ha az egyes követelések közt fönnálló

[1]) A jelenlevő hitelezőkről tudomást szerezhetni a bukott részéről is, ki adósságai kimutatása alkalmával hitelezői neve, lakása és foglalkozásának előadására is köteleztethetik.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

összefüggés oly benső volna, hogy azok ez által egészen elvesztenék önálló, külön létüket, s egyetlenegy nagy, egységes követeléssé olvadnának, a dolog állása igen egyszerü volna: mert valamennyi hitelező képviselője a tömeggondnok levén, csakis az ellenfélnek, — a közadósnak — képviselőjéről volna még a szó[1]), kit magának a bíróságnak kellene kineveznie; mert a hitelezők saját ellenfelőket nem választhatják, azon egyszerü okból, hogy önmagával senki sem pereskedhetik; de maga az adós sem rendelhet maga számára képviselöt, mert vagyona fölötti intézkedési joga a csődkiütése által elveszvén, az általa kirendelt képviselőnek intézkedései ama nagy követelés egyes részei iránt sem birnának hatálylyal a hitelezők összességének akarata ellen[2]). Ámde az egyes követelések mind megtartják önálló lételüket, azok megbirálása saját jogczimök és természetökhöz képest külön-külön történik, s igy a dolog természetének az felelne meg leginkább, hogy a mindenkori egyes hitelezővel szemközt álló hitelezők összessége, — melynek érdeke e tekintetben a közadóséval teljesen azonos — válassza a minden egyes követelésre nézve változó képviselőt. Minthogy azomban ezen szigorúan következetes elv kivitele gyakorlatilag ha nem is lehetetlen, de a csődeljárásra igen is lassitó, nehezitő hatásu lenne, mert a követelések a csődeljárás kiványa czélszerüségnek megfelelőleg egyidejüleg nem tárgyaltathatnának: misem marad hátra, mint az, hogy a bíróság nevezze ki a hitelezők összességének képvi-

---

[1]) A tömeggondnok a közadóst egyuttal az activ massára nézve képviseli; mert erre nézve a közadós érdeke a hitelezők összességével azonos.

[2]) Nem is volna ajánlatos e képviselő kirendelését a közadósra bizni, mert igen könnyen megeshetnék ez által, hogy ez némely hitelezőknek igen kedvezne mások rovására, sőt oly követeléseket is valódiaknak ismerne el, melyek tulajdonkép nem is léteznek.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

selőjét, a perügyelőt, ki ekként bizvást képviselheti a mindenkori csődhitelezők összességét[1]); míg maga a kérdéses egyes hitelező a törvénykezési eljárás általános szabályaihoz képest vagy önmaga vagy megbizottja által folytathatja az őt specialiter érdeklő pert.

3. Végre maga az adós is, mint a tömeg tulajdonosa, mind az administrativ, mind a pereseljárás által kiválóan érdekeltetvén, neki is jogában áll saját észrevételeit önszemélyében vagy megbizottja által megtenni[2]), sőt a mennyiben egyik vagy másik tekintetben nyilatkozata az eljárást gyorsithatná s előnyösebbé tehetné, törvényszerüleg kényszerithetni is őt lelkiismeretes nyilatkozásra. Az érdekeit netán veszélyeztető magánintézkedések ellen a csődbirósánál, ennek sérelmesnek látszó intézkedései ellen pedig az arra hivatott felsőbb birósánál kereshet orvoslást, a nélkül azomban, hogy az eljárás folyamát, bármi tekintetben is gátolhatná.

Ezek nyomán tehát a csődeljárásban szereplő személyek: a csődbiróság mindenek fölött, a csődfelügyelő, a csőd ideiglenes tömeggondnoka, a perügyelő, a csődválasztmány, az egyes hitelező s a közadós[3]).

---

[1]) Hogy ez maga hitelező nem lehet. az eddigiekből eléggé kitetszik, Bayer i. m. 40. 42. §§.

[2]) Ki ellen, s mily érvénynyel birnak e nyilatkozatai, arról alább a 27. §-ban lesz szó.

[3]) Ugyan-e személyek — a csőd felügyelő kivételével — fordulnak elő a német jogban; a perügyelő (contradictor) Bayer szerint a bukottat képviseli. A többiben az általunk kifejtett elvek lelik alkalmaztatásukat. Bayer i. m. 40—43. §§.

Az osztr. csődt. nincs külön perügyelő, hanem a tömeggondnok teljesiti a perügyelő tisztét, ha szükséges, ügyvéd segitsége mellett. A többiben állanak a fentiek. A gondnok lehet hitelező, de az adóssal házassági, vagy negyed izi rokonsági és sógorsági kötelékben nem állhat. 70—82. §§.

A franczia code de com. szerint nincs csődválasztmány, sem perügyelő; az ideiglenes tömeggondnok szerepét a csődbiróság által kinevezett egy vagy több syndicus viszi; a perügyelőt is ezek

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

25. §.

Folytatás.

A magyar csődtörvény szerint a csődeljárásban szereplő személyek: a hitelezők, ugy egyenkint[1]), mint azok összessége[2]), ideiglenes és végleges tömeggondnok[3]), perügyelő[4]), csődválasztmány[5]) s a közadós. Ez utóbbi cselekvősége azomban a csődeljárás tekintetéből a törvényben csak annyiban emlittetik, a mennyiben vagyonának állapotát felfedezési eskü mellett meghatározott időben bemutatni s bukása okait előadni tartozik[6]); ez utóbbi kötelessége azomban nem annyira a csődeljárás, mint inkább az annak folytán netán megindítandó fenyitő eljárás tekintetéből teljesitendő. Ezeken kivül joga van a hitelezők által benyujtott csődnyitási kérelem fölött kitüzött tárgyaláson — de nem később a birói illetőség elleni kifogását megtenni[7]), mi fölött a bíróság azonnal határozván, határozata ellen azonnal élhetni külön felebbezéssel. De felsőbb rendeletek azt is nyiltan kimondották, hogy a bukottnak észrevételei

---

helyettesitik, kiket a juge commissaire jelentése folytán vagy ujakkal helyettesit, vagy végleg meghagy a bíróság.

Az amerikai csődtörv. szerint a tömeggondnok, perügyelő és csődválasztmány tisztét az assignee viszi, ki ideiglenesen a bíróság-, véglegesen a hitelezők által neveztetik ki; lehet egy vagy több. 12—28. sect,

[1]) 1848. XXII. 5., 6., 15., 72., 77. §§. stb.
[2]) U. o. 11., 12., 51. §§. stb.
[3]) U. o. 11., 12., 15., 17., 23., 51., 56. §§. stb.
[4]) U. o. 11., 24., 25., 35., 47., 50., 66. §§. stb.
[5]) U. o. 45., 51., 54. §§.
[6]) U. o. 6. §. 11. §. és 1844. VII. 5. §.
[7]) 1840. XXII. 7., 8. §§.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

i bejelentett követelésekre nézve, ha kellő időben be-idattak, szintén tekintetbe veendők.[8]).

Hogy a csődbiróság az egész eljárás vezetője s ellenőrzője, a magyar csődtörvényben határozottan igyan kimondva nincs, de szelleméből bizton következ-ethetni, mire nézve elegendő támpontot nyujt az 1840. XXII. t. cz. 53. §-a, midőn azt mondja, hogy, „ha a hi-telezők mindazokat, mik az 51. §-ban foglaltatnak, nem teljesitenék, a bióság fogja határozat által mindazokat kipótolni;“ — mit természetesen nem rendelne a törvény, ha a bíróságot a csődeljárás hivatalos vezetőjévé s folytonos ellenőrévé nem tenné.

Hogy a magyar csődtörvény szerint csődfelügyelőnek helye nincs a csődeljárásban, már fentebb (21. §. 105. l.) emlitettük.

Az ideiglenes tömeggondnok a törvény szavai szerint ugyan a csődmegnyitó határozatban volna kinevezendő[1]); de mivel ezt a bióság csak a netalán helybenlévő hitelezők meghallgatásával köteles tenni, a törvény előbbi határozatának nem mindenkor felelhet meg pontosan, mert e hitelezők holléte a rögtön hozandó csődnyitó határozat kimondásakor aligha kipuhatolható, s kipuhatolás esetére is aligha marad elegendő idő, hogy ez iránt a határozat kimondásaig nyilatkozhassanak; s ez utóbbi intézkedése a csődtörvénynek annyival is inkább czélszerütlen, mert egy későbbi szakaszában meghagyván, hogy a bukott javainak összeirását a tömeggondnok jelenlétében kell teljesiteni, ez rögtön meg sem történhetik[2]).

A többiekre nézve a magyar csődtörvény az előbbi szakaszban mondottakkal megegyez.

---

[8]) Vftr. 891. sz. 1343. — Hszt. $^{7}/_{1127}$. sz. 1843.

[1]) 1840. XXII. t. cz. 11. §.

[2]) 1840. XXII. 15. §. „Az összeirás mindig a tömeggondnoknak vagy megbizottjának hozzájárulásával teljesitendő.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

26. §.

1. A tulajdonképeni pereseljárás.

A tulajdonképeni csődeljárásnak, miként azt a 19-§-ban (95. 96. ll.) emlitettük, két főágát kell megkülömböztetnünk 1. a perest, melynek czélja: a csőd alapján a csődtömegből közösen kielégitendő követelések valódiságának s mennyiségének s ezzel kapcsolatban azon sorrendnek megállapitása, a mely szerint az egyes megitélt követelések kielégitendők; és 2. a nem peres, az administrativ eljárást, melynek czélja: a tömegvagyonnak biztositása, czélszerü kezelése, fönntartása, pénzzé változtatása s a hitelezők kielégitésére leendő forditása.

Az eljárásnak e két főágát könnyebb áttekintés, nagyobb biztosság s alaposság okáért egymástól szorosan elkülönitve fogjuk vizsgálat alá venni, a mint azok tényleg is külön, bár olykor egymás mellett s egy időben, vannak folyamatban.

Kezdjük pedig a peres eljárást tárgyazó részszel, mert noha az administrativ eljárás emennél előbb indul meg, végső lényeges stadiuma, — a tömeg fölosztása, kiszolgáltatása, — mégis előbb nem történhetik meg, semmint az illető követelések iránt folyó peres eljárás befejeztett, ez utóbbi tehát amannak némileg előfeltétele; ezért szükséges arról előbb szólni.

Midőn a csődmegnyitás iránti intézkedéseket fejtegettük (II. R. 20. §.), egyúttal kimondottuk, hogy az egyes követelések megvitathatása tekintetéből azok bejelentésére a hitelezőknek bizonyos határnap tüzendő ki. E határnapról nem csak az ismeretes és az ismeretlen hitelezők értesitendők, hanem különösen a tömeggondnok s perügyelő is, hogy tisztöknek elfogadása iránt késedelem nélkül nyilatkozhassanak s nyilatko-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

atukhoz képest még annak idején vagy az őket tiszikben megerősitő birósági okirat nekik kiadathassék, agy pedig e hivatalok betöltésére ujabbakról még gonoskodni lehessen, különben a vagyon kezelése vagy a eres eljárás megindithatása szenvedne a csőd által közetlenül érdekeltek rovására késedelmet.

Maga, a követelések bejelentésére kitüzött határlő irányadó mindazon hitelezőkre nézve, kik követeéseiket a csődtömegből akarják kielégittetni s a kikek e határidő megtartása nem lehetetlen, kivéve saját, nenthetlen hibájuk miatt. Tehát az igényhitelezők, a nennyiben természetben meglevő tárgyat igényelnek, határnap után is fölléphetnek igénykeresetükkel, mert ez a tömeghez nem tartozónak vélt tárgyra vonatkoik; hasonlóképen, ha tárgyak a csőd alatt eladatván, a bejött érték még jóhiszemüleg ki nem adatott; mert aa már a csődkiütésekor sem volt meg természetben az igényelt tárgyuk, a tulajdonképeni csődhitelezők sorába tartoznak; ha pedig már a tárgyért befolyt érték a tömegben nincs meg, csak úgy utasithatók a tulajdonképeni hitelezők közé, ha az érték jóhiszemüleg, tehát jogosan adathatott ki: jogosan pedig csak akkor adathatott ki, ha már a bejelentési határidő eltelvén, azon vélelem állott be, hogy a csőd alatt elidegenitett tárgyra vagy értékére igényt senki sem fog támasztani; miért is, ha a határnap előtt valamely tárgy, nehogy megromoljék, eladatott, s a bejött pénzből a tömeg fentartására szükségelt kiadás tetetett, az igénylő még mindig követelheti a bejelentési határnapig az egész befolyt értéket, ellenben a bejelentési határnapon túl csak a még meglevő értéket egészen; a többire nézve a tulajdonképi hitelezők közé sorozandó, tehát az ezektől kivánt feltételeknek kell eleget tennie.

A tömeghitelezők a bejelentési határnaphoz nem kötvék, hiszen gyakran csak ez után keletkezik követelésük, e napon tehát azt be sem jelenthették: sőt a

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

mennyiben a tömeg fölosztása előtt követelésök a csődhitelezők ellenében meg van állapitva, külön bejelentésre nincs is szükségök, mert ők tulajdonképen nem magának a tömegnek, hanem a csődhitelezőknek közvetlen hitelezői, s ezeknek érdekökben áll azokat a tömegből kielégitendők közé sorolni, különben továbbra is közvetlen kötelezettségben maradnának. Tehát, hogy a tömeghitelezők kielégittethessenek, csakis az főteendő jük, hogy a tömeg fölosztása előtt követelésöket jogérvényesen fölszámittatták, megállapittatták legyen.

A dologi hitelezőkre nézve csak az esetben bir fontossággal a bejelentési határnap, a midőn a biztositásokul szolgáló ingó — vagy ingatlanon kivül a tömeghez tartozó egyéb vagyonból is kivánják kielégittetésüket; mert ha csak zálogtárgyukhoz tartják magukat, magát a tulajdonképeni tömeget megtámadniok nem is kell; hisz e zálogból a többi hitelezők semmiesetre sem nyerhetnek kielégitést, mig a dologi hitelezőknek jogos követelése kielégitve nincs. A többi hitelezők érdekében van tehát a dologi hitelezőktől a zálogot visszaváltani, vagy a mennyiben a zálogot terhelő követeléseket valótlanoknak tartanák, a zálog kiadása vagy a jelzálogjog kitörlése iránti igényüket megindítani. Ha azomban a dologi kitelezők a zálogon kivül a tömeghez tartozó egyéb javakból is várják kielégittetésöket, az ő követelésükre nézve is irányadó a kitüzött bejelentési határnap.

Végre tekintve a tulajdonképeni csődhitelezőket, ezekre nézve mindenesetre mind a bejelentési határidő kitüzése, mind annak megtartása a legfontosabb; amaz, hogy követelésük érvényesitésétől el ne üttessenek, emez hogy abban ne hátráltassanak (20. §. 101. l.). Ezek szerint tehát a massahitelezők a bejelentési határnaphoz kötve soha sincsenek; az igényhetelezők s a dologihitelezők csak a mennyiben a tulajdonképeni csőd hitelezők

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

rába jutnak, ez utóbbiak pedig mindenesetben tarznak e határidőt szemelőtt tartani.

Ha e határnapot mindenikök megtartotta, őket a ód által nyujtott minden jogok élvezete megilleti. Megrtatik pedig a határnap az által, ha e napig az illető hilező a maga követelését a csődbiróságnál pontosan, ıtározottan s világosan bejelen'ette, egyúttal nyilatkozin az iránt, valljon a törvényállapitotta sorrend melyik lyén kivánja magát kielégittetni. S minthogy e bejentés a közönséges eljárás szerinti kereset helyét pólja, ebben pedig az esetlegességi elv (principium evenıalitatis) és a bizonyitékok öszhalmozásának (cumulao probationum) elve van a tudomány mai álláspontja erint a legelőnyösebbnek elismerve, ez elvnek a kümben is oly számos akadálylyal küzdő csődeljárásan is kell hódolni; tehát nemcsak a tényeket, mikre z egyes hitelezők jogaikat alapitják, kell e bejelentés lkalmával előadni, hanem azok bizonyitékát is és peig valamennyit, hogy egyik vagy másiknak elégtensége esetére a többire lehessen támaszkodniok; bármi atározatlanság, hiányosság a csődeljárásban kivánt ontossággal s gyorsasággal homlokegyenest ellenkezén, a visszautasitásra elegendő alapot nyujt. Hogy azoman mindezeknek az illetők eleget tehessenek, a határapot igen rövid időre szabni nem szabad.

A hitelezőknek e correct cselekvősége mulhatlaul szükséges, mert követeléseik valódisága vagy az áluk igényelt rangsorozat, vagy mindkettő ellen az érekletteknek a törvénykezési eljárás általános elve szent kifogásaik lehetnek, mely kifogások ellenében a ejelentő hitelezők nemcsak védelmet lelnek correct elárásukban, hanem a legtöbb esetben ily kifogásoknak, főleg állitásaik kétségbevonásának elejét veszik: mi z ügy gyors lefolyására kétségtelenül előnyös.

Ha azomban a bejelentési határnapot egyik vagy ásik meg nem tartotta: az e mulasztás által szenvedett

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

rövidségek fölött joggal nem panaszkodhatik. A
egyszerübb s jogilag is igazolható hátránya az ilyen
abban állana, hogy a későbbi bejelentése által oko
olyan költségeket is önmaga tartozik viselni, mel
kellő időben történt bejelentés esetében a tömeg v
mennyi hitelezőit aránylag terhelték volna (lásd al
133. l.); s hogy azon összegekért, melyek az ő jelent
zése előtt már a hitelezőknek kifizettettek, a melyek
tehát saját késedelme folytán neki arányos részn
juttathatott, a még meglevő vagyonértékből külön k
pótlást nem követelhet, hanem saját követelését
kintve ugy vétetik a tömeg, mintha nagyobb nem
lett volna, sem mint a mekkora az ő követelése
bejelentésekor volt. Ehhez képest tehát követelés
szigorú jog szempontjából mindaddig bejelenthetné
mig a tömegnek valamely része a hitelezők közt té
leg föl nem osztatott. Tekintve azomban a roppant k
leltetést, melyet a csődeljárás végleges befejezés
nézve az ily késő bejelentés okozhatna; tekintve a r
pant hátrányt, melyet ez által mind a közadós, min
hitelezők szenvedhetnek; s tekintve végre, hogy a cs
eljárás fontos méltányossági és czélszerüségi okok
szülöttje: nem lehetne absolute kárhoztatni az oly
vényt sem, mely a bejelentési határnap után bejelen
követeléseknek érvényesitését a csődeljárásban m
tagadná.

A bejelentett követelések peres vitatása az érd
lettek részéről vagy szükséges lesz, vagy el is maradh
minek elhatározására szükséges, hogy minden egyes b
lentett követelés az érdekletteknek körülményesen tu
másra adassék; minthogy pedig ez iránt nyilatko
első sorban a csődhitelezők összesége mint alperes
jogositva, mindenekelőtt ennek kell alkalmat nyujt
hogy minden egyes követelés minősége fölött itélhess
ez pedig az által eszközöltetik legczélszerübben, ho
minden hitelezőnek bejelentett követelése a perügye

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

k adatik ki, hogy azokkal a hitelezők összességét egismertesse, s netaláni aggályait kifejezhesse, anyival is inkább, mert a mennyiben a hitelezők összesge egyik-másik követelésnek perre utasitását látná nak, e pereket az ő nevében a perügyelő, mint a hilezők összességének képviselője tartozik a hitelezők lenében folytatni. A perügyelő észrevételeinek elő lására pedig egy ujabb, a körülményekhez képest videbb, hosszabb határidő tüzendő ki, mi azonnal az ső — bejelentési — határnapon történhetik, a mikor minden hitelezőnek szóval is értésére adathatik e ıtárnap[1]).

Ezzel fejeztetik be a pereseljárásnak legelső staiuma, melynek tartalma rövideden imez: az edictalis ıtatióban kitüzött határnapon a tömeg ellen érvényetendő és a bejelentésnek alávetett követeléseknek bedása bizonyitékokkal ellátva; e követeléseknek kidása a perügyelő számára; uj határidő kitüzése s vaımennyi érdekletteknek beidézése, hogy az egyes köetelések tisztába hozathassanak. Ezzel tétetik folyaıatba a peres csődeljárás második, fontos stadiuma: az gyes követelések liquidatiója[2]).

---

[1]) A hitelezők ugyanis némely személyesen teljesitendő cseekvények végett vagy maguk, vagy képviselőjük által tartoznak ıegjelenni, mint azt az administrativ eljárásban látandjuk. Meg em jelenésük azomban a többiek határozatát nem gátolhatja. 'égre megjegyeztetik, hogy a mennyiben minden érdeklett hitelező ı megteheti észrevételeit az illető követelésekre, az egyes kereeseteket legalább két példányban volna ajánlatos beadni, hogy a ıásikat a bíróságnál az érdeklettek megtekinthessék.

[2]) A német jog szerint nem kell követelésöket bejelenteni a ömeghitelezőknek, a dologi hitelezőknek, hová a fiscust lejárt adói ekintetében, az emphyteusis urát a canon és a superficies tulajdoıosát a salarium tekintetében is sorolja; végre az igényhitelezőkıek. Bayer. i. m. 50—52 §§.

Az osztr. csödrt. szerint csakis a csődhitelezők tarıoznak követeléseiket a kitüzött határnapon bejelenteni; de a kéıöbbi bejelentések is érvényesek. 186. §. és 103—138. §§.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

27. §.

A követelések liquidatiója.

Az egész csődeljárás ép oly fontos, mint sokszor bonyolódott része a liquidatio, mi alatt a bejelentett vetelések jogerejü megállapitása (quid, quale és q tum tekintetében) értetik. Ép ily fontos az egyes telezőkre nézve a követelések osztályozása, va megállapitása azon sorozatnak, mely szerint az eg követelések a csődtömegből illetőleg annak megh rozott részéből kielégitendők lesznek. Ez utóbbi az e bitől elválasztva egész kényelemmel történhetnék; m hogy azomban e kényelem csak időveszteségbe kerü a nélkül hogy érte bármi kárpótlást nyujtana, legc szerübb az osztályozás iránti eljárást a követelések lódiságának megállapitása iránti eljárással kapcso ban tárgyalni, akkép, hogy minden egyes követelés lódisága iránti kérdés eldöntése után nyomban az nak osztályozása iránti kérdés vétessék elő; mert a vény a követelések rangsorozatát ezek jogi minémüs szerint szorosan megállapitván, mihelyt valamely cret esetben a kérdéses követelések jogi minősége derül, annak besorozása a törvényszabta osztályba

---

A code de commerce szerint minden hitelező kötve v. bejelentési határnaphoz; de az egyszer elmulasztott határna lyett a késedelmes hitelezők részére ujabb tüzetik ki, a kik el sem jelenkeznek, a tömegből részt nem kapnak, de a követel ellen opponálhatnak. Az igényhitelezők mindaddig föllépheti mig az általuk igényelt tárgy természetben megvan. III. k. 4 503., 575. art.

Az amerikai csödtörvény szerint is a hitelezők összejöv lére kitüzött határnapon mindenik tartozik követelését körül nyesen előadni, kivéve, ha lakhelyének távolsága vagy egyéb pos oknál fogva ezt nem tehette. Az igénylők követelhetik tárg kat mindaddig, mig azon tárgyak árverését a biróság el nem delte. Sect. 19., 25., 27., 28.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

n megtörténhetik; erre nézve a practicus rendszer és ntosság, a perügyelőnek ügyessége s az eljárást köz-tlenül vezénylő csődfelügyelőnek tapintata kitünő olgálatot nyujthatnak[1]).

A liquidatió s osztályozás történhetik békés uton, érdekelt felek kölcsönös megegyezése folytán, vagy dig ennek hiányában, peres uton, a midőn a bíróság-k kell döntő szavával közbejárnia. Valljon elegen--e az előbbi, vagy pedig az utóbbinak forog-e fönn üksége, magoknak az érdekletteknek elhatározásától gg, kik épen e miatt külön határnapra hivattak egybe.

A liquidatiónál s az osztályozásnál általában jo-osan részt vehetnek: a hitelezők összessége, az egyes itelezők és az adós maga is, mert mindezek érdek-tt felek a csődeljárásban[2]). Az egyes követelések quidálásához és osztályozásához (elsőbbségéhez) kü-n-külön pedig azoknak van hozzászólása, kiknek elyzete az esetben, ha a kérdés alatt levő egyes kö-etelés megitéltetik, hátrányosabbá, — s az esetben, a az meg nem itéltetik, előnyösebbé válik; tehát ekintve a követelések valódiságát, hozzá szólhat z egyes hitelező mindazon hitelezők követeléseihez, ik őt megelőző sorban vagy legalább vele egy sorban ivánják kielégitetésöket; s tekintve a sorrendet, az gyes követeléshez hozzászólhatnak mindazon hitele-ők, kik az esetben, ha az e kérdéses követelés ellen ehető kifogásuk megáll, azt nyerhetnék, hogy e kö-etelés saját követelésök után soroztatnék vagy leg-lább velök egy rangba helyeztetnék. Ugyanezen ozzászólásra jogositott egyes hitelezők együttesen ké-

---

[1]) A különféle eljárásokat, melyek a valódiság és elsőbbség sztályozás) iránti vitatkozásokra nézve a külömböző államokban ivnak, Bayer i. munk. 65. §-ban sorolja elő.

[2]) Ki megidéztetése daczára meg nem jelenik, e liquidatiót ől nem tarthatathatja, sőt ellenkezőleg annak eredményébe be-egyezőnek vélelmeztethetik.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046996 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

pezik az egyes követelésekre nézve a hitelezők folyt váltakozó összességét [1]).

Az adós csakis a követelések valódiságának ké déséhez szólhat hozzá jogosan, s itt is azon korlátol mellett, hogy a csődhitelezők összességének ugyancs e követelések valódisága iránti nyilatkozatának hat lyát megnem dőntheti; mert ennek érdeke az adóséva tekintve az egyes passiv követeléseket, azonos, s ha hitelezők összessége a maga érdekeit saját intézkedés által biztositva látja, nem kell az adós intézkedéseit elt gadnia, ha nem akarja; s ily esetben az adós nyilatk zatai csakis saját érdekeinek megóvására szolgálha nak, azok hatálya tehát a csőd megszünése után lépne előtérbe. A követelések osztályozásához ellemben az adó nak semmi hozzá szólni valója nincs; hiszen ő reá néz egészen közönyös, mily rendben elégitendők ki hitel zői, mások érdekében pedig eljárni hivatva nincsen, ily joggal őt az eljárás késleltetése nélkül föl sem l hetne ruházni.

A hitelezők összességét, mint annyiszor emlitők, perügyelő helyettesiti, ki is az egyes követelések fölö nézeteit a hitelezők összességének nevében teszi meg ezeknek elfogadása vagy visszautasitása az általa ké viselt összességnek joga; ugyan e jogánál fogva köv telheti a hitelezők összessége azt is, hogy az adós, l egyes körülmények iránt fontos felvilágositásokat adha nyomban a perügyelő után tegye meg észrevételeit; eze után azomban a hitelezők összessége tartozik a peri

[1]) Igy tegyük föl hogy *A)* a maga követelését a 2-ik osztál ban kivánja kielégittetni; ennek valódiságára nézve mind-n m sodik osztálybeli vagy későbbi osztálybeli megtehetné kifogásai mert *A)* elüttetvén, ezekre több fundus marad. De *A)* követ lésének osztályozására nézve a többiek csak úgy birnak bele szólá sal, ha oly kifogásokról van szó, melyek érvényesitése folytán utánok jöne sorozat alá *A)* követelése, vagy legalább velők eg osztályban; tehát a negyedik osztálybeli hitelező csak ugy, ha kifogás folytán *A)* is a negyedik vagy későbbi osztályba jutna.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

'elő nézeteinek elfogadása vagy elvetése iránt határozni, ely természetesen csak arra vonatkozik, valljon valónak ismertessék-e el valamely követelés minden tobbi vitatás nélkül, vagy pedig per utján döntessék annak valódisága, illetőleg osztályozása. Mivel pedig a telezők összességének nézetei meg is oszolhatnak, mat az összességet illetőleg ugyan a szavazatok többge lesz döntő, de mert itt az egyeseket saját szemées érdekeik tekintetében ép oly erős jogok illetik, int az összességet az ő saját érdekei tekintetében, nem het az egyeseket azon jogtól megfosztani, hogy a többgtől eltérő nézeteiknek (saját veszélyökre) jogi érvényt erezzenek.

Mindezek egybevetésével már most, tekintve a övetelések liquidatióját és rang szerinti sorozását, kötkező eredményre jutunk:

1. Ha a perügyelőnek valamely követelés valódiga ellen semmi kifogása sincs, s sem a hitelezők összessége, sem az egyes hitelezők kifogást nem tesznek, agy a perügyelőnek netáni kifogásait elvetik: azon övetelés valódisága elismertnek tekintendő. A közlósnak kifogásai ez esetben csak azon hatálylyal birak, hogy a csőd befejezte után, a csőd folytán teljesen i nem elégitett hitelező követelésének hátra levő részét özvetlenül végrehajtás utján nem érvényesithetné, mert z adóssal szemközt követelése még nem érett meg.

2. Ha azomban a hitelezők összessége, vagy az rra jogositott egyes hitelezők bármelyike is valamely övetelés valódisága ellen észrevételt tesz, ennek megirálására csak a per utja marad fönn; a melyben a érdéses követelésre jogositott hitelező a kifogást tevők llen felperesként lép fel. A hitelezők összességét ez esetben a perügyelő képviseli, még akkor is, ha az ellenvesre jogositott hitelezők összességének számszerinti bbsége utasitja a követelést peres utra; ha csak a kisbbség tesz kifogásokat, s ezeket érvényesiteni is

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

akarja: saját költségére folytathatja a pert, melyben a kifogást tevők alperestársakként szerepelnek; a per megnyerése esetében pedig az elutasitott követelésre jutó értéke a tömegnek kizárólag a perlekedők javára forditandó, mert a hitelezők összessége e részletről az utóbb bíróilag elutasitott követelés valódiságának elismerése által lemondott. Ha pedig a közadósnak is volnának ellenészrevételei, azokat szintén alperestársként érvényesitheti; s a per érdemében hozott bírói itélet a csőd befejezte után ellene is jogérvényü lesz, még akkor is, ha kifogásait meg nem teszi, a mikor megtehette volna.

Akár elismertetett, akár perre utasittatott legyen valamely követelés, minden egyes esetben annak rangsorozata iránt is tartozik a perügyelő nyilatkozni, s mind a hitelezők összességének mind az arra jogositott egyes hitelezőknek szabadságukban áll észrevételeiket megtenni, miknek hatálya ugyanaz, mint a követelések valódisága iránt tett észrevételeiké[1]).

Hogy a perügyelő a követelések liquidálása iránti kötelességeit hüven teljesithesse, nemcsak a körülményekhez mért határidő tüzendő ki a liquidatio megtartására, hanem egyúttal arra is nyújtandó neki alkalom, hogy a közadós könyvei- s irataiból, valamint magától a közadóstól is egyes esetekben a kérdéses követelések iránt kellő fölvilágositást nyerhessen.

---

[1]) A liquidatió iránti ezen eljárásban kevés eltéréssel az osztr. csődr. 114—120. és 124—136. §§-aiban szabályozott eljárást követtük. Csakhogy az osztr. eljárás szerint a követelések osztályozását is minden olyan hitelező megtámadhatja, ki a kérdéses hitelező követelésével ugyanazon vagy nálánál hátrább osztályban van; a per a hitelezők összességének nevében foly még akkor is, ha a perügyelön kivül csak egy hitelező is valamely követelés érvényét kétségbe vonta; s az ily esetben okozott költségek — kivéve a konokságot — a tömegre esnek; ha pedig valamely hitelező külön folytatja a pert, csak annyi költsége téritteti meg, a menynyivel e per által a tömeg gazdagodott; ha a költségeken felül megmarad valamely érték, ez a tömeghez adatik

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

Hogy pedig a liquidatió fölötti tárgyalásban az illetők a törvény korlátait át ne hágják; de azért is, hogy a kellő rend megtartása által az eljárás folyama tellöleg siettessék: az egész liquidatiónak a bíróság elenőrzése mellett — mint föntebb emlitők, a csődfelügyelő vezénylete alatt — kell megtörténnie; végre, mivel z eljárás eredménye az egész csődeljárásban, sőt szükség esetében annak befejezte után is irányadásul szolál: arról pontos, körülményes jegyzőkönyv veendő öl, mely, mint közhitelességet igénylő okmány csakis bíróság által állittathatik ki[1]).

Mind a követelések valódisága, mind azok rangorozata (elsőbbsége) iránt netán szükségessé vált perek megindítására az illető hitelezőknek igen czélszeüen bizonyos határidő tüzendő ki, nehogy miattok az ljárás további folyama gátoltassék; magok az egyes erek pedig a peres eljárásnak azon neme szerint kell, hogy folyjanak, mely szerint a kérdéses követelés valóliságának vagy elsőbbségének megitélése csőd esetén ivül is történnék; mert mint annyiszor felhoztuk, a sőd attractiv ereje az egyes követelések minőségét nem rinti; a csődön kivül is már bonyolultabb viszonyokat nvolváló követelés tisztába hozatala a csődben szintén zigorúbb formák megtartását kivánja; az egyszerübb világosabb követeléseknél pedig a csődben is eltekintetni a nehézkes formalitásoktól; más szóval a rendes s sommás eljárás föltételei az egyes követelések iránt nditandó perekben csőd esetében is érvénynyel birnak. Az egyes perekben hozott itéletek ellen természetesen sődesetében is megmarad a magát sértettnek vélő fél ogorvoslata, melylyel minden egyes követelésre nézve többi peres és még el nam döntött követelésektől el-

[1]) Hogy a jegyzőkönyvnek az egyes hitelezőket illető tételeiöl egyszerü vagy hit. másolatok azok kérelmére kiadandók lesznek, az kétséget sem szenved.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046996 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

különitve is élhetni, a mint magok az egyes követelések iránti perek is — bár egyidejüleg —, de egymástól különválva folynak; mert az egyes követelések közt benső összefüggés nem létezvén, a követelések valódisága s mennyisége tekintetében azoknak felülvizsgálása különkülön biztosan megtörténhetik, mi kétséget sem szenved; de az elsőbbség iránt folytatott perekre nézve is megtörténhetik a külön fölülvizsgálat, mert a törvény a rangsorozatot minden egyes követelésre absolute, azaz tekintet nélkül más követelés minőségére, állapitván meg, mihelyt a kérdéses követelés e jogi minősége a valódiság iránti perben ki lőn mutatva, annak besorozása a törvényszabta helyre eo ipso megtörténhetik, tekintet nélkül a többi követelések peres állapotára.

E közbenvetett jogorvoslatok azomban a jogérvényesen liquidált s sorrendjükre nézve is érvényesen megállapitott követeléseknek a megfelelő arányszerinti kielégitését nem gátolhatják, mig a jogérvényes határozattal még el nem látott per tárgyát képző követelések részére az illető érték egyelőre biztositandó, mert a mennyiben jogérvényes itélettel elutasitva nincsenek vagy valamely későbbi osztályba nem utasittattak, a kielégitésre, illetőleg a kivánt osztályban leendő kielégitésre legalább feltételesen jogositvák; jogérvényes itélet után pedig vagy azon követelések törlesztésére fordittatik az illető összeg, melyeknek biztositására szolgál, vagy azok részére adatik ki, kik ez összeg elnyerésére jogositva lettek volna, ha a biztositott követelések be sem jelentettek volna. Az előbbi esetnek helye van, ha a biztositott követelések felsőbirósághilag ép azon osztályban itéltettek meg jogérvényesen, a hol biztosittattak, a második esetnek pedig akkor, ha az illető jogorvaslatnak ily eredménye nincsen. Meglehet, ez által ugy az alsó, mint a felső birósághoknak teendői nehezebbek, nagyobbak lesznek mint a követelések együttes megitélésének s felülvizsgálásának esetében;

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

de egyik másik követelés kétes volta a kétségtelen követeléssel biró hitelezők kielégitésének késleltetését nem igazolhatja, főleg akkor, midőn amazok biztosságáról kellő gondoskodás történik; s külömben is az eljárás szigorának megtartása mellett alig fog sok oly per lenni, mely a többiekkel nem egy idejüleg folynék le, tehát, a mely a többiekkel nem egyidejüleg jöhetne itélethozatal és fölülvizsgálat alá.

A követelések liquidatioja, rangsorozatának megállapitása, valamint az ezek iránt netán támadt perek fölülvizsgálására nézve ugyanezen, fent kifejtett eljárásnak van helye azon követelések tekintetében is, melyek a bejelentésükre törvényszerüleg kitüzött határnap után adattak be, a melyek tehát az általános liquidatio elkalmával elintézés alá nem vétethettek[1]). Csakhogy ez esetben a csődhitelezők összességét a csődválasztmány is helyettesitheti közvetlen nyilatkozásaik megtételében.

Költségek megitélésének a csődperekben, a dolog természeténél fogva, csakugy helye lehet, mint egyéb perekben; csakhogy a külömböző körülményekhez képest mást-mást terhelnek. Ugyanis:

1. Tekintve a követelések bejelentésével egybekötött költségeket, azok csakis azon egyes hitelezőt terhelhetik, ki az illető követelést bejelentette, mert e bejelentést csakis az egyesek érdeke teszi szükségessé, a mennyiben követelésük csak e föltétel alatt jöhet a csődeljárásban tekintetbe, s tisztán tőlük függ a csőd jogczimét saját javukra is fölhasználni vagy arról lemondani.

2. Tekintve a követelések általános lipuidatiojával s a sorrend megállapitásával egybekötött költségeket, ezek tisztán a tömeg terhére esnek; mert a tömeg-

---

[1]) Természetesen ez uj liquidatiónak csak ott lehet helye, a hol még a későbbi bejelentést a törvény megengedi.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

java, közvetve valamennyi hitelezőknek — végelemzésben pedig magának a közadósnak, mint a tömeg tulajdonosának érdeke tette ez eljárást szükségessé, s igy igen jogos, hogy ne az egyes hitelező rovására itéltessenek meg e költségek, melyekre okot sem szolgáltattak; de maga a hitelezők összessége sem tartozik azokat viselni, mert ő benne sem rejlik e költségek végső oka; s igy csakis a tömegből elégitendők ezek ki, a bejelentett követelésekből le nem vonhatók. Ellemben a bejelentési határidő után bejelentett követelések liquidatiojával egybekapcsolt költségek csakis az egyes hitelezők terhére eshetnek, mert ez uj liquidatiónak kizárólag ők voltak okozói.

3. Tekintve az egyes követelésekre nézve folytatott perek által okozott költségeket, ezeket mindig a vesztes fél viseli; tehát ha a hitelezők összessége folytat valamely hitelezővel ennek követelése iránt pert, s a hitelezők összessége vesztessé lesz, a perügyelő s a nyertes felperes részére megitélt költségek azon hitelezők által téritendők meg, vagy a tömegnek azon hitelezők számára eső részletéből fizetendők ki közvetlenül, a mely hitelezőkből ezen kérdéses hitelezők összessége áll; s általában a tömegből megtériteni szabad sem volna, mert ez jogtalanul mások rovására történnék. Az ezen összesség által közvetlenül megtéritett költségek pedig utóbb a közadós ellenében csak ugy volnának fölszámitandók, ha maga az adós is a kérdéses követelés ellen kifogással élt volna, különben azok megtérítésével az adós az illető hitelezőknek nem tartoznék, mert ezek az adós rovására perlekedni jogositva nincsenek. Ha végre az egyes hitelezők egymásközt folytatnak valamely követelés iránt pert, a költségek tisztán csak az illető egyes hitelezőket terheli, valaminthogy a per sikeres lefolyása esetében a nyertes felet illeti az eredmény is saját követelésének erejeig. A viszony az egyes hitelezők s az adós között a költ-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ségek fölszámitása tekintetében ugyanaz, mint a hitelezők összessége s az adós között.

Ez elvek szerint a perek által sem az ezekben em érdeklett felek, sem a közadós, sem a nyertes hitelezők rövidséget nem szenvednek[1]).

---

[1]) A német csődtörvény szerint a követelések liquidatiója ránti perek a perügyelő és az illető hitelezők közt folynak, s bárnely csődhitelezőnek jogában áll a perügyelőhöz csatlakoznia; az alsóbbség iránti perekben azomban a perügyelőnek semmi dolga, ez csak az egyes hitelezők közt folyik. Minden egyes per külön folyik, de a birónak föladata oda törekedni, hogy egy időben fejeztessenek be, s itéletében valamennyi befejezett perre nézve oly sorrendben adja elő az egyes követeléseket a minőben nézete szerint az egyes követelések kielégitésre jutandnak. Ez itélet ellen felebbvitelnek van helye, de a rangsorozatra nézve az érdekelett hitelezők kifogásaikkal élhetnek s ez iránt külön pert folytathatnak. Az egyes perekben okozott költségek a nyertes hitelezőnek is terhére esnek. Bayer, id. munk. 58—68. §§.

Az osztr. jogban az eljárás lényegben, ugyanaz, mint fentebb emlitök; de a költségekre nézve a csődtömegnek kedvez.

A franczia code de commerce szerint a liquidatió (verification des créances) a provisorius syndicusok és a hitelezők közt történik a concurscommissaire jelenlétében: egyik hitelező a másiknak követeléséhez csak ugy szólhat hozzá, ha a magáé már verificálva lett; az elkésett hitelező is opponálhat, bár a tömeg felosztásában nem részesül. A verificatiónak a bejelentésre kitüzött 40 napi határidő után 14 nap alatt kell végbe mennie; a mely hitelező követelése elismertetett, az tartozik 8 nap alatt a commissarius kezei között erősiteni, hogy követelése valódi; a peres követelések fölött a kereskedelmi tvszék itél a peres eljárás átaláuos szabályai szerint. Art. 493—503.

Az amerikai csődtv. szerint minden hitelező azon törvszéknek jegyzője előtt, a melynek területén lakik, tartozik követelésének valódiságát kimutatni, s ha a jegyző erről meggyőződött, a hitelező állitásai iránt megeskedtetik; ha nem győződik meg róla a gondnokhoz (assignee) utasitja a hitelezőt, s a gondnok a csődbiróság jegyzője előtt egyezkedhetik a hitelezővel, vagy választott bíróságra bizza a per eldöntését, vagy a csődbiróság elintézése alá bocsátja. Sect. 22—24. és 17.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

28. §.

Folytatás.

A magyar csődtörvény a peres eljárásra nézv imitt kifejtett elvektől nevezetesen eltér. Hogy az eltéré egész lényegében kitünjék, nézzük annak a követelé sek valódisága és rangsorozatuk megállapitása iránt intézkedéseit.

Miután az edictalis citatio által a hitelezők összejövetelére kitüzött határnap (a körülményekhez képest 30—120. napi időközre) megérkezett, minden hitelező, bármily jogczimen is van a tömeg ellen követelése, köteles vagy személyesen vagy ügyviselője által e napon a kitüzött helyen megjelenni s keresetét, melyben a követelés és járulékai, egyuttal az igénybe vett s okokkal támogatott rangsorozat is kiteendők, a bizonyitékokkal együtt három nap alatt, két példányban, a csődtömeg ellen intézve, a csődbirósághoz benyujtani, vagy be nem nyujthatásának akadályait bejelenteni[1]); a mely hitelezők pedig a bukott ellen más bíróság előtt folytatták peröket, bejelentési folyamadványuk egyik példányához az eredeti pert minden okirataival együtt, másik példányához pedig e perből a bizonyitékul szolgáló okmányokat tartoznak csatolni[2]).

Mihelyt a bejelentésre kiszabott három nap letelt, vagy, ha valamely akadályozott hitelező ujabb rövid határnapot nyert, mihelyt ez lefolyt, a csődbiróság a beadott keresetek egyik példányát a perügyelőnek adja, ki, a másikat pedig a beadás sorrendje szerint egymás mellett (az u. n. rotulusban) megtartja; a perügyelő pedig köteles minden egyes követelés való-

[1]) 1840. XXII. 2b., 26., 46., 48., 50. §§.
[2]) U. o. 47. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

diséga és minősége iránti észrevételeit a bíróság által 15—45 napra kitüzendő határidő alatt minden egyes követelésre nézve külön két-két példányban beadni; észrevételei (a követelések minősége és valódisága ellen tehető) mindenemü kifogásokra kiterjedhetnek; de a mely perek más bíróságok által tétettek át a csődbirósághoz, azokra nézve, a mennyiben még egyáltalán nem vagy csak makacssági határozat vagy váltótvszéki sommás végzéssel intéztettek el, — egyedül a kereset valóságát érdemileg tárgyazó kifogásokkal élhet[1]). Észrevételeinek egy-egy példánya az ezt illető csomóhoz (rotulus) tétetik, egy-egy példánya pedig az illető hitelezőnek adatik ki, hogy annak vételétől számitandó 15 nap alatt próbákkal ellátott feleletöket két példányban benyujtsák; ha azonban a perügyelő észrevételeinek vételétől számitandó 3 nap alatt alapos oknál fogva halasztást kér valamelyik hitelező, feleletének beadására a törvényben kijelölt 15 napon túl még más 15 nap engedtethetik neki[2]). Ezen fölül jogában áll minden hitelezőnek, akármely más hitelező követelése elleni kifogásait ugyancsak az előbb emlitett határidőben 2 példányban beadni[3]). A hitelezők e feleleteinek egyik példánya ismét az illető percsomónál marad, a másik pedig a perügyelőnek s a netán különösen megtámadott hitelezőnek adatik ki, mire a perügyelőnek kötelessége 15—45 nap alatt a maga utolsó védiratát s a mennyiben a megtámadott hitelezőnek tetszik, ennek kötelessége ugyanez időben a.

---

[1]) U. o. 50., 65., 66., 67., 68., 70., §§. — Szükség esetében halasztást is kérhet, mely neki alapos oknál fogva meg nem tagadható, annál kevésbbé, mert minden egyes hitelezőnek is joga van halasztásra. A késön jelentkező hitelező elutasitható, de csak valamely érdekelt félnek kérelmére, hivatalból nem. Ftk. 1842. 598. sz. és Hsztb. 1842. $^{1204}/_{94}$. sz. a. Lsd. Szeniczey i. m. 137.

[2]) 1840. XXII. 69., 70., 71. §§.

[3]) Ugyanott. 72. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

maga észrevételeit is beadni, de mindenikök csak egy példányban. Több periratnak semmi szin alatt sincs helye[1]).

A bíróság ezek után a per azon állapotja szerint, a mint az eddigelé lefolyt, tartozik a követelések valódisága iránt itéletet hozni; ha valamely követelés mellett félpróba léteznék, a bukottnak tisztitó esküt megitélnie nem szabad, hanem a félpróba a bizonyitónak póteskü je által egészitendő ki; meghozatván az itélet, az szokott módon kihirdettetik[2]).

Az itélet kihirdetése után a perügyelőnek 15 nap alatt el kell késziteni a követelések sorozatát annyi példányban, hogy egy a bíróságnál maradhasson, s egy-egy minden egyes hitelezőnek is jusson; a hitelezők szintén 15 nap alatt tartoznak az osztályozás elleni kifogásaikat egy-egy példányban beadni; minden egyes hitelező észrevételeit a csődbíróságnál a többiek megtekinthetik s a mennyiben azokra nézve ellenészrevételeik volnának, ezeket szintén 15 nap alatt tartoznak beadni[3]) mire a bíróság a sorozat iránti itéletet hozza, melyben egyúttal a perügyelőnek — ki ezzel müködését befejezte — diját meghatározza, s esetleg (ha szükséges) a tömeggondnok számadásai fölött is mond itéletet[4]).

Ezen itélet is kihirdettetvén, ugy ennek, mint a követelések valódisága iránt hozott itéletnek is bármely részét mind a perügyelő, mind az egyes hitelezők, ez utóbbi kihirdetéstől számitandó 15 nap alatt felebbezhetik; a törvényes időben beadott felebbezésekre

[1]) U. o. 73., 74. §§.

[2]). U. o. 75. §. Hogy a potló hit az itélet jogeröre emelkedéseig le nem tétethetik, az annak természetéből folyik; s felsőbb rendeletek is határozottan kimondották. Ftk. 1840. 100. sz. a. Lásd Szeniczey i. m. 166. l.

[3]) 1840. XXII. 76—79. §§.

[4]) U. o. 94. §. A mennyiben t. i. a hitelezők s a gondnok egymással a számadások tekintetében megegyezni nem tudnak.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

többi érdeklett felek ujabb nyolcz nap alatt netáni észrevételeiket megtehetik[1]). Sőt, ha valamely követelés valódisága fölött már más bíróság itélt, de itélete ellen felebbezés nem történt, a csődbíróság által hozott itéletekkel egyidejüleg ezen másik bíróságnak itélete is felebbvihető[2]).

Az észrevételek beadására engedett 8 napi határidő elteltével a csődbíróság a csődeljárásra tartozó összes periratokat a magy. kir. itélő táblához fölterjeszti. Ha a kir. tábla a felebbezett itéletet helybenhagyja, az iratok végrehajtás végett a csődbírósághoz visszaküldetnek; ellenkező esetben pedig ezeket még a harmadfoku bírósághoz, t. i. a nagyméltóságu magy. kir. curiához mint legfőbb törvényszékhez hivatalból fölterjeszti.

A királyi tábla mind a követelések valódisága, mind azok osztályozása iránti itéletet egyszerre tartozik felülvizsgálni; csak ha oly követeléseket is valódiaknak itélne, melyeket az első bíróság meg nem itélt, az osztályozás felülvizsgálásába nem ereszkedik, hanem a valódiság iránt hozott itéletét a periratokkal együtt egyelőre a legfőbb törvényszékhez fölterjeszti, s ha itt a másodbíróság itélete helybenhagyatik, az iratok ennek utján a elsőbírósághoz visszaküldetnek, hogy a megitélt uj követelés sorrendje is itéletileg megállapittassék.

Az uj követelések besorozását a perügyelő harmadnapra köteles megtenni; a sorozat a hitelezőkkel közöltetik, kik észrevételeiket 8 nap alatt tartoznak beadni, melyekre a kérdéses követelésre jogositott hitelező ellenészrevételeit szintén 8 nap alatt köteles benyujtani. Ez utóbbi 8 nap elteltével a csődbíróság ujabb itéletet hoz, azt kihirdeti, s ez itélet ellen a meg nem

---

[1]) U. o. 95—97. §§.
[2]) U. o. 90. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046996 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

elégedő felek 15 nap alatt felebbvitelt adhatnak be. Végre e 15 nap lefolytával az összes periratok ujra fölterjesztendők, hogy az osztályozás iránti itélet fölül vizsgáltassék; mi megtörténvén, vagy hivatalból terjesztetnek ismét a legfőbb törvényszékhez az iratok, vagy végrehajtás végett az első bírósághoz visszaküldetnek, ahhoz képest a mint ennek itélete másodbirósági lag megmásittatott vagy helybenhagyatott[1]).

Mihelyt az osztályozás iránt hozott felsőbb birósági itéletet az első biróság kihirdette: megkezdődik a végbajtási munkálkodás, miről alább a 34. §-ban lesz szó [2]).

Ha a csődtömeghez telek- és betáblázási könyvekbe jegyzett ingatlan javak is tartoznak, az ezekre betáblázott követelések valódisága és osztályozása iránti perek szintén az épen most emlitett eljárás szerint, csakhogy — mint fentebb 5. és 13. §§. emlitők — a többi perektől egészen külön váltan folynak; egyedüli eltérésnek csak annyiban levén helye, hogy a mennyiben valamely betáblázott hitelezőnek holléte ismeretlen, annak részére gondnok neveztetik, erről az illető hitelező hirlap utján értesittetik, s ha a bejelentési határnapig nem jelentkezik, e törvényszékileg kinevezett gondnok közbenjárása mellett történik [a liquidatió [3]). — A valódisági és osztályozási itélet ellen együttesen intézendő felebbezés hasonlag a többi perektől különváltan történik.

Ugyanily elkülönitett, de szintén csak a fentebbiek szerinti eljárásban részesülnek azon ingók iránti

---

[1]) 1840. XXII. 100—104.

[2]) U. o. 105. §.

[3]) Hogy a csőd megnyitása a telekkönyvekbe följegyzendő, a bejegyzett hitelezők jegyzéke a perügyelő által a bíróságnak bemutatandó s a hitelezők a bejelentési határnapról külön értesitendők, fentebb a 21. §.emlitők. — Id. törv. szab. IV. 6. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

:es követelések, melyekre nézve egy vagy több hite-
ónek szerződési vagy törvényes zálogjoga van[1]).

Az eddig ecsetelt eljárás az ugynevezett rendes
ideljárás. Ha azomban a bejelentett követelé-
k összege 1000 ftot meg nem halad, a perügyelő és
elezők a követelések valódisága és osztályozása fö-
ti észrevételeik iránt sommás uton — tehát a határ-
pok mellőzésével, külön periratok beadása nélkül —
gnak kikallgattatni s a valódiság és az osztályozás
int egyidejüleg hoz a bíróság itéletet. Az egész eljá-
sról jegyzőkönyv vétetik föl, mely felebbezés esetén
n a hozzátartozó iratokkal együtt a felebbviteli bíró-
ghoz fölterjesztetik[2]).

A felebbezésen kivül más jogorvoslatnak pl. per-
itásnak, birói parancsoknak, helye nincs[3]).

Végre csődperekben a perbeli költségek a felek
özött kölcsönösen kiegyenlitteteknek tekintetnek s
eg nem itéltetnek[4]).

Im ez rövid vázlata a csődeljárás peres részének
magyar csődtörvény szerint; ez, mint látjuk, a szó
oros értelmében irásbeli eljárás, a mely — mint ilyen
- csakugyan a legujabb időkig (1869. jun. 1-ig) a kö-
önséges eljárásban is a bonyolultabb, s rendes szóbeli
ton helyesen nem tárgyalható keresetekre nézve alkal-
aztatást lelt[5]). Hogy ez eljárás a csőd természetének

---

[1]) Id. törv. szab. IV. 6. §.

[2]) 1848. VII. 2. §.

[3]) 1840. XXII. 118. §. Azomban semmiségi panasznak van
lye, (Htb. 1864. 311. sz. — lásd Szeniczey, 51. l. 1. jegyzet). —
talános felebbvitel figyelembe sem vétetik. — Ftk. 1847. 1516.
. a. — Szóvali felebbezés érvénytelen. 1846. 2189. sz.

[4]) 1840. XXII. 120. §. — Még a csőd előtt kezdett s a
ödben elitélt perekben sem állapittatnak meg a költségek.
tb. 1842. 75. sz. a. — De ha a csődöt kérök e kérelmükkel eluta-
ttatnak, a költségekben elmarasztaltatnak. Ftk. 1846. 1136. sz. a.
ásd Szeniczey i. m. 132—133. l.

[5]) Id. törv. szab. I. 58—74. §§.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046996 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

s a belőle folyó jogelveknek meg nem felel, azonna tünik, mihelyt azt kissé részletesebb vizsgálat alá szük. —

Igy, a törvény a közadós vagyona fölötti inté dés jogát a csődhitelezők összességének kezébe tes s még sem nyujt neki alkalmat, hogy valamely kö lésnek valódiságát a perlekedés elkerülhetése tek téből általában elismerje vagy azt saját érdekébe madja meg: hanem erre egyenesen, közvetlenül a ügyelőt s csak az egyes hitelezőt hatalmazza fel; p a perügyelő az egyes hitelezők követelésével szem álló hitelezők összességének csak megbizottja (bár láttuk [24. 25. §§.] helyzete és hivatásánál fogva róság által neveztetik ki). Mint megbizottja a hitel összességének pedig ezt tulajdonkép csak abban he tesithetné, mire általa felhatalmaztatik, ámde a liqu tiónál a hitelezők összessége meg sem hallgattatil iránt, valljon akarja-e valamely hitelező követel megtámadni vagy sem, azaz szükséges-e hogy a ügyelő őt képviselje vagy sem.

Továbbá a közadós helyett is bármely követ ellen vagy mellett nyilatkozhatik a perügyelő, sőt teles is nyilatkozni[1]), s nyilatkozatát a bíróságnak kintetbe kell venni minden esetben; mert magának adósnak nem is nyujtatik alkalom észrevételeinek n tételére, bár, mint fentebb láttuk, az esetleg kellő i ben beadott észrevételei figyelemre méltattatnak; de itélet mindennek daczára reá nézve is mindig kötel tehát csőd után szerzett vagyonára nézve is közve nül végrehajtható lesz ellene.

Az egyes követelések ellen minden egyes hitel szólhat akár veszélyeztetve van saját követelése an által, akár nincs; áll ez mind a követelések valódisá

---

[1]) Mert a perügyelő egyuttal a közadósnak is képviselő magyar csődeljárásban.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ind azok sorozata iránt; tehát perleked
enetét bonyolultabbá tehetik azok is,
yes perhez tulajdonképen semmi közü
l valamelyik hitelező él, nem is mint a perug
atlakozó alperestárs közös periratban, hanem minu
ilön fél, külön periratban lép fel. Szintén oly intézke-
se ez a törvénynek, mely az eljárás gyors folyamát
irpótolhatlanul késlelteti.

Magok az egyes követelések, tekintet nélkül ter-
észetökre s mennyiségökre, az eljárás ugyanazon kö-
s neme szerint pereltetnek, mintha köztök szoros benső
szefüggés állana fönn. Ez által az egyes hitelezők jog-
lanul terheltetnek, mert daczára annak, hogy a csőd
ltal a követelés jogi minősége nem változhatik: azon
járási módtól, mely szerint követelésének minőségénél
gva érvényesithetné ezt, a melyre tehát már jogot
erzett, megfosztatik az egyes hitelező. Ellemben a
özadós és a hitelezők összessége is kényszerittethetik
ját szerzett joga ellenére sommás eljárásra, midőn az
gyes hitelező által a tömeg ellen érvényesitendő köve-
lés természeténél vagy bonyolultságánál fogva annak
etárgyalása sommás uton egész pontossággal alig tör-
nhetik meg.

Továbbá az által, hogy a követelések valódisága
s osztályozása iránti itéletek nem egyidejüleg, s az
gyes követelésekre nézve nem külön váltan hozatnak,
az osztályozás az első bíróságilag meg nem itélt kö-
etelésekre nézve még csak föltételesen sem itéltetik
eg, a felebbvitelnek szükségképen azon hosszadalmas,
z egész csődeljárást késleltető módja tétetett elkerül-
etetlenné, melyet maga a törvény az előzményekhez
épest igen következetesen megállapit.

Az 1868. évi 54. t. cz. életbe léptetése óta a csőd-
ljárás és a közönséges peres eljárás módja közti ro-
onság végkép felbomlott. Másféle — bárcsak némi
ódositások folytán — a sommás, s egészen más a ren-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046996 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

des eljárás a közönséges perlekedésre nézve semmint a csődperekben; s igy nemcsak a csődeljárás régi hiányai maradtak meg legujabban, hanem azon egységes összhang, mely a törvénykezésnek egy központból eredő s egy rokon főczél valósitására irányuló kiágazásai közt sok tekintetben fönnállott, végkép megzavarodott.

Végre a mi a perköltségeket illeti, ezeket is igen következetesen szünteti meg a törvény: mert sem a tömeg, sem egyik-másik hitelező, sem a közadós nem terhelhető jogosan oly költségekkel, melyek a pereskedésre nyitott tág résen tolulhatnak be, a nélkül, hogy keletkezésükre igen sok esetben akár az egyik a másik vesztes fél okot szolgáltatott volna.

29. §.

Igényperek.

Midőn föntebb (26. §.) a követelések bejelentésére kitüzött határnap fontosságát fejtegettük, láttuk, hogy az igényhitelezők annak megtartásához nincsenek föltétlenül kötve; hanem később is jelentkezhetnek — a körülményekhez képest igényökkel. Miután pedig már a liquidatió mivóltáról is részletesen szólottunk, most azon kérdésre is megfelelhetünk, valljon érvényesithetik-e az igényhitelezők e bejelentési határnap előtt is igényöket, vagy pedig kötelesek ők is, mint a tulajdonképi csődhitelezők, az ő követeléseikkel, a liquidatióra kitüzött határnapot bevárni. Nézetünk szerint, az igényhitelezők igényüket a bejelentési határnap előtt is jogosan érvényesithetik: mert követelésök tárgya a tömegbe befoglalt oly vagyonérték, melyre nézve, ha természetben még a tömegben létezik, meg akarják gátolni azt, hogy a tulajdonképeni csődhitelezők kielégitésére fordittassék s ezzel együtt elkerülni azt, hogy ők maguk is a tulajdonképeni csődhitelezők közzé soroztas-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046996 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ınak; sőt, mivel az esetre, ha netán igénykeresetök-
el elutasittatnának, esetleg más keresettel is fölléphet-
énck, melyre nézve az általános bejelentési határnapot
ötelesek megtartani; s ezenkivül a hitelezők összesség-
ének érdeke is azt kivánja, hogy a tömeg minden ré-
zének legelőnyösebb pénzzéváltoztatása iránt szaba-
on intézkedhessék, vagy a mennyiben ezt valamely
agyonrészre, mint a tömeghez nem tartozó, idegen do-
»gra nézve tennie nem szabad, a kezeléssel járó felelős-
ég terhe alól mielőbb fölmentessék: nem csak az igény-
ıitelező van jogositva természetben meglevő tárgyai
ránti igényét a csődhitezők összejövetele előtt érvé-
ıyesiteni, hanem azok képviselője is követelheti, hogy
gényökkel föllépjenek. Hogy ily föllépésük esetében
gényperüket csakis a perügyelő alperessége mellett
olytathatják, az világos; s hogy a perügyelő a perbe
nindenesetre bebocsátkozni tartozik, az helyzetének
ninőségéből következik; mert ha kétségtelenül az
igénylő tulajdona lett volna az igényelt tárgy, azt
lefoglalni sem lett volna szabad, igényperre tehát
nem is lett volna szükség; kétséges jogról pedig
a perügyelő, mint a hitelezők összességének képvise-
lője, felelősség terhe nélkül le sem mondhat, hanem
legjobb tudomása szerint tartozik képviseltjei érdeké-
ben a maga ellenvetéseit megtenni. Mihelyt azomban a
hitelezők összejöttek, a liquidatió iránt fentebb mondot-
tak az igénylők követelései tekintetében is megállanak.

Maga az igényper szintén a csőd esetén kivül
erre nézve fönnálló szabályok szerint foly le; az itélet
s jogorvoslat is külön megtörténhetik, s az itélet végre
is hajtathatik. Csakhogy természetesen a később ösz-
szejött hitelezők ha a perügyelő mulasztása által magokat
kárositva látnák, az ennek következtében hozott sérel-
mes itélet ellenében perujitással is élhetnének, mi tőlük
ily esetben csakugyan meg nem tagadtathatnék; s épen
azért, mivel a perujitás lehetősége minden egyes eset-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ben fönnforoghat, a hitelezők érdeke azt kivánja, hog összejövetelök előtt a megitélt igénytárgy csakis bi tositék adás mellett szolgáltassék ki a nyertes igény lőnek[1]).

30. §.

Folytatás.

A magyar csődtörvény szerint is az igényperek egyáltalán a csődbiróság illetőségéhez utasittatván, ugy a csődhitelezők összejövetele előtt mint ez után is meg indithatók[2]). Az igénylő tartozik kimutatni, hogy az igé nyelt tárgy milyen, hogy valóban a tömeg részére le foglaltatott, hogy az ő tulajdona, s e mellett mégis mi módon jutott a közadós birtokába. A per sommás uton tárgyaltatik[3]), egy részt az igénylő, — s másrészt a tö meggondnok, perügyelő s helyben levő hitelezők vagy ez utóbbiak helyett a netalán már megválasztott csőd választmány meghallgatásával. A csődhitelezők össze jövetele előtt megitélt tárgy vagy annak értéke az

---

[1]) A német csődtörvény szerint is jelentkezhetik az igénylő a bejelentési határidőn túl, s tárgyát az itélet jogerőre emelkedése után azonnal kikaphatja. Bayer i. m. 51. §. — De előbb nem lép het fel igényével.

Az osztr. csődt. 137. és 159. §§. szerint a fentebb kifejtettek egészben véve állanak; biztositék adás szüksége fön nem forog. — Lásd Zugschwerdt i. m. 184. l. — Dr. Kaserer 213. l.

A franczia code de commerce szerint a vindicatió az igénylő és a syndicusok közt foly mindig; a syndicusok lemondhatnak az igényelt tárgyról, de e lemondás érvénye a csődfelügyelő beleegyezésétől tétetik függővé. 574—579. art.

Az amerikai csődtörvény szerint mig az igényelt tárgy el adása biróilag el rendelve nincs, visszakövetelhető. — Sect. 25.

[2]) 1840. XXII. 38., 44., 45. §§. — Ftk. 1845. 1207. sz. és Htb. 1848. 167. sz. (lásd Szeniczey i. m. 107. l.)

[3]) 1840. XXII. 44. §. -- Épen igy tárgyaltatik sommás uton azon per is, mely az ingó k é z i záloggal biztositott hitelező követelésére nézve egyrészt közte s másrészt a tömeggondnok vagy perügyelő közt támadhat. 1840. XXII. 35. §. Lásd fentebb I. R. 13. §. C. 63. lap.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

énylőnek csak kezesség mellett adatik ki, mely kesség csak akkor szünik meg, ha utóbb a hitelezők m czáfolják meg az igénylő által támasztott jogot. A ődhitelezők összejövetele után inditott igényperben egitélt tárgy pedig kezesség nélkül is kiadatik [1]). De bukott laktársának csak azon tárgyak adatnak ki rmészetben, melyeket ez külön, kizárólag a maga tujdonaként használt; a melyeket a bukottal közösen sznált, azok fejében csakis eladási áruk felét követelheti [2]).

31. §.

A tömeghitelezők perei.

Hogy a tömeghitelezők mindenekelőtt a tömegől, tehát a tömeggondnoktól, mint e tömeg képviselőtől követelhetik a tömeg részére tett szolgálataik vagy özvetlenül a hitelezőkkel kötött szerződéseik folytánró igényeiket, kielégittetésök megtagadása esetében edig keresetökkel a tömeggondnok, illetőleg a hitelek ellen közvetlenül fölléphetnek, az a dolog természetből s a föntebb (I. R. 12. §. 2. pont 46—47. l.) monottakból önkényt következik [3]).

Hogy ez igy van a magyar csődtörvény szerint is, itünik az 1840. XXII. t. cz. 63. §-ból, mely meghagyja, ogy a tömegek rendbeszedésére, biztositására és kezesére szükséges költségeket a csődületi választmány a

---

[1]) 1840. XXII. 44., 45. §§. — A felebbvitel a csődpertől llönválva megtörténhetik; (Szeniczey 21. l.. 3 jegyzet.) De peritásnak csődigényperben sincs helye. Ftk. 1845. 160. sz. a. Szeczey i. m. 166. l.

[2]) 1840. XXII. 43. §.

[3]) Hogy a csöd folyamában a csődbiróság előtt, annak megünte után pedig a különben is illetékes biróság előtt léphetnek l keresetükkel, emlitni is alig szükséges.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

bejött pénzből a tömeggondnok által fizettesse ki. A h
telezők ellen közvetlenül támasztható perről a törvén
ugyan nem szól; de ennek jogossága az általános jog
elvből szükségkép következik; s e jog érvényesitése
magyar csődtörvény intézkedéseivel sem ellenkezik[1]

32. §.

A perügyelő kötelességei s jogai.

Kifejtvén egész terjedelmében a tulajdonképen
csődeljárás peres ágának természetét, nem lesz fölösle
ges azon kötelességeket s jogokat is utólag külön k
emelni, melyek a perügyelőt, mint a hitelezők összesse
gének (s esetleg a közadósnak) biróilag kirendelt kép
viselőjét illetik. Fontos az egyrészt azért, mert a pere
eljárás e fontos tényezőjének minden cselekvősége a
egész csődeljárás eredményére nevezetes befolyást gya
korol; másrészt pedig azért, mert e kötelességeket s jo
gokat az eljárásba általánosságban beszőve, azok jelen
tőségét kellően nem hangsulyozhattuk, azoknak jelentő
sége tehát nem eléggé tünhetnék szemünkbe, sőt egyik
másik figyelmünket is egészen kikerülhetné; s ismer
vén a pereseljárás természetét, könnyü ezeket megha
tározni. E szerint:

1. Kötelessége a perügyelőnek a bejelentett köve
telések tabellaris kimutatását elkésziteni, hogy a hite
lezők összejövetelekor azoknak liquidatiója rendszere
sen, időmulasztás nélkül megtörténhessék[2]); köteles

[1]) Az általunk emlitett csődtörvények sem tagadják meg a tö
meghitelezőknek itt érintett kereseti jogát a hitelezők ellenében

[2]) A tabellában czélszerü a követeléseket oly sorozatban
összeállitani, a mily sorban magukat az egyes hitelezők kielégit
tetni kérik; azok mennyiségét, jogczimét, a hitelezők által csatol
bizonyitékokat is czélszerü abban fölemliteni; sőt a csődfelügyelő
részére is egy külön tabellát késziteni.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

iaga nézeteit a követelések valodisága és osztályozása ránt a hitelezők előtt nyilvánitani; köteles a csődhitelezők összessége nevében a csődtömeg ellen folytatott minden perben — természetesen a tömeghitelezők részéről támasztott per kivételével — alperesként fellépni, ugyan-e czélból a csődbiróság elé tartozó, de más biróságnál már folyamatban levő perek áttételét kieszközölni.

2. De viszont joga van e helyzeténél fogva mindenre, mit a törvény egyáltalában az alpereseknek saját jogszerü védelmök eszközölhetése végett megenged: a szükséges halasztásokat igénybe veheti, az eredeti okiratok elömutatását kivánhatja; a közadóstól a szükséges fölvilágositásokat közvetlenül, szükség esetében a biróság közbenjárásával kérheti, stb., végre fáradtságához s a tömeg nagyságához mért jutalmat is követelhet.

Az administrativ eljárásnak azomban semmi része sem tartozik az ő hatáskörébez.

Kötelességei pontos s lelkiismeretes teljesitésének moralis biztositékán, az eskün, kivül igen tanácsos tőle reális biztositékot is kivánni.

Végre, minthogy személyisége eshetőségeknek van kitéve, melyek physice vagy moraliter akadályoztathatnák működésében, a felek érdekei perügyelő helyettesnek kirendelését is kivánják, nehogy különben a csődeljárás rendes menete bármi tekintetben is megszakadjon. Mind a perügyelőnek, mind az ő helyettesének saját igazolhatásuk tekintetéből az általok teljesitendő cselekvényekre kellő meghatalmazás adandó, mit a biróság kinevezési okmánya teljesen pótolhat[1]).

[1]) A német jog szerint a peres eljárás mellett részt vesz az administrativ eljárásban is a perügyelő, de az elsőbbség iránti pereskedéssel dolga nincs. Bayer i. m. 42., 43. §§.

Az osztrák jog szerint a perügyelő dolgait a tömeggondnok,

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046996 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

A magyar csődtörvény szerint a perügyelőnek legelső kötelessége, a mennyiben a tömeghez telekkönyvezett ingatlanok is tartoznak, azon hitelezők nevét lakását s tartózkodási helyét jegyzékbe foglalva a csődbiróság elé terjeszteni, kiknek követelései a telekkönyvekbe bejegyezvék[1]), ezenfelül pedig köteleztetik a más biróság előtt folyamatban levő perek áttételét eszközölni, a tömeg elleni perekben alperes szerepét vinni, a követelések osztályozását elkésziteni; végre a tömegre illető de csak per utján behajtható activ követelésekiránti perekben felperesként föllépni, tehát az administrativ eljárás egy részébe is be kell avatkoznia[2]).

Fáradozásai diját a csődbiróság állapitja meg[3]) de a mennyiben kötelességeit, birósági figyelmeztetés daczára, pontosan nem teljesitené, hivatalától elmozditatik s addig teljesitett munkálatáért dijt nem kap[4]). A perügyelő feleskettetését, vagy részéről adandó biztositékot, csődtörvényünk nem kiván, annak helyette sérő szintén előleg nem gondoskodik.

33. §.

2. Az administrativ eljárás.

A csődeljárásnak második főága, a nem peres, az ugynevezett administrativ eljárás, mely a csődhitelezők kielégitésére szánt vagyon biztositását, kezelését, föntartását s a hitelezők közt leendő aránylagos felosztá-

---

a franczia csődt. szerint a syndicusok teljesitik; az amerikai jog. szerint a perügyelő tisztét az assignee (gondnok) viszi.

[1]) Id. törv. szab. IV. 2. §.

[2]) 1840. XXII. 24., 35., 44., 50., 65—74., 76—78. §§. 1844 VII. 2. §. — Id. törv. szab. IV. 6. §.

[3]) Ámbár a perügyelő dijáról a hitelezők is rendelkezhetnek. Ftk. 1843. 736. sz. Szeniczey i. m. 165. l.

[4]) 1840. XXII. 121. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

át czélozza. Fontossága kétségbevonhatatlan, ha ggondoljuk, hogy épen ez által valósul a csődeljárás al elérendő végczél, s hogy épen ez ága az eljárás- k háritja a hitelezőkre a közadós — mint a tömeg ajdonosa — iránti felelősség legtekintélyesebb részét.

A csődeljárás e része kezdődik a csődtömegnek ói átadásával (a tömeggondnok kezeibe) s tart a csőd- árás egész folyamán keresztül, mignem a tömegnek, etőleg a tömeg értékének tényleges kiosztásával, tárgy ányánál fogva önkényt, minden hatósági intézkedés lkül megszünik. Magában foglalja a bíróság részéről javak összeirását[1]); a hitelezők részéről az activ kö- telések behajtását, azok hasznos gyümölcsöztetését, a m készpénzben álló vagyon pénzzé tételét, esetleg a özadós üzletének folytatását, a tömeg értékének min- n károsodástól való megóvását, mindezen munkálko- ások igényelte költségek fedezését, végre a pénzzé tett szes vagyonnak a hitelezők közötti felosztását. A hi- lezők ez administrativ cselekvőségét szakadatlanul iséri a csődbiróság részéről felügyelet, melyet, mint ásutt emlitők, a csődfelügyelő legczélszerübben telje- ithet, s a mely mellett az adósnak érdekei is kevésbbé annak veszélyeztetve.

Az administrativ eljárás, tartalmának roppant ter- edelménél és sokoldalúságánál fogva számtalan külön ntézkedést követel, melyeket részletezni egyáltalán le- etetlen; mert magok e részletes intézkedések függnek vagyon minősége- és mennyiségétől, miket előre meg- atározni lehetetlen. De bármily számosak is legyenek z egyes intézkedések s bármire is vonatkozzanak: egy- égesen kell összemüködniök a törvény örve alatt kitü- ött czél elérésére, mely annál nagyobb mérvben való- ul, minél jobban választatnak meg az arra szolgáló

[1]) Hogy az összeirás szükség esetében már az előkészitő el- árásban is megtörténhetik, fentebb emlitettük. Lásd II. R. 20. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

eszközök, s minél teljesebben és olcsóbban lelik ezek alkalmaztatásukat, tehát minél kevesebbet emésztenek föl magok az eszközök azon anyagból, mely épen a kitüzött czél valósitására forditandó.

A csődeljárás administrativ részében e szerint főelv a hasznos és olcsó, szóval az okos kezelés, mely negativ irányban minden kár megelőzését s a költségek lehető kimélését, positiv irányban pedig a létező vagyon föntartását s lehető gyarapitását igényli. Mig a csődtömeg kezelése a hitelezők összességének a csőd jogczimén szerzett joga (I. R. 7. és 10. §§.): a tömegnek okos kezelése annak kötelessége, mert a vagyon tulajdonosa az e fölötti szabad intézkedési jog elvesztése daczára is a közadós maradván, ez jogosan követelheti, hogy vagyona ugy kezeltessék, a mint azt gondos tulajdonoshoz illőleg önmaga kezelné.

Ily gondos kezelés azomban csak ugy lesz lehetséges, ha a vagyon kezelői az ennek értékére befolyó minden körülmény helyes ismeretére jutnak; e tekintetben viszont az adós kötelessége, hogy minden egyes esetben, hol az ő különös szakismerete vagy fölvilágositása nélkül a kezelés kevésbbé lenne előnyös vagy tán épen hátrányossá válhatnék, a vagyonkezelőknek fölvilágositással szolgáljon[1]).

A vagyonkezelési jogot az erre hivatott csődhitelezők összessége azomban nem gyakorolhatja mindaddig, mig az nem ismeretes, ismeretessé pedig csak az összejövetelére biróilag kitüzött határnapon válhatik; azért is e határnapig a vagyont a bíróság által kinevezett ideiglenes tömeggondnok kezeli mint láttuk (24. §. 2. 114.—115. l.) a csődbíróság, illetőleg a csődfelügyelő szigoru ellenőrzése mellett. A tömegvagyon tehát min-

[1]) Az általunk annyiszor felemlitett külföldi csődtörvények is meghagyják, hogy az adós, szükség esetében, bármikor felelni tartozzék a vagyonkezelőknek. Legrészletesebben intézkedik e tekintetben az amerikai csődtörvény. Sect. 26.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ének előtt részletesen átadandó, mi végett a közadós vagyona, ha még előbb nem történt, pontosan összeírandó; az összeirásnál a tömeggondnoknak jelen kell lennie, az érdeklett hitelezők is jelen lehetnek. Az összeirás, czéljánál fogva, csak arra terjedhet ki, mi nem kétségtelenül másnak, hanem legalább valószinüleg a közadós tulajdona, s mi a végrehajtás tárgya lehet; történik ép oly módon, mint a végrehajtási összeirás, miszen csődeljárásban is generalis executio az összeirás végczélja. Az összeirás alkalmával a tárgyak egyuttal hitelesen megbecsülendők, nemcsak, hogy pénzzétételük alkalmával a megállapitott becsü kikiáltási árul szolgáljon az árverésnél[1]), hanem, hogy kétség esetében a netaláni romlás vagy javitás folytán beállt értékcsökkenés vagy emelkedés foka meghatároztathassék. Ha pedig mind e cselekvények a csőd birói elrendelhetése végett, már előbb megtörténtek (lásd II. R. 20. §.), akkor csakis a leltár elkészitése marad hátra, melyet a tömeggondnok, mihelyt az összeirt javak egyenkint biróságilag átadattak, a csődfelügyelő ellenőrzése mellett készit, hogy a gondjára bizott vagyon tekintetében történendő minden változás iránt bármikor is határozottan, könnyen számot adhasson. Az összeirási jegyzőkönyv, mint hivatalos okmány természetesen a csődbiróságnál marad, a leltár pedig a tömeggondnoknál hagyatik, s annak elismeréseül, hogy helyesen [vétetett föl, a csődfelügyelő s a netán jelenvolt hitelezők s közadós által is aláirandó; sőt ajánlatos ennek párját is elkészitteni, mely az alább emlitendő csődválasztmány szolgálatára álland.

Azon esetre, ha a közadós vagyonának valamely részére, vagy egész vagyonára nézve valamely hitelező

---

[1]) E becsü természetesen nem akadályoztathatja azt, hogy a mennyiben a közadósnak valamely üzlete a csőd alatt is folytattatik, a megbecsült tárgy a becsün alul vagy fölül el adathassék.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

által nyert netáni birói zálogjog folytán e hitelező kérelmére már a tömeggondnok kinevezése előtt gondnok neveztetett volna ki, ezt ama hitelező beleegyezése nélkül hivatalától ugyan megfosztani nem szabad, de a csődhitelezők érdeke mégis megkívánja, hogy az e vagyon iránti minden intézkedés a tömeggondnok tudtával történjék; a tömeggondnok beleegyezése nem szükséges, mert hiszen a specialis zálogjogot nyert hitelező ugyis felelni tartozik a csődhitelezőknek mindarra nézve, mi a lefoglalt vagyonnal saját, vagy gondnokának cselekvényei által történik[1]).

A kinevezett ideiglenes tömeggondnok a hatáskörhöz tartozó cselekvényeket hol a bíróságtól kinevezése folytán nyert általános, hol meg ugyancsak e bíróságtól minden egyes esetben kieszközlendő specialis felhatalmazás alapján teljesiti[2]). Erre nézve ismét csak azt állithatni föl általános szabályul, hogy minden fontosabb esetben a bíróság specialis fölhatalmazása szükséges[3]); a kevésbbé fontosokat vagy igen sürgőseket általános megbizatásánál fogva is teljesitheti[4]). Mindezekre nézve a kölömböző államok törvényei külön intézkedéseket tartalmaznak[5]).

---

[1]) Az osztr. csödt. 83. §. a. csődelőtt kinevezett gondnokot „különös gondnokként“ (besonderer Verwalter) tartja meg a lefoglalt vagyonra nézve.

[2]) E specialis felhatalmazás is nem mindenkor magától a csődbíróságtól közvetlenül, hanem a körülményekhez képest a csődfelügyelőtől is kieszközölhető, mi a kezelés pontossága tekintetéből igen czélszerü lehet, s sok esetben elégséges is mások érdekei megóvására.

[3]) Pl. a tömeg valamely részének eladása, a közadóssal kötött de még nem teljesitett szerződések teljesitése vagy nem teljesitése iránti nyilatkozata; egyességek kötése stb.

[4]) Pl. a követelések behajtása, vagy ezek behajtása végetti ügyvédvallás; mindennapi szükséges kiadások fedezése, tarthatlan ingók eladása stb.

[5]) A német csődtörvény szerint a bíróság specialis meghatalmazása kivántatik: 1. a javak elidegenitésére, 2. fizetések telje-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

Az ideiglenes tömeggondnoknak, mint ilyennek, iködése tart mindaddig, mig vagy önkényt le nem szön állásáról, vagy a bíróság által attól el nem mozatatik; vagy a hitelezők által véglegesnek el nem fodtatik vagy helyébe más nem választatik.

Leköszönhet bármikor; letéthetik hanyagsága, zlelküsége, alkalmatlan volta miatt; de mindkét etben számadással s kár esetében, kártérítéssel tarto-

---

sére, kivéve a folyó fizetéseket; 3. a tömeg javára mások ellen itandó pernek kezdésére; 4. egyes javak bérbeadására, 5. tők befektetésére, s 6. minden fontosabb dispositióra nézve. — yer i. m. 41. §. 115. l.

Az osztr. csödt. 78. §. szerint a tömeggondnok mindazt önmamegteheti, a mire az ált. polg. tvkönyv 1008. §.-a szerint az yek bizonyos n e m é r e szóló különös meghatalmazás kivántatk csődön kivül; a csöd felügyelő különös felhatalmazása kivántat: 1. pénzértékek felvételére hivataloknál, 2. a közadós által kezett jogügyzetek megtámadására, azok teljesitésére vagy visszasitására, 3. egyességek kötésére, melyek tárgya 200 ftot felül lad; 4. igények elismerésére, 5. zálogbeváltására 6. ingók elidenitésére árverésen kivül; 7. ingatlanok elidegenitésére vagy ekre vonatkozó bérszerződések feloldására, — 147. § — A csődóság beleegyezése kivántatik: 1. Ingatlanok eladására árverésen vül, s ingatlanokra támasztott igények elismerésére, s 2. a közös által személyes kötelezettsége mellett vállalt ipar- s kereskelmi vállalatokróli lemondásra, ha ez által a tömeg állapotjában vezetes változás történnék. Mihelyt azomban a csődválasztmány egalakult, csakis ennek hozzájárulása kivántatik meg mindezen vételes ügyletekhez. Osztr. csödt. 147., 148. §§.

A franczia code de commerce szerint, mindaz ideiglenes mind végleges syndicusok a csődfelügyelőnek szoros felügyelete alatt lanak. Pénzt is csak annak aláirásával ellátott nyugta mellett hetnek föl, a követelések behajtására, a romlásnak kitett javak idegenitésére, az elidegenités módjainak meghatározására s az gatlan javak eladására is mindig a csődfelügyelő különös megtalmazása kivántatik. 470., 452., 485. skv.

Az amerikai csődtörvény szerint az assignee hatalma igen rjedt; egyedül a zálog visszaváltására, választott bíróság elfogatására vagy valamely kétes követelés iránti egyességre nézve tarzik a bíróság különös engedélyét kikérni. A többiben szabad keze an. Ban. a. of 1867. Sect. 12—17.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

zik. Ezért is kivánatos, annak helyettesérő̈l is elől sen gondoskodni.

Végleges gondnoknak elfogadhatja, vagy hely ujat választhat a csődhitelezők összessége saját tets szerint, mert őt illeti a tömeg kezelésének joga, ő lős érette, tehát csak őt illeti meg a tényleges kezelő megválasztása iránti jog is. A tömeggondnok elis rése vagy ujnak választása pedig vagy egyhangu vagy a hitelezők többsége által történik. De most kérdés, hogy mikor, mely hitelezők összessége v többsége, s az utóbbi esetben a hitelezőknek m többsége által történhetik e jog érvényesitése?

A hitelezők összejövetelére kitüzött határnap semmi esetre sem történhetik meg; mert hát ekkor hitelezők nem is ismeretesek; e határnap utáni i halasztani pedig fölösleges, mert már a határna is nyilik erre alkalom, s a hitelezők érdekeik meg sára a legközelebbi jogos alkalom fölhasználását ki hatják. Ez alkalom pedig a hitelezők összejövete kitüzött határnap maga; s ekkor is csak azon hitele részére, kik ekkoráig követeléseiket bejelentették későbbi bejentökre nézve e jog gyakorlása csak az e re maradna fön, ha a csődtartama alatt még egy szükséges volna gondnok választása[1]). Részt vehet ez actusban ugy az igénylők, mint a dologi és tulaj képeni csődhitelezők; a tömeghitelezők azomban jogo kizárhatók abból, mert ők tulajdonképen a hitele nek hitelezői.

Magának a többségnek kiszámitásában pe mind a hitelezők számát, mind az azokat illető köv lések nagyságát kell tekintetbe venni; mert ha tisz csak a hitelezők száma szerint határoztatnék me

---

[1]) Ez is egyik hátránya a későn jelentkező hitelezőknek t. i. követelésök liquidatiója ily késő bejelentés mellett is meg gedtetik. Lásd 26. §. 12 t. l.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

bbség, megeshetnék, hogy az összes követelések ánylag igen csekély töredékének tulajdonosai döntek el azon választást, mely épen valamennyi követes érdekében történik; ha pedig a többség csakis a belentett követelések nagyobb mennyisége szerint döntnék el, megeshetnék, hogy alig egy két hitelező eálná azon egyént, kinek valamennyi hitelező bizalát kellene birnia. S minthogy a legtöbb esetben gyarlatilag alig lesz kivihető, hogy valamennyi hitelező, hát az összes követelések tulajdonosai, vagy pedig oknak oly számszerinti általános többsége, mely egyttal a követelések nagyobb mennyiségét repraesentálja, gyanazon személyben központositsák bizalmukat, oly ódhoz kell fordulni a végleges tömeggondnok megválasztásában, mely eme kellékeket leginkább megköeliti. E szerint, ha a szavazásra jogositott hitelezők száma egyenlő, a követelések nagyobb mennyisége lönt a választásban, viszont a két oldalt álló követelések mennyiségének egyenlő nagysága esetében, a hitelezők nagyobb száma határoz. Ha pedig egyoldalt a hitelezők számszerinti többsége, más oldalt meg a követelések nagyobb mennyisége áll szemközt, azt kell megvizsgálni, valljon a hitelezők e többsége hanyadrésze a választásra jogositott hitelezők összes számának, s szintúgy a követelések e nagyobb mennyisége hányad része a választásban résztvevő hitelezők követelései egész összegének, s a mely oldalon a hányados abstract értéke nagyobb, az leszen a választásra nézve határozó[1]). —

[1]) Igy pl. tegyük a jelentkezett hitelezők számát 30-ra, s a bejelentett követeléseiket 90,000 ftra. Ha a tömeggondnok választásánál 21 hitelező 35,000 ftnyi követelésével A-t, s 9 hitelező 55,000 ft. követelésével B-t kivánja gondnoknak, A. lesz a megválasztott, mert a hitelezők többségének aránya az összes hitelezőkhöz, t. i. $^{21}/_{30}=^{126}/_{180}$, nagyobb, mint a követelések többségének aránya az összes követelésekéhez, mely csak $^{55}/_{90}=^{110}/_{180}$. Azon igényhitelezők követelése, kik természetben követelik tárgyaikat, ezek becsára szerint leszen számitandó.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046996 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

Végre ha kettőnél több egyénre esnének szavazato azon kettőre nézve történik uj választás, kiknek hel zete a szavazatok tekintetében legelőnyösebb. Ha fentebbiek daczára sem nyilatkoznék egyik vagy m sik egyén mellett a többség, a csődbiróság szava lész a döntő.

Ép ily módon lesz választandó a tömeggondnol nak föntebb (149. lap.) emlitett helyettese, kinek akk és addig kell működnie, mig vagy uj tömeggondno nem választatik (a mennyiben ez szükséges volna) vag a tömeggondnok maga ismét nem folytathatná félbe szakadt hivatalát.

Hasonló módon alkotandó a fentebb (24. §. 114. l. emlitett csődválasztmány is, még pedig, hogy a mennyi ben tagjai ellenvéleményben volnának a köréhez tartoz intézkedések iránt, többség szerint határozhasson, czél szerü abba a tagokat páratlan számban megválasztani Ennek megválasztása már most szükségtelenné teszi a tömeggondnoknak a csődbiróság részéről adandó spe cialis megbizásokat, mert a tömeggondnokot maga a hitelezők összessége választván meg, annak minden cse lekvőségeért a hitelezők összessége leszen felelős, de felelősségre nem vonathatik oly cselekvényért, mely nem saját, hanem egy tőle egészen külömböző harma diknak megbizásából létesült; tehát most már kizáró lag a csődhitelezők összességét illeti a tömeggondnok ellenőrzése, őt a specialis megbizásoknak megadása, s mind e jogát a csődhitelezők összessége az általa alko tott csődválasztmány, mint helyettese által gyakorol tatja, melynek utasitása szerint a tömeggondnok min dig eljárni tartozik. A csődbiróság hivatása abban nyil vánul ezek után, hogy a vagyonkezelők cselekvőségé nek törvényszerüségét ellenőrzi. Mind a végleges tö meggondnokot, mind annak helyettesét s a csődválaszt mányt a csődbiróság erősiti meg hivatalában, de alapos ok nélkül ezek megerősitését meg nem tagadhatja.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

A végleges tömeggondnoknak is minden, a helyes czélszerü administratióra vonatkozó intézkedést kell jesitenie, részint a csődválasztmány meghallgatásával, szint saját bölcs belátása szerint a csődválasztmány leges meghallgatása nélkül, a mint azt a józan kezes természete, vagy a közte s a csődválasztmány kött netán előlegesen létesült megállapodás kivánja[1]).

A tömeggondnoknak egyik főfeladata a hitelezők fizetése a tömegből. Ennek föltételei: hogy a tömeg részen vagy legalább részben pénzzé változtatva s a elégitendő követelések valódisága, mennyisége, s ngsorozata jogerejüleg megállapitva legyen. S mintgy a csődfolytán, ennek természeténél fogva, nem inden követelés fizettethetik ki egész mennyiségére zve a tömegből: a jogérvényesen még el nem utasitt követelések- s a tömegből befolyt pénzek összegék egybevetéséből, kellő tekintettel a megállapitott rrendre, kell a minden egyes követelésre eső részlet kiszámitani. Ennek eszközölhetése végett egy kifizesi terv készitendő, mely ugy az egész terjedelemben,

---

[1]) A német csődtörvény szerint az ideiglenes gondnokot a ldbiróság nevezi ki, az állandót és a csődválasztmányt a hitelek személy szerinti többsége választja. A csődválasztmány mellett némely fontosabb esetekben a bíróság előleges engedélye kivánjk meg. Bayer i. m. 41. és 54. §§.

Az osztr. csődt. szerint az állandó tömeggondnokot s hitelő választmányt a hitelezőnek a követelések nagyobb értéke szeti többsége választja.

A code de com. szerint sem gondnok sem csőd választmány lön nem létezik, provisorius syndicusok kinevezéséről másutt lt szó; a definitiv syndicusokat is mint láttuk a bíróság nevezi Art 504., 505.. 529., 462.

Az amerikai csődtörvény szerint nincs ideiglenes tömeggond-, sem csődválasztmány, hanem egy vagy több állandógondnok bignee), kik a megjelent hitelezők szám és érték szerinti többe által választatnak. Bankrupt act of 1867. Sect. 11. és 13. — megválasztottaknak 5 nap alatt kell az elfogadás iránt nyilatniok.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

mint az aránylagos részletben kifizetendő követeléseke
a kivánt, vagy jogerejüleg is megállapitott sorozat sz
rint összeállitva tartalmazza, egyuttal fölemlitve benn
azt is, hogy minden egyes követelés, mely tömegrés
letből, mily arányban elégitendő ki s mekkora azo
összeg mely az illető sorozatban arra jut.

Ha mindjárt a tömeg valamely része még pénz
sem tétetett, a tömeggondnok a kifizetési tervet még
elkészitheti, mert ez esetben is kifejezheti azon abstrac
hányadost, mely a tömeg minden egyes részletéből te
jesitendő fizetéseknél egységül veendő, s a mely anny
szor véve adja az egyes követelésre jutó részt, a hány
szor e megitélt követelésben foglaltatik[1]). Az sem aka
dálya a kifizetési terv pontos elkészitésének, hogy va
lamely követelés valódisága vagy rangsorozata még
vitás; mert amaz esetben a megitélt sorozati helyen
emez esetben mindegyik helyen, a melyre jogérvényes
sen soroztathatik, feltételesen kiteendő, mig a vita meg
szüntével annak vagy azoknak adatik ki, a kinek vagy
a kiknek megitéltetett, és pedig azon helyen, a melyen
megitéltetett.

E kifizetési terv elkészitése tisztán administrati
jellegü levén, a perügyelőnek ahhoz semmi köze sincs
az érdeklett hitelezők azt megtekinthetik s a tömeg
gondnok által ejtett netáni hibákra észrevételeiket
megtehetik, miben szükség esetére szakértők megha
gatása mellett, a biróság fog határozni; ezen határozat
ellen azomban felebbvitelnek szüksége fönn nem forog
mert azzal a biróság nem vitás jogot dönt el, e tekin
tetben jogelvnek alkalmaztatásáról szó sem lehetvén
egyedül csak egy számitási müveletnek helyessége

---

[1]) Igy ha valamely tömegből vagy annak valamely részé
öt hitelező: A=17 ft., B=25 ft., C=35 ft., D=40 ft., E=45 ft
volna követeléseinek arányához képest kifizetendő, a tömeg e
vetelések számainak összegével: 162-vel volna osztandó, s A-
$^{17}/_{262}$, B-$^{25}/_{162}$, stb. rész jutna a pénzzé tett tömegből.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

zsgálja meg vagy szakértők által megvizsgáltatja, s számításban netán elkövetett hibát kiigazitja vagy a ámitás helyességét tudomásul veszi. Ennek tisztába ɔzatala után a biróság a tömeggondnoknak meghagyja követeléseknek tényleges kifizetését, a mit ez, természetesen a biróság közbenjárása mellett megtenni tartok. Mint minden fizetés, ugy ez is, a kifizetett összegɨk az eredeti oklevélre vezetendő és külön is kiállandó nyugtatványa mellett történik, s az egész kövelés kifizetése esetében az eredeti oklevél a közadósɨk, részleges törlesztése esetében pedig az illető hitezőnek szolgáltattatik ki[1]).

Ezek szerint a tömeggondnok végső teendői a fiɜtési terv elkészitése, a természetben meglevő tömegɜszeknek pénzzé tétele, a már eladott tömegért be-

---

[1]) Ugyanez eljárás követtetik — a fizetési terv elleni jogrvoslat kizárásával a német csőd szerint; lásd Bayer i. m. 70. §.

Az osztr. csődt. 176. §. szerint sincs a kifizetési terv ellen ɔgorvoslatnak helye. De ha valamely követelés nem a megitélt ɔrban, vagy valamely kétes követelés nem a törvényben előirt ıódon — föltételesen — van a tervben fölvéve, s az ellen az éreklettek a magok kifogásait kellő időben beadták, a biróság hoz itéɜtet, mely ellen jogorvoslatnak helye van. 177—180. §§.

A code de commerce szerint külön kifizetési terv nem kéɜittetik; hanem a syndicusok havonkint tartoznak a csődfelügyeɔnek a tömeg mikénti állásáról jelentést tenni, s a csődfelügyelő hhoz képest elrendeli azon összeg nagyságát, mely az igazolt követelések közt a költségek s privilegiált követelések értékének levoɜásával a többi hitelezők közt aránylag felosztandó. Art. 565—570.

Az amerikai csődtörvény szerint a gondnok, a csődmegnyiɜsa utáni három hónap mulva tartozik a csődhitelezőket egybehiɜatni, nekik a tömegállapotáról pontosan számot adni, s a hitelezők ıatározzák el, mily rész tartandó vissza a vitás követelések szánára, s mily rész osztandó ki a bebizonyitott követelések közt. Három hónap mulva ujra összehivatnak ily czélból, s ha a gondnok ıibáján kivül össze nem hivatnának, a biróság tartozik a kifizeendő összeget megállapitani, s minden esetben a jegyző (register) illitja össze a kielégitendő követelések lajstromát a reájok jutó ɜészletek külön kitételével. Sect. 27., 28.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

folyt vagy külömben behajtott s jövedelmezés vég kiadott pénznek beszedése s a hitelezőknek tényle kifizetése.

A tömeggondnoknak munkálkodásához mért alomra van igénye; ezt az ideiglenes tömeggondn részére az esetben, ha még a csődválasztmány meg n alakult, az ismert hitelezők s a közadós meghallgatá val a bíróság kötelessége megállapitani; ha pedig a lasztmány már megalakult, ugy szintén a csődhitelez összessége által választott végleges gondnokra néz mindig az érdeklett feleknek, tehát a tömeggondno nak, a közadósnak és a csődválaszmánynak lesz jogs jutalom iránt egyezkedniök, mely egyességet a bírós határozatával megerősitni tartozik; ha pedig az érde lettek közt egyesség létre nem jöhet, a bíróság állapit azt meg itéletével, mely ellen a magokat sértve vé felek jogorvoslatának van helye.

De viszont számadással is tartozik a tömeggondno a csődbiróságnak, mely az ismert hitelezők meghallgat sával vizsgálja meg számadásait, vagy a csődválasztmán meghallgatásával, mely a számadásokat tudomásvét végett a csődbiróság elé terjeszti. Ha a tömeggondno kártéritéssel tartoznék, ebben csakis a bíróság ált marasztaltathatik el; s az itélet azonnal végre is hajtan dó, mert a kártérités fejében elmarasztalt összeg a t meg alkatrészét képezi vagy képezheti; annak kezé lése és gyümölcsöztetése a hitelezők összességének jog illetőleg felelősség terhe melletti kötelessége; már p dig kártéritésben marasztalt gondnok kezében a hasz nos gyümölcsöztetés okszerüen föl nem tételeztethetik s igy a marasztalt összeg azonnali lefizetését a felelős ségre vonható csődválasztmány teljes joggal követelheti Ha azomban utóbb a kártérités kötelezettsége alól jog érvényesen fölmentetik a gondnok, a lefizetett összeg

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

időközben hajtott kamatokkal együtt számára ismét szolgáltatandó lészen[1]).

34. §.

Folytatás.

A csődeljárásnak adminisztrativ jellegü ágát a agyar csődtörvények a most előadottaktól igen eltéleg szabályozzák.

A csődbiróság ezen törvények értelmében ugyan — mint fentebb (25. §-a 119. l.) emlitők — csődöt rendelő határozatával még az ideiglenes tömeggondnoot ki nem nevezhetvén, egyelőre az adós javainak csak ár alá vételét rendeli el, mely abban áll, hogy az erre gositott birósági személyek[2]) a közadós vagyonát a

---

[1]) A német csődt. szerint a gondnok számadási kötelessége s felelőssége iránt a kiskoruak curatorára nézve fönnálló törvéyek határozatai alkalmaztatnak. Bayer, i. m. 41. §. 41. jegyzet.

Az osztr. csődt. szerint a gondnok jutalmazását a csődhitezők többségének határozata szerint — a közadós meghallgatása élkül — a csődbiróság erősiti meg végzésileg, mely ellen jogoroslatnak van helye a felsőbb birósághoz 14 nap alatt. A számadók megvizsgálása a csődhitelezők össszessége által történik s rre a csődadós is meghivatik. Lásd osztr. csődt. 144., 161., 149—53. §§.

A franczia code de commerce szerint kiegyezés esetére a ukottnak adnak számot a prov. syndicusok, különben pedig a elyökbe lépő definitiv syndicusoknak, ezek pedig a hitelezők sszességének tartoznak számot adni, mindig a csődfelügyelő elöklése alatt. — Jutalomra a vagyonkezelők tarthatnak igényt. 19., 529., 536., 537., 462.

Az amerikai csődt. szerint az assignee a biróság által, a körülményekhez képest meghatározandó dijat s kárpótlást nyer; a egyző (register) s a hivatalos kiküldött (messenger) pedig az általánosan megállapitott tariffa szerinti dijat kapják. Az assignee jualma 5%, 1000 dollárig, 2% ezentul 5000 dollárig és ½% ezentul terjedő összeg kezelése esetében. Sect. 17., 28. és 47.

[2]) Kik ezek, lásd fentebb 23. §. 111. l. és 1848. XXII. 13., 15., 108. §§. és 11. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

csődhitelezők részére lefoglaltnak nyilvánitják, ar üzleti könyveit, leveleit, készpénzét s drágaságait gokhoz veszik, a többi ingókat birói pecséttel látva elzárják, s a kulcsot magukkal véve a közа arra figyelmeztetik, hogy a lezárolt tárgyakat sem r rongálni sem elidegeniteni nem szabad, ellenkező (ben bukása hamisággal párosultnak mondatnék az erre szabott büntetésben részesittetnék[1]).

Ugyanez alkalommal tartozik a közadós a zá tot foganatositó birói kiküldöttek felszólitására, h benlevő hitelezőinek lakását, a mennyire tehetségé áll, előadni, kiket azután a birói kiküldöttek miel felszólitani kötelesek, hogy egy általok rövid időre tüzendő határnapon a kinevezendő ideiglenes tömeggo nok s végleges perügyelő iránt javaslatot tegyen mely javaslat tekintetbe vétele mellett a bíróság e tisztviselőt kinevezendi[2]). Csak ezek megtörténte u következik a leltározás, mire nézve törvényeink a vetkezőket rendelik el:

A kiküldött[3]) a bukott lakásán levő minden gyat összeirs a tömeggondnoknak átadja; de a tu donos nevével vagy más világos jellel ellátott s be csételt letéteményeket csak fölbontatlanul adja át ne az adósnál talált közpénztári szekrényt lepecsételi közhivatali irományokkal együtt az őt kiküldő bi ságnak adja által, mely a pénztár fölötti birósá erről értesitvén, ennek kiküldött tagjai előtt a pénzt megvizsgálja, az illető hatóság pénzét nyugta mel annak rögtön átadja, a fölösleget a csődtömeghez (

---

[1]) Szeniczey „a magyar csődtörvény és csődeljárás." l. 9. §. —

[2]) U. o. 10. §.

[3]) Ki ez, lásd fentebb. 23. §. 111. l. s az 1840. XXII. t. 13. §.-át.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046996 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ja, a netán hiányzó részre nézve pedig azt a csődhi-
ezők sorába utasitja[1]).

A vérségével osztatlan állapotban levő bukottnak
ık saját osztályrésze irathatik össze, az osztályt az-
ín a tömeggondnoknak s a perügyelőnek kötelessége
eszközölni, mire nézve már nem az 1836. XIV. t. cz.
erint kijelölt osztoztatóbiróság, hanem az 1868. LIV.
cz. 37. §-ban kijelölt biróság lesz illetékes; s ugyan-
en törvényczikknek VII. fejezetében megállapitott el-
rás is lészen az osztály kieszközlésére nézve alkalma-
ndó[2]). Az ingatlan nemesi javak iránti jo-
ıkra vonatkozó okmányok lepecsételve a nemzetség-
ılieknek szolgáltatandók által[3]).

A feleségnek ingatlan javait csak azon
ıetben szabad összeirni, ha az ő neve is férjének va-
ımely adóslevelén alá van irva; ellemben az ingó ja-
akat össze szabad irni, de a nő követelheti a kizárólag
ajját vagy gyermekei számára készült ruhát, fehér- és
gynemüt, saját vagy gyermekei nevével jelzett bu-
ıokat; kiadandók neki továbbá a bukott kezeihez
erült s még természetben meglevő hozományai is, még
a adóslevelekből is állanak azok[4]). Azomban a férj a
eje ellen kiütött csőd esetében a háznál találtató min-
len ingót követelhet[5]).

A közkereseti társaság valamely tagja ellen el-
endelt csőd esetében csak e tagnak része irandó ösz-
ze; de kik egyéb viszony alapján birnak másokkal

---

[1]) 1840. XXII. 17. §. A hitelezők mely osztályában elégiten-
lő ki e hatóság, lásd fent. 13. §. 69. l.

[2]) Lásd az 1869. marcz. 30-án az átmeneti intézkedések
árgyában kibocsátott miniszteri rendelet XV. czikkét.

[3]) 1840. XXII. 16. §.

[4]) 1840. XXII. 18. 39—41. §§.

[5]) Hogy a követelő a maga tulajdonjogát a követelt tárgyak-
ra nézve mindenik esetben bizonyitani tartozik, az természetes.
(Lásd fentebb 30. §.)

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

közösen valamely tárgyat, ez összeirandó e körülmé
megjelölése mellett[1]).

A bukott mesterembernek vagy napszámosna
élelme megkeresésére megkivántatott legszükségesel
szerszámai s eszközei összeiratván, ha a bukott ké
számára kiadandók[2]).

Végre az összeirásban megjelölendők azon tá
gyak, melyek romlás nélkül továbbra el nem tarthatól
Ezen összeirás maga a leltár, mely két példányban k
szittetvén el, az összeirás alkalmával jelen voltak ált
aláiratik s a csődbirósághak bemutattatik; mihelyt
bíróság azt helybenhagyta, az egyik példányt a tömeg
gondnoknak — elismerése mellett — átszolgáltatja,
ez által az összeirt vagyon maga is a gondnok számár
átadottnak tekintetik[3]).

Ha pedig a leltár elkészülte után merülne föl
közadósnak valamely vagyona, ennek összeirása végett
rögtön tartozik a tőmeggondnok a csődbirósághoz fo
lyamodni[4]); sőt ha a csődület berekesztése után is ke
rülne elő valamely vagyon, mely már a csőd idejében
a közadós tulajdonát képezte, ez szintén a berekesztett
csődben érdeklett csődhitelezők javára összeirandó, s a
vételár köztük a csőd alatt megállapitott arányban szét
osztandó. Ily esetekben tehát pótleltárnak lesz helye[5]).
Annak meggátlására, hogy az adós a maga vagyonából
valamit a csődhitelezők elől eltitkoljon, szolgál a felfe
dezési eskü (21. §. 104. l.)[6]).

Az ideiglenes tömeggondnoknak már most első
kötelessége az, hogy az összeirás alkalmával tarthatat

---

[1]) 1840. XXII. 20. 21. §§.
[2]) U. o. 42. §.
[3]) Szeniczey i. m. 101. lap. 19. §.
[4]) Szeniczey, i. m. 99. l. 17. §.
[5]) U. o. és 1840. 117. §.
[6]) Ez eskü mint fentebb (21. §.) láttuk, a csődnyitóhatár
zatban rendeltetik el. 1840. XXII. 11. és 14. §§.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

anak talált ingókat rögtön eladja, még pedig az arra ndelt birói személy közben jöttével, árverés utján, ert az ingóknak szabadkézből eladásához a csődvá- sztmánynak beleegyezése volna szükséges, a csődvá- sztmány pedig eddiglen meg sem alakulhatott[1]); a bbi vagyonra felelet terhe alatt felügyel, a nem pe- s s activ követeléseket behajtja, a tömeghez tartozó s talán elrejtett vagy elidegenitett tárgyakat beszerzi, bukottnak netán járó tartási dijat (21. §. 105. p.) részére időnkint kifizeti[2]). Ezen tisztét a csődbiró- ig közvetlen felügyelete alatt az összes hitelezők ösz- zejövetelére kitüzött határnapig folytatja.

A hitelezők összecsődítése, mint fentebb (21. §. 04. l.) emlitők, edictalis citatio utján történik, mely örvényileg előirt tartalmánál fogva csak az ideiglenes ömeggondnok s a perügyelő kinevezése után tétethetik özzé. Tartalmaznia kell ugyanis az edictalis citatiónak: csődbiróság és bukott nevén, a hitelezők összejövete- ére kitüzött helyen és határnapon s azok felszólitá- án (21. és 28. §§.) kivül még az ideiglenes tömeggond- ok s a perügyelő nevét is[3]). Ez edictalis citatiót az ljáró csődbiróság nem csak kapujára szegezi, hanem a ivatalos hirlapban is közzé teszi; más hatóság terüle- én lakó hitelezők javára pedig e csődnyitó határozat- ak országszerte leendő köröztetése végett a belügy- niszteriumot keresi meg; sőt, ha valószinüleg kül- öldi hitelezők is érdekelvék a csőd által, a csődnyitó határozat az igazságügyi ministerium utján külföldi la- pokban is közzététetik[4]).

---

[1]) Ftk. 1861. 3116. sz. sz. Szeniczey i. m. 14. l. * jegyzet.

[2]) 1840. XXII. 14., 33., 34. 23. §§. és 12. §§. E tartási di bukottnak a vagyon zár alátételétől kezdve a csőd befejeztéig jár ugyan bár a biróság azt csak a gondnok kinevezése után rendelheti el.

[3]) 1840. XXII. 25. §.

[4]) Ugyanott 27—31. §§.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ezők összejövetele a követelések bejelen
ott 3 nap utolsójára rendeltetik el; e napo
megjelent hitelezők az e végből kiküldött birói ta
jelenlétében, szavazattöbbséggel három tagból ál
csődválasztmányt választanak sajátkebelökből [1]),
gondnok eddigi díját meghatározzák s egyuttal az ide
iglenes tömeggondnokot véglegesnek elfogadják vag
helyébe mást választanak, s e végleges gondnok jöven
dő bére iránt vele előre megalkudnak [2]).

A csődválasztmány aztán megvizsgálja az ideigle
nes gondnoknak számadásait, megteszi ezekfölött a mag
észrevételeit; ha uj tömeggondnok választatott, ennek
a csődtömeget általadja, s a végleges gondnok eljárás
fölött közvetlen felügyeleti jogot gyakorol.

Ha az ideiglenes tömeggondnok a hitelezők által
meghatározott díjjal vagy a csődválasztmánynak az ő
számadásai iránti észrevételeivel meg nem elégednék, a
bíróság fog határozni, és pedig a számadások iránti
kérdésben azonnal itél, itéletét rögtön végre is hajtja;
a gondnok jutalma iránt azomban csak a bejelentett
követelések valódisága iránt hozandó itélettel egyidejü-
leg határoz; mindkét kérdésre vonatkozó itélet ellen
a felülvizsgálat azomban csak az összes csődperiratok
felterjeszthetésekor fog történni [3]).

Az ideiglenes gondnok munkálkodásait ezentul az
állandó tömeggondnok folytatja; de minden lényeges
intézkedésére (pl. eladásra, szerződések kötésére, a pén-
zek elhelyezésére, az ingatlanok mikénti kezelésére

---

[1]) A hitelezők egyenlő szavazattal birnak, de ha ily módon a többség ki nem kerül, a követelések nagyobb összege fog dönteni. A választmánynak dij nem jár. Váltóftk. 1862. 1779. sz. a. Választmányi tagságra senkit sem lehet kényszeriteni; lehet az nem hitelező is, ennek azomban dij jár. Ftk. 1848. 775. sz. a.

[2]) 1840. XXII. 51., 52.

[3]) 1840. XXII. 54., 55 §§. — A tömeggondnok díját, ép ugy mint a perügyelőét a csődbiróság hivatalból is mérsékelheti.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ízve) a csődválasztmány számszerinti többségének leegyezése vagy jóváhagyása szükséges, minek jeleül inden általa kiállitandó okmányt legalább egy választányi tag által alá kell iratnia, mert különben intézédése a választmánynyal szemközt érvénytelen[1]).

A mi a javak eladását, tehát a tömegnek pénzzé telét illeti, láttuk, hogy a magyar csődtörvény szerint hitelezők összejövetele előtt az ideiglenes tömeggondok csak az el nem tartható ingókat adhatta el, még edig csak árverésen. A többi vagyonnak pénzzé tételre az állandó tömeggondnok van hivatva, a ki ezt a álasztmány által meghatározandó terjedelemben s idően teljesiti. Az ingatlanok csak árverésen adhatók el ezekkel egyidejüleg adandók el a müvelésökre szükséges ingók is, miután mind e javakat a választmány megbecsültette. Az árverésről a betáblázott hitelezők különösen értesittetnek. Az árverés a becsáron, sikertelensége esetében pedig egy ujabban kitüzendő határnapon a becsáron alul is kezdhető; de az ingók vételára az ingatlanokétól elkülönitendő. Az ekként s egyéb uton is befolyt pénzt a választmány felelősség terhe nellett s akként tartozik jövedelmezőleg elhelyezni, hogy annak idején azonnal a csődhitelezők kielégitésére fordittathassék; ugyancsak ezen pénzekből fedezendők a választmány meghagyása folytán a tömeggondnok által a halaszthatatlan kezelési költségek[2]).

Az állandó tömeggondnok tartozik eljárásáról a csődválasztmánynak számot adni; ez azon idő alatt történik, mig a hitelezők követeléseinek osztályozása iránti per folyt, hogy a mennyiben a gondnok a választmány észrevételeibe bele nem nyugodnék, a bírósághoz fordulhasson, mire nézve a választmány észrevételeinek

---

[1]) 1840. XXII. 56., 57.,61. §§. — Id. törv. szab. IV. 5. §.
[2]) 1840. XXII. 59., 60., 62., 63., 109. §§. id. törv. szab. IV. 3. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

vétele után 8 nap alatt ezek iránti kifogásait ben
tani tartozik, s e kérdésben is a követelések osztá
zása iránt hozandó itélettel egyidejüleg határoz a l
ság; itéletét végrehajtja, a meg nem elégedő fél a t
felebbezésekkel egyidejüleg birtokon kivül élhet fe
bezéssel[1]).

S minthogy az osztályozás iránt hozott itéle
jogerőre emelkedéseig is vezethet még a tömeggond
számadást, ez iránt is az előbbihez teljesen hasonló
don történik megszámoltatása, mihelyt az osztály
jogerőre emelkedett[2]).

Hogy ha a választmány a csőd folyama alatt bá
kor is a gondnok hütlenségét venné észre, igazolt ke
mére a bíróság e gondnokot számadásra utasitva hi
találától elmozditja, s a választmány kijelölése mellet
gondnokot fog kinevezni, mely határozat ellen az
mozditott gondnok felebbezéssel nem élhet[3]).

Az osztályozás iránt hozott itélet jogerőre em
kedése után (28. §. 140. l.), illetőleg a tömeggondn
utolsó megszámoltatása után azonnal kezdődik az o
tályozási itéletnek végrehajtása, vagyis a követelés
nek a megállapitott sorrend és arány szerinti kifizet
Hogy azomban ez megtörténhessék, a bíróság min
nek előtt fölszámitja a kifizetendő összegek mennyi
gét, s ha az addiglan befolyt pénzkészlet elégtelens
ugy kivánja, a még el nem adott javak a csődvála
mány valamelyik tagjának kivánatára (a gondnok v
legesen számolván, a vagyon kezelés őt többé nem
letheti) árverés utján eladatnak, addig folytatván az
verést, mig javak léteznek, vagy mig a szügségelt pé
összeg befolyt. Továbbá a választmány a jövedelme
végett elhelyezett pénzeknek behajtásáról kellő időb

---

[1]) 1840. XXII. 94. §.
[2]) U. o. 107 §,
[3]) 1840. XXII. 64. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ondoskodik, hogy igy a kifizetés fönnakadás nélkül olyhasson[1]).

Ez intézkedések teljesitése után a tömeggondnok irói itélet következtében nyolcz nap alatt a kifizesi sorozatot tartozik benyujtani, annyi példányban, ogy a bíróságnak is, s minden hitelezőnek is külön gy-egy jusson, melynek vétele után 3 nap alatt a hilezők az elleni észrevételeiket megtehetik, mire a bióság a kifizetés sorát a fentebb (13. §.) emlitett osztázozat és módozat szerint birói határozattal is megállaitja[2]), s a kifizetés teljesitését egy birói tagjának kiüldése mellett a tömeggondnoknak meghagyja[3]), ki s ennek eszközlése végett az illető hitelezőket egy megatározott napra körlevél utján összehivja, a teljesen ielégitett hitelezőktől eredeti okleveleiket visszaveszi, részben kielégitettektől, a részletfizetésnek az eredeire való följegyzése mellett nyugtatványt vesz, és ezen kleveleket, ugyszinte a mennyiben valamely hitelező 30 nap alatt a részére eső pénzösszeget át nem venné, pénzt is jelentéstétel mellett a kiküldött birói tag s a ömeggondnok a bíróságnak visszamutatja[4])

Ugyanily administrativ eljárás folyik, csakhogy az általános tömegtől elkülönitve a jelzáloggal terhelt ngatlanokra nézve, s szintugy külön az ingó tömegre nézve, melyre egy vagy több hitelező törvényes vagy szerződési zálogjogot nyert[5]).

A bánya javakra nézve, ha nem a bányaszék a csődbiróság, csakis a bányabíróságok előtt érvényesitett

---

[1]) U. o. 108—120. §§. 106. §. és id. törv. szab. IV. 23. §.

[2]) 1840. XXII. 111. §.

[3]) A törvény ugyan nem mondja, hogy felebbezhető e ezen itélet, de a gyakorlat a felebbezésnek helyet ad. Htb. 1861. 199. sz. Lásd Szeniczey i. m. 70. l.

[4]) 1840. XXII. 114—116.

[5]) Id. törv. szab. IV. 6. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

követeléseknek osztályozása történik a csődbiróság által, magát a végrehajtást a bányabiróság teljesiti[1]

35. §.

C). A csődeljárás befejezése.

Előadván immár a csődöt s csődeljárást egész terjedelmökben, vizsgáljuk már most a csődeljárásnak megszünési módjait.

A csődeljárás megszüntethetik:

1. ha a csődeljárás folyamában magának a csődnek is szükségessége megszünt;

2. ha kétségtelenül bizonyos, hogy az általa elérendő czél épen nem valósulhat;

3. ha más uton biztosabban s nagyobb mérvben elérhető e czél;

4. ha e czél, a mennyire csak lehetséges, már el van érve.

1. Az első eset forog fönn a) ha kitünik, hogy a csőd lételéhez megkivánt szükséges kellékeknek egyike-másika hiányzik (lásd I. R. 2. §.) b) ha valamennyi bejelentett hitelező önként beleegyezik abba, hogy maga a csőd, tehát ezzel együtt a csődeljárás is nem létezőnek mondassék ki; akár a közadós iránti részvét, akár rendes uton leendő kielégittetésük reménye vagy bármi más ok is birja őket erre. De ha csak egyetlen hitelező is ellenezné ezt, csak ennek teljes kielégitése, vagy a mennyiben követelése vitás volna, csak teljes biztositása után szüntettethetnék meg a csőd, mert az ennek megnyilta által szerzett jogától senki sem fosztathatik meg sérelem nélkül.

2. A második eset: ha vagy semmi, vagy oly csekély, a tömeg, hogy a csődeljárás igényelte költségek előleges levonása után a csőd hitelezők kielégitésére

[1]) U. o. 14. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ɔmmi sem jut, mert ily körülmények közt nincs a csőd-
járás egyik nevezetes ágának tárgya (lásd 2. §. 5. p.).

3. A harmadik eset az, ha a hitelezők a közadós-
ıl egyességre léptek; a mennyiben t. i. követeléseik
gy részéről végkép lemondottak, vagy a közadóssal
kként egyezkedtek, hogy követeléseik egy részét a
ɛlenleg létező csőd alapján nem akarják érvényesiteni.
Bárkinek ellenzése esetében a fentebb 1. b) alatti fölté-
ɛl alatt lehet csak a csődeljárás megszünésének helye.

4. Végre a negyedik eset áll be, ha a tömeg tény-
ɛg a hitelezők kielégitésére fordittatott, tehát a tömeg
imerült; mert ez volt a csődeljárás végczélja, miután
edig ez el lett érve, magára az eszközre sincs többé
zükség.

Ha azomban a csődtömeghez tartozó, de akár a
ɔzadós által szándékosan elrejtett, akár egyébként a
sődtömegbe nem vonhatott vagyon merülne föl a csőd-
ıegszüntetése után, ezen vagyon is a megszüntetett csőd
ɔen érdekelt csődhitelezők kielégitésére lenne forditan-
ó, mire nézve a csődben megállapitott sorrend s fize-
ési arány marad irányadó[1]). Ellemben, a csőd megszünte
ıtán szerzett vagyon természetesen csak ujabb csőd
olytán fordittathatnék a közadós hitelezőinek közös,
gyüttes kielégitésére, épugy, mintha ez előtt a közadós
llen csőd nem is létezett volna.

A csőd és csődeljárás megszüntetésének birói ha-
ározat által kell minden esetben kimondatnia, csak-
ıogy az nem a birói határozat következtében szünik
ıeg tulajdonképen, hanem az előbb fölsorolt okok egyi-
ɛének vagy másikának beálltával. De szükséges annak
ıegszünését bióilag is kimondani azért, hogy a va-
gyonbukott a csőd alapján tőle elvont vagy felfüggesz-
ɛett jogainak teljes gyakorlatát ismét visszanyerhesse, a

[1]) Hogy ez a magyar csődtörvényben szintén el van ismerve, fentebb emlitők. Lásd 34. §. 166. l. — 1840. XXII. 117. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

mennyiben azok még végkép el nem vesztek volna; ugy szükséges volt a csődnek megnyiltát is bíróilag mondani (I. R. 1., 2. §§.) hogy e jogczimet az érdek hitelezők bárki ellen egész terjedelmében használh sák. S a mely módon a csődnyitó határozat közzéte tett, ugyanazon módon hozandó köztudomásra a cs megszüntető határozat is; a mely napon ez megtörté attól kezdve senki sem mentheti magát annak nem dásával. Igy ha a tömeggondnok vagy a csődválas mány vagy ennek valamely tagja mással a csődtön get érdeklő ügyzetre lépett volna, az ezen esetben s a csődhitelezők összessége, sem a bukott ellenében j hatálylyal nem birna; viszont, ha a csődszüntető ha rozat tényleges kimondása s törvényszerü kihirdete előtt ugyan, de a csőd megszüntetésére okot adó k rülmény beállta után tenne szert a volt közadós valame vagyonra, vagy ekkor lépne valakivel szerződésre, ezen vagyonnak korlátlan tulajdonosává válnék s ma a szerződés még a volt csődhitelezőkkel szemközt se tekintethetnék érvénytelennek[1]).

---

[1]) A német csödt. szerint a csőd befejeztetik, mihelyt a t meg a hitelezők közt fölosztatott. Elmellőzhető a csőd a fejedele től nyert moratorium vagy a hitelezőkkel kötött pactum mora rium alapján, vagy az által, hogy a hitelezők követeléseik egy szét elengedik a közadósnak. Bayer i. m. 36—39. §§. és 69. §.

Az osztr. csődtörvény a töntebb emlitett négy féle csődme szünési módot ismeri el. Lásd oszt. csödt. 154—159. §§. — A cs megszünése bíróilag kimondatik s a csődben szereplő tisztek hiv taluktól fölmentetnek. A csödmegszünése kapura szegzés, font sabb esetekben hirlapok által is közzététetik. U. o. 189. §.

A franczia code de commerce szerint megszünik a csőd hitelezők és adós közt létrejött ugynevezett „Concorda (egyesség) által, mire az adósság $^3/_4$-részét képviselő hitelez többsége szükséges; vagy megszünik a vagyon felosztása ált Lásd 507., 519., 537., 565—570. art.

Az amerikai csödtörv. szerint megszünik a csőd, ha a vagy fölosztatott, vagy ha a követelések $^3/_4$-részét képviselő hitelez ajánlatára a csődbiróság az adós közvagyonának korlátlan áteng

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

36. §.

Folytatás.

A magyar csődtörvény a csődület megszünésének tételeiről mitsem emlit specialiter; egyedül az 1840. XII. 116. §. rendeli, hogy a midőn a csődhitelezők kielégitése után a birói kiküldött s a tömeggondnok az leveleket s nyugtatványokat a birósságnak bemutatják, a csődületet megszüntnek nyilvánitsa. Hogy a biróság e határozata hirdetvény utján is közzététessék, a rvény ugyan nem rendeli, de ezt nem is tiltja, tehát tséget sem szenved, hogy a bukott kérelmére, ha ez költségek viselésére is kész, a biróság e határozatát rlapok utján is közzéteheti, a mint ezt a gyakorlat iveti is[1])

A csődnek ezen megszüntetési módján kivül a akorlatban egy másik, a hitelezők megegyezése általi, honosult. Ennek eszközlése végett a bukottnak a ődbirósághoz kell folyamodnia, s a hitelezőkkel kötött yességet bemutatnia; mire a hitelezők meghallgattasuk végett bizonyos napra beidéztetnek, s ha kitünik, gy minden, ugy csődhitelező mint tömeghitelező, beegyezett a csőd megszüntetésébe, a bíróság ennek egszüntét kimondandja, s határozatát a bukott költgére hirlapilag is közzé teszi. A kik a csőd megszüntését ily módon ellenzik, a csődmegszüntének kiondhatása végett előbb teljesen kielégitendők[2]).

---

sét elrendeli, mely esetben formalis csődeljárásnak nincs is he-
. Bankr. act. of 1867. 29. és 43. sect.

[1]) Lásd Szeniczey i. m. 178. lap. 66. §,

[2]) U. o. 67—72. §§. A csődöt egyáltalán megszüntetni nem sbad a tömeggondnok s perügyelő meghallgatása nélkül. — k. 1843. 1194. sz. Volt eset már arra is, hogy a csőd meg lőn üntetve, ha tökéletes vagyon hiány volt. Ftk. 1842. 890. sz. a. zeniczey i. m. 150—153. ll.)

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

Kényszeregyességnek, minőt a legujabb o csődt. 207. §-a a kereskedelmi csődre nézve rend a magyar csődtörvények szerint helye nincs[1]).

37. §.

A csőd utóhatásai.

A csődnek azon befolyásáról, melyet tartama a közadósnak vagyonjogi viszonyaira gyakorol, elmélkedésünk első részében (lásd I. R. 7—18 részletesen szólottunk; s minthogy ezen hatást c tartamának ideje alatt gyakorolja, igen természet az, hogy megszüntével a rendes jogviszonyok i helyre állanak. Mind a mellett van a csődnek olya tása is a vagyonjogi viszonyokra, mely megszünte nyilvánul s melyet nem ugyan a szigoru jog, de a tányosság szempontjából igazolhatni. E hatása az, a közadós a csődjogczimén ellene érvényesitett, bá szen ki nem elégitett adósságai alól fölmentetik; mert egyeztethető meg a jog magasztos eszméjével e azon hatalma, hogy egy legyőzhetlen körülmények sujtott adóst, csaknem megfosztva minden védele nála kedvezőbb körülményekbe helyezett hitelező nélküli zaklatásának tegyen ki; hiszen misem kénys ezt, hogy oly czimen érvényesítse jogát, melynek ján teljes kielégitést nem nyerhet; s ha mégis közr ködött abban, hogy adóssa a csőd egész tartama saját egyéniségével járó jogainak nagy mérvü ko zását szenvedje, nem méltányos, hogy e mellett a nak további üldözésére is joggal birjon. Termés azomban, hogy ily méltányosságra csak oly adós mithat, ki nem saját csalárdsága, sem vétkes gonda

[1]) Id. tör. szab. IV. 25. §. A rendeletileg behozott csőde sági eljárás megszüntettetik.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

ja, hanem merően tőle nem függő szerencsétlen viszo-
ok által jutott a fizetési tehetetlenség állapotába.
gy némely csődtörvényben e méltányosság egyene-
a csőd egyik czéljául is tüzetik ki, arról föntebb
R. 1. §.), hivatkozással némely államoknak intézke-
eire, megemlékeztünk.

A közadósnak személyiségére nézve azomban a
d kihatással nem bir, csak a mennyiben bukása sa-
vétke vagy gonosz szándoka folytán idéztetett elő;
kkor is nem maga a csőd, hanem az azzal egybekö-
t vétkesség, szándékosság vonja maga után büntetés-
p e következményeket, s ép ezért szükséges minde-
kelőtt az adós vétkességét, szándékosságát bebizo-
itani.

Általános határt vonni arra nézve, hogy hol kez-
dik a vétkesség, s meddig terjed, hogy szándékossággá
uljon, abstracte csaknem lehetetlen; az élet compli-
lt viszonyai között számos concret eset fordulhat elő,
elyekben az elvont theoria a nyomában járó birót cser-
n hagyja, s a kérdéses ténynek minősége csak a tör-
nyben előre nem láthatott sajátszerü körülmények te-
ntetbevétele mellett fog megitéltethetni. S ha némely
rvényhozások nehány esetet részletesen föl is sorolnak,
elyek a csőd vétkességének vagy szándékosságának
nyálladékát megállapitják, ezek csakis exemplificativ
m taxativ jelentőségüek lehetnek. Ha a vétkességnek
gy gonosz szándéknak némi jelenségei föl is merül-
k, magának a vétkességnek és szándékosságnak, ugy
ek fokozatának megállapitása a fenyitő hatóságnak s
m a polgári jogszolgáltatásra hivatott csődbiróság-
k lehet csak föladata. A fenyitő eljárás megindítása
esetben épen oly módon eszközlendő, a mint az illető
lam tételes törvényei szerint egyáltalán a magánbün-
ttek iránti eljárás folyamatba tétetik[1]).

[1]) A németjog szerint is csak a fenyitő törvényszék marasz-
ó itélete folytán éri az adóst hátrány, a mennyiben hivatalától

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

38. §.

A magyar csődtörvény a csődnek semmi oly hatást nem tulajdonit, mely annak befejezte után is nyilvánulna a jogviszonyokra nézve, nevezetesen nem terjeszti ki annak hatását annyira, hogy a közadós a csőd ben föllépett hitelezők követelései alól csőd után menekülj̈on, hacsak az illető hitelező e követeléséről önkényt le nem mond[1]). De a vétkességgel és hamissággal párosult bukásra s annak következményeire nézve részletes intézkedéseket tartalmaz. Nevezetesen:

A bíróság kötelessége a csődmegnyitási itéletben egyuttal a bukottnak szorosan meghagyni, hogy bukásának okait legfölebb a hitelezők összejövetelére kitüzött határnapig két példányban benyujtsa, mit ha a bukott nem tesz, a bíróság a bejelentett követelések valódisága iránt hozandó itéletben egyuttal, a mennyiben

---

megfosztatik s fogsággal büntettetik. Vagyonjogi tekintetben korlátokat nem szenved.

Az osztr. csödtörvény szerint a nem kereskedőt csak akkor és azon büntetés éri, a mikor és a milyen büntetést a büntető jogban megállapitott elvek szerint érdemel. 2. §. és 57. §§. De a kereskedő bármily csöd folytán nem lehet tőzsde- vagy áru sensal, tömeggondnok más csödjében, kereskedelmi kamra tagja, s kereskedést is csak egész vezeték és keresztnevével ellátott firma alatt üzhet. De rehabilitáltathatik. 246—253. §§. Zugschwerdt 53., 90., és 250. ll. Kaserer 105. l.

A code de com. szerint minden bukott kereskedő addig záratik ki a tőzsdéből, mig rehabilitatióját meg nem nyerte; ezt pedig rendesen meg nem nyeri, mig hitelezőit egészen ki nem elégitette. 613. és 604. art. — A vétkes bukásra (banqueroute simple) 4, a bünösre (frauduleuse) 3 esetet sorol föl okokként. 585., 591. art.

Az amerikai csödt. szerint a közadós a csalárd bukás miatt 3 évig terjedhető fogság vagy börtönnel bünhödik. Sect. 44.

[1]) A törvények ugyan nem rendelik, de a gyakorlat elég helytelenül szokta követni azt, hogy a bukott, tekintet nélkül bukása minőségére, közhivatalát elveszti, gyám, gondnok stb. nem lehet, sőt némelyek szerint még képviselővé sem választathatik.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

egitélt követelések összege a tömeg értékét fölülja, a bukást hamissággal párosultnak fogja kimoni. Ha pedig a bukott a meghagyásnak megfelel, nyizozatának egyik példánya a csődpernél marad, má a keresetekkel együttesen (lásd II. R. 28. §. 136. l.) erügyelőnek 15 nap alatt beadandó nyilatkozata vét kiadatik; e nyilatkozatra a bukott, ennek felelei ismét a perügyelő, mindig 15—15 napi időközben oznak válaszolni, s a mennyiben valamely hitelezőnek olnának e tekintetben észrevételei, ezeket a törvés időben ő is beadhatja[1]) E szóváltások alapján azn a bíróság a követelések valódisága iránti itéletével idejüleg a bukás vétkessége vagy hamissága fölött og határozni[2]).

Hamissággal párosultnak tekintetik a bukás b á r ly b u k o t t r a nézve:

1. ha a bukott a csőd kiütése előtt vagy az alatt gszökött;

2. ha a bíróság idézésére megjelenni vagy értéki állapotát felfedezni (II. R. 21. §. 104. l.) vagy bua okait előadni nem akarja

3. ha vagyonából valamit eltitkolt vagy csőd alatt dott;

4. ha adósságokat szinlett, valótlan adósleveleket sátott ki vagy azokon a kelet napját előbbre tette, y hitelének emelése, fenntartása végett hamis levelet használt; s

5. ha számadása alá bizott vagy nála letétemézett vagyont elköltött, vagy gyámsága alatti árvák yonából valamit elpazarlott vagy eltulajdonitott.

C s a k kereskedők- és gyárosokra nézve: ha könyket hamisan vezették, azokból leveleket kiszaggatvagy azokba más leveleket ragasztottak, vagy ha

[1]) 1840. XXII. 138. és 1844. VII. 5. §.
[2]) 1844. VII. 5. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

bejegyzett kereskedők s társaságok könyveket épens
gel nem vezetnek[1]).

Vétkességgel párosult bukásnak pedig törvényei
értelmében csakis kereskedőkre nézve lehet hely
vétkesnek tekintetik pedig a bukás:

1. ha a bejegyzett kereskedő könyve
rendetlenül vezeti,

2. ha az év végével mérleget nem készit;

3. ha rövid idő alatt a nélkül, hogy baleset ér
volna, sok vagyont elpazarolt,

4. ha a csőd bekövetkezését előre látván ezt még
maga nem kérte, hanem ennek daczára némely hitele
zőket birói foglalás utján előre kielégitett[2]).

Hogy a fent emlitett körülmények létéről a bi
róság annál biztosabban meggyőződhessék, a perügyel
vagy valamely hitelező kérelmére a bukott meghallga
tása után, akár a csőd- akár a fenyitő bíróság kiküld
jeinek közbenjöttével, a bukott ellen szoros vizsgála
inditandó, mely alkalommal minden irata s könyve
kiküldöttek, a perügyelő, a hitelezők s erre különösen
meghitt kereskedői szakértők által megtekinthető, hogy
ezek a tapasztaltakról a bíróságnak biztos tudomást ad
hassanak[3]).

Ha a csődbiróság a bukást vétkesnek, vagy ha
misnak mondja ki, ugyanakkor határozatilag az
is kijelenti, hogy a bukott jövőre váltókat ki nem
adhat[4]), bejegyzett kereskedő nem lehet. hi
tellel biró könyveket nem vezethet; s ezen itéletét a bi
róság hirlapilag is közzé teszi; egyuttal a szükséges iro
mányok átküldése mellett a fenyitőbíróságot a büntető

---

[1]) 1840. XXII. 130. §.

[2]) U. o. 131. §.

[3]) 1844. VII. 5. §.

[4]) Tehát elfogadnia szabad, mert ezekkel nem másokat, h
nem magát kötelezi; saját váltót sem adhat ki, mert bejegyzett ke
reskedő nem lehet.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

r megindítása végett megkeresi, mely is a beszámitás tához képest a hamis bukást hat hónaptól há- m évig terjedhető tömlöczczel, a vétkes bukást dig egy héttől hat hónapig terjedhető bezárással gja fenyiteni, sőt a mennyiben a bukottnak elszökésé- l lehetne tartani, a csődbiróság annak letartóztatását büntetés kimondása előtt is elrendelheti, s azt megke- sésére a fenyitőbiróság azonnal köteles teljesiteni[1])-

A csődbiróságnak azon itélete ellen, melylyel a ikást hamissággal vagy vétkességgel párosultnak k-. ondja s a büntető per megindítását elrendeli, csak aki or élhet a bukott felebbvitellel, ha nem makacssága lytán hozatott. S midőn felebbvitellel, bármelyik ér- ekelt fél élt, ez birtokon belül a többi itéletektől kü- nváltan terjesztetik föl a királyi itélő táblához; de fenyitőbiróság határozatának felülvizsgálása minden setben, tehát ha nem is élné valamely fél felebbezéssel, kir. itélő tábla által történik, mert ennek másodfoku irói illetőségét ezen nemü büntető perekre nézve is az 868. évi LIV. t. cz. érintetlenül hagyta[2]).

[1]) 1840. XXII. 131. és 1844. VII. 5. §. — A csődbiróság enyitő törvényszékkel is bir nálunk, mint ilyen rögtöni letartóztatását az adósnak elrendelheti. (Htb. 1865. 535. sz.).

[2]) 1844. VII. 5. §. és 1840. XXII. 129. §.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

IROMÁNYPÉLDÁK.

I.

Csődnyitási kérvények.

(A 21. §-hoz.)

1. sz.

a) Ha maga az adós kéri a csőd elrendelését.

Tekintetes Törvényszék!

Saját vétkem nélkül bekövetkezett szerencsétlen körülmények u. m. (ezek közül egy kettő fölsorolható) s e körülményekkel egybekötött veszteségeim, vagyonomat annyira megapasztá[k], hogy hitelezőimet, [kik az] A. alatt mellékelt kimutatásban összesen megnevezvék követeléseik egész mennyiségére nézve legjobb szándékom mellett sem vagyok képes kielégiteni.

Nehogy e szorult helyzetem valakinek kárával másnak előnyére szolgáljon, kötelességemnek tartottam, fizetési tehetetlenségemet ideje korán a tek. törvényszéknek tudomására adni, s egyuttal az iránt folyamodni hogy ellenem az 1840. XXII. 5., 6. és 11. §§. értelmében a csődöt itéletileg megnyitottnak kimondani méltóztassék.

Kérvény küllapja N. N

N. N. megye (vagy város) tek. törvényszékéhez mint csőd bírósághoz.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

Kérvénye
N. N. terménykereskedőnek
(lakik x-ben),
melyben a csődöt maga ellen
elrendeltetni kéri.
A. (mellékelttel.)

Jegyzet. Az A) alatt emlitett kimutatás melléklése szoran véve nem szükséges, de hogy az ideiglenes tömeggondnokot a perügyelőt a csődbiróság minél előbb kirendelhesse, igen célszerü legalább a hitelezők névsorát és lakását a kérvénynyel yütt bemutatni. Sőt még üdvösebb volna a bukott adósainak vsorát és tartozásuk mennyiségét, ugy szintén a bukott egyéb gyonának hol létét is a csődnyitási kérelemmel egyidejüleg beujtani, mivel rögtöni vagyon kimutatás által a birói zár is sokkal ztosabban s gyorsabban volna eszközölhető. Ha azonban az A att emlitett kimutatást a csődöt kérő nem csatolná kérvényéhez [] közti sor a kérvényből kimarad.

2. sz.

) *Ha az örökös vagy hagyatéki gondnok kéri a csőd nyitását a hagyatéki tömegre nézve.*

Tekintetes Törvényszék!

A */. alatt csatolt végrendelet (v. bizonyitvány) szeint az 1869 év nov. hó 15. napján elhalt M. M. X-i lakosnak vagyona reánk (vagy N. N. O. O. és P. P. X-i lakosokra) szállott, mint egyedüli örökösökre; mivel azonban a 2/. alatt mellékelt leltár szerint az örökhagyó adósságai annak vagyonát messze tulhaladják, s igy az 1840. XXII. t. cz. 5. §. szerint csődületnek van helye:

Valamennyi hitelező jogainak megóvása tekintetéből azon kérelemmel járulunk (vagy mint a hagyatéki tömegnek 3/. szerint kinevezett gondnoka azon kérelemmel járulok) a tekintetes megyei (városi) törvényszékhez, hogy nevezett örökhagyó tömege ellen az

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

1840. XXII. 5., 6. és 11. §§. értelmében a csődöt ité
tileg megnyitottnak kimondani méltóztassék.

N. N.
O. O.
P. P.
mint M. M. örökösei
vagy
O. O. mint M. M. hagyaték
nak gondnoka

A kérvény külzete:

B. megye (város) tek. törvényszékéhez
mint csődbirósághoz,
kérvénye
N. N.
O. O.
P. P.-nek, mint néhai M. M. örök
seinek (laknak x-ben)
melyben néhai M. M. hagyaték
ellen a csődöt megnyittatni kér

(1/. 2/. 3/. mellékletekkel).

Jegyzet. Ha csak egy az örökös, ennek kérelmére a csőd az 1840. XXII. t. cz. 6, §. értelmében haladéktalanul elrendelendő, csak kétségtelenül kimutatta légyen, hogy ő az egyedüli örökös, mert ő az elhunyt vagyoni személyiségének folytatója. De több örökös létele esetében, ezeknek teljes hitelt érdemlő kijelölése mellett ez örökösök közül egyik vagy többen csak ugy eszközölhetik a fenti §. értelmében a csőd elrendelését ha legalább a csődöt nem kérő többi örökösöknek abbeli nyilatkozatát is kérvényükhöz csatolják, miszerint egyik sem vállalja magára az örökhagyó tartozásainak teljes kifizetését; mert nem az örökösök egy része, hanem valamennyi örökös képviseli az örökhagyó vagyoni személyiségét; oly részleges csődöt pedig, mely a hagyatéknak csak egy részére vonatkozik, csődtörvényeink nem ismernek. S valóban ily részleges csődnek elrendelése által, a hagyatéknak a csődtömegbe nem vont része könnyen egyik-másik hitelező előnyére szolgálhatna a többiek kárával. Miért is igen czélszerü a többi örökösöket rövid záros határ idő alatt nyilatkozat adásra bíróilag szoritani s nyilatkozatukhoz képest vagy a csődöt elrendelni, vagy a csőd iránti kérvényt elutasitani, de ez utóbbi esetben az egyes hitelezőket mihez tartásuk végett egyenkint értesiteni.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

3. sz.

Ha egy vagy több hitelező kéri a csödnek elrendelését.

Tekintetes Törvényszék!

N. N. x-i lakos asztalos mester következő összeekkel tartozik:

1. az A) alatti váltó szerint O. O. hitelezőnek 000 frttal o. é.

2. a B) alatti kötelezvény szerint P. P. hitelezők. 5000 fttal o. é. minthogy pedig nevezett adós ellen C) alatti bizonyitvány (vagy hiteles jegyzőkönyv) erint már 2590 ft erejéig a végrehajtás is elrendeltett s igy fizetési tehetetlensége több mint valószinü: negy fönt emlitett s egyéb hitelezők is követeléseiktől égkép elessenek, van szerencsénk a tek. Törvényszékez D) alatti ügyvédünk által az iránt folyamodni, hogy evezett közadósunkat, azonnal megidézni, s meghallatása után ellene az 1840. XXII. t. cz. 5. §. b) és 6. . értelmében a csődöt elrendelni méltóztassék.

O. O.

Külzet: P. P. hitelezők

C. Megye (város) tek. törvényszékéhez

folyamodványa

O. O.

és

P. P. hitelezőknek

(laknak y-ban) képviselve R. R. ügyvéd által

N. N. asztalos mester ellen

(lakik x-ben).

(A—D mellékelettekkel) csőd elrendelése végett.

Jegyzet. Ha csak egyik hítelező kérné a csőd megnyitását, ez más hitelezők létezését tanukra való hivatkozás vagy mások által kiállitott bizonyitvány stb. által is igazolhatja.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

II.

Jegyzőkönyvi minták.

(A 21. §-hoz.)

4. sz.

a) Tárgyalási jegyzőkönyv.

Mely felvétetik, midőn az adós az 1840. XXII. t. §. szerint a hitelezők csődnyitási kérelme folytán a törvényszék előtt megjelenik.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a pesti sz. kir. városi törvényszék mint csődbiróság előtt 1870. máj. 16-án az O. O. P. P. hitelezők által N. N. közadós ellen megnyittatni kért csődügyben a f. é. 20035 sz. a. kelt végzés folytán.

Jelenlevők.

a biróság részéről	a felek részéről
K. K. biró.	X. X. mint O. O. hit. ügyvéde
R. R. jegyző.	Y. Y. mint P. P. hit. ügyvéde.

Csődnyitásért folyamodó O. O. P. P. hitelezőkért megjelent ügyvédek X. X. és Y. Y. *I.* és *II.* alatt csatolván meghatalmazásukat kérik a f. é. — sz. a. beadott kérvényben foglaltak alapján N. N. ellen a csődöt megnyittatni.

Alperes N. N. elismeri ugyan, hogy O. O. hitelezőnek 5000 fttal; P. P. hitelezőnek pedig 10,000 fttal tartozik, de ellene a csőd el nem rendelhető, mert vagyona messze tulhaladja e két rendbeli adósságát. Hogy

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

onban alperes a vagyon állapot részletes kimutatásák fáradalmait elkerülhesse, P. P. hitelezőnek még le m járt 10,000 frtnyi követelésének biztositására ezenl átadja U. U. által törvényszerüleg kiállitott készfités kezességi okiratot; s mivel e szerint csak is O. O. telezőnek van ellene követelése, mely különös biztotékkal ellátva nincs, annak mint már egyedüli hitelenek kérelmére a csődület az 1840. XXII. 5. és 6. §§. telmében annál kevésbbé rendelhető el, mert föltéve, gy ha ő követelésének lejáratákor azonnal ki nem égittetnék a rendes peruton is követelésének összehez juthat.

Kéri ennélfogva nevezett hitelezőit csödnyitási kélmükkel elutasitani.

Válasz. P. P. hitelező a 2/. alatti kézfizetési ezességet ezennel elfogadja s csödnyitási kérelmétől áll.

O. O. hitelező azomban a csődületet elrendeltetni éri, mert a 3/. alatti kezességi okmány által U. U. lett P. P. helyére s az 5000 ftnyi követelés még minig veszélyeztetve van annál is inkább; mert az adózetési képességét semmivel sem igazolta stb.

Keltmf.

X. X. mint O. O. ügyvéde.

Előttünk

Y. Y. mint P. P. ügyvéde.

K. K. biró

R. R. jegyző.

(A 34. §-hoz)

5. sz.

b) Jegyzőkönyv.

Mely fölvétetik midőn a jelenlevő hitelezők ideiglenes tömeggondnokot és perügyelőt ajánlanak.

A jegyzőkönyv fejezete az előbbi hasonlatára készül.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

Alulirt hét hitelező ideiglenes tömeggondnok perügyelő ajánlása végett megjelenvén. A. A. hitele mindkét tiszt betöltésére X. X. ügyvéd urat hozza vaslatba, kit is minden jelenvolt hitelező egyhangul perügyelőül ajánl; ellenben B. B. hitelező tömeg gon nokul Y. Y. pestvárosi tvszéki becsüst hozza javaslat Ekként a tömeggondnok személye iránt a hitelezők leménye megoszolván, az ügy szavazásra került, a m alkalommal négy hitelező X. X. mellett a többi hár pedig Y. Y. mellett szavazott. E szerint

X. X. ügyvéd ur perügyelőül egyhangulag, meggondnokul pedig szavazat többséggel ajánltatik tek. törvényszék figyelmébe

N. N. A hét hitelező aláirása.
birói kiküldött.

Jegyzet. A jelenlevő hitelezők egybehivását a törvé szék rendesen a csődmegnyitó itéletben hagyja meg az adós jav nak zár alá vétele, és összeirása végett kiküldött birósági tagna s a fenti szavazás az ő elnöklete alatt történik, ki az eredményrő törvényszéket rögtön értesiteni tartozik, hogy az id. tömeggondn kot és perügyelőt kirendelhesse. — Ugyanily módon veendő fe jegyzőkönyv, midőn az 1840. XXII. 51., 52. §§ szerint állandó meggondnok és csődületi választmány választandó.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

III.

Csődületi kereset levelek.

(A 28. §-hoz.)

6. sz.

Ha a hitelező csak is az általános csődtömegből kéri kielégittetését.

Tek. Törvényszék!

N. N. ur az 1. sz. alatt csatolt kötelezvény (vagy ıtelesitett könyvkivonat vagy váltólevél) szerint tarıznék nekem 1000 frt kölcsön tőkét 1872. jan. 1-jén ıegfizetni.

Minthogy azomban nevezett adósom ellen f. é. ıárcz. 14-én a csőd rendeltetett el s én ennek folytán övetelésemet a csődtömeg ellen a lejárat előtt is érvényesithetem:

Oda járul kérelmem, hogy ez 1000 ft. o. é. tőkét levonandók levonásával, esetleg pedig a tőkének a ejárattól számitandó 6% kamatait is a tömegből megtélni s mint közönséges (vagy könyvkivonati) adósságot az 1840. XXII. t. cz. 89. §. értelmében az általános ömeg IV. osztályába (vagy mint váltó adósságot az 840. XXII. t. cz. 85. §.) értelmében az általános töneg III. osztályába sorozni méltóztassék.

Tisztelettel maradván

A tek. törvényszéknek

alázatos szolgaja

O. O.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046996 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

Külzet:
D. megye (v. város) törvényszékéhez
mint csődbirósághoz
csődkeresete
O. O. hitelezőnek, képv. P. F. ügyvéd által
N. N, vagyon bukott csődtömege ellen
1000 ft tőke s jár.
megitélése iránt.

Jegyzet. Ha a követelés szóbeli szerződésen alapul, a 1. sz. a. okmány helyett tanukra kell kivatkozni, kikkel a követe lés valódisága szükség esetén igazolható leszen. egyuttal mellék lendők a kérdőpontok. melyek fölött a tanuk kihallgatandók lesz nek. Csak igy lészen elég téve az 1840. XXII. t. cz. 49. §-nak.

7. sz.

b) Ha a hitelező a betáblázással terhelt ingatlan vagyon külön tömegéből, vagy ebből s elégtelensége esetében egyutta az általános tömegből kéri kielégittetését.

Tek. Törvényszék!

N. N. vagyonbukott az A) alatti kötvény tanusága szerint 2500 frttal s ennek 1869. márcz. 6-tól járó 6% kamataival adósom; sőt követelésem biztositására e követeléseim erejéig adósomnak a vingai 123. sz. tjegyzőkönyvbe A I. 805 s 819. hr. sz. alatt fölvett jószág testére ezen telekjegyzőkönyv C 5 tétele alatt zálog jogomat is bekebeleztettem.

Mivel pedig adósom csődbe jutása következtében követelésemet az 1840. XXII. t. cz. 48. §. szerint csak is annak tömege ellen érvényesithetem, —

Kérem a tek. Törvényszéket, hogy fentemlitett 2500 ft tőke követelésemet a lejárattól a csődnyitásig járó 159 ftnyi, ugy szintén a csőd alatt a kielégitésig folyó 6% késedelmi kamatait a csődtömegből részemre megitélni, s az orsz. ért. IV. 6. és 9. §. értelmében a

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

áblázással terhelt ingatlanból a követelésemnek meg-
lő rangsorozatban, ha pedig ez ingatlan tömegből
vetelésem ki nem kerülne, a fönmaradó részére nézve
orsz. ért. IV. 8. §. s az 1840. XXII. 89. §. értel-
ben az általános tömegből annak 4-ik osztályában
izettetni méltóztassék.

Tisztelettel maradván

A Tettes Törvszéknek

alázatos szolgája

Külzet: O. O.

E. megye (v. város) tek. törvszékéhez
mint csődbirósághoz
csődkeresete
O. O. hitelezőnek
N. N. vagyonbukott
csődtömege ellen
2500 ft betáblázással
biztositott tőke s jár iránt.

8. sz.

:) *Igény kereset a midőn t. i. a csődtömegben másnak tulajdonát képező tárgy foglaltatott le.*

(A 30. §-hoz.)

Tek. Törvényszék!

Az ./· alatt csatolt 1868. oct. 1-jén kelt bérleti erződés szerint én N. N. urnak raktáramból egy saját vemmel ellátott hat octávás fényezett zongorát kölönöztem ki, általa minden elsején fizetendő 10 ft. o. é. rösszeg kikötése mellett; de 1. nevezett N. N. ellen é. aug. 15-én 38715. sz. a. kelt itélettel csődület ren-ltetett el, s javainak összeirása alkalmával a 2/. leltár erint ezen zongora is a hitelezők javára lefoglalta-tt, s igy azon veszélynek vagyok kitéve, hogy e tu-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

lajdonom is a csődhitelezők követeléseinek kielégit sére fog fordittatni.

Továbbá 2. ugyanezen N. N. a 3/· alatti hitele tett könyvkivonat szerint még f. é. marcz. 1-től kezd a csődmegnyitásáig összesen 5½ havi bérfizetésekk vagyis 55 fttal maradt adósom:

végre 3. A 4/· alatti bizonyitvány szerint zongor mon a bukott 40 ft erejéig terjedő kárt is okozott.

Zongorám azonosságát P. P. s O. O. asztalos me terekkel mint tanukkal (laknak Pesten ország-ut 7 sz. a.), hátralékos bérkövetelésemet R. R. könyvvivő pót esküjével (l. kigyó-utcza 6. sz. a.) a kár valódis gát és mennyiségét pedig ugyancsak P. P. és O. O. t nuimmal vagyok képes szükség esetén igazolni.

Mindezeknél fogva, oda terjed alázatos kérelmem hogy igényelt zongorám megnyerhetése végett a pe ügyelőt jelen keresetem másodlatán, a tömeg gondn kot, s a csőd választmányt hivatalos felzeteken sommá tárgyalásra megidézni s ennek folytán zongorám rög töni kiadását az 1840. XXII. 45. § értelmében elren delni:

ugy szintén 55 ft hátralékos bekövetelésemet ennek a csődmegnyitásáig már lejárt névszerint:

10 ft	után	f. é.	márc.	1-től	5½	hónap.	72½ kr.
10 ft	„	„	apr.	„	4½	„	22½ „
10 ft	„	„	máj.	„	3½	„	17½ „
10 ft	„	„	jun.	„	2½	„	12½ „
10 ft	„	„	jul.	„	1½	„	7½ „
végre 10 ft	„	„	aug.	„	½	„	2½ „

Összesen 90 kr. eddig

nem különben a csőd alatt folyó 6% kamatait, hasonló lag a bérszerződésnek az 1840. XXII. t. cz. 37. §. sze rint történt felbontása által keletkezett s a csődnyitás tól a zongora kiadásáig kiszámitandó bérvesztességemet s 40 ftnyi kártéritési követelésemet a többi hitelezők

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

veteléseivel egyidejüleg az 1840. XXII. 74. §. értelében megitélni s hátralékos követelésemet az idézett tz. 89. §. szerint az általános tömeg negyedik s bérztességemet kártérítési követelésemmel együtt az alános tömeg 6-ik osztályába sorozni méltóztassék.

Tisztelettel maradván

A tek. Törvényszéknek

alázatos szolgája

B. B.

Zongora gyáros

Külzet:

megye (város) tek. törvényszékéhez mint csődbirósághoz.

Csőd igénykeresete

B. B. Zongora gyárosnak etc.

IV.

Halasztási kérvények.

(A 28. §-hoz.)

9. sz.

Midön valamely hitelező a követelések bejelentésére kizött határnapra bizonyitékokkal ellátott keresetét be nem adhatja.

Tek. Törvényszék!

Az N. N. pesti kereskedő ellen f. évi aug. 15-én 3715. sz. a. elrendelt csődügyben a hitelezők követeléinek bejelentésére f. é. nov. 3., 4. és 5-dike tüzetett ki határnapul; én alulirott a */. alatt csatolt bizonyitvány nusága szerint f. é. jun. 30-tól kezdve f. é. october 3-ig üzleti összeköttetésem miatt Londonban tartóz-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

kodván e csőd megnyitásáról tudomást egyáltalán szerezhettem. Minthogy pedig N. N. vagyon buko len nekem is több rendbeli követeléseim vannak, a lyek igazolására szükséges okmányaimat a 2 °/. elismervény szerint X. X. 3 °/. szerint időközben elh ügyvéd urnak adtam által, kinek hagyatéki tömeg ily rövid időn azokat megnem szerezhetem s kere met a szükséges próbákkal a kitüzött határ időr nem szerelhetem:

Oda irányzom alázatos kérelmemet, hogy cső resetem benyujtására a jelen kérvényem II.-odlatá tesitendő perügyelő meghallgatása mellett 30 nap tár időt engedni s kérvényem elintézéséről 4 °/. megbizott Y. Y. képviselőmet értesiteni sziveskedjé

Tisztelettel maradván

A tek. Törvényszéknek

alázatos szolgá
Cz. M.

10. sz.

b) Midön valamely hitelező a perügyelő vagy valam hitelező által beadott észrevételekre bizonyitékkal ell czáfolatát a törvényszerü 15 nap alatt be nem adh

Tek. Törvényszék!

Az N. N. ellen kiütött csődületben f. é. nov. 40105. sz. a beadott keresetem ellen a perügyelő (v T. T. hitelező) f. é. 41307. sz. a. észrevételeiben oly fogással élt, melynek alaptalanságát csak is O. (P. P. tanuk vallomásaival mutathatnám ki; mivel az ban e tanuim X-ból, hol eddigelé laktak, az °/. a községi bizonyitván szerint, nem tudni hová, eltávoz s lakhelyöket hosszas után járás rélkül aligha k leszek kifürkészni;

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

alázattal kérem a tek. törvényszéket, hogy feleleem beadására a törvényben kitüzött 15 napi határidőt, zenöt nappal meghosszabbitni sziveskedjék.

Tisztelettel maradván stb.

R. R.
csődhitelező

Külzet:

A Tek. Y-i Törvényszékhez
mint csődbirósághoz
halasztási kérvénye
K. K. hitelezőnek
képv. S. S. ügyvéd által
A N. N. elleni
csődügyben.
a feleletek beadására a $^{41349}/_{870}$ sz.
által kitüzött határnap meghosszabbitása iránt.

Jegyzet. Hasonló alakban lehet a perügyelőnek halasztást kérni, ha pl. sok hitelező keresetére kell válaszolnia.

V.

Kérvénypéldányok.

(A 21. §-hoz.)

11. sz.

a) Kérvény, mely mellett az adós az 1840. 11. és 14. §§-nak megfelelőleg vagyonállapotát (két példányban) kimutatja.

Tek. Törvényszék!

Az ellenem f. é. aug. 15-én 38715. sz. a. hozott csődnyitó itéletben meghagyatott nekem, hogy f. é.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

sept. 15-ig követelési és tartozási állapotomat kimutassam.

E meghagyáshoz képest van szerencsém összes követeléseimnek s tartozásaimnak kimutatását */. alatt azon alázatos megjegyzéssel mellékelni, hogy az e jegyzékben foglalt követeléseken kivül tevőleges vagyonomhoz egyéb érték nem tartozik, mint mi a csődnyitáskor zár alávétetett s a f. é. aug. 20-án teljesitett összeirás alkalmával a birói leltárba igtattatott.

E kimutatásom előterjesztése mellett egyuttal késznek nyilatkozom annak valódiságát felfedező eskümmel megerősiteni, miért is kérem a tek. törvényszéket, sziveskedjék ezen eskü kivételére határnapot kitüzni s arról engemet értesiteni.

Tisztelettel maradván

A tek. Törvényszéknek

alázatos szolgája

Külzet. N. N.

B. megye (város) tek. törvényszékéhez
mint csődbirósághoz
kérvénye
N. N. kereskedőnek mint vagyonbukottnak,
(lakik X-ben)
melylyel vagyonállapotát kimutatja.

(A 38. §-hoz.)

12. sz.

b) Kérvény,

melyben a vagyonbukott a bukás okait a csődtörvényszéknek két példányban bemutatja.

Tek. Törvényszék!

Alulirt ellen a csődület f. é. jul. 15-én 31715. sz. a. kelt itélettel elrendeltetvén, egyuttal bukásom okai-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057846096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

nak a csődhitelezők összejövételére kitüzött határnapig leendő beadására utasittattam. E meghagyásnak eleget teendő, van szerencsém bukásom okait a következőkben előterjeszteni:

1. Az 1. sz. alatt csatolt itélet hiteles másolata szerint O. O. pesti nagykereskedő, kinek 20,000 ftnyi hitelt nyitottam, megbukván, a 2. sz. alatti itélet szerint egész terjedelmében megitélt követelésemből a 3. sz. osztályozási itélet szerint csak 2000 fttal elégittettem ki.

2. A 4. sz. alatti orvosi bizonyitvány szerint mult évi decz. 20-tól f. é. maj. 17-ig ágyban fekvő beteg levén, ez idő alatt P. P. gyárvezetőm 35,000 ftnyi összeggel megszökött, mely összegben utóbb e gyárvezetőm az 5. sz. a. itélettel el is marasztaltatott, de a 6. sz. a. végrehajtási jegyzőkönyv szerint összes vagyonából csakis 5000 ft kárpótlást nyerhettem, a többihez mindekkoráig nem juthattam; végre

3. A 7. sz. alatti szerződés értelmében haszonbérelt ingatlan termése is oly mostoha volt ez évben, hogy a nyert termények ára a haszonbér fizetésére és a földmivelői munkákra forditott 28,000 ft költségeimnek alig harmadrészét hozta be.

Mind e körülmények vagyoni állapotomat végkép megrontották ugy annyira, hogy hitelezőim közös érdeke szempontjából kénytelen valék a csődület elrendeléséért folyamodni.

Miért is, tekintve, hogy eddigi ügyködésem, életmódom és tiszta jellemem ellen soha semmi kifogás sem tétethetett s bukásomat egyedül mások gonosz szándéka s a balsors legyőzhetetlen hatalma okozta: alázattal kérem a tekintetes törvényszéket, hogy engemet a bukásnak törvényes beszámitása alól fölmenteni sziveskedjék.

Tisztelettel maradván

A tekintetes Törvényszéknek

alázatos szolgája

N. N. vagyonbukott.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

Külzet.
H. megye (város) tek. törvényszékéhez
mint csődbirósághoz,
kérvénye
N. N. kereskedőnek, mint vagyonbukottnak,
lakik (X-ban, főutcza 15. sz. a.)
melyben bukása okait
bemutatja.
(1—7. sz. mellékletekkel)

(A. 38. §-hoz.)

13. sz.

Perügyelőnek vagy a csődhitelezőknek kérelme a vagyon bukottelleni szoros vizsgálat elrendelése végett.

Alólirt perügyelőnek (vagy csődhitelezőknek) é tésére esvén, hogy N. N. vagyonbukott testvéreinél é sogoránál közvetlenül az általa kért csődmegnyitás előtt jelentékeny vagyonértéket helyezett el, melyet vagyon állapotáról f. é. 40000 sz. a. beadott kimutatá sában föl nem fedezett; s igy a hitelezők megrövidité sére irányzott gonosz szándoka alaposan gyanitható lé vén: alázattal kérem (vagy kérjük) a t. csődbiróságo hogy nevezett vagyon bukott ellen az 1844. VII. 5. § értelmében szoros vizsgálatot elrendelni s a vizsgála eredményéhez képest a további szükséges intézkedése ket megtenni méltóztassék.

Tisztelettel maradván
A tekint. Törvényszéknek
alázatos szolgája
M. M.
perügyelő.

Külzet.
P. megye (város) törvszékéhez
mint csődbirósághoz
kérvénye
M. M. perügyelőnek
N. N. vagyonbukott ellen,
melyben a szoros vizsgálat elrendelését kéri.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

VI.

Perügyelői észrevételek

valamely csődhitelező követelésének valódiságára nézve.

(A 28. §-hoz.)

14. sz.

*) *Ha semmi kifogása sincs valamely követelésre nézve.*

Tekintetes Törvényszék!

Z. Z. hitelezőnek N. N. csődtömege ellen f. é. 40815. sz. a. keresetével bejelentett 500 ft. követelése s kamatjá a keresetéhez csatolt kifogástalan kötelezvény által teljesen igazolva levén s e mellett az adósnak f. é. 41312. sz. a. beadott vagyonkimutatásában is bennfoglaltatván, annak a csődtömegből leendő megitélésébe beleegyezem.

Külzet. B. B. perügyelő.

G. megye (város) tek. törvényszékéhez
mint csődbirósághoz
B. B.-nek, mint N. N. csődtömege
perügyelőjének
észrevételei
Z. Z. hitelezőnek f. é. 40815. sz. a.
beadott csődkeresetére.

15. sz.

b) Ha a kamatok megitélése ellen tesz kifogásokat.

Tek. Törvényszék!

A. A. hitelező az N. N. csődtömege ellen f. é. 40385. sz. a. beadott keresetében 3000 ft. tőkén kivül

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

még ennek csőd alatt folyó kamatait is kivánja fölsz mittatni.

Tőkéjének valódiságát a keresetéhez mellékelt A és B) alatti törvényszerüen kiállitott kötelezvéne alapján ezennel elismerem, annak megitélésébe bel egyezem; de a kamatoknak megitélését határozotta ellenzem;

mert az 1000 ftról kiállitott A) alatti kötvénybe szerződési kamat kikötve nincs;

a 2000 ftról szóló B) alatti kötvényben kikötöt 6% kamatot pedig N. N. vagyonbukott az ". alatt csa tolt nyugta szerint már két évre előre lefizette.

De késedelmi kamatok sem itélhetők meg a ne vezett hitelezőnek, mert ugy az A) mint a B) alatt kötvény szerint maga a tőke is csak 1872. decz. 31-én fog lejárni, tehát adósa késedelemben egyáltalán nem volt. —

Ezeknél fogva kérem a tek. Törvényszéket, hogy nevezett hitelezőnek tőkéje után késedelmi kamat csak az esetre itéltessék meg, ha a tömeg 1872. decz. 31-ike után kerülne felosztás alá, s ekkor is csak a lejárattól a tényleges kifizetés napjáig terjedő időre. Ha pedig lejárat előtt osztatnék föl a tömeg a hitelezők közt, ugy a B) alatti 2000 ftos követelésből a tömegfölosztásától a lejáratig számitandó 6% kamat egészen, az A) alatti nem kamatozó 1000 ft követelésből pedig kamat fejében annyi vonassék le, hogy a fönmaradó tőkerészlet a kifizetéstől a lejáratig hajtandó 6% kamatjával az eredeti 1000 ft tőkét adja.

Tisztelettel maradván

A tek. Törvényszéknek

alázatos szolgája

Külzet. B. B. perügyelő.

(Hasonló a 14. sz. alattihoz).

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

16. sz.

c) *Ha magát a követelést valótlannak tartja.*

U. U. hitelező az N. N. csődtömege ellen f. é. 30830. a. beadott keresetével bejelentett 700 ft követelés- s natjainak a tömegből megitélését határozottan elzem.

Ugyanis a követelésnek 300 ftnyi összege, mely a gyonbukott által a nevezett hitelezőtől a csőd előtt nappal vásárolt butorok vételáraért számittatik föl, mennyiségben meg nem áll; mert a keresethez ·/. tt csatolt okmányban jelzett butordarabok közől az 3., 7., 10. s 12. sz. alattiak, melyek a csődtömegbeli tár 20—24 tételszámai alatt vétettek föl, O. O. és P. becsüsöknek a) alatt csatolt nyilatkozata szerint rhadt fából valók, minek folytán az összes butorzat 0 ftnál többet nem ér; ép azért nevezett hitelező szatossági kötelezettségénél fogva e tárgyak valódi érténél többet követelni jogositva nincs.

Azonban a 150 ft követelésére, ugy a 2 ·/. alatti 0 ftra nézve is teljesen ki van elégitve

1. azon 450 ft által, melyet a b) alatti kötelezvény pján helyette vagyonbukott 1869 év marcz. 8-án kietett, s a melynek visszatérítését ő a c) alatt kiállitott mányban igérte;

2. azon 1000 ft által, melylyel a d) alatt csatolt s bukottnak rendesen vezetett könyveivel teljesen egyehitelesitett könyvkivonat szerint a bukott boltjából tt árukért ennek adósa maradt.

E kölcsönös követelések compensalhatók levén, ymást kölcsönösen kiegyenlitik, miért is kérem, nezett hitelezőt keresetével elutasitani, részemről készknyilalatkozván a) b) c) és d) alatti okmányokat az ité-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

let jogérvényre emelkedésével neki kezeihez szol
tatni.

Tisztelettel maradván
A Tek. Törvényszéknek

alázatos szolgá
B. B. perügye

Külzet.
(Mint a 14. számnál).

Jegyzet. Hasonló alakban adhatják be a hitele
perügyelő észrevételeire válaszukat, s viszont erre a perügy
maga végiratát.

(A 38. §-hoz).

17. sz.

d) Perügyelő észrevételei a bukás okaira.

α) Midőn a bukás okait a bukott vétk
benem számithatni véli.

Tekintetes Törvényszék!

N. N. vagyonbukottnak f. é. 42333. sz. a. bea
kérvénye, melyben bukásának okait előadta, észrev
lezés végett velem f. é. okt. 30-án közöltetvén, van
rencsém tisztelettel előterjeszteni, hogy egyrészt a
vényéhez mellékelt okiratok, másrészt pedig közelis
résre talált eddigi életmódja s jelleme folytán bukásá
ő részéről egészen vétlennek kell elismernem.

X. X. perügyel

Külzet.
I. megye (város) tekintetes törvényszékéhe
mint csődbirósághoz
észrevételei
X. X-nek, mint N. N. csődtömege
perügyelőjének
N. N. vagyonbukottnak f. é. 42333. sz. a.
a bukás okai iránt beadott kérvényére.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

18. sz.

Midőn a bukást vétkes gondatlansággal vagy hamissággal párosultnak lenni véli.

Tek. Törvényszék!

N. N. vagyonbukottnak, bukása okai iránt f. é. 318. sz. a beadott s velem f. é. nov. 5-én közlött kérvényére nézve következő észrevételeket van szerencsém adni:

Föltéve, hogy a kérvényében előadott állításai mind igazolva volnának is, bukását mégis hamisnak kell nyilvánitanom; mert

1. Vagyonállapota kimutatásának „követel" rovában 11. és 15. tételei alatt jelzett 3000 ft tartozása tévően szinlett; minthogy az ellene kért s f. é. sept. hó án teljesitet szoros vizsgálat alkalmával kitünt, hogy ő nem megrendelt árukért, hanem egyedül azért álllitá ki a fenti összegekről szóló kötelezvényeket, hogy X. X. ezek a csőd után három évi lakást adjon, Y. H. pedig ugyanannyi időre tartással ellássa;

2. Az Ó-i gyámhatóság által f. 39000. sz. a. bejelentett kereset szerint a gyámsága alatt levő Z. Z. árvák 1000 ft. értékü ingóin tuladott, a nélkül, hogy azokról számolni képes lett volna, minek valódisága ugyanazok a vizsgálat alatt ujabban is begyőzetett, végre

3. Az összeirás alkalmával lefoglalt kereskedői könyveit nemcsak rendetlenül vezette, hanem a főkönyvben több hamis tétel találtatott, abból nehány lap ki volt szaggatva s magát az egész főkönyvet C. C. és D. D. szakértők hit alatt tett nyilatkozata szerint csak közvetlenül a csőd előtti napon állitotta össze, miként ez a vizsgálatról fölvett s f. é. 37150. sz. a. bemutatott jegyzőkönyvben is előadatott.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

Mindezeknél fogva kérem ellene a bukást az VII. t. cz. 5. §. értelmében hamissággal párosu kimondani s a büntető per megindítását elrendelni.

Tisztelettel maradván

A tek. Törvényszéknek

alázatos szolgá

Külzet. R. R. perügye

(Hasonló az elébbihez).

VII.

A perügyelő osztályozási terve.

(A 28. §-hoz).

19. sz.

Az általános csődtömegre nézve.

Tekintetes Törvényszék!

Az N. N. vagyonbukott csődtömege ellen bej tett s a f. é. decz. 16-án 49913. sz. a. kihirdetett it tel megállapitott követelések osztályzatát, a menny ezek az általános csődtömegből elégitendők ki, van rencsém ezennel 36 példányban jelen kérvényem mellékelve benyujtani.

Osztályzati terve

az N. N. vagyonbukott általános csőd megéből kielégitendő követelésekn

1. Osztály.

Az első osztályba sorozandók az id. törv. szab. 15. §. szerint a következő követelések:

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

1. A csődtömeg rendbeszédésére biztositására és lésére szükségelt s O. O. ideiglenes tömeggondnok 1. sz. a. felszámitott s helyben is hagyott, - ugy enlegi tömeggondnok által is felszámitandó költsé- ; nem különben az ideiglenes gondnoknak 2. sz. , a végleges tömeggondnoknak 3. sz. alatt megálla- tni kért dijai; megjegyeztetvén, hogy a bukott sára az 1840. XXII. t. cz. 12. §. értelmében tett ások részben az 1. sz. alatt fölszámitvák, részben a legi tömeggondnok által még csak föl fognak szá- atni.

2. A csődperben eljáró megyei törvényszék tartá- tett költségek.

3. A végrehajtási szokott költségek.

4. A közhivatalbeli letétemények, az id. törv. szab. 15. §. pontja értelmében, a melyek iránti követelés 35315. sz. a. bejelentetett s meg is itéltetett.

5. A pesti kir. pénzügyi ügyészség által f. é. 35340. . bejelentett, megitélt adós m. é. jun. 1-től folyó köz- beli tartozások.

Az ugyanezen osztályban kielégitésre jogositott rai tartozások s földesuri hátramaradások nem lő- bejelentve.

Az itt elősorolt követeléseket az id. törv. szab. 17. §. értelmében ép oly rendben kérem kifizettetni lyenben itt elősorolvák.

II. Osztály.

Az id. törv. szab. IV. 18. §. szerint ezen osztály- kielégitésre jogositott követelések a csődtömeg el- be nem jelentettek.

(Jegyzet. Ha ilyféle követelések bejelentettek s megitél- k volna, azokat az idézett törvényszakasz szerint elöadott más sorrendben is lehet osztályozni; mert ezek a tömeg elég- sége esetében az első osztálybeli követelések teljes kielégitése fönmaradt vagyonértékből aránylag jutnak kielégitéshez. Min-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

den egyes követelésnél bejelentésének számára vagy a valódi iránt hozott itéletnek reá vonatkozó pontjára kell hivatkozni.)

III. Osztály.

Az id. törv. szab. IV. 20. §. értelmében ide sor tatnak:

1. Bukott nejének XX-nek f. é. 34927. sz. a. jelentett 200 ft. törvényes hitbére.

Ezen követelés az adósnak a Schönbergi 25. tjkönyvbe jegyzett s már elárverezett jószág vételá ból, a betáblázott s az eddig elősorolt hitelezők kielé tése után fönmaradt összegből lesz mindenekelőtt kie gitendő.

2. A bukottnak váltótartozásai; nevezetesen:

a) P. P. által f. é. 34976. sz. a. bejelentett 5000 váltótőke ennek 300 ft megállapitott s a csőd alatt fol kamataival.

b) } (Az a) alattihoz hasonló módon egyéb n
c) } hitelesitett váltó adósságok.)

. . . . . .

. . . . . .

Ezen a), b), c) . . . . . alatti váltókövetelés mint nem hitelesitettek aránylagosan lesznek kifi tendők.

IV. Osztály.

1. A bukott feleségének XX-nek f. é. 25900 a. bejelentett be nem táblázott hozománya 300 ft.

2. Y. Y-nak f. é. 33910. sz. a. bejelentett s me itélt kölcsöntőkéje 600 ft.

3. Z. Z-nek f. é. 35911 sz. a. bejelentett s m itélt hátralékos vételárkövetelése 800 ft,

ennek megállapitott 24 ft. s a csőd alatt fo 6% kamatja;

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

4. A. A. kereskedőnek f. é. 25917. sz. a. bejelens megitélt 720 ft könyvkivonati követelése a csőd tt folyó 6% kamataival.

5. (Ép ily módon sorolandók elő egyéb az 1840.
6. XXII. t. cz. 89. §-ban foglalt s a tömeg ellen
7. bejelentett követelések).

. . . . . .

Ezen követelések a tömeg elégtelensége esetében ntén aránylagosan lesznek kielégitendők.

V. Osztály.

A III. oszt. 2. a) pontja alá sorozott 5000 ft követésnek egy évnél régibb 150 ft kamatja.

etc. etc.

VI. Osztály.

1. B. B.-nek f. é. 36000. sz. a. bejelentett s ajánkozás czimén igényelt követelése . . . 80 ft.

2. C. C.-nek f. é. 36018. sz. a. bejelentett birság ovetelése 20 ft. stb.

Kérem ezen osztályzatot a hitelezőkkel kézbesittni s annak idején itéletileg is megállapitani.

Tisztelettel maradván etc.

D. D. perügyelő.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

VIII.

(A 34. §-hoz.) 20. sz.

Leltár.

N. N. vagyonbukott pesti kereskedő csődtöme fölött, mely a pesti sz. kir. városi tvszéknek mint cs bíróságnak f. é. aug. 15-én 36054. sz. a. kelt itélete fo tán az alulirtak jelenlétében fölvétetett.

Folyó szám.	Darab szám.	Tárgy nevei.	Becsérték. Egyenkint ftr.	kr.	Összese frt	k
		I. **Tárgyak nevei.**				
1		Kész pénzben találtatott	1000	—		
		Ez összeg gyümölcsöztetés végett X. X. tömeggondnok urnak adatott által.			1000	
		II. **Ékszerekben.**				
2	1	arany pecsét gyürű L. M. betükkel s kék turquis kövel.	25			
3	3	darab három probás gyűrű, smaragd kövekkel darabja 50 ft.	150			
		(etc. — egyéb ékszerek)				
		E 2—3 etc. sz. alatt jelzett ékszerek a törvszék letét hivatalában leendő elhelyezés végett a kiküldöttnél maradtak.			175	
		III. **Ruha és fehérnemü.**				
4	1	Egy fekete posztó téli kabát szörbéléssel.	22			
					22	
					oldalösszeg	1197

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

lyó ám.	Darab szám.	Tárgy nevei.	Becsérték. Egyenkint frt.	kr.	Összesen frt.	kr.
		Átvitel			1197	
5	3	fekete posztó magyar nadrág db 6 ft.	18			
6	12	fehér férfi ing á 2 ft. L. M. betükkel	24			
7	10	asztal kendő 1 röf hosszu 1 röf széles K. O. betükkel à 50 kr. etc.	5			
		(a 7. sz. a. fölvett asztalkendőkre bukott neje K. O. igényét jelenté be).			47	
		IV. **Kocsi s lovakban.**				
8	2	Bucepfal és Brutus nevü alma szinü kese lábu nyerges ló darabja 120 ft. . . .	240			
9	2	Hámos ló fekete szinü Caesar és Hector nevü á 100 ft.	200			
10	2	Hintó négy ülésre X.X. gyárából á 250 ft. etc. . .	500			
					940	
		V. **Butorban.**				
11	1	Egy zöld ripsz diván				
	6	„ „ „ szék	45			
	2	„ „ „ karszék etc.				
					45	
		VI. **Állampapirokban.**				
12	25	Huszonöt darab osztr. állam kötv. 449537 sz. stb. 1866. nov. 1-röl á 500 ft. érték.	12500			
		Oldalösszeg.			14729	

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

Folyó szám.	Darab szám.	Tárgy nevei.	Becsérték. Egyenkint frt.	kr.	Összesen frt.	kr.
		Átvitel.				
		E kötvények közül 10 db a pesti kereskedelmi s ipar banknál van letéve 3000 ft. elölegért; a betétről szóló nyugta a tömeggondnoknál van a többi 15 db kötvény a törvényszéki letét hivatalba adatott be.			14729	
		VII. **Magány kötelezvények.**				
13		N. N. budai kereskedő által Budán 1869. jun. 1-jén két évre kiállitott adós levél 5000 ftról, évenkint előre fizetendő 6% kamattal . . .	5000			
		etc.			5000	
		VIII. **Ingatlanokban.**				
14		A pesti 79. sz. tjkönyvben 375. r. sz. a. bevezetett 47. sz. ház udvarral és kerttel.	50,000			
		etc.			50,000	
					Summa summarum	69,729

A fönt jelzetteken kivül misem találtatván bukott tulajdonaként, ezen két példányban fölvett leltár bezáratott, s a bukottnak a lefoglalt tárgyaknak elidegenitése s elrongálása szigoruan megtiltatván, mindkét példány a jelenlevők által aláiratott.

A birói kiküldött, a becsüsök, A perügyelő és a tömeggondnok aláirásai.

A jelenvolt hitelezők és vagyonbukott aláirása.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

IX.

Tömeggondnoknak

(A 30. §-hoz).

20. sz.

a) ifizetési sorozati terve.

Tekintetes Törvényszék!

N. N. vagyonbukottnak csődperében a f. é. 42,300. a. kelt s nekem f. é. jul. 7-én kézbesitett végzés ála megitélt követelések kifizetési sorozatának beása meghagyatván, van szerencsém ezt a következőkn előterjeszteni:

A) Activ tömeg.

Tekintve az activ tömeget, ennek alkatrészei:

		ftr.	kr.
1	A leltározás alkalmával talált kész pénz	445	20
2	Ennek félévi 5% kamatja	11	13
3	Az E. E. által f. é. maj. 1-jén lefizetett tőke	300	—
4	Ennek 3 havi 5% kamatja	3	50
5	A f. évi jun. 16-án tartott árverésen eladott ingók vételára	8600	—
	összes activa:	9359	83
	Ebből azonban a csődtömeg kezelése biztositása- s föntartása végett szükségessé vált kiadások	125	—
	Ugy ez összegnek 20 napi kamatai . . . levenandók levén, marad tevőleges vagyonként:	—	35
		9234	48

E számadásom helyességét az 1—8 sz. alatt csalt s a csődválasztmány által is helybenhagyott számlási okirataimmal igazolom.

14

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

B. Passiv tömeg.

E tevőleges vagyonból a f. é. 41380. sz. a. beadott os tályozási sorozat szerint következő követelések lesznek kifizetendők:

	I. Osztály.	frt.	kr.
	Teljesen kifizetendő követelések, a következő sorrend szerint:		
1	A tömeg rendbeszédésére, ... etc. . . . . kiadott költségek; nevezetesen		
	a) M. M-nek a tömeg elhelyezésére tőle bérbe vett raktárért járó félévi bére . .		
	b) Az ingók tisztitására s megőrzésére alkalmaztatott O. O. szolgának junius havi bére	180	—
	c) d) e) (Ily módon egyéb tömeghitelezők követelései).	25	—
	összesen	205	
	Ez első osztálybeli követelések teljes kifizetése után fönmarad 9029 ft. 48. kr. activ tömeg.		
	II. Osztály.		
	Ez osztály alá tartozó követelések a tömeg ellen nem jelentettek be.		
	III. Osztály.		
1	A bukott feleségének törvényes hitbéréből az ingatlan által fedezetlen maradt része.	29	48
	Az ennek kifizetése után fönmaradt 9000 ft. az e III. harmadik osztályba sorozott többi hitelezők 15,000 ftnyi követelései közt aránylagosan levén fölosztandó, mindenikre követelésének 60% esik; nevezetesen:		
2	A. A. hitelezőre 700 ft megitélt követelésének 60%-a	420	—
3	B. B. hitelezőre 1200 ft megitélt követelésének 60%-a	720	—

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

	ft.	krt.
C. C. hitelezőre 2100 ft megitélt követelésének 60%-a	1260	—
D. D. hitelezőre 4500 ft megitélt követelésének 60%-a	2700	—
Etc.	—	—
. . . . .	—	—
Summa summarum	9000	—

Ekként az egész activ massa kimerittetvén, a bi három osztályba sorozott hitelezők követelése egén fedezetlen marad.

Ez előterjesztett kifizetési tervezet egy-egy példányát az egyes hitelezőknek észrevételeik megtehetése gett kiadatni, s annak idején biróilag megállapittatkérem.

Tisztelettel maradván.

A Tek. Törvényszéknek

alázatos szolgája.

Külzet. K. K. tömeggondnok.

L. (megye) város tek. törvényszékéhez
mint csődbirósághoz
kérvénye
K. K.-nak, mint N. vagyonbukott
tömeggondnokának,
melylyel a kifizetési sorozati tervet
25 példányban bemutatja.

22. sz.

b) Tömeggondnok jelentése a teljesitett fizetésekről.

Tekintetes Törvényszék!

Alulirt tömeggondnok a f. é. 43456. sz. a. kelt neghagyásnak megfelelőleg N. N. vagyonbukottnak ömegértékét O. O. birói kiküldött közbenjöttével a hi-

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

telezők közt fölosztván, van szerencsém ebbeli e
som eredményét a következőkben bemutatni:

Sor-szám.		ftr.
1	M. M. raktárbérkövetelését az 1. sz. a. szerződés visszakövetelése mellett a 2. sz. alatti nyugta szerint teljesen kifizettem.	180
2	L. L. hitelezőnek a 3. sz. szerint megitélt váltókövetelésből az eredeti váltóra történt följegyzés mellett a 4. sz. alatti nyugta szerint fizettem	420
3	Etc.	
4	. . . . .	
	összesen:	9000

Végre a bukottnak kezeimhez vett okmánya
könyveit NB alatt alatt van szerencsém bemutatni.

Ezekhez képest a csődtömeg egészen kimerittet
s a csődület befejezettnek nyilvánittathatván, kér
jelen előterjesztésem helybenhagyása mellett enge
gondnoksági hivatalom alól fölmenteni.

Tisztelettel maradván

A tek. Törvényszéknek

W. W. alázatos szolgája,

birói kiküldött. R. R. tömeggondno

Külzet.

H. (megye) város tek. törvényszékéhez
mint csődbirósághoz
Jelentése
R. R.-nek, mint N. N. bukott
tömeggondnokának
a fizetések teljesitése felől.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain
Digitized by Google
Original from HARVARD UNIVERSITY

Az **Eggenberger-féle** akad. könyvkeres-
és kiadványai:

A

INDEKTÁK SOMMÁS ÁTNÉZETE

Puchta, Vangerow és Arndt

nyomán irta **Möhler Ferencz.** Forditotta

Sólyom-Fekete Ferencz.

Ára 1 frt. 40 kr.

munka az újabb jogtu domány buvárlatainak eredményét rend-
esen, világosan foglalja együvé; s igy azoknak, kik e jog
es elveit és tételeit könnyü szerrel — s mégis elegendőleg —
játitani óhajtanák, jobb kézikönyvet ajánlani sem tudnánk.
magyarság szabatosságáról és érthetőségéről biztosit az átül-
tető neve.

A közönséges és a részszerü

AGYAR EGYHÁZJOG ELEMEI

Irták

KOVÁCS BÉLA és S. FEKETE FERENCZ.

Ára 1 frt. 50 kr.

nűben hasonlólag mint a fönnebbiben, oly rendszeresen, világ-
an és könnyen elsajátithatólag foglalvák ezen tudomány elvei,
;y kezdöknek az egyházjog elveinek és tételeinek megismeré-
s vagy vizsgákra készülöknek rövid és mégis az egész tárgyat
ölelő ismétlésül jobb kézikönyv alig ajánlható.

A magyar

BÜNTETŐ ELJÁRÁS.

Szerkesztette **Knorr Alajos.**

Ára 1 fr. 20 kr.

Ezen munka különösen ajánlható a vizsgákra készülök
számára, miután röviden és könnyen érthető modorban adja
i mind azt, mi más müvekben terjedelmesen található, a
vezett czélra kiválólag fog megfelelni.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from HARVARD UNIVERSITY

Az ausztriai általános

POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYV

Rendszeresen előadva.

Irta KARVASY ÁGOST.

Ára 1 frt 60 kr.

Ezen könyv is, mint szerző egyéb művei az által tünik hogy a mellett, hogy tárgyát kimeriti, mégis iparkodik annak tanmányozását, minden feleslegest kihagyva, érdekessé tenni.

A MAGYAR POLGÁRI

TÖRVÉNYKEZÉSI RENDTARTÁS

az 1868. LIV. t. cz.

s az arra vonatkozó igazságügymin. rendeletek nyomán, tekintet egyszersmind az o. b. értekezlet által megállapitott ideiglenes törvénykezési szabályokra, 1848 előtti törvényünk- és törvénysz gyakorlatunkra.

Irta **Suhajda János.** — Ára 2 frt. 40 kr.

A mezőlpar

NEMZETGAZDASÁGTANI ELMÉLET

Irta ROSCHER VILMOS. — Forditotta KISS JÁNOS.

Az előszót hozzá irta: KAUTZ GYULA.

Ára 2 frt.

VERBŐCZY ISTVÁN

HÁRMAS KÖNYVE.

Magyarul kiadta a magy. tud. akadémia.

Második kiadás. Ára 2 frt.

Magyarország sarkalatos törvényei s államjogi fejlődése 1848-ig

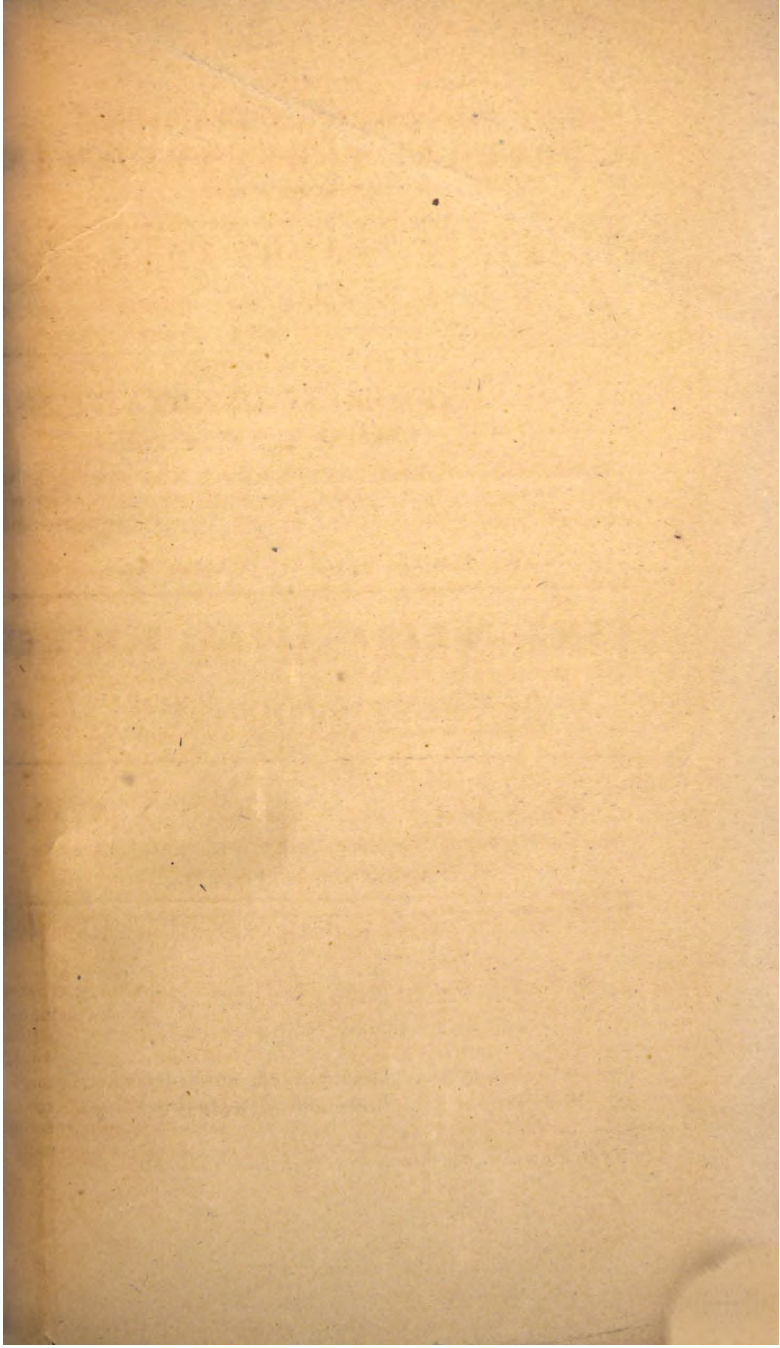
Irta: **Gróf Széchenyi István.** — **Ára 1 frt.**

A „legnagyobb magyar“ akkor is, midőn már szive megtört, egyedül hazája sorsa felett tünődött, — s a dicsőült e gondteljes napjainak egyik drága emlékét nyeri a magyar közönség a jelen lapokban, a melyekben rövid velősséggel, de a legteljesben s időnkinti fejlődésében szintugy, mint logikai összefüggésében érthetőleg ismerteti meg Magyarország történeti alkotmányos jogalapjait. Jogászok, publicisták, s mindazok, kik az ország önalkotmányát tanulmányozzák, e munkácskában igen becses kézi-könyvet nyernek.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from HARVARD UNIVERSITY

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from
HARVARD UNIVERSITY

Alólirtak kiadásában továbbá megjelent:

Az 1865—8-ik évi

ORSZÁGGYŰLÉSI TÖRVÉNYCZIKKEK.

Ára füzve 1 frt 40 kr. Angol vászonkötésben 2 frt.

Az 1869-ik évi

ORSZÁGGYŰLÉSI TÖRVÉNYCZIKKEK.

Ára füzve 1 frt 20 kr. Angol vászonkötésben 1 frt 60 kr.

Az 1870-ki évi

ORSZÁGGYŰLÉSI TÖRVÉNYCZIKKEK.

Ára füzve 90 kr.

POLG. TÖRVÉNYKEZ. RENDTARTÁS

Második hiteles kiadás

az 1870-iki XIV. póttörvényczikkek, az igazságügyministeri pót-
endeletekkel, birói ügyviteli mintákkal és betürendes tárgymu-
tatóval.

Legkényelmesebb Zsebkiadás. – Ára 80 kr.

Ezen igen kedvelt és **correct** kiadásai a **törvényczikkeknek** a legkényelmesebb **zsebalakban** jelentek meg, és szép nyomás és papir által is bármely más kiadással versenyezhetnek.

Eggenberger-féle akad. könyvkereskedés
(Hoffmann és Molnár).

Nyomatott az „Athenaeum“ nyomd. Pesten, 1871.

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

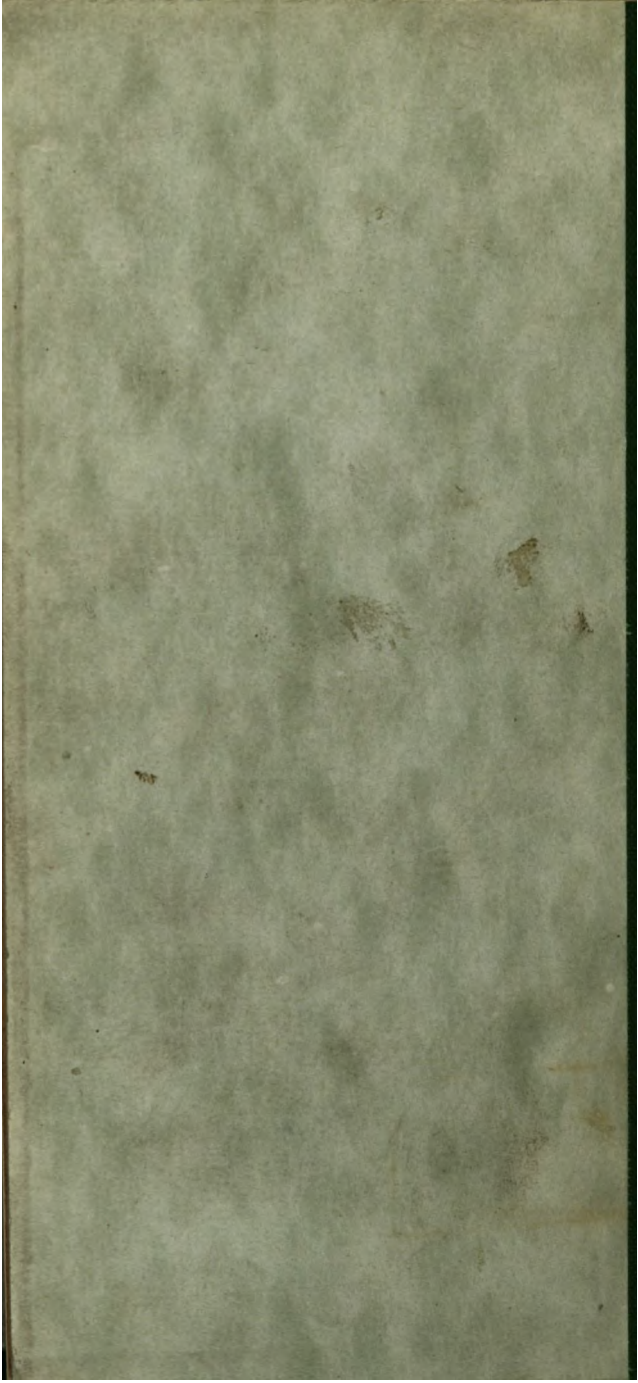
Digitized by Google

Original from
HARVARD UNIVERSITY

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from
HARVARD UNIVERSITY

Generated through HathiTrust on 2026-10-08 08:56 GMT
https://hdl.handle.net/2027/hvd.32044057046096 / Public Domain

Digitized by Google

Original from
HARVARD UNIVERSITY